

Discover
the potential

EKONOMİ VE DIŞ TİCARET RAPORU 2015

TİM TÜRKİYE
İHRACATÇILAR
MECLİSİ

TÜRKİYE İHRACATÇILAR MECLİSİ

EKONOMİ VE

DIŞ TİCARET RAPORU

2015

Türkiye İhracatçılar Meclisi

Dış Ticaret Kompleksi Çobançeşme Mevkii
Sanayi Cad. B Blok Kat:9 (34196) Yenibosna-İstanbul

Tel: 0212 454 04 90 / 454 04 91

Faks: 0212 454 04 13 / 454 04 83

tim@tim.org.tr

Yapım

TİM adına, Küçük Mucizeler Yayıncılık ve İletişim Hizmetleri tarafından yayına hazırlanmıştır.

www.kucukmucizeler.com

Türkiye Uzun Vadeli Hedeflerine Yüksek Katma Değerle Uzanacak

Son 14 yılda büyük bir ivme kaydederek 157,6 milyar dolara ulaşan mal ihracatımız ile serbest bölgelerden yurtdışına net ihracat ve bavul ticareti de eklendiğinde 170 milyar dolar seviyesine ulaşan toplam ihracatımız, memnuniyet verici bir biçimde ekonomik büyümemizin motoru haline gelmiştir. Keza geçtiğimiz yıl yüzde 2,87 olan reel büyüme hızının 1,85 puanı net ihracat artışı ile sağlanmış, ihracat artışı 1,80 puan, ithalattaki azalma ise büyümeye 0,05 puan katkı sağlamıştır. Diğer taraftan değer bazında ulaşılan yüzde 3,8 ihracat artışı, dünya ihracatının yüzde 0,9 olan artışının üzerinde seyrederek dünya ekonomilerinden pozitif ayrışmamızı sağlamıştır. İlık 70 ekonominin ortalamada yüzde 2,5 seviyesine seyreden ihracat performansına oranla, daha iyi bir artış düzeyi yakalamamız diğer bir sevindirici gelişme olmuştur.

Küresel belirsizlik ve risklere rağmen yakalanan bu rakamlarla ihracatımızın milli gelir içindeki payı yüzde 19,7'ye yükselirken, dünya mal ticareti içindeki payımız ise yüzde 0,86'ya yükselmiştir. Bu anlamda 2023 hedefimiz olan yüzde 1,5'luk paya ulaşma noktasında önemli bir mesafe aldığımızı görüyoruz. Bunun yanında Dünya ihracat sıralamasında bir basamak yükselerek 31. sıraya çıkan ülkemiz, Norveç'i de geride bırakmayı başarmıştır.

2014 yılında ihracatımızın ithalatı karşılama oranı yüzde 65,1 ile son üç yılın en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Bu anlamda 2023 hedefimiz olan yüzde 80'lik orana ulaşmada önemli bir sıçrama gerçekleştirdiğimizi görüyoruz. Diğer taraftan ihracatta yaşanan olumlu gelişmelerle birlikte dış ticaret açığımız yüzde 15,3 gerileme ile 84,5 milyar dolara inmiştir. Mal ticareti dengesi açığı yüzde 15,3 gerilemeyle 80 milyar dolardan 63,6 milyar dolara inerek cari işlemler dengesinde önemli iyileşme sağlamıştır.

Ihracatçılarımızın gösterdiği üstün performans sayesinde sene içerisinde 12 ayın 10'unda Cumhuriyet tarihi rekoru kırılmıştır. TİM sınıflandırması altındaki 26 ihracatçı sektörden 22'si ihracatını artırmayı başarmış, 26 sektörün toplam ihracatında net 6 milyar dolarlık artış sağlanmıştır. Bu anlamda ihracat şampiyonluğunu sırtlayan ilk 3 sektör otomotiv, hazır giyim ve kimyevi maddeler ve mamulleri olmuştur.

Pazar çeşitlendirme stratejileri ile dinamik ihracatçılarımız tüm fırsatları yakından takip ederek, 239 ülke ve gümrük

bölgesine ihracat gerçekleştirmiştir. Dünyada ayak basmadık, mal satmadık ülke bırakmayan ihracatçılarımız, 2014'ü de rekorlarla kapatmayı başarmıştır.

Alternatif pazarlar yaratma konusundaki başarısını artıran ihracatçılarımız, mevcut pazarlardaki konumunu da güçlendirerek, ilk 10 ana pazardan 7'sinde ihracat artışı yakalayarak önemli bir yol kat etmiştir. Diğer taraftan ana ihracat pazarımız olan AB ülkelerine ihracat, 2014 yılında bir önceki yıla göre yüzde 9 artış göstererek 68,5 milyar dolara ulaşmıştır. AB ülkelerinin toplam ihracatımızdaki payı ise yüzde 43,5 seviyesine yükselmiştir.

İlberimizin de ihracatımıza katkısı önem arz etmektedir. Bu anlamda en fazla ihracat yapan ilk 10 ilimizin 8'i, ilk 20 ilimizin ise 17'si ihracatını artırmayı başarmıştır. 2014'te 1 milyar dolardan fazla ihracat yapan firma sayısı 10, 100 milyon dolar ile 1 milyar dolar arasında ihracat yapan firma sayısı 152, 1 milyon doların üzerinde ihracat yapan firma sayısı ise 12.649 olmuştur.

Farklı coğrafyalara düzenlenen sektörel heyetlerimiz, alım heyetlerimiz, fuar organizasyonlarımız, tanıtım gruplarımız, markalaşma çalışmalarımız ve destek programlarımız sayesinde ihracat atılımımıza devam etmeye kararlıyız. "Başarı aynı yönde sonuna kadar gitmektir" inanç ve prensibiyle özverili bir çalışma sonucunda ortaya koyduğumuz 500 milyar dolarlık ihracat hedefi doğrultusunda, ihracatımızın önündeki engellere kaldırmaya yönelik altyapıdan finansmana, istihdam kalitesinin yükseltilmesinden, inovasyon potansiyelinin artırılmasına, pazar çeşitliliğinin sağlanmasından markalaşmaya kadar pek çok politikayı başarılı bir şekilde yürütmeye devam edeceğiz. Bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da, büyük bir kararlılıkla, krizlere değil, fırsatlara odaklanarak, pro-aktif tanıtım ve pazarlama stratejileri uygulayarak ve her şeyden önemlisi katma değerli ihracat artışına yatırım yaparak, Türkiye'yi hep birlikte uzun vadeli hedeflerine ulaştıracağız.

Bu vesile ile ülkemizin büyümesine önemli katkı sağlayan ihracatçılarımızı ve 2014 yılına ilişkin bu anlamlı çalışmayı hazırlayan Türkiye İhracatçılar Meclisi'ni en içten dileklerle kutluyor ve başarılarının önümüzdeki yıllarda da artarak devam etmesini temenni ediyorum.

2014 Yılında Dünya Pazar Payımızı Artırdık İhracatla Büyüdük

Küresel rekabetin giderek yaygınlaştığı ve zorlaştığı bir dönemde ülkeler hızla gelişiyor. Bugünün başarılı şirketleri, dışa daha çok açılıyor, hedef pazarların ihtiyaçlarına anında cevap vererek küresel rekabet ortamından pozitif ayrışıyor. Küresel değer zincirinin önemli bir oyuncusu olan Türkiye'nin de, bu dinamikleri yerinde ve zamanında analiz edilerek doğru politika önerileri geliştirmesi büyük önem taşıyor.

61 bin ihracatçının temsilcisi Türkiye İhracatçılar Meclisi olarak, geçtiğimiz yıl olduğu gibi bu yıl da ihracat ve dış ticaretimizi mercek altına almaya devam ediyoruz. Bu yıl ikincisini yayınladığımız "2015 Dış Ticaret ve Ekonomi Raporunda" küresel ekonomi ile Türkiye ekonomisinde yaşanan temel makroekonomik gelişmeleri detaylı bir şekilde analiz ediyoruz. Bu çalışmanın büyük önem taşıdığına inanıyoruz çünkü biliyoruz ki Türkiye'nin uzun vadeli hedeflerine ulaşmasında, periyodik ve sistematik olarak dış ticaret gelişmelerinin izlenmesi ve değerlendirilmesi kritik önem taşıyor.

2014'e baktığımızda başarı dolu bir yılı geride bırakmanın mutluluğunu yaşıyoruz. 12 ayın 10'unda Cumhuriyet tarihi rekoru kırarak, 2014'ü 157,6 milyar dolarlık ihracat rakamı ile kapattık. Dünyanın ilk 70 ekonomisinin ortalamada % 2,5 seviyesinde seyreden ihracat performansına oranla, % 4'lük iyi bir performans yakaladık. Dünya mal ticareti içindeki payımızı % 0,86'ya yükselttik. Dünya ihracat sıralamasında bir basamak yükselerek 31. sıraya çıktık. 2014 yılında yüzde 2,87 olan reel büyüme hızına 1,85 puanlık net ihracat katkısı sağladık.

2014'te 26 ihracatçı sektörümüzden 22'si ihracatını artırmayı başardı. 26 farklı sektörün toplam ihracatında net 6 milyar dolarlık büyük bir artış sağlandı.

2014 yılında da ayak basmadık, mal satmadık yer bırakmadık. Düzenlediğimiz ticari heyetlerle toplamda 120 bin kilometre mesafe kat ederek dünyanın etrafında tam 3 tur attık. Türkiye'den 400 yakın firmanın katılımı ile binlerce ikili iş görüşmesi gerçekleştirdik. Dünyanın her köşesinden 1.000'in üzerinde özel alım heyeti misafirini ağırladık.

İhracatımızdaki katma değer artışı, inovasyon

ekosisteminin oluşturulması ve geliştirilmesine yönelik çalışmalarımız 2014 yılında da artarak devam etti. 4-5-6 Aralık 2014 tarihleri arasında 40 bini aşkın ziyaretçinin katılımıyla Türkiye İnovasyon Haftası'nı başarıyla tamamladık. Bu etkinlikte 250'yi aşkın üniversite, Ar-Ge merkezi, teknopark ve bilim merkezinin katılımı ile üniversite-sanayi işbirliğini kamçılayan İhracatçı Birliklerimiz tarafından düzenlenen 21 tasarım yarışması ve 7 Ar-Ge proje pazarından seçilen ödüllü projeleri sergiledik.

Türkiye Markası çalışmalarında büyük bir mesafe kat ettik. Meclisimiz koordinasyonunda, yaklaşık 2 yıllık yoğun bir çalışmanın ardından 28 Eylül 2014 tarihinde Sayın Cumhurbaşkanımız himayelerinde üst düzey bir katılım- la "Turkey Discover the Potential" kavram ve logosunun lansmanını gerçekleştirdik.

Diğer taraftan geçtiğimiz yıl Türkiye'nin ilk inovasyon programı İnovalİG'i başlattık ve ilk yılında büyük bir başarıya ulaştık. Tüm bu faaliyetlerin yanında, girişimcileri desteklemek amacıyla TEB ile Girişim Evi projesini ortaklaşa hayata geçirdik.

2015 yılında çok daha güçlü bir ihracat artışının eşlik edeceği ekonomik performans ile 2023 hedeflerimize bir adım daha yaklaşacağımıza inanıyoruz. Hedefimiz performansımızı sürdürülebilir bir şekilde daha yüksek düzeylere taşıyarak, Cumhuriyetimizin 100. yıldönümü olan 2023 yılında 500 milyar dolar ihracat ve dünya ticaretinden aldığımız payı da %1,5 mertebesine yükseltmektir. Önümüzdeki süreçte ihracatın, Türkiye ekonomisinin ana dinamiği olmaya devam edeceğine ve ihracat sayesinde Türkiye'yi çok daha parlak bir gelecek beklediğine inanıyoruz.

Bu anlamda 2014 yılı dış ticaret gelişmelerine ışık tutarken, 2023 hedeflerimize de büyük katkı sağlayacağına inandığımız bu çalışmada emeği geçen herkese değerli katkıları için teşekkür ediyorum. "Ekonomi ve Dış Ticaret Raporu 2015" in yüksek katma-değerli ihracatın dört ana sac ayağı olan inovasyon, Ar-Ge, tasarım ve markalaşma açısından tüm ihracatçılarımıza ve firmalarımıza yeni ufuklar açmasını ve ülkemiz ekonomisine hayırlı olmasını diliyorum.

Türkiye, dışa açılma sürecinde küresel ekonomi ve pazarlar ile en yüksek bütünleşmeyi mal ticareti alanında gerçekleştirmektedir. Bu bütünleşme ile Türkiye 2014 yılı itibariyle dünyanın 31. büyük ihracatçısı ve 20. büyük ithalatçısı konumuna gelmiş olup 2023 yılı için 500 milyar dolar ihracat hedefine, 625 milyar dolar ithalat öngörüsüne sahip bulunmaktadır. Bu çerçevede uygulamaya konulan 2023 ihracat stratejisi dış ticaret için önemli bir yol haritası olmaktadır. Türkiye'nin uzun vadeli ihracat hedeflerine ulaşmasında yıllar itibariyle ihracat ve dış ticaret gerçekleştirmelerinin izlenmesi ve değerlendirilmesi ile ihracat

stratejisinde iyileştirmeler yapılması da önem taşımaktadır. Dış Ticaret Raporu, Türkiye'nin dış ticaret verilerinin ayrıntılı olarak analiz edilerek değerlendirilmesi amacıyla hazırlanmış olup, özellikle genel ve sektörel dış ticaret politikalarının uygulanmasına katkı sağlamak amacıyla hazırlanmıştır. Dış Ticaret Raporu sekiz bölümden oluşmaktadır. Tüm bölümlerde dünya ticareti ile Türkiye'nin dış ticareti ayrıntılı olarak incelenmekte ve son üç yıllık gelişmeler değerlendirilmektedir. Dış Ticaret Raporu'nun Türkiye'nin 2023 yılı ihracat stratejisine ve ihracat hedeflerine katkı sağlamasını dileriz.

Saygılarımla
Dr. Can Fuat GÜRLESEL

14	I. BÖLÜM DÜNYA TİCARETİNDE GELİŞMELER VE EĞİMLER	78	IV. BÖLÜM İTHALAT
14	I.1 Dünya Ekonomisinde Temel Gelişmeler ve Dünya Ticaretine Etkileri	78	IV.1 Temel İthalat Göstergeleri
14	I.1.1 Dünya Ekonomisinde Büyüme	80	IV.1.1 Toplam İthalat ve Dünya Mal İthalatı İçinde Yerimiz
16	I.1.2 Dünya Ekonomisinde Genel Eğilimler	81	IV.1.2 Ekonomik Faaliyetlere ve Geniş Ekonomik Grupların Sınıflamasına Göre İthalat
17	I.1.3 Dünya Ekonomisindeki Gelişmelerin Dünya Ticaretine Etkileri	82	IV.1.3 Döviz Türlerine Göre ve TL ile Yapılan İthalat
18	I.2 Dünya Ticaret Büyüklüğünde Gelişmeler	83	IV.1.4 Ödeme Şekillerine ve Taşıma Yollarına Göre İthalat
19	I.3 Dünya Ticaretinde Genel Eğilimler	83	IV.2 Teknoloji Yoğunluğu İtibariyle İmalat Sanayi İthalatı
20	I.4 Bölgeler ve Ülkeler İtibariyle İhracat	83	IV.3 İthalatta Fiyat ve Miktar Gelişmeleri
21	I.5 Bölgeler ve Ülkeler İtibariyle İthalat	85	IV.4 İllerde İthalat
23	I.6 Sektörler İtibariyle İhracat	85	IV.5 Ülke Grupları ve Ülkelere Göre İthalat
26	II. BÖLÜM TÜRKİYE EKONOMİSİ VE DIŞ TİCARETTE GELİŞMELER	85	IV.5.1 Ülke Gruplarına Göre İthalat
26	II.1 Türkiye'de Ekonomi Politikaları ve Belirleyici Unsurlar	86	IV.5.2 Ülkelere Göre İthalat
26	II.2 Temel Ekonomik Göstergelerde Gelişmeler	87	IV.6 Firma Ölçeklerine Göre İthalat ve İthalatta Yoğunlaşma
27	II.3 Merkez Bankası Para Politikası ve Mali Göstergeler	88	IV.7 Ana ve Alt Fasıllarına Göre İthalat
29	II.4 Temel Dış Ticaret Göstergelerinde Gelişmeler	88	IV.7.1 Ana Fasıllara Göre İthalat
30	II.5 Net İhracat ve Ekonomik Büyümeye Katkısı	89	IV.7.2 Alt Fasıllara Göre İthalat
30	II.6 Cari İşlemler Dengesi ve Mal Ticareti	101	IV.8 Ülkelere ve Fasıllara Göre İthalat
31	II.7 İktisadi Faaliyetlerde Gelişmeler İle İhracat İthalat İlişkisi	116	V. BÖLÜM NET İHRACAT
31	II.7.1 İhracat ve İktisadi Faaliyetler	116	V.1 Ülkelere Göre Net İhracat
33	II.7.2 İthalat ve İktisadi Faaliyetler	116	V.2 Fasıllara Göre Net İhracat
36	III. BÖLÜM İHRACAT	120	V.3 Ülkeler ve Fasıllar Bağlamında Net İhracat Analizi
36	III.1 Temel İhracat Göstergeleri	121	V.3.1 Fasıllar Temelinde Ülkelerin Değerlendirilmesi
36	III.1.1 Toplam İhracat ve Dünya Mal İhracatı İçinde Yerimiz	121	V.3.2 Ülkeler Temelinde Fasılların Değerlendirilmesi
38	III.1.2 Ekonomik Faaliyetlere ve Geniş Ekonomik Grupların Sınıflamasına Göre İhracat	126	VI. BÖLÜM TÜRKİYE'NİN DIŞ TİCARET POLİTİKASI
39	III.1.3 Döviz Türlerine Göre ve TL ile Yapılan İhracat	126	VI.1 Genel Değerlendirme
39	III.1.4 Ödeme Şekillerine ve Taşıma Yollarına Göre İhracat	126	VI.2 AB ile Gümrük Birliği ve Dış Ticaret
40	III.2 Teknoloji Yoğunluğu İtibariyle İmalat Sanayi İhracatı	127	VI.3 Bölgesel Kuruluşlar İle Dış Ticaret
41	III.3 İhracatta Fiyat ve Miktar Gelişmeleri	129	VI.4 Serbest Ticaret Anlaşmaları ve Dış Ticaret Etkisi
43	III.4 İllerde İhracat	130	VI.5 Dış Ticaret Destekleri ve Etkileri
44	III.5 Ülke Grupları ve Ülkelere Göre İhracat	132	VII. BÖLÜM UZUN VADELİ İHRACAT HEDEFLERİ İÇİN DEĞERLENDİRME
44	III.5.1 Ülke Gruplarına Göre İhracat	132	VII.1 Küresel Eğilimler ve Türkiye'ye Etkileri
46	III.5.2 Ülkelere Göre İhracat	132	VII.2 Küresel Ölçekte Ülkelerin İhracat Performansları
46	III.6 Firma Ölçeklerine Göre İhracat ve İhracatta Yoğunlaşma	134	VII.3 Türkiye'nin 2023 İhracat Hedefleri ve Gerçekleşmeler
49	III.7 Ana ve Alt Fasıllara Göre İhracat	140	VIII. BÖLÜM STRATEJİK DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER
49	III.7.1 Ana Fasıllara Göre İhracat		
50	III.7.2 Alt Fasıllara Göre İhracat		
62	III.8 Ülkelere ve Fasıllara Göre İhracat		

2014 Yılında Dünya Ekonomisinde Yaşanan Gelişmeler Dünya Mal Ticaretini De Etkiledi

Gelişmiş ülkelerde büyümenin hızlanması talep etkisi ile dünya mal ticaretini olumlu etkilemiştir. Euro bölgesinde yeniden büyüme uzun süre sonra ilk kez ithalatta artışa yol açarak dünya ticaretine olumlu katkı sağlamıştır. Yeni küresel mali koşullara uyum sürecinin yarattığı oynaklıklar belirsizlikleri arttırmakta ve dünya mal ticaretini sınırlamaktadır. Başta Çin olmak üzere gelişen ülkelerde yavaşlama her türlü hammadde talebini sınırlamaktadır. Petrol ve diğer emtia fiyatlarındaki gerileme hem ihracat maliyetlerini zorlamakta hem de değer olarak ticaretin küçülmesine yol açmaktadır. Jeopolitik gelişmeler ve karşılıklı yaptırımlar ticaret olanaklarını sınırlamaktadır.

Dünya Mal Ticareti Son Üç Yıldır Önemli Bir Yavaşlama İçinde Bulunmaktadır

Dünya mal ticareti değer olarak 2013 yılında yüzde 2,2 büyüdükten sonra 2014 yılında sadece yüzde 0,9 büyüme göstermiştir. Dünya mal ticareti miktarsal olarak ise 2013 yılında yüzde 2,4 büyüme ardından 2014 yılında yüzde 2,8 büyümüştür. Dünya mal ticareti bu zayıf büyüme performansına bağlı olarak 2013 yılında 18,3 trilyon dolar ve 2014 yılında ise 18,43 trilyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Dünya Ticaretine Konu Olan Mal Fiyatları 2014 Yılında Önemli Ölçüde Geriledi

2014 yılında ticarete konu olan petrol ve enerji ürünlerinin fiyatları bir önceki yıla göre ortalama yüzde 11 düşmüştür. Yine mal ticaretine konu olan metaller ile diğer emtia fiyatları da bir önceki yıla göre ortalama yüzde 5 gerilemiştir. İmalat sanayi ürünlerinin ortalama fiyatlarında ise 2013 yılında olduğu gibi 2014 yılında da bir değişiklik olmamıştır.

Dünya Mal Ticaretinde 2014 Yılında Etkileri Kuvvetlenen Ve Yeni Ortaya Çıkan Eğilimler Bulunmaktadır

Bu eğilimlerin büyük bölümü dünya mal ticaretinde yavaşlamaya yol açmaktadır; gelişmiş ülkelerin çıktı açığı ithalat talebini sınırlamaktadır. Yeni küresel mali koşullar gelişen ülkelerde yavaşlamaya ve ithalatta sınırlamaya yol açmaktadır. Atıl kapasiteler yatırım eğilimini ve yatırım malı talebini sınırlamaktadır. Gelir artışının ticaret elastikiyeti düşmektedir. Çin'de ekonomik yavaşlama bu ülkeye yönelik ihracat artışını sınırlamaktadır. Küresel tedarik zincirinde büyüme yavaşlamıştır. Döviz kurlarında dalgalanmalar ticareti olumsuz etkilemektedir. Enerji ve emtia ithalatçısı ülkeler azalan ihracat gelirlerine karşılık ithalatlardan azaltmaktadır.

Dünya Mal İhracatı Ve İthalatında İlk 30 Ülkenin Performansları Zayıf Kaldı

Dünya mal ihracatında en yüksek ihracat gerçekleştiren 30 ülke içinden 10 ülkenin ihracatı düşmüş, 4 ülkenin ihracatı değişmemiş, 16 ülkenin ihracatı ise yüzde 0,5 ile yüzde 7 arasında değişen oranlarda artmıştır. Dünya mal ticaretinde en yüksek ithalat gerçekleştiren ilk 30 ülke içinden 14'ünün ithalatı gerilemiştir. 3 ülkenin ithalatı değişmemiştir. 13 ülkenin ithalatı ise ancak yüzde 1 ile 5 arasında değişen oranlarda artmıştır.

Türkiye'nin 2014 Yılında Temel Dış Ticaret Faaliyetlerinde Büyüme Sınırlı Kaldı

2014 yılında ihracat yüzde 3,8 artarak 157,6 milyar dolar olmuş ve milli gelir içindeki payı yüzde 19,7'ye yükselmiştir. İthalat yüzde 3,8 azalmış ve 242,2 milyar dolara gerilemiştir. İthalatın milli gelir içindeki payı da gerilemiş ve yüzde 30,3 olmuştur. Dış ticaret açığı da 84,5 milyar dolara inerken milli gelire oranı yüzde 10,6'ya inmiştir. Dış ticaret hacmi de gerilemiş ve 399,8 milyar dolara inmiştir. Dış ticaret hacminin milli gelire oranı ise yüzde 50'ye yükselmiştir. İhracatın ithalatı karşılama oranı ise yüzde 65,1 ile son üç yılın en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

Küresel ve Bölgesel Gelişmeler İle Ekonomi Politikaları Dış Ticareti Etkiledi

Türkiye'nin dış ticaret faaliyetlerindeki sınırlanma dünya ekonomisinde beklentilerin altında kalan büyüme ve durağanlaşan dünya mal ticaretinden etkilenmektedir. Ekonomide uygulanan politikalar da dış ticaret faaliyetlerinde belirleyici olmuş ve özellikle ithalat tarafını şekillendirmiştir. İhracatı etkileyen bir önemli unsur ise önemli ihracat pazarlarında ortaya çıkan jeopolitik gelişmeler olmuştur.

Net İhracat 2014 Yılında Ekonomik Büyümenin En Önemli Kaynağı Oldu

2014 yılında büyümeye en yüksek katkıyı net ihracat sağlamıştır. 2014 yılında yüzde 2,87 olan reel büyüme hızının 1,85 puan net ihracat artışı ile sağlanmıştır. İhracat artışı 1,80 puan, ithalattaki azalma ise 0,05 puan büyümeye katkı sağlamıştır.

Mal Ticaretindeki Açığın Azalması Cari İşlemler Açığını Düşürdü

2014 yılında mal ticareti dengesi açığı 80,0 milyar dolarından 63,6 milyar dolara inerek cari işlemler dengesindeki önemli iyileşmeyi sağlamıştır. 2014 yılında mal ihracatında artış ve mal ithalatında gerileme ile iyileşme sağlanan mal dengesi cari işlemler dengesindeki iyileşmeyi de sağlamıştır.

Tüketim ve Yatırımlarda Yavaşlama İthalatı Sınırladı

2014 yılında yatırım malı ithalatı yüzde 2,0 oranında gerilemiştir. Yatırım harcamalarındaki durağanlık ile birlikte yatırım malı ithalatı da gerilemiştir. Tüketim malları ithalatında yüzde 4,6 gerileme ise yurt içinde tüketim harcamalarındaki yavaşlama ile örtüşmektedir.

Sanayi Üretiminde İthal Ara Malı Kullanımı Azaldı

Ara malı ithalatı ise yüzde 3,9 gerilemiştir. Sanayi için işlem görmemiş hammadde ithalatı yüzde 4,5, işlem görmüş hammadde ithalatı ise yüzde 8,2 gerilemiştir. İmalat sanayinde yüzde 3,7 büyüme ile ara malı ithalatındaki düşüş karşılaştırıldığında 2014 yılında sanayi üretiminde daha çok yerli ara malı kullanıldığı görülmektedir.

İhracat Artış Hızımız Dünya İhracat Artışının Üzerinde Gerçekleşti

2014 yılında Türkiye'nin değer bazında yüzde 3,8 ihracat artışı dünya ihracatındaki yüzde 0,9 olan değersel artışın üzerinde gerçekleşmiştir. Türkiye'nin dünya mal ticareti içindeki payı 2014 yılında yüzde 0,86'ya yükselmiştir. Türkiye'nin yakın bölgesinde yaşanan jeopolitik gelişmeler ile 2014 yılında birçok önemli pazarımızda daralma yaşanmıştır. Buna rağmen ihracat artışının dünya ihracatı üzerinde büyümesi başarı olarak görülmelidir.

2014 Dünya İhracat Sıralamasında Bir Basamak Yükseldik

Türkiye 2014 yılında gerçekleştirdiği 157,6 milyar dolar ihracat ile dünya ihracat sıralamasında bir basamak yükselmiş ve 31. sıraya çıkmıştır. Türkiye 2014 yılında Norveç'i geride bırakmıştır.

Ödeme Şekillerinde Mal Mukabili Ödemenin Payı Artıyor

İhracatta ödeme şekillerinde mal mukabili ödemenin payı artarken, vesaik mukabili ödeme, akreditif ile ödeme ve peşin ödemenin payları azalmaktadır. Mal mukabili ile ödemenin payı 2012 yılında yüzde 57,25 iken 2014 yılında yüzde 65,23'e yükselmiştir. 2014 yılında 102,8 milyar dolarlık ihracat mal mukabili gerçekleşmiştir.

İhracatta En Yüksek Payı Düşük Teknoloji Yoğunluklu Ürünler Alıyor

Türkiye'nin 2014 yılı imalat sanayi ürünleri ihracatı 147,2 milyar dolar olmuştur. İmalat sanayi ihracatı içinde en yüksek payı yüzde 35,8 ile düşük teknoloji yoğunluklu ürünler almaktadır. 2014 yılında en yüksek ihracat artışı

şını da yüzde 8,1 ile düşük teknoloji yoğunluklu ürünler gerçekleştirmiştir. İleri teknoloji yoğunluklu ürünlerin ihracatı 2014 yılında 5,0 milyar dolara ulaşmış olmakla birlikte toplam imalat sanayi ihracatı içindeki payı yüzde 3,4 ile düşük kalmaya devam etmektedir.

2014 Yılında İhracat Miktarı Artarken Birim Değerler Düştü

2014 yılında Türkiye'nin ihracat artışını ihracattaki miktar artışı sağlamıştır. Türkiye'nin ihracatı 2014 yılında miktar olarak yüzde 5,5 artmıştır. 2014 yılında toplam ihracat birim değeri ise gerilemiştir. Birim ihracat değerinde gerileme yüzde 1,6 olmuştur.

Büyük İllerin İhracat Performansı Yavaşladı

İlk 20 ihracatçı il içinde 17 il 2014 yılında ihracatını arttırmıştır. İstanbul'un ihracatı yüzde 4,3 artarak 82,1 milyar dolara çıkarken payı da yüzde 52,08 olmuştur. İstanbul'u izleyen 5 büyük ihracatçı il içinde Kocaeli'nin ihracatı gerilerken İzmir, Bursa, Ankara ve Gaziantep'in ihracat artışları yine sınırlı kalmıştır. 2014 yılında en yüksek ihracat artışlarını Mersin, Sakarya, Trabzon ve Eskişehir gerçekleştirmiştir. Güney illerinin ihracatı bölgesel gelişmelerden olumsuz etkilenmiştir.

İhracatta AB Ülkelerinin Payı Yüzde 43,5'e Yükseldi

Ülke grupları içinde AB ülkelerinin payı 2014 yılında yeniden yüzde 43,5 seviyesine yükselmiştir. Yakın ve Ortadoğu ülkelerinin payı ise yüzde 22,4'e gerilemiştir. Diğer Avrupa ülkelerinin payının da yüzde 9,6'ya ulaştığı görülmektedir. Kuzey Amerika ülkelerinin payı yüzde 4,6, Asya ülkelerinin payı ise yüzde 7,4 ile halen potansiyelinin altında kalmaktadır.

İlk 30 Ülke İhracat Pazarımızın Payı Değişmiyor

Türkiye'nin ilk 30 ihracat pazarı yıllar itibarıyla hemen hemen aynı kalmaktadır. 30 pazarın sıralı 10'ar ülke grupları içinden ilk 10 ülkenin ihracatımız içindeki payı yüzde 50'ye yakın olarak gerçekleşmektedir. İkinci 10 ülkenin ihracatımız içindeki payı yüzde 20'ye, üçüncü 10 ülkenin payı ise yüzde 10'a yakın olmaktadır.

2014 Yılında 1 Milyar Dolar Üzerinde İhracat Yapan Firma Sayısı 10

2014 yılında 1 milyar dolardan fazla ihracat yapan firma sayısı 10 olmuştur. 100 milyon dolar ile 1 milyar dolar arasında ihracat yapan firma sayısı ise 152 adet olarak gerçekleşmiştir. 1 milyon doların üzerinde ihracat yapan firma sayısı ise toplamda 12.649 olup, bu firmalar tüm Türkiye'nin ihracatının

yüzde 94,2'sini gerçekleştirmektedir. 1 milyon doların altında ihracat yapan firmaların toplam sayısı 48.474 olup, bu firmalar tüm ihracatımızın yüzde 5,8'ini yapmaktadır.

Uygulanan Ekonomi Politikaları İthalatta Yavaşlamaya Yol Açıyor

Ekonomi politikalarının ithalat üzerinde önemli sınırlayıcı etkileri ortaya çıkmaktadır. 2013 yılı Mayıs ayından itibaren Türk Lirasında yaşanan değer kaybı da ithalatı yavaşlatmaktadır. Ekonomik yavaşlama ve özellikle iç talebin sınırlanması ile ithalat kontrol altına alınmaya çalışılmaktadır. Bu çerçevede Türkiye'nin ithalatı 2014 yılında yüzde 3,8 düşmüştür.

Türkiye'nin Dünya Mal İthalatı İçinde Payı Yüzde 1,31

Türkiye'nin mal ithalatının dünya mal ithalat içindeki payı 2013 yılında yüzde 1,37 iken 2014 yılında ithalatındaki gerileme ile yüzde 1,31'e inmiştir. Türkiye dünyanın büyük mal ithalatçısı ülkeleri sıralamasında 2014 yılında 20. sıraya inmiştir.

Türk Lirasının İthalatta Kullanım Payı Artıyor

ABD Dolarının toplam ithalat içinde payı 2014 yılında yüzde 63,5 olarak gerçekleşmiştir. Avro'nun payı da benzer şekilde istikrarlı seyretmekte olup 2014 yılında yüzde 30 olmuştur. Türk Lirası ile ithalatın payı ise artmaktadır. 2014 yılında 12,4 milyar dolar tutarında ithalat TL ile yapılmıştır. TL ile yapılan ithalatın payı 2014 yılında yüzde 5,1'e yükselmiştir.

İthalatta Peşin Ödemenin Payı Artıyor

Peşin ödeme ile yapılan ithalatın son üç senedir tutarı ve toplam ithalat içinde payı artmaktadır. 2014 yılında 119,3 milyar dolar peşin ödeme ile ithalat yapılmıştır. Peşin ödeme ile ithalatın payı yüzde 49,3'e yükselmiştir.

Orta Yüksek Teknolojili Ürünler Türkiye'nin Toplam İthalat İçinde En Yüksek Payı Alıyor

Türkiye'nin toplam ithalat içinde orta yüksek teknolojili ürünler en yüksek payı almıştır. Orta yüksek teknolojili ürünlerin ithalatı 2014 yılında yüzde 2,3 gerilemesine rağmen 79,1 milyar dolar olmuş ve toplam ithalat içindeki payı da yüzde 42,1 olarak gerçekleşmiştir. Büyük bölümü Türkiye'de üretilmeyen ürünlerden oluşan yüksek teknolojili ürünler ithalatı 2014 yılında yüzde 8,7 artarak 26,37 milyar dolar ve toplam ithalat içinde payı yüzde 14,1 olmuştur.

İthalatta Miktersal Artış Sürüyor

Türkiye'nin ithalatı miktar olarak 2010 yılından bu yana yüzde 22,4 artmıştır. İthalat miktar endeksi 2012 yılında yüzde 1,0 ve 2013 yılında yüzde 7,4 artmış, 2014 yılında ise yüzde 0,2 gerilemiştir. Ekonomideki yavaşlamaya ve alınan önlemlere rağmen ithalatta miktar olarak son üç yıldır gerileme olmamıştır. 2014 yılında makineler ile taşıt araçları ithalatında miktersal olarak gerileme görülürken diğer mal gruplarında ithalat miktersal olarak artmıştır.

Asya'da İthalat Artışı Sürüyor

2014 yılında toplam ithalat yüzde 3,8 gerilerken 8 ülke grubundan yapılan ithalatta gerileme olmuş, buna karşın 3 ülke grubundan ithalat artmıştır. Asya bölgesinden yapılan ithalat yüzde 2,8 yükselmiştir.

Türkiye Seçilmiş 25 Ülke İçinden Yedisinde Net İhracatçı Oldu

2014 yılında en çok dış ticaret gerçekleştirilen 25 ülke içinden Türkiye yedisinde net ihracatçı olmuştur. 2014 yılında net ihracatçı olduğumuz ülkeler Irak, İngiltere, Azerbaycan, Mısır, BAE, Suudi Arabistan ve İsrail'dir.

Net İthalat Yüzde 24,4 Azaldı

2014 yılında 25 ülke içinden 18 ülke ile net ithalatçı olunmuş, toplam net ithalat 93,72 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Böylece 2014 yılında 18 ülkeye verilen net ithalat toplamı yüzde 23,4 gerilemiştir.

Türkiye 10 Fasılda Net İhracatçı

2014 yılı itibarıyla dış ticareti en yüksek yapılan 28 dış ticaret faslı içinden 10 tanesinde Türkiye net ihracatçı konumundadır. 2014 yılında en yüksek net ihracatı sağlayan fasıl 9,0 milyar dolar ile örme giyim eşyaları olmuştur. İkinci sırada dokumadan giyim eşyaları yer almıştır. Yenilenebilir meyve ve kabuklu meyveler üçüncü, demir çelikten eşyalar dördüncü sıradadır. 2014 yılında net ihracatçı olan 9 fasılının net ihracatçı büyüklüğü artmıştır.

18 Fasılda Açık Yüzde 7,4 Azaldı

2014 yılı itibarıyla belirlenen 28 dış ticaret faslı içinden 18 fasılda net ithalatçı olunmuştur. Bu fasılların toplam net ithalatı veya açığı 2013 yılına göre yüzde 7,4 azalarak 114,8 milyar dolara inmiştir. Net ithalattaki gerilemede daha çok ithalattaki gerileme etkili olmuştur.

Gümrük Birliği'nin Avrupa Birliği İle Karşılıklı Ticareti Genişletme Etkisi Azalarak Sürmektedir

Avrupa Birliği ile yapılan dış ticaret hacminin Türkiye'nin dış ticaret hacmi içindeki payı gerilemektedir. 2005

yılında yüzde 49,5 olan pay 2008 yılında önce yüzde 41,4'e, 2012 yılında ise yüzde 36,9'a kadar inmiştir. Son iki yılda Avrupa Birliği'nin toparlanması ve ihracatımızın artması ile pay 2014 yılında yeniden yüzde 39,3'e yükselmiştir.

Bölgesel Kuruluşlar ve Teşkilatlar İle Dış Ticarete Gerileme

Türkiye'nin son üç yılda bölgesel kuruluşlar ile yaptığı dış ticaretin toplam dış ticaret hacmi içindeki payının gerilediği görülmektedir. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü'nün payı yüzde 15,2'ye, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'nın payı yüzde 6,3'e ve İslam İşbirliği Teşkilatı'nın payı da yüzde 19,4'e gerilemiştir. Bu üç kuruluş ile dış ticaret hacmi de mutlak olarak gerilemiştir.

STA Kapsamındaki Dış Ticaret Hacmi Henüz Sınırlı Kalıyor

2014 yılı itibarıyla STA uyguladığımız ülkelere ihracat 18,85 milyar dolar, ithalat ise 19,89 milyar dolar olmuş, toplam ticaret hacmi ise 38,15 milyar dolara ulaşmıştır. STA kapsamındaki ülkelerle yaptığımız ticaretin toplam dış ticaret hacmi içindeki payı yüzde 9,5 olmuştur. STA kapsamındaki dış ticaret hacminin halen sınırlı kaldığı görülmektedir.

Toplam İhracat Desteklerinin İhracata Oranı Düşük Kalmaya Devam Ediyor

Toplam ihracat destekleri son üç yıl 373,5 milyon dolar, 482,8 milyon dolar ve 502,6 milyon dolar olmuştur. Toplam ihracat desteklerinin ihracata oranı ise 2012 yılında yüzde 0,24 iken, 2013 yılında yüzde 0,32'ye yükselmiş, 2014 yılında da yüzde 0,32 olarak kalmıştır. Toplam ihracat desteklerinin ihracata oranı düşük kalmaya devam etmektedir.

Uzun Vadede Geleceği Şekillendirecek 5 Eğilim Küresel Ticarete Etkili Oluyor

İhracatı etkileyecek olan ve geleceği şekillendirecek 5 makro eğilim öne çıkmaktadır. Bunlar; küresel ekonomi, doğal kaynaklar, inovasyon ve teknoloji, demografi ile tüketici davranışlarıdır. Bu başlıklar altındaki eğilimler Türkiye'nin iddialı ihracat hedeflerine ulaşmasını güçleştirmekle birlikte aynı zamanda önemli fırsatları da içermektedir.

Çin, ABD, Güney Kore ve Hindistan İhracatını En Çok Artıran Ülkeler

Son üç yılda dünya mal ticaretindeki büyümede yavaşlama görülmekle birlikte ülkeler bazında farklı ihracat performansları görülmektedir. 2008-2014 yılında ihracatını en çok artıran ülkeler Çin, ABD, Güney Kore ve Hindistan olmuştur.

Türkiye İhracatını 25 Milyar Dolar Artırarak Benzer Ülkelerin Altında Performans Gösterdi

Türkiye için 2008-2014 dönemi 2023 yılı ihracat stratejisinde ilk aşamayı kapsayan dönemdir. Türkiye bu dönemde ihracatını 25 milyar dolar artırarak ilk 30 ülkede ihracat artışında 24. sırada kalmıştır. Kendine benzer ülkelerin altında bir ihracat performansı göstermiştir.

2014 Yılında İhracat Hedefinin Altında Kalındı

Türkiye, 2023 ihracat stratejisi ile 2023 yılına kadar yıllık ihracat hedeflerini belirlemiştir. Hükümet de üç yıllık orta vadeli programlarla her yıl için ihracat hedeflerini ortaya koymaktadır. 2014 yılı için ihracat strateji belgesinde 187,7 milyar dolar, orta vadeli programda ise 166,5 milyar dolar ihracat hedefi bulunurken, ihracat 157,6 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Dünya Ticareti İçinde 2014 Pay Hedefinin 0,20 Puan Altında Kalındı

Türkiye'nin 2023 ihracat stratejisinde 2014 yılında dünya mal ticareti içinden yüzde 1,06 pay alınması hedeflenirken 0,86 gerçekleşme olmuş ve hedeften 0,20 puan uzak düşülmüştür.

İlk 30 Büyük İthalatçı İçinde İhracatımızın Payı Yüzde 0,56

Türkiye'nin 2023 ihracat stratejisinde ortaya konulan mutlak büyüklük ve dünya mal ticareti içindeki pay hedeflerinin altında kalınmasının önemli bir nedeni büyük pazarlara yönelik ihracatın ve alınan payın sınırlı kalmasıdır. İlk 30 pazarın ithalatı içinde Türkiye'nin aldığı pay 2014 yılında 0,56 ile oldukça sınırlı kalmış ve son üç yıldır hiç değişmemiştir.

2014 Yılında Sektörlerin İhracat Hedeflerini Gerçekleştirme Oranı Yüzde 80,4

İhracat performansında belirleyici bir diğer unsur ise sektörlerin ihracat gelişmeleridir. 2023 İhracat Stratejisinde 26 alt sektörün 2014 yılı için toplam ihracat hedefi 187,7 milyar dolar olarak konulmuş, buna karşın 151,0 milyar dolar ihracat yapılmıştır. İhracat hedefini gerçekleştirme oranı yüzde 80,4 olmuştur.

Sektörlerin 2023 Hedefine Ulaşması İçin İhracatın Yıllık Ortalama Yüzde 15,9 Artması Gerekli

2014 yılında ulaşılan ihracat büyüklükleri ile 2023 yılı hedefleri karşılaştırıldığında Türkiye'nin ihracatını her yıl ortalama yüzde 15,9 artırması gerekmektedir. 19 alt sektörde 2023 yılına kadar yıllık ortalama iki haneli ihracat artışlarına ihtiyaç bulunmaktadır.

DÜNYA TİCARETİNDE GELİŞMELER VE EĞİLİMLER

1 BÖLÜM DÜNYA TİCARETİNDE GELİŞMELER VE EĞİLİMLER

1.1 DÜNYA EKONOMİSİNDE TEMEL GELİŞMELER VE DÜNYA TİCARETİNE ETKİLERİ

1.1.1 Dünya Ekonomisinde Büyüme

Dünya Ekonomisinde Beklentilerin ve Potansiyelin Altında Büyüme

Dünya ekonomisi 2014 yılında yüzde 2,6 ile beklentilerin ve potansiyelinin altında büyüme göstermiştir. 2012 ve 2013 yıllarında yüzde 2,5 büyüyen dünya ekonomisi 2014 yılında da göreceli yavaş bir büyüme göstermiştir. 2014 yılında büyüme yılın başında öngörülen yüzde 3,0'un de oldukça altında kalmıştır.

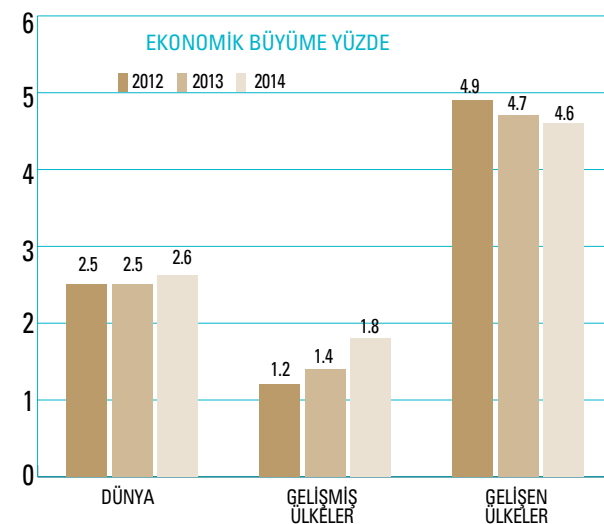
Dünya ekonomisinde büyümenin beklentilerin ve potansiyelin altında kalmasında ağırlıklı olarak üç unsur etkili olmuştur. Bunlar ABD Merkez Bankası FED'in para politikasındaki normalleşmenin yarattığı yeni küresel koşullar, gelişen ülkelerde ortaya çıkan yavaşlama ile Rusya, Ukrayna arasında ve Ortadoğu'da yaşanan jeopolitik gelişmeler olmuştur.

Dünya Ekonomisinde Kalıcı ve Dengeli Büyüme 2014 Yılında da Sağlanamadı

Dünya ekonomisi yaşadığı küresel krizin ardından kalıcı ve dengeli bir büyüme sürecine girememiştir. 2014 yılında da yine dengeli bir büyüme ortaya çıkamamıştır.

2014 yılında gelişmiş ülkelerin büyümelerinde toparlanma görülmektedir. Gelişmiş ülkeler 2012 yılında yüzde 1,2 ve 2013 yılında yüzde 1,4 büyüme ardından 2014 yılında yüzde 1,8 büyümüşür. Özellikle Euro Bölgesi ve Avrupa Birliği'nde büyüme görülmektedir.

ŞEKİL.1 DÜNYA EKONOMİSİNDE BÜYÜME

TABLO.1 DÜNYA EKONOMİSİNDE BÜYÜME YÜZDE

ÜLKELER	2012	2013	2014
DÜNYA	2,5	2,5	2,6
GELİŞMİŞ ÜLKELER	1,2	1,4	1,8
ABD	2,2	2,2	2,4
EURO BÖLGESİ	-0,6	-0,4	0,9
AB 28	-0,2	0,2	1,4
JAPONYA	1,9	1,6	-0,1
DİĞER ÜLKELER	1,8	2,2	2,9
GELİŞEN ÜLKELER	4,9	4,7	4,6
ORTA VE DOĞU AVRUPA	1,4	2,8	2,8
BDT	3,4	2,2	1,0
ASYA	6,5	6,6	6,8
ORTA DOĞU VE KAFRİKA	4,5	2,5	2,6
SAHRA AFRIKASI	4,9	5,2	5,0
LATİN AMERİKA	3,0	2,8	1,3

KAYNAK: IMF WORLD ECONOMIC OUTLOOK 2015 NİSAN

Buna karşın gelişen ülkelerin büyüme performansı 2014 yılında zayıflamıştır. Gelişen ülkeler 2012 yılında yüzde 4,9 ve 2013 yılında yüzde 4,7 büyüme sonrası 2014 yılında yüzde 4,6 büyüme göstermişlerdir. Yeni küresel mali koşulların etkileri, enerji ve emtia fiyatlarındaki gerileme ve jeopolitik gelişmeler gelişen ülkelerin büyüme performansını olumsuz etkilemiştir.

Gelişmiş ve Gelişen Ülkelerde Farklı Büyüme Performansları

Dünya ekonomisine yön veren gelişmiş ve gelişen ülkelerin 2014 yılı büyüme performansları farklı eğilimler ortaya koymuştur.

ABD 2014 yılında yüzde 2,4 büyüyerek daha kalıcı ve hızlı büyüme sürecine yaklaşmıştır. Bu büyüme performansına bağlı olarak ABD Merkez Bankası FED Parasal genişleme programını Ekim ayında sona erdirmiştir.

Japonya 2012 ve 2013 yıllarındaki büyümeler ardından 2014 yılında yeniden resesyona girmiş, ancak son çeyrekte çıkmış ve yıl genelinde sadece yüzde 0,1 büyüme sağlayabilmiştir. Euro bölgesi ekonomilerinde büyüme 2014 yılında önemli bir toparlanma göstermiştir. Almanya yüzde 1,6 ile büyümede sürükleyici olmuştur. İspanya yüzde 1,4 ile yeniden büyümüşür. Fransa'da büyüme yüzde 0,6 ile zayıf kalırken, İtalya yine yüzde 0,4 küçülmüştür.

Diğer gelişmiş ülkelerden Kanada, Avustralya ve Güney Kore

2014 yılında bir önceki yıla göre daha hızlı büyümüşlerdir. İngiltere, büyümede önemli bir ivme yakalamıştır. 2014 yılında yüzde 2,6 büyüme ile İngiltere potansiyel büyüme hızına ulaşmıştır.

Gelişmiş ülkelerde ekonomik büyümenin hızlanması ile birlikte küresel kriz sonrası en büyük kalıcı sorun olan işsizlikte de iyileşmeler yaşanmıştır. Özellikle ABD ve İngiltere'de işsizlik önemli ölçüde azalmıştır.

Dünya ekonomisinin ikinci motorunu oluşturan gelişen ülkeler içinde ise özellikle Çin ekonomisindeki yavaşlama belirleyici olmaktadır. Çin ekonomisi 2014 yılında yüzde 7,4 büyümüşür. Çin ekonomisi ihracata ve yeni yatırımlara dayalı büyümeden iç tüketimin büyümeye daha çok katkı sağladığı bir büyüme modeline geçiş sürecine girmiştir. Buna bağlı olarak birçok yapısal sorunu da bulunan Çin'de büyüme yavaşlamaktadır. Hindistan'da yönetime gelen yeni hükümetin reform ağırlıklı politikaları büyümeyi de hızlandırmaya başlamıştır. Hindistan yüzde 7,2 büyümüşür.

Rusya yıl genelinde Ukrayna ile yaşanan gerilimin yanı sıra Batı ülkeleri ile uygulamaya başlanan karşılıklı yaptırımların olumsuz etkilerini görmektedir. Düşen enerji ve emtia fiyatları da Rusya'yı olumsuz etkilemektedir. Bunlara bağlı olarak Rusya'da büyüme 2014 yılında yüzde 0,6'ya gerilemiştir.

Brezilya enerji ve emtia ihracatı ile dış kaynaklara yüksek bağımlılığı nedeniyle 2014 yılında oluşan yeni küresel mali koşullardan en çok etkilenen ülkelerin başında gelmektedir. Brezilya yeni koşullara uyum için uyguladığı sıkı para politikası sonucu büyüme 2014 yılında yüzde 0,1 olarak gerçekleşmiştir. Güney Afrika da benzer özelliklere sahip olup 2014 yılında yüzde 1,5 ile geçen yılın altında büyümüşür. Polonya giderek Avrupa Birliği'nin yeni sanayi yatırım ve sanayi merkezi haline gelmekte olup daha hızlı büyümektedir ve 2014 yılında yüzde 3,3 büyümüşür.

Meksika ise ABD ve Kanada'daki hızlı toparlanmanın etkisi ile 2014 yılında yüzde 2,1 ile bir önceki yıla göre daha hızlı büyümüşür.

Endonezya ve Malezya hızlı ve potansiyellerine yakın büyüme

TABLO.2 GELİŞMİŞ ÜLKELERDE BÜYÜME YÜZDE

ÜLKELER	2012	2013	2014
ABD	2,3	2,2	2,4
ALMANYA	0,9	0,5	1,6
JAPONYA	1,8	1,6	0,1
KANADA	1,9	2,0	2,5
İNGİLTERE	0,7	1,7	2,6
AVUSTRALYA	3,6	2,1	2,7
FRANSA	0,3	0,3	0,4
İTALYA	-2,8	-1,7	-0,4
İSPANYA	-2,1	-1,2	1,4
GÜNEY KORE	2,3	3,0	3,3

KAYNAK: IMF WORLD ECONOMIC OUTLOOK 2015 NİSAN

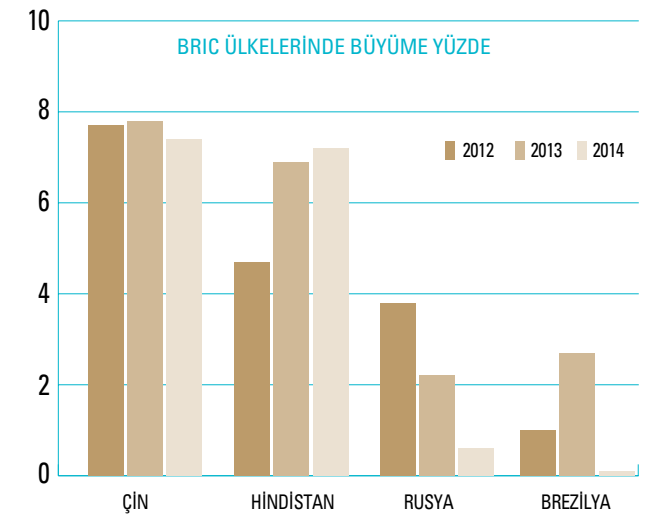
TABLO.3 GELİŞMİŞ ÜLKELERDE İŞSİZLİK YÜZDE

ÜLKELER	2012	2013	2014
GELİŞMİŞ ÜLKELER	8,1	7,9	7,3
ABD	8,1	7,4	6,2
EURO BÖLGESİ	12,3	12,1	11,5
JAPONYA	4,1	4,0	3,6
İNGİLTERE	7,9	7,6	6,2
KANADA	7,3	7,1	6,9
DİĞER GELİŞMİŞ ÜLKELER	4,7	4,6	4,7

KAYNAK: IMF WORLD ECONOMIC OUTLOOK 2015 NİSAN

yüme hızlarını 2014 yılında da sürdürmüşlerdir. S.Arabistan 2014 yılında petrol fiyatlarındaki önemli gerilemeye rağmen büyüme hızını yüzde 3,6 ile korumayı başarmıştır.

ŞEKİL.2 BRIC ÜLKELERİNDE BÜYÜME

TABLO.4 GELİŞEN ÜLKELERDE BÜYÜME YÜZDE

ÜLKELER	2012	2013	2014
ÇİN	7,7	7,8	7,4
HİNDİSTAN	4,7	6,9	7,2
RUSYA	3,8	2,2	0,6
BREZİLYA	1,0	2,7	0,1
MEKSİKA	4,0	1,4	2,1
GÜNEY AFRIKA	2,5	2,2	1,5
ENDONEZYA	6,0	5,6	5,0
MALEZYA	5,6	4,7	6,0
POLONYA	1,9	1,3	3,3
S.ARABİSTAN	5,1	3,6	3,6

KAYNAK: IMF WORLD ECONOMIC OUTLOOK 2015 NİSAN

1 BÖLÜM DÜNYA TİCARETİNDE GELİŞMELER VE EĞİLİMLER

1.1.2 Dünya Ekonomisinde Genel Eğilimler

2014 yılında dünya ekonomisinde belirleyici olan 6 ana eğilim yaşanmıştır.

1-Gelişmiş Ülkelerin Para Politikaları Etkisini Arttırdı

1-Gelişmiş Ülkelerin Para Politikaları Etkisini Arttırdı Küresel kriz sonrası olağanüstü genişletici para politikaları ile tarihin en düşük faiz oranlarını uygulayan gelişmiş ülkelerin Merkez Bankaları'nın 2014 yılı politikaları küresel ekonomide belirleyici olmuştur.

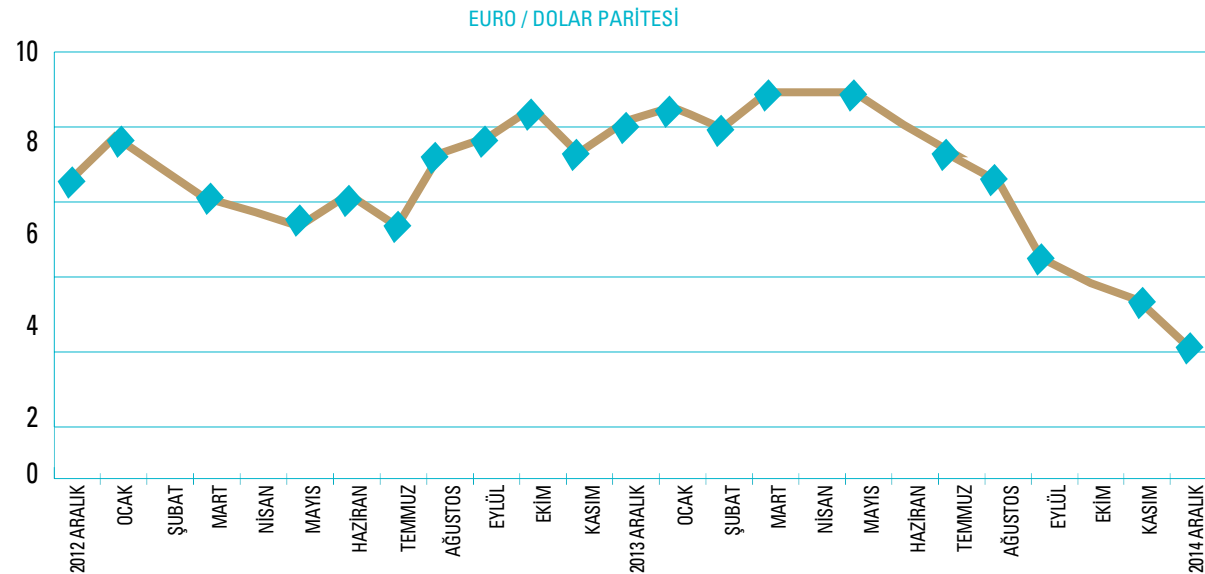
ABD Merkez Bankası FED 2013 yılı Aralık ayında başlattığı parasal genişlemeden çıkışı 2014 yılı Ekim ayında sona erdirmiştir. Ardından FED'in olağanüstü düşük faiz oranlarını artırma sürecine yaklaşmıştır. ABD Merkez Bankası'nın para politikasındaki bu normalleşme yeni küresel mali koşullar oluşturmaya başlamıştır.

Avrupa Merkez Bankası ise 2014 yılında yeni parasal genişleme önlemlerini almıştır. Özellikle karşı karşıya kalınan deflasyon riski nedeniyle AMB devlet tahvillerini de satın almaya yönelik yeni programı ile büyümeyi de desteklemektedir. İngiltere ve Japonya Merkez Bankaları da genişletici para politikalarını ve tarihi düşük faiz oranlarını yıl boyunca korumuşlar ve uygulamışlardır.

2-Yeni Küresel Mali Koşullar Oluşuyor

ABD Merkez Bankası FED'in para politikasını normalleştirmeye başlaması ile 2014 yılında yeni küresel mali koşullar oluşmaya başlamıştır.

ŞEKİL.3 EURO / DOLAR PARİTESİ

Bunların başında ABD Dolarının güçlenmesi ve diğer para birimleri karşısında değer kazanması gelmektedir. Dolar, Euro, Yen, Sterlin gibi gelişmiş ülke para birimleri karşısında değer kazanmaktadır ve son 10 yılın en değerli seviyesine ulaşmıştır.

Küresel sermaye akımları Dolar varlıklara doğru akmaya başlamıştır. Buna bağlı olarak Dolar varlıkların değerleri artmaktadır. Doların güçlenmesine bağlı olarak emtia fiyatlarında da önemli gerilemeler yaşanmaktadır. Metaller, gıda, endüstriyel hammaddeler, diğer emtialar ve enerji hammadde fiyatları gerilemektedir.

Bir dönem sonra ise finansman olanaklarının azalması ve faiz oranlarının da artması beklenmektedir.

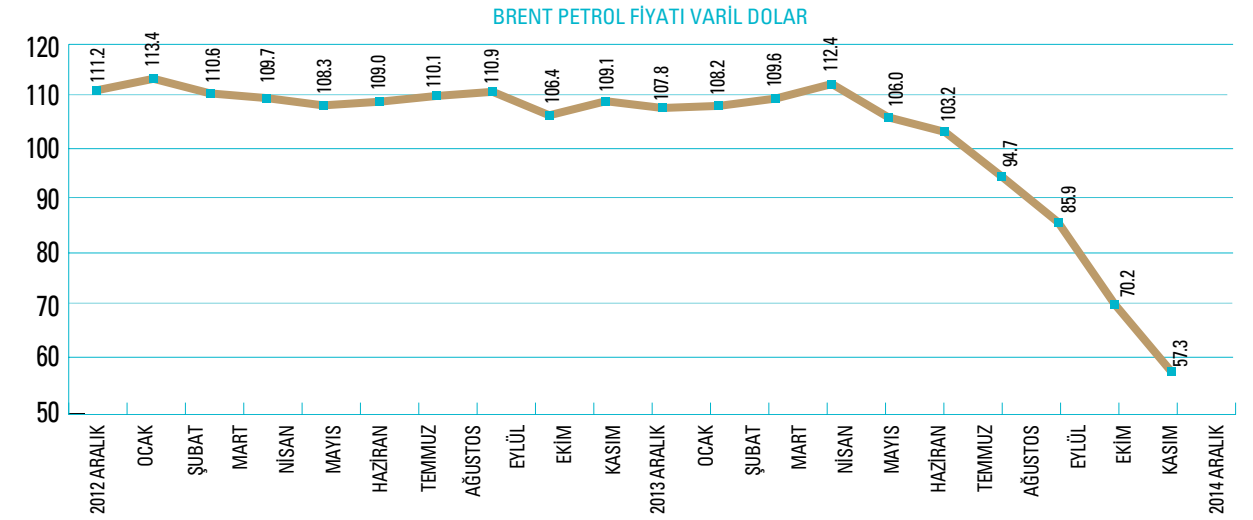
3- Petrol Fiyatlarında Beklenmedik Gerileme

2014 yılında yaşanan önemli bir eğilim petrol fiyatlarında yaşanan düşüş olmuştur. 2014 yılında emtia fiyatlarında gerileme eğilimi beklendiği ölçüde gerçekleşmiştir. Ancak petrol fiyatlarında arz ve talepteki gelişmelerden kopuk çok yüksek oranlı bir gerileme yaşanmıştır. Gerilemede Rusya ve İran'a karşı siyasi bir koz elde edilmesi, kaya gazı ile konvansiyonel petrol ve gaz arasındaki rekabet, OPEC içinde dengeler ve Ortadoğu'daki gelişmeler gibi diğer birçok unsurun da etkili olduğu tartışılmıştır.

4-Gelişmiş Ülkelerde Deflasyon Endişesi

Uygulanan çok genişletici para politikalarına rağmen zayıf tüketici talebine 2014 yılında petrol ve tüm emtia fiyatlarındaki gerilemenin eklenmesi ile birlikte özellikle gelişmiş ülkelerde fiyatların gerilemesi olarak adlandırılan deflasyon

ŞEKİL.4 BRENT PETROL FİYATI VARİL/DOLAR

KAYNAK: BRENT OIL MARKET

TABLO.5 GELİŞMİŞ VE GELİŞEN ÜLKELERDE ENFLASYON YÜZDE

ÜLKELER	2011	2012	2013	2014
GELİŞMİŞ ÜLKELER	2,7	2,0	1,4	1,4
ABD	3,1	2,1	1,5	1,6
EURO BÖLGESİ	2,7	2,5	1,3	0,4
AB-28	3,1	2,6	1,5	0,5
JAPONYA	-0,3	0,0	0,4	2,7
DİĞER GELİŞMİŞ ÜLKELER	3,4	2,2	1,7	1,5
GELİŞEN ÜLKELER	7,3	6,1	5,9	5,1

KAYNAK: IMF WORLD ECONOMIC OUTLOOK 2015 NİSAN

endişesi ortaya çıkmıştır. Deflasyon en kuvvetli Euro bölgesinde yaşanmıştır. ABD ve İngiltere de ulaşmaya çalıştıkları yüzde 2,0 enflasyon hedefinin altında kalmışlardır. Deflasyon riski para politikalarında normalleşmeyi geciktiren bir unsur olarak da yer almaktadır.

1.1.3 Dünya Ekonomisindeki Gelişmelerin Dünya Ticaretine Etkileri

2014 yılında dünya ekonomisinde yaşanan gelişmeler ve eğilimler doğrudan ve dolaylı olarak dünya mal ticaretini de etkilemiştir.

5-Jeopolitik Gelişmeler

2014 yılında dünya ekonomisinde etkili olan bir diğer beklenmedik gelişme jeopolitik riskler olmuştur. Rusya ile Ukrayna arasındaki anlaşmazlık Batı ile Rusya'nın karşılıklı uyguladıkları sıkı yaptırımlar noktasına kadar taşınmıştır. Buna bağlı olarak Rusya ekonomisi ile kısmen Rusya'nın çevre-komşu ülke ekonomileri ile sınırlı ölçüde AB ekonomisi olumsuz etkilenmiştir. Bir diğer jeopolitik gelişme ise Suriye'de ortaya çıkan ve Irak'ta genişleyen IŞİD tehdidi olmuştur. IŞİD tehdidi bölgesel istikrar ve ticareti önemli ölçüde olumsuz etkilemiştir.

6- Yeni Küresel Mali Koşullar En Çok Gelişen Ülkeleri Etkiliyor

2014 yılında önemli ölçüde etkili olmaya başlayan yeni küresel mali koşullar en çok gelişen ülkeleri etkilemektedir. Dış açıkları yüksek ve ekonomileri dış kaynaklara bağımlı gelişen ülkeler daha çok etkilenmektedir. Sermaye çıkışları ve finansman olanaklarının azalması ile birlikte gelişen ülkelerin para birimleri Dolar karşısında zayıflamakta ve ekonomik büyümeler yavaşlamaktadır. Yeni küresel mali koşullara uyum döneminde gelişen ülkeler büyümelerini daha çok kendi kaynakları ile sağlamak zorunda kalacaktır.

Olumlu Etkiler;

a-Gelişmiş ülkelerde büyümenin hızlanması talep etkisi ile dünya mal ticaretini olumlu etkilemiştir.

b-Euro bölgesinde yeniden büyüme uzun süre sonra ilk kez ithalatta artışa yol açarak dünya ticaretine olumlu katkı sağlamıştır.

Olumsuz Etkiler;

1 BÖLÜM DÜNYA TİCARETİNDE GELİŞMELER VE EĞİLİMLER

a-Yeni küresel mali koşullara uyum sürecinin yarattığı oynaklıklar belirsizlikleri arttırmakta ve dünya mal ticaretini sınırlamaktadır.

b-Başta Çin olmak üzere gelişen ülkelerde yavaşlama her türlü hammadde talebini sınırlamaktadır.

c-Petrol ve diğer emtia fiyatlarındaki gerileme hem ihrac maliyetlerini zorlamakta hem de değer olarak ticaretin küçülmesine yol açmaktadır.

d-Jeopolitik gelişmeler ve karşılıklı yaptırımlar ticaret olanaklarını sınırlamaktadır.

1.2 DÜNYA TİCARET BÜYÜKLÜĞÜNDE GELİŞMELER

Dünya mal ticareti son üç yıldır önemli bir yavaşlama içinde bulunmaktadır. Dünya mal ticareti değer olarak 2012 yılında yüzde 0,2 ve 2013 yılında yüzde 2,2 büyüdükten sonra 2014 yılında sadece yüzde 0,9 büyümeye göstermiştir.

Dünya mal ticaretinde miktarsal olarak büyüme de çok sınırlı gerçekleşmektedir. Dünya mal ticareti miktarsal olarak 2012 yılında yüzde 2,2 ve 2013 yılında yüzde 2,4 büyümeye ardından 2014 yılında yüzde 2,8 büyümüştür.

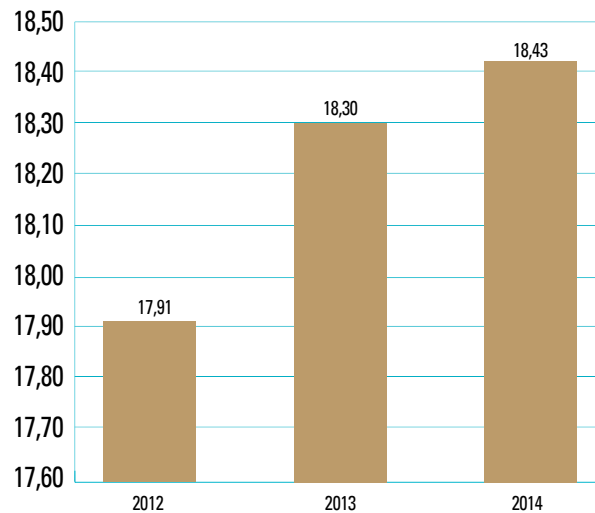
Dünya mal ticareti bu zayıf büyüme performansına bağlı olarak 2012 yılında 17,91 trilyon dolar, 2013 yılında 18,3 trilyon dolar

► TABLO.6 DÜNYA MAL TİCARETİ MİLYAR DOLAR

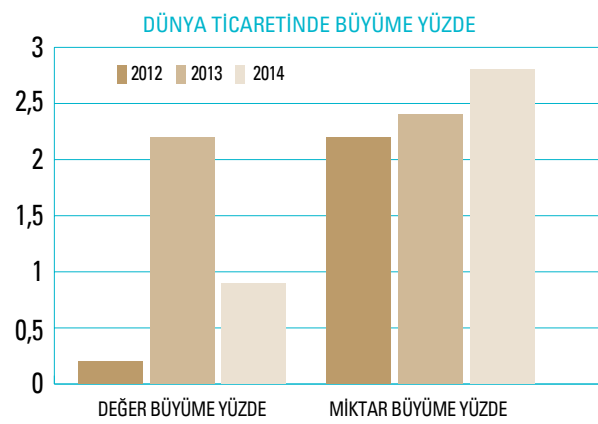
ÜLKELER	2012	2013	2014
MAL TİCARETİ MİLYAR DOLAR	17.911	18.301	18.427
MAL TİCARETİ BÜYÜME YÜZDE DEĞER BAZINDA	0,2	2,2	0,9
MAL TİCARETİ BÜYÜME YÜZDE MİKTAR BAZINDA	2,2	2,4	2,8

KAYNAK: DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ

► ŞEKİL.5 DÜNYA MAL TİCARETİ (TRİLYON \$)

► ŞEKİL.6 DÜNYA TİCARETİNDE BÜYÜME

ve 2014 yılında ise 18,43 trilyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılında miktarsal olarak ithalat ve ihracatta gelişmiş ve gelişen ülkelerde önemli gelişmeler yaşanmıştır. Gelişmiş ülkelerde ithalat 2012 ve 2013 yıllarında küçüldükten sonra 2014 yılında yüzde 3,2 ile göreceli hızlı bir artış göstermiştir. Buna

► TABLO.7 DÜNYA TİCARETİNDE MİKTARSAL BÜYÜME YÜZDE

ÜLKELER	2012	2013	2014
GELİŞMİŞ ÜLKELER İTHALAT BÜYÜME %	-0,1	-0,2	3,2
GELİŞEN ÜLKELER İTHALAT BÜYÜME %	4,9	5,3	2,0
GELİŞMİŞ ÜLKELER İHRACAT BÜYÜME %	1,1	1,6	2,2
GELİŞEN ÜLKELER İHRACAT BÜYÜME %	3,7	3,9	3,3

KAYNAK: DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ

karşın gelişen ülkelerin ithalat artışı yavaşlamıştır. 2012 yılında yüzde 4,9 ve 2013 yılında yüzde 5,3 oranında artan gelişen ülkelerin ithalatı miktarsal bazda 2014 yılında sadece yüzde 2,0 genişlemiştir.

İhracat tarafında da gelişmiş ülkelerde miktarsal büyüme 2014 yılında yüzde 2,2 ile 2012 ve 2013 yıllarındaki büyümenin üze-

rinde gerçekleşmiştir. Gelişen ülkelerin ihracatı miktarsal olarak yüzde 3,3 ile 2012 ve 2013 yılı büyümelerinin altında bir hızla genişlemiştir.

Dünya ticaretine konu olan mal fiyatlarında 2014 yılında önemli gerilemeler yaşanmıştır. Buna bağlı olarak dünya mal ticaretinde değersel bazda büyüme çok sınırlı kalmıştır. 2014 yılında ticarete konu olan petrol ve enerji ürünlerinin fiyatları bir önceki yıla göre ortalama yüzde 11 düşmüştür. Yine mal ticaretine konu olan metaller ile diğer emtia fiyatları da bir önceki yıla göre ortalama yüzde 5 gerilemiştir. İmalat sanayi ürünlerinin ortalama fiyatlarında ise 2013 yılında olduğu gibi 2014 yılında da bir değişiklik olmamıştır.

► TABLO.8 DÜNYA TİCARETİNDE MİKTARSAL BÜYÜME YÜZDE

ÜLKELER	2012	2013	2014
DÜNYA TİCARETİNDE DEĞER BAZINDA BÜYÜME %	0,2	2,0	0,9
PETROL VE ENERJİ ÜRÜNLERİ FİYATLARI %	1,0	-2,0	-11,0
METALLER VE DİĞER EMTİA FİYATLARI %	-9,9	1,5	-5,0
İMALAT SANAYİ ÜRÜNLERİ FİYATLARI %	-1,2	0,0	0,0

KAYNAK: DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ

1.3 DÜNYA TİCARETİNDE GENEL EĞİLİMLER

Dünya mal ticaretinde 2012 ve 2013 yıllarında ortaya çıkmaya başlayan 2014 yılında ise etkileri kuvvetlenen ve yeni ortaya çıkan eğilimler bulunmaktadır. Bu eğilimlerin büyük bölümü dünya mal ticaretinde yavaşlamaya yol açmaktadır.

1-Gelişmiş Ülkelerin Çıktı Açığı İthalat Talebini Sınırlıyor

Küresel ekonomik kriz sonrası gelişmiş ülkeler halen potansiyel büyümelerinin altında ekonomik büyüme göstermektedir. Bu nedenle gelişmiş ülkelerin ithalat talebi de sınırlı ve potansiyelin altında kalmaya devam etmektedir.

2-Yeni Küresel Mali Koşullar Gelişen Ülkelerde Yavaşlamaya ve İthalatta Sınırlamaya Yol Açıyor

Oluşmakta olan yeni küresel mali koşullara uyum sağlamaya çalışan gelişen ülkelerde öncelikle ekonomik büyümeler yavaşlamaktadır. Buna bağlı olarak yavaşlayan iktisadi faaliyetler ile ithalat talebi de sınırlanmaktadır.

3-Atıl Kapasiteler Yatırım Eğilimini ve Yatırım Mali Talebini Sınırlıyor

Küresel kriz sonrası birçok endüstride halen atıl kapasitelerin bulunması nedeniyle küresel yatırım eğilimi sınırlı kalmaktadır. Buna bağlı olarak büyük ölçüde ithalat ile karşılanan yatırım mali talebi de halen zayıf kalmaktadır.

4-Gelir Artışının Ticaret Elastikiyeti Düşmektedir

Gelir artışının yarattığı ithalat talebi olarak tanımlanan ticaret elastikiyeti düşmektedir. 1986-2007 yılları arasında

2,3 olan gelir-ticaret elastikiyeti 2011-2014 yılları arasında 1,3'e inmiştir. Gelir artışları yeterince ithalat talebi yaratmamaktadır. Özellikle imalat sanayi ürünlerine yönelik elastikiyet daha da düşmüştür.

5-Çin'de Ekonomik Yavaşlama Bu Ülkeye Yönelik İhracat Artışını Sınırlıyor

İhracat ve yeni yatırımlara dayalı büyüyen ve bu özelliği ile çok sayıda tedarikçi ülke için önemli bir ihracat pazarı olan Çin'de yeni yatırımlar ve ihracata yönelik üretim yavaşlamış olup bunun yarattığı ithalat artışı da durağanlaşmıştır.

6-Küresel Tedarik Zincirinde Büyüme Yavaşladı

Sanayi üretiminin ayrışması ve buna bağlı olarak oluşan küresel tedarik zincirinde büyüme artık yavaşlamıştır. Değer zincirine yeni halkalar eklenmemektedir. Ticaretteki genişlemeyi sadece mevcut halkalar arasındaki ticaret destekleyecektir. Bu nedenle tedarik zincirine dayalı ithalat artışı da yavaşlamıştır.

7-Döviz Kurlarında Dalgalanmalar Ticareti Olumsuz Etkiliyor

Ülkelerin para birimleri arasında ortaya çıkan oynaklıklar ve dalgalanmalar ithalatı sınırlamakta ve ülke içinden tedarik eğilimi arttırmaktadır.

8-Enerji Ve Emtia İthalatçısı Ülkeler Azalan İhracat Gelirlerine Karşılık İthalatlarını Azaltıyor

Enerji ve emtia ihracatçısı ülkeler bu ürünlerin fiyatlarındaki gerileme ile karşılaştıkları ihracat gelirlerindeki azalma nedeniyle ithalatlarını azaltma yoluna gitmektedirler.

1.4 BÖLGELER VE ÜLKELER İTİBARIYLA İHRACAT

Dünya mal ihracatında oluşan küresel ekonomik ve ticari eğilimlere bağlı olarak 2014 yılında bölgesel önemli gelişmeler yaşanmıştır.

2014 yılında Avrupa ve Avrupa Birliği en yüksek ihracat yapan bölge olmayı sürdürmektedir. Buna ilave olarak Avrupa Birliği ve daha geniş olarak Avrupa'nın ihracatı 2014 yılında sırası ile yüzde 2,3 ve yüzde 1,4 büyümüştür. Asya bölgesi ikinci büyük ihracatçı bölge olarak 2014 yılında ihracatını yüzde 2,5 arttırarak 5,92 trilyon dolara taşımıştır. Kuzey Amerika bölgesi 2014 yılında ihracatını yüzde 3,2 ile en hızlı arttıran bölgedir. 2014 yılında dört bölgenin ise ihracatları azalmıştır. Bu bölgelerin ortak özelliği ağırlıklı olarak gelişen ülkeler ile enerji ve emtia ihracatçısı ülkelere sahip olmalarıdır. Bağımsız Devletler Topluluğu'nun mal ihracatı 2014 yılında yüzde 5,6, Güney ve Orta Amerika bölgesinin yüzde 5,6, Ortadoğu bölgesinin yüzde 4,0 ve

► TABLO.9 DÜNYA İHRACATINDA BÖLGELER MİLYAR DOLAR

	2012	2013	2014	2013/2014 DEĞİŞİM %
DÜNYA	17.911	18.301	18.427	0,9
AFRİKA	630	602	557	-7,5
ASYA	5.640	5.773	5.916	2,5
BAĞIMSIZ DEVLETLER TOP.	805	779	735	-5,6
AVRUPA	6.385	6.646	6.736	1,4
AB28	5.803	6.020	6.161	2,3
ORTA DOĞU	1.349	1.347	1.293	-4,0
KUZEY AMERİKA	2.371	2.418	2.495	3,2
GÜNEY VE ORTA AMERİKA	750	736	695	-5,6

KAYNAK: DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ

Afrika bölgesinin yüzde 7,5 azalmıştır. Petrol ve emtia fiyatlarındaki düşüşler ihracattaki gerilemede etkili olmuştur.

Dünya mal ihracatında en yüksek ihracat gerçekleştiren 30 ülkenin 2014 yılı ihracat performansları zayıf kalmıştır. 30 ülke içinden 10 ülkenin ihracatı düşmüş, 4 ülkenin ihracatı değişmemiş, 16 ülkenin ihracatı ise yüzde 0,5 ile yüzde 7 arasında değişen oranlarda artmıştır.

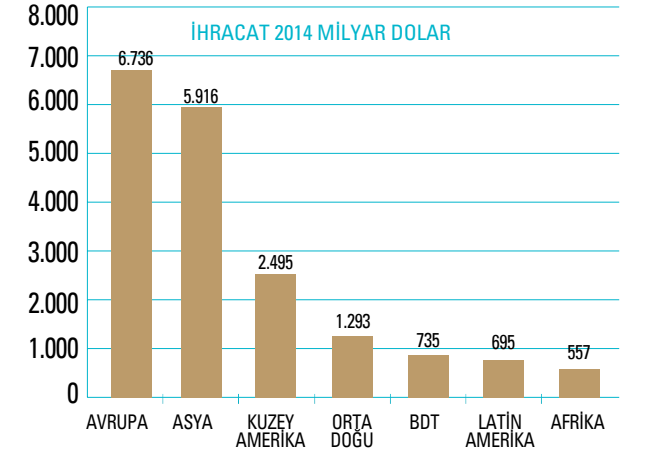
► TABLO.10 DÜNYA İHRACATINDA ÜLKELER

SIRA	ÜLKE	İHRACAT MİLYAR DOLAR		2013/2014 DEĞİŞİM %	2014 PAY %	2013 SIRASI
		2014	2013			
1	ÇİN	2.343	2.209	6	12,4	1
2	ABD	1.623	1.580	3	8,6	2
3	ALMANYA	1.511	1.453	4	8,0	3
4	JAPONYA	684	715	-4	3,6	4
5	HOLLANDA	672	672	0	3,6	5
6	FRANSA	583	580	0,5	3,1	6
7	GÜNEY KORE	573	560	2	3,0	7
8	İTALYA	529	518	2	2,8	11
9	HONG KONG	524	536	-2	2,8	9
10	İNGİLTERE	507	542	-6	2,7	8
11	RUSYA	497	523	-5	2,6	10
12	KANADA	474	458	3	2,5	13
13	BELÇİKA	469	469	0	2,5	12
14	SİNGAPUR	410	410	0	2,2	14
15	MEKSİKA	398	380	5	2,1	15
16	BAE	359	379	-5	1,9	16
17	S.ARABİSTAN	354	376	-6	1,9	17
18	İSPANYA	323	317	2	1,7	18
19	HİNDİSTAN	317	313	1	1,7	19
20	TAYVAN	314	305	3	1,7	20
21	AVUSTRALYA	240	253	-5	1,3	21
22	İSVİÇRE	239	229	4	1,3	23
23	MALEZYA	234	228	3	1,2	25
24	TAYLAND	228	229	0	1,2	24
25	BREZİLYA	225	242	-7	1,2	22
26	POLONYA	217	202	6	1,1	26
27	AVUSTURYA	177	175	1	0,9	28
28	ENDONEZYA	176	183	-3	0,9	27
29	ÇEK CUMHURİYETİ	174	162	7	0,9	30
30	İSVEÇ	165	168	-2	0,9	29

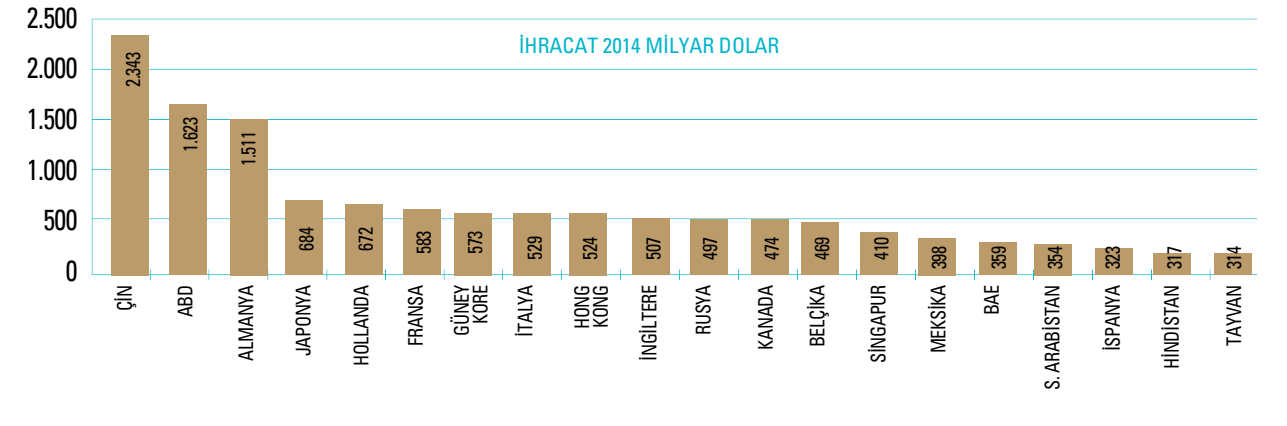
KAYNAK: DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ

Çin'in 2014 yılında ihracatı sadece yüzde 6 artmış ve 2,34 trilyon dolar ile ilk sıradaki yerini korumuştur. İkinci sıradaki ABD ihracatını yüzde 3, üçüncü sıradaki Almanya ihracatını yüzde 4 arttırmıştır. En yüksek ihracat artışını yüzde 7 ile Çek Cumhuriyeti yapmıştır. İhracatı gerileyen ülkelerin çoğu enerji ve emtia ihracatçısı ülkelerdir. Sanayileşmiş iki ülke İngiltere ve Japonya'nın da ihracatları gerilemiştir. İtalya ve İspanya'da ihracatın artmaya başladığı görülmektedir. Dünya mal ihracatında ilk 30 içinde yer alan ülkeler bir önceki yıla göre değişmemiş ve aynı kalmıştır. İlk 30 içinde sıralamalar hemen hemen aynı kalırken en iyi performansı 11.sıradan 8.sıraya yükselen İtalya göstermiştir. 2014 yılı mal ihracatı açısından birçok ülke için vasat ve zayıf bir yıl olarak gerçekleşmiştir.

► ŞEKİL.7 DÜNYA İHRACATINDA BÖLGELER

► ŞEKİL.8 EN YÜKSEK İHRACAT YAPAN 20 ÜLKE 2014

1.5 BÖLGELER VE ÜLKELER İTİBARIYLA İTHALAT

Bölgeler ve ülkeler itibarıyla ithalat gelişimi ihracat pazarlarındaki gelişimi de yansıması itibarıyla önemlidir. 2014 yılında bölgesel olarak ithalatın yaşanan küresel ekonomik koşullardan etkilendiği görülmektedir. 2014 yılında üç gelişmiş bölgenin ithalatında artış olduğu görülmektedir. 2014 yılında Avrupa ve Avrupa Birliği en büyük pazar olmayı sürdürmektedir. Avrupa pazarı 2014 yılında yüzde 0,7 büyüyerek 6,72 trilyon dolar hacmine ulaşmıştır. Asya bölgesi 2014 yılında yüzde 8,3 ile ithalatını en çok arttıran bölge olmuştur ve 5,87 trilyon dolar pazar hacmi ile AB-28 pazar büyüklüğüne oldukça yaklaşmıştır. Kuzey Amerika pazarında da ithalat 2014 yılında yüzde 7,0 ile ortalamanın üzerinde artmış ve 3,3 trilyon dolarlık ithalat gerçekleştirilmiştir. Ortadoğu ve Afrika bölgelerinin ithalatı bu bölgelerin ihracat gelirlerinin düşmesine rağmen 2014 yılında yüzde 3,9 ve 4,7 oranında

► TABLO.11 DÜNYA İTHALATINDA BÖLGELER MİLYAR DOLAR

	2012	2013	2014	2013/2014 DEĞİŞİM %
AFRİKA	580	618	647	4,7
ASYA	5.333	5.423	5.874	8,3
BAĞIMSIZ DEVLETLER TOP.	550	566	506	-10,6
AVRUPA	6.564	6.669	6.717	0,7
AB28	5.938	6.136	6.129	-0,1
ORTA DOĞU	714	760	790	3,9
KUZEY AMERİKA	3.035	3.082	3.297	7,0
GÜNEY VE ORTA AMERİKA	787	782	742	-5,1

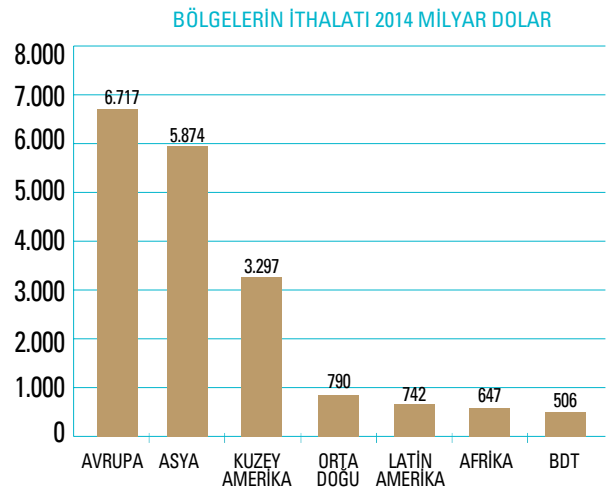
KAYNAK: DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ

büyümüştür.

2014 yılında ithalatı daralan iki bölge bulunmaktadır. Bağımsız Devletler Topluluğu'nun ithalatı yüzde 10,6 gerilemiştir. Uygulanan yaptırımların da gerilemede etkisi bulunmaktadır. Güney ve Orta Amerika bölgesinde ithalat yüzde 5,1 düşmüştür. Bu iki bölgede enerji ve emtia ihraç gelirlerinin düşmesine bağlı olarak ithalatlar da gerilemiştir. Bölgelerdeki ekonomik yavaşlamanın da gerilemede katkısı bulunmaktadır.

Dünya mal ticaretinde en yüksek ithalat gerçekleştiren ilk 30 ül-

ŞEKİL.9 DÜNYA İTHALATINDA BÖLGELER

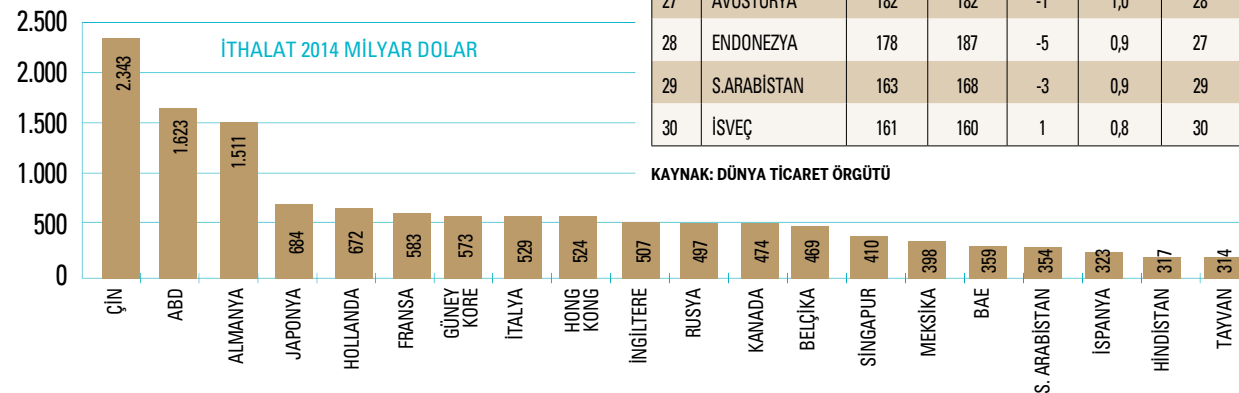

kenin ithalatları 2014 yılında oldukça zayıf bir performans göstermiştir.

30 ülke içinden 14'ünün ithalatı gerilemiştir. 3 ülkenin ithalatı değişmemiştir. 13 ülkenin ithalatı ise ancak yüzde 1 ile 5 arasında değişen oranlarda artmıştır.

En büyük ithalat pazarı ABD'nin ithalatı yüzde 3,0 artarak 2,4 trilyon dolar olmuştur. Çin'in ithalatı ise sadece yüzde 1,0 artmıştır. Üçüncü büyük ithalatçı Almanya'nın ise ithalatı yüzde 2 artmıştır. İlk 30 büyük ithalatçı 2014 yılında değişmemiştir.

ŞEKİL.10 EN YÜKSEK İTHALAT YAPAN İLK 20 ÜLKE 2014

TABLO.12 DÜNYA İTHALATINDA ÜLKELER

SIRA	ÜLKE	İTHALAT MİLYAR DOLAR		2013/2014 DEĞİŞİM %	2014 PAY %	2013 SIRASI
		2014	2013			
1	ABD	2.409	2.329	3	12,7	1
2	ÇİN	1.960	1.950	1	10,3	2
3	ALMANYA	1.217	1.189	2	6,4	3
4	JAPONYA	822	833	-1	4,3	4
5	İNGİLTERE	683	655	4	3,6	6
6	FRANSA	679	681	-0,4	3,6	5
7	HONG KONG	601	622	-3	3,2	7
8	HOLLANDA	587	590	0	3,1	8
9	GÜNEY KORE	526	516	2	2,8	9
10	KANADA	475	474	0	2,5	11
11	İTALYA	472	477	-2	2,5	10
12	HİNDİSTAN	460	466	-1	2,4	12
13	BELÇİKA	451	451	0	2,4	13
14	MEKSİKA	412	391	5	2,2	14
15	SİNGAPUR	366	373	-2	1,9	15
16	İSPANYA	356	339	5	1,9	17
17	RUSYA	308	343	-10	1,6	16
18	TAYVAN	274	270	2	1,4	18
19	BAE	262	251	4	1,4	20
20	TÜRKİYE	242	252	-4	1,3	19
21	BREZİLYA	239	250	-5	1,3	22
22	AVUSTRALYA	238	242	-2	1,2	23
23	TAYLAND	228	251	-9	1,2	21
24	POLONYA	218	205	5	1,1	25
25	MALEZYA	209	206	1	1,1	24
26	İSVİÇRE	203	201	1	1,1	26
27	AVUSTURYA	182	182	-1	1,0	28
28	ENDONEZYA	178	187	-5	0,9	27
29	S.ARABİSTAN	163	168	-3	0,9	29
30	İSVEÇ	161	160	1	0,8	30

1.6 SEKTÖRLER İTİBARIYLA İHRACAT

2014 yılında sektörler itibarıyla ihracatta en önemli belirleyici ticarete konu olan malların fiyatlarındaki gerilemeler olmuştur. 2014 yılında petrol, doğal gaz, madencilik ürünleri, tarımsal hammaddeler ve gıda ile metal fiyatlarında gerilemeler yaşanmıştır. Bu fiyat gerilemelerine bağlı olarak bu sektörlerdeki ihracatlarda da düşüşler ortaya çıkmıştır.

2014 yılında tarımsal ürün ve gıda fiyatları düşmüştür. Buna bağlı olarak tarımsal ürünler ihracatı 2013 yılında 1,75 trilyon dolar iken 2014 yılında 1,73 trilyon dolara inmiştir.

Enerji fiyatlarındaki gerileme ile petrol ve doğalgaz ihracatı da 3,44 trilyon dolardan 2014 yılında 3,23 trilyon dolara inmiştir. Madencilik ürünleri ihracatında da gerileme yaşanmıştır.

İmalat sanayi ürünlerinin genelinde ise ihracatta artış yaşanmıştır. Ancak petrol, metal ve mineral girdisi kullanan sektörlerin ihracatları 2014 yılında düşmüştür.

Demir çelik, kimyasallar ile ana metal sanayi ve metal eşya ile mineral ürünler ihracatları 2014 yılında bir önceki yıla göre gerilemiştir.

2014 yılında elektronik aletler ve ekipmanlar, otomotiv ve elektrikli teçhizat sektörlerinde ihracatın arttığı görülmektedir. Makine sanayinde ihracat artışı sınırlı kalmıştır.

Tekstil, hazır giyim ve deri ihracatlarında da bir önceki yıla göre artışlar yaşanmıştır. Gemi ve suda yüzen araçlar ile değerli maden ve mücevherat ihracatı da sınırlı ölçüde artmıştır.

TABLO.13 SEKTÖRLER İTİBARIYLA İHRACAT MİLYAR DOLAR

	2012	2013	2014*
DÜNYA MAL İHRACATI	17.911	18.301	18.427
TARIMSAL ÜRÜNLER	1.657	1.745	1.730
İŞLENMİŞ GIDA ÜRÜNLERİ	1.372	1.457	1.450
TARIMSAL ÜRÜNLER	285	288	280
YAKIT VE MADENCİLİK	4.139	4.264	4.005
PETROL VE DOĞALGAZ	3.375	3.449	3.230
MADENCİLİK	764	815	775
İMALAT SANAYİ	12.115	12.292	12.692
DEMİR ÇELİK	605	573	554
KİMYASALLAR	2.047	2.001	1.935
ANA METAL SANAYİ VE METAL EŞYA	588	584	580
ELEKTRONİK ALETLER	2.080	2.140	2.280
OFİS D ONANIMLARI VE BİLGİSAYAR	555	543	580
İLETİŞİM EKİPMANLARI	641	670	755
YARI İLETKENLER VE DEVRELER	486	537	545
HASSAS TARTI ÖLÇÜ VE OPTİK ALETLERİ	398	390	400
OTOMOTİV	1.301	1.348	1.420
MAKİNE	1.539	1.548	1.560
ELEKTRİKLİ TEÇHİZAT	1.354	1.281	1.350
TEKSTİL	284	306	320
HAZIR GİYİM	423	460	480
DERİ	225	240	250
ÇİMENTO CAM SERAMİK	128	134	130
GEMİ VE SUDA YÜZEN ARAÇLAR	150	136	145
DEĞERLİ MADEN MÜCEVHERAT	603	555	560

TÜRKİYE EKONOMİSİ VE DIŞ TİCARETTE GELİŞMELER

II.1 TÜRKİYE'DE EKONOMİ POLİTİKALARI
VE BELİRLEYİCİ UNSURLAR

2014 yılında Türkiye ekonomisini etkileyen beş önemli unsur olmuştur. Bu unsurlar; yeni oluşan küresel mali koşullar, Hükümetin tasarruf ağırlıklı politikaları, Merkez Bankası'nın temkinli para politikası, yurtdışında yaşanan seçimlerin yarattığı koşullar ve komşu ülkelerde yaşanan jeopolitik gelişmeler olmuştur. ABD Merkez Bankası FED'in 2014 yılında parasal genişlemeyi sona erdirmesi ile birlikte ortaya çıkan yeni mali küresel koşullar diğer gelişen ülkeleri olduğu gibi Türkiye'yi de etkilemiştir. Etkiler daha çok Türk Lirasının değer kaybı ve faiz oranlarında yukarı yönlü baskılar şeklinde ortaya çıkmıştır. 2014 yılında hükümet yeni küresel mali koşullar içinde finansal istikrarı öne çıkaran politikalar uygulamıştır. Bu çerçevede tasarrufa ağırlık verilmiş, aşırı ve borçlanmaya dayalı tüketim harcamalarını sınırlayan makro ihtiyari tedbirler alınmıştır. Buna bağlı olarak 2014 yılında özellikle özel tüketim ve yatırım harcamaları yavaşlamıştır.

Merkez Bankası yıl genelinde göreceli sıkı ve temkinli bir para politikası izlemiştir. Merkez Bankası 2014 yılbaşında faiz oranlarında önemli artışlar yaparak finansal istikrarı gözetmiştir. 2014 yılında gerçekleşen yerel seçimler ile Cumhurbaşkanı seçimi ekonominin genelinde ortaya çıkardığı beklentiler çerçevesinde durağanlık yaratmıştır. 2014 yılında özellikle dış ticaret üzerinde yarattığı sınırlayıcı etkisi ile çevre ülkelerde meydana gelen jeopolitik gelişmeler ekonomiyi olumsuz etkilemiştir. Rusya-Ukrayna anlaşmazlığı ve daha sonra uygulanan karşılıklı yaptırımlar sonucu kuzey ülkeleri ile ticari ilişkiler olumsuz etkilenmiştir. Yine güney komşularımızdan Irak ve Suriye'de ortaya çıkan IŞİD tehdidi bölgesel ticaret ve ekonomik ilişkiler üzerinde olumsuz etki yaratmıştır. Bu ülkeler ile ekonomik ve ticari ilişkilerin zayıflaması 2014 yılında Türkiye ekonomisinin performansını olumsuz etkilemiştir.

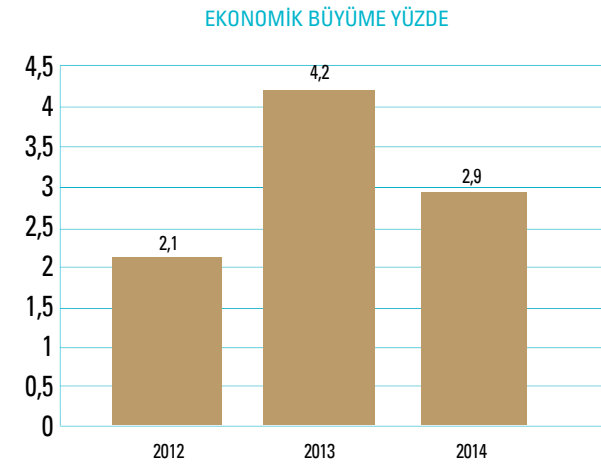
II.2 TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELERDE GELİŞMELER

2014 yılında finansal istikrar ve tasarrufların artışını hedefleyen ekonomi politikaları ve Merkez Bankası'nın temkinli ve göreceli sıkı para politikası ile oluşan küresel, bölgesel ve siyasi koşullar içinde Türkiye ekonomisinde büyüme yavaşlamış ve tüm iktisadi faaliyetlerde göreceli durağan bir yıl yaşanmıştır. 2014 yılında ekonomik büyüme kademeli olarak yavaşlamış ve yıl genelinde yüzde 2,9 büyüme sağlanmıştır. Türk Lirasının değer kaybı ile birlikte milli gelir 800,1 milyar dolara, kişi başı gelir ise 10,404 dolara inmiştir. Ekonomideki yavaşlamanın önemli bir sonucu işsizlik oranı ve işsiz sayısındaki artış olmuştur. 2014 yılında işsizlik yüzde 9,9'a, işsiz sayısı ise 2,85 milyon kişiye yükselmiştir. Uygulanan ekonomi politikalarının önceliğine bağlı olarak dış ticaret açığı ve cari açıda önemli bir gerileme ortaya çıkmıştır. Yıl genelinde ihracat yüzde 3,8 artarken, ithalat da yüzde 3,8 küçülmüş, dış ticaret açığı 84,5 milyar dolara inmiştir. Finansal istikrarın sağlanması ve korunması hedefi çerçevesinde ekonominin yavaşlaması sonucu cari açıda önemli bir iyileşme sağlanmıştır. Cari açık 45,8 milyar dolara, cari açığın milli gelire oranı yüzde 5,7'ye gerilemiştir. Dış ticaret açığı ve cari açığı iyileşmeye rağmen ekonominin dış kaynak ihtiyacı sürmüştür. Buna bağlı olarak Türkiye'nin dış borçları 2014 yılında 402,4 milyar dolara, dış borçların milli gelire oranı ise yüzde 50,3'e yükselmiştir. 2014 yılında Merkez Bankası'nın temkinli ve görece sıkı para politikasına rağmen fiyat istikrarı ve enflasyon konusunda hedeflere ulaşamamıştır. 2014 yıl sonunda TÜFE yüzde 8,2, yurtiçi ÜFE ise yüzde 6,36 olmuştur.

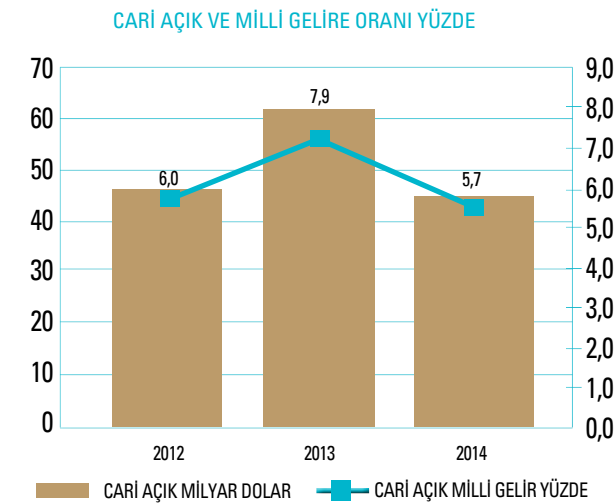
TABLO.1 TEMEL EKONOMİK
GÖSTERGELER

GÖSTERGELER	2012	2013	2014
BÜYÜME %	2,1	4,2	2,9
MİLLİ GELİR MİLYAR DOLAR	786,3	823,0	800,1
KİŞİ BAŞI GELİR DOLAR	10.497	10.822	10.404
İSTİHDAM BİN KİŞİ	23.937	24.601	25.933
İŞSİZLİK ORANI %	8,4	9,0	9,9
İŞSİZ BİN KİŞİ	2.204	2.445	2.853
YIL ORTASI NÜFUS BİN KİŞİ	75.855	76.903	77.738
İHRACAT MİLYAR DOLAR	152,5	151,9	157,6
İTHALAT MİLYAR DOLAR	236,5	251,7	242,2
DIŞ TİCARET AÇIĞI	-84,1	-99,8	-84,5
CARİ AÇIK MİLYAR DOLAR	-46,9	-64,9	-45,8
CARİ AÇIK/MİLLİ GELİR %	-6,0	-7,9	-5,7
DIŞ BORÇ MİLYAR DOLAR	339,0	388,2	402,4
DIŞ BORÇ/MİLLİ GELİR %	43,0	47,3	50,3
TÜFE %	6,20	7,40	8,20
YURTIÇİ ÜFE %	2,45	6,97	6,36
KAMU AÇIĞI/GSYİH %	-0,8	-0,8	-0,5
BÜTÇE AÇIĞI/GSYİH %	-2,1	-1,2	-1,1

ŞEKİL.1 TÜRKİYE EKONOMİSİNDE BÜYÜME

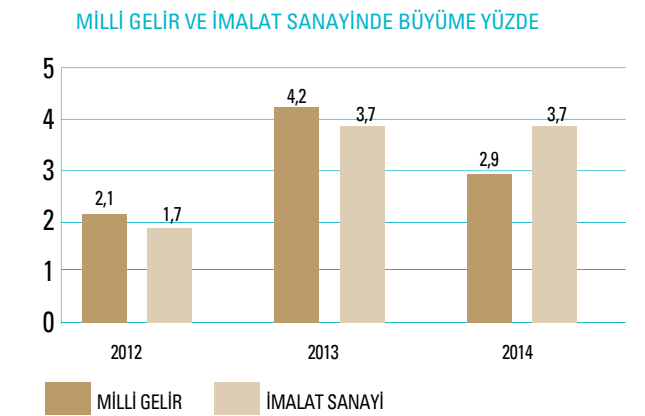

ŞEKİL.2 CARİ AÇIK VE MİLLİ GELİRE ORANI

2014 yılında karşılaşılan sıkıntılara, ekonomideki yavaşlamaya ve seçimlere rağmen kamu mali disiplini korunmuştur. Buna bağlı olarak kamu açıklarının GSYİH oranı yüzde 0,5, genel bütçe açığının GSYİH oranı ise yüzde 1,1 olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılı reel kesim beklentileri ile tüketici güveninin genel olarak zayıf kaldığı bir yıl olmuştur. Tüm bu makroekonomik gerçekleştirmeler çerçevesinde Türkiye, iki kredi derecelendirme kurumundan aldığı yatırım yapılabilir ülke kredi notunu 2014 yılında korumuştur. 2014 yılında iktisadi sektörlerin büyüme performansları birbirinden farklı gerçekleşmiştir. İmalat sanayi yüzde 3,7 ile ekonomik ortalamasının üzerinde büyümüştür. İmalat sanayi büyümesini daha çok ihracat desteklemiştir. Ticaret sektörü yüzde 1,4 büyüyerek iç talep ve tüketimdeki yavaşlamayı yansıtmıştır. İnşaat sektörü de 2014 yılında yüzde 2,2 büyüme göstermiştir. Tarım sektörü yüzde 1,9 küçülmüştür. 2014 yılında göreceli daha hızlı büyüyen iki sektör yüzde 5,6 ile madencilik sektörü ve yüzde 7,0 ile mali hizmetler sektörü olmuştur.

ŞEKİL.3 İMALAT SANAYİNDE BÜYÜME

TABLO.2 SEKTÖREL BÜYÜME HIZLARI

DÖNEM	GSMH	İMALAT SANAYİ	TİCARET	ULAŞTIRMA	MALİ HİZMET.	İNŞAAT	TURİZM	TARIM	MADEN
2012	2,1	1,7	0,0	2,0	3,2	0,6	3,0	3,1	0,8
2013	4,2	3,7	5,1	3,9	9,8	7,4	9,2	3,5	-3,4
2014	2,9	3,7	1,4	2,6	7,0	2,2	2,8	-1,9	5,6

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

II.3 MERKEZ BANKASI PARA POLİTİKASI VE MALİ GÖSTERGELER

Merkez Bankası 2014 yılında temkinli ve göreceli sıkı bir para politikası izlemiştir. Hükümetin 2014 yılını tasarruf yılı ilan etmesi ve yürürlüğe koyduğu makro ihtiyati tedbirlere paralel olarak Merkez Bankası da yıl genelinde kur artışlarından anndırılmış yıllık kredi büyümesini yüzde 15'ler seviyesinde tutmuş, piyasadaki TL likiditesini kontrollü ve kademeli olarak

azaltmıştır. Merkez Bankası'nın 2012 yılı için esas belirleyici politika aracı ise faiz politikası olmuştur. 2013 yılı Mayıs ayında ABD Merkez Bankası FED parasal genişlemeyi sona erdireceğini açıklamış ve faiz oranları Türkiye'de de yükselmeye başlamıştır. Türk Lirası'nda da değer kaybı eğilimi ortaya çıkmıştır. 2013 yılı Mayıs ayından iti-

baren piyasa faizleri yükselirken TC Merkez Bankası yıl içinde faizlerde değişiklik yapmamıştır. Bu nedenle piyasa faizleri ile TC Merkez Bankası faizleri arasındaki fark önemli ölçüde açılmıştır. Bu koşullar altında 2014 yılının hemen başında Ocak ayında Türk Lirasında hızlı değer kaybı başlamıştır.

TC Merkez Bankası TL'deki hızlı değer kaybı karşısında Ocak ayında gecikmeli olarak politika faizini yüzde 4,5'ten yüzde 10,0'a, gecelik borç verme faiz oranını da yüzde 7,75'ten yüzde 12,0'a çıkarmıştır.

TC Merkez Bankası daha sonra küresel ve siyasi risklerin azalması ile birlikte yıl içinde politika faizini yüzde 8,25'e, gecelik borç verme faiz oranını ise yüzde 11,25'e kadar indirmiştir.

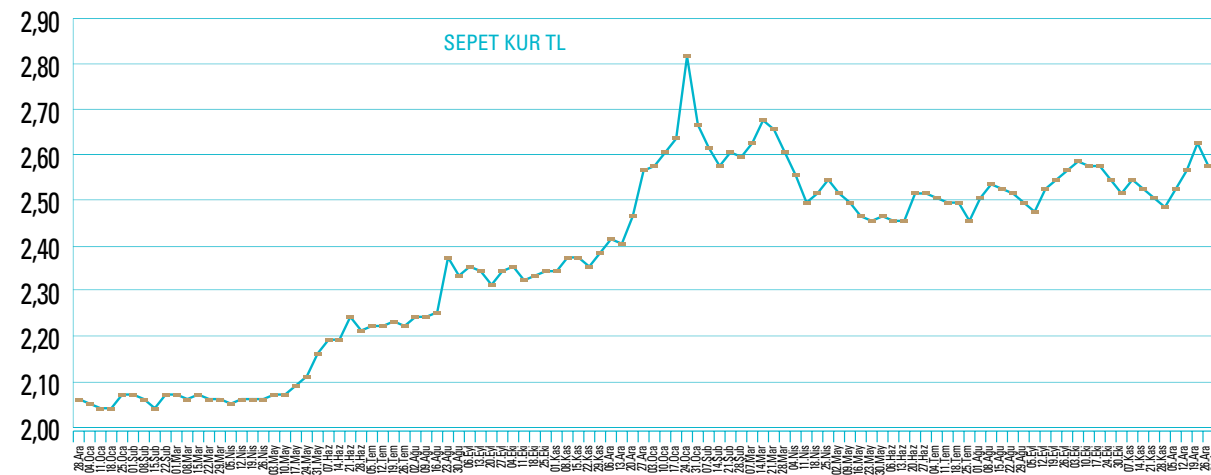
2014 yılında piyasa faiz oranları Ocak-Şubat aylarında en yüksek seviyelerine ulaşmıştır. Gösterge Bono faiz oranları Şubat 2014'te yüzde 11,2'ye kadar yükseldikten sonra yıl sonunda yüzde 8,0 seviyesinden kapanmıştır.

► TABLO.3 MALİ GÖSTERGELER YILSONLARI İTİBARIYLA

GÖSTERGELER	2012	2013	2014
MERKEZ BANKASI POLİTİKA FAİZİ %	5,50	4,50	8,25
MERKEZ BANKASI GECELİK BORÇ VERME FAİZ ORANI %	9,00	7,75	11,25
2 YIL VADELİ GÖSTERGE BONO FAİZİ %	5,80	10,10	8,02
TL TİCARİ KREDİ FAİZLERİ %	12,50	11,75	11,70
TÜRK LİRASI DOLAR KURU	1,78	2,15	2,33
TÜRK LİRASI EURO KURU	2,34	2,94	2,83
TÜRK LİRASI SEPET KURU	2,06	2,55	2,58
MERKEZ BANKASI REEL EFEKTİF DÖVİZ KURU 2003=100	110,30	100,95	105,46

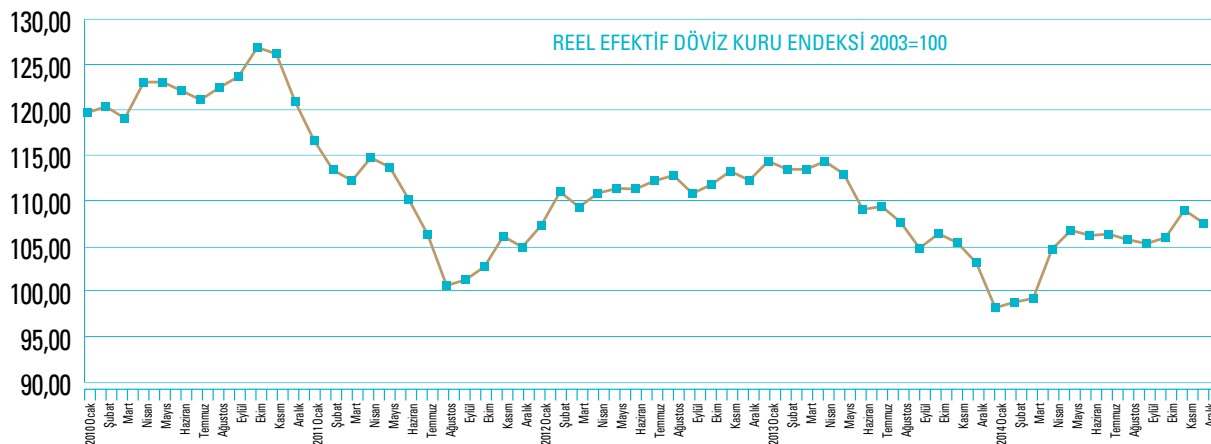
KAYNAK: TC MERKEZ BANKASI

► ŞEKİL.4 TÜRK LİRASI SEPET KURDA GELİŞMELER

KAYNAK: TC MERKEZ BANKASI

► ŞEKİL.5 REEL EFEKTİF DÖVİZ KURU ENDEKSİ

KAYNAK: TC MERKEZ BANKASI

TL kredi faiz oranları da Ocak-Şubat aylarında yüzde 14,5 seviyesine kadar yükselmiş, ardından yıl içinde kademeli olarak gerilemiştir.

2014 yılı genelinde Türk Lirası değer kaybı baskısı ile karşı karşıya kalmıştır. Türk Lirası Dolar ve Euro karşısında değer kaybetmiş, ancak Euro-Dolar paritesinde yaşanan gerileme ile esas değer kaybı Dolar karşısında gerçekleşmiştir.

Türk Lirası yeni küresel mali koşullar içinde 2014 yılında en çok değer kaybeden gelişen ülke para birimlerinden olmuştur.

2014 Ocak ayı içinde sepet kur 2,82 TL seviyesine kadar yükselmiş, Merkez Bankası'nın yüksek faiz artışları ardından sepet kur 2,50 TL seviyesinde göreceli bir istikrar kazanmıştır.

Yıl sonuna doğru TL tekrar değer kaybetmeye başlamıştır. Merkez Bankası'nın reel efektif döviz kuru endeksinde göre ise Türk Lirası 2014 yılında bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 4,5 oranında değerlenmiştir. Türk Lirasında ortaya çıkan oynaklık reel kesim ve ihracatçının öngörü yeteneğini sınırlamıştır.

II.4 TEMEL DIŞ TİCARET GÖSTERGELERİNDE GELİŞMELER

2014 yılında temel dış ticaret göstergelerinde gelişmeler dış ticaret faaliyetlerinin sınırlı kaldığını ortaya koymaktadır. Bu eğilim dünya ekonomisinde beklentilerin altında kalan büyüme ve durağanlaşan dünya mal ticareti ile paralellik göstermektedir.

Ekonomide uygulanan politikalarda dış ticaret faaliyetlerinde belirleyici olmuş ve özellikle ithalat tarafını şekillendirmiştir. İhracatı etkileyen bir önemli unsur ise önemli ihracat pazarlarında ortaya çıkan jeopolitik gelişmeler olmuştur.

2014 yılında ihracat yüzde 3,8 artarak 157,6 milyar dolar olmuş ve milli gelir içindeki payı yüzde 19,7'ye yükselmiştir.

lire oranı ise yüzde 50'ye yükselmiştir. Dolar cinsi milli gelirdeki küçülmenin etkisi bu orandaki artışta da görülmektedir. İhracatın ithalatı karşılama oranı ise yüzde 65,1 ile son üç yılın en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

► TABLO.4 TEMEL DIŞ TİCARET GÖSTERGELERİ

GÖSTERGELER	2012	2013	2014
İHRACAT MİLYAR DOLAR	152,5	151,8	157,6
İHRACAT/MİLLİ GELİR %	19,4	18,4	19,7
İTHALAT MİLYAR DOLAR	236,5	251,6	242,2
İTHALAT/MİLLİ GELİR %	30,1	30,6	30,3
DIŞ TİCARET AÇIĞI MİLYAR DOLAR	-84,1	-99,8	-84,5
DIŞ TİCARET AÇIĞI/MİLLİ GELİR %	-10,7	-12,1	-10,6
DIŞ TİCARET HACMİ MİLYAR DOLAR	389,0	403,5	399,8
DIŞ TİCARET HACMİ/MİLLİ GELİR %	49,5	49,0	50,0
İHRACATIN İTHALATI KARŞILAMA ORANI %	64,5	60,3	65,1

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

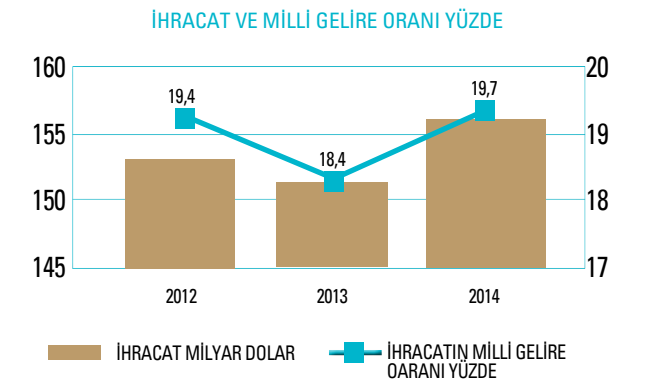
Milli gelir içindeki payda artışta Dolar cinsi hesaplanan milli gelirdeki azalma etkili olmuştur.

İthalat yüzde 3,8 azalmış ve 242,2 milyar dolara gerilemiştir. İthalatın milli gelir içindeki payı da gerilemiş ve yüzde 30,3 olmuştur.

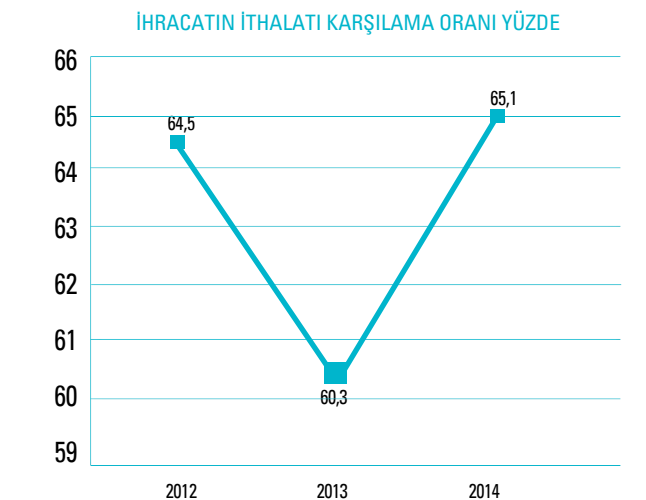
Dış ticaret açığı da 84,5 milyar dolara inerken milli gelire oranı yüzde 10,6'ya inmiştir.

Dış ticaret hacmi de gerilemiş ve 399,8 milyar dolara inmiştir. Dışa açıklık oranını yansıtan dış ticaret hacminin milli ge-

► ŞEKİL.6 İHRACAT VE MİLLİ GELİRE ORANI

► ŞEKİL.7 İHRACATIN İTHALATI KARŞILAMA ORANI

II.5 NET İHRACAT VE EKONOMİK BÜYÜMEYE KATKISI

Türkiye’de mevcut küresel ve yerel koşullar çerçevesinde daha sağlıklı, kaliteli ve sürdürülebilir bir ekonomik büyüme net ihracata dayalı bir büyüme olarak görülmektedir. Buna bağlı olarak 2012 yılından bu yana ekonomide net ihracata dayalı büyümeyi sağlamak amacıyla “ekonomide dengeleme” politikaları uygulanmaktadır. Bu politikaların büyüme üzerinde 2012 ve 2014 yıllarında daha etkili olduğu görülmektedir. 2013 yılında ise bu politikanın etkisi zayıflamıştır. 2014 yılında büyümenin kaynakları ve net ihracatın büyümeye katkısı değerlendirildiğinde büyümenin büyük ölçüde net ihracat katkısı ile sağlandığı görülmektedir. 2014 yılında yüzde 2,87 olan reel büyüme hızının 1,85 puan net

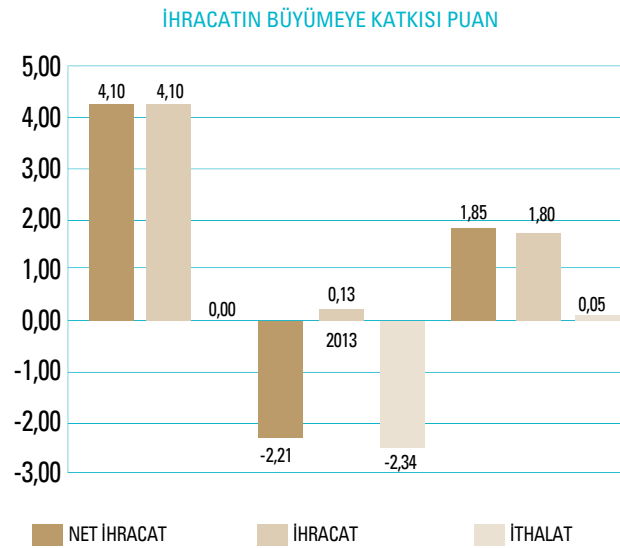
TABLO.5 NET İHRACATIN EKONOMİK BÜYÜMEYE KATKISI

BÜYÜME KALEMLERİ	2012	2013	2014
BÜYÜME	2,10	4,20	2,87
NET İHRACAT	+ 4,10	-2,21	+1,85
İHRACAT	4,10	+0,13	+1,80
İTHALAT	0,00	-2,34	+0,05
TÜKETİM	+0,10	+3,79	+1,42
KAMU TÜKETİMİ	+0,30	+0,68	+0,90
ÖZEL TÜKETİMİ	-0,20	+3,11	+0,52
YATIRIMLAR	-0,70	+1,05	-0,33
KAMU YATIRIMLARI	+0,40	+0,91	-0,42
ÖZEL YATIRIMLAR	-1,10	+0,14	+0,09
STOK DEĞİŞİMİ	-1,20	+1,57	-0,02

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU VERİLERİNDEN HESAPLANMAŞTIR

ihracat artışı ile sağlanmıştır. İhracat artışı 1,80 puan, ithalattaki azalma ise 0,05 puan büyümeye katkı sağlamıştır. Bununla birlikte 2014 yılında ekonomik büyüme yüzde 2,87 ile potansiyelinin oldukça altında kalmıştır. 2014 yılında uygulanan ekonomi politikaları özel tüketim harcamalarında yavaşlamaya yol açmıştır. Yatırım harcamalarında ise gerileme yaşanmıştır. Bunlara bağlı olarak tüketim ve yatırım harcamalarından oluşan nihai yurtiçi talebin büyümeye katkısı sınırlı kalmıştır. 2014 yılında büyüme net ihracat sürüklemiştir. Ancak tüketim ve yatırım harcamalarının büyümeye yeterli katkı sağlayamaması ile büyüme yüzde 2,9 ile zayıf kalmıştır.

ŞEKİL.8 İHRACATIN BÜYÜMEYE KATKISI

II.6 CARİ İŞLEMLER DENGESİ VE MAL TİCARETİ

Cari işlemler dengesi mal ticareti, hizmetler ticareti, diğer gelir-giderler ile cari transfer gelir ve giderlerinden oluşmaktadır.

Türkiye’nin cari işlemler dengesi içinde yer alan döviz gelirleri 2014 yılında yüzde 4,2 artarak 225,8 milyar dolara yükselmiştir. Döviz gelirleri içinde yer alan mal ihracatı ile hizmet gelirleri geçen yıla göre artmıştır. Mal ihracatı yüzde 3,4 artarak 168,9 milyar dolara yükselmiştir. Mal ihracatının toplam gelirler içindeki payı yüzde 75,5’den yüzde 74,8’e inmiştir. Hizmet gelirlerinde ise yüzde 8,1 artış yaşanmıştır. Toplam döviz giderleri 2014 yılında yüzde 3,4 azalarak 272,2 milyar dolara inmiştir. Döviz giderleri içinde yer alan mal ithalatı 2014 yılında yüzde 4,5 azalarak 232,5 milyar dolara inerken, hizmet giderleri yüzde 7,2 azalmıştır. Mal ithalatının

TABLO.6 CARİ İŞLEMLER DENGESİ İÇİNDE
MAL TİCARETİ MİLYON DOLAR

	2012	2013	2014
A. CARİ İŞLEMLER DENGESİ (I-II)	-48.497	-65.110	-46.377
I. TOPLAM GELİRLER	213.678	216.718	225.796
1. MAL İHRACATI	163.221	163.371	168.935
2. HİZMET GELİRLERİ	43.089	46.584	50.375
3. DİĞER GELİRLER	5.034	4.523	4.256
4. CARİ TRANSFER GELİRLERİ	2.334	2.240	2.230
II. TOPLAM GİDERLER	262.225	281.828	272.173
1. MAL İTHALATI	228.552	243.394	232.510
2. HİZMET GİDERLERİ	20.527	23.498	25.184
3. DİĞER GİDERLER	12.195	13.877	13.373
4. CARİ TRANSFER GİDERLERİ	951	1.059	1.106

KAYNAK: TC MERKEZ BANKASI

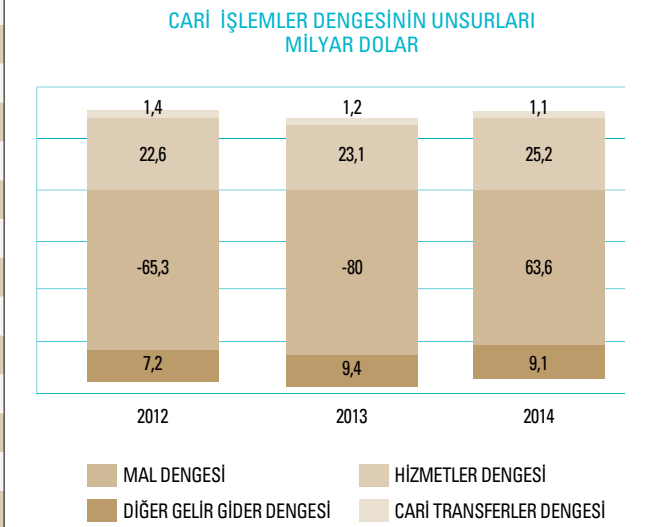
toplam giderler içindeki payı yüzde 85,4 olmuştur. Türkiye’nin cari işlemler dengesi içinde mal ticareti dengesi ile diğer gelir-gider dengesi açık verirken, hizmetler dengesi ile cari transferler dengesi fazla vermektedir. 2014 yılında mal ticareti dengesi açığı 80,0 milyar dolardan 63,6 milyar dolara inerek cari işlemler dengesindeki önemli iyileşmeyi sağlamıştır. Hizmetler dengesi de 2014 yılında fazlasını yüzde 9,1 artırarak 25,2 milyar dolara taşımıştır.

TABLO.7 CARİ İŞLEMLER DENGESİ İÇİNDE
MAL TİCARETİ MİLYON DOLAR

	2012	2013	2014
A. CARİ İŞLEMLER DENGESİ (I+II+III+IV)	-48.497	-65.110	-46.377
I. MAL DENGESİ	-65.331	-80.023	-63.575
I.1 MAL İHRACATI	163.221	163.371	168.935
I.2 MAL İTHALATI	-228.552	-243.394	-232.510
II. HİZMETLER DENGESİ	22.562	23.086	25.191
II.1 HİZMET GELİRLERİ	43.089	46.584	50.375
II.2 HİZMET GİDERLERİ	-20.527	-23.498	-25.184
III. DİĞER GELİR DENGESİ	-7.161	-9.354	-9.117
III.1 DİĞER GELİRLER	5.034	4.523	4.256
III.2 DİĞER GİDERLER	-12.195	-13.877	-13.373
IV. CARİ TRANSFERLER DENGESİ	1.433	1.181	1.124
IV.1 CARİ TRANSFER GELİRLERİ	2.334	2.240	2.230
IV.2 CARİ TRANSFER GİDERLERİ	-951	-1.059	-1.106

KAYNAK: TC MERKEZ BANKASI

Diğer gelir-giderler dengesi açığı da yüzde 2,5 azalarak 9,1 milyar dolara inmiştir. Hizmet gelirleri ve hizmetler dengesi cari işlemler dengesi içinde artan oranda belirleyici olmakla birlikte mal dengesi cari işlemler dengesi içinde ağırlığını korumaktadır. 2014 yılında mal ihracatında artış ve mal ithalatında gerileme ile iyileşme sağlanan mal dengesi cari işlemler dengesindeki iyileşmeyi de sağlamıştır.

ŞEKİL.9 CARİ İŞLEMLER DENGESİNİ OLUŞTURAN
KALEMLERDE GELİŞMELER

II.7 İKTİSADİ FAALİYETLERDE GELİŞMELER İLE İHRACAT İTHALAT İLİŞKİSİ

2014 yılında ihracat ile ithalatın mal grupları itibarıyla gelişimi ile iktisadi faaliyetlerin performansı arasındaki ilişkiye yönelik değerlendirmeler yapılmaktadır.

II.7.1 İhracat ve İktisadi
Faaliyetler

2014 yılında yatırım malı ihracatı yüzde 3,2 artmıştır. Yurtiçinde gerileyen yatırımlar nedeniyle yatırım malı üreticileri de daha çok ihracata yönelmiştir. Tarım, madencilik ve sanayi sektörleri kaynaklı ara malı ihracat artışı 2014 yılında sadece yüzde 0,5 olmuştur. Daha çok mineral ve cevherlerden oluşan sanayi için işlem görmemiş hammaddeler ihracatı yüzde 6,7 gerilemiştir. Madencilik sektöründeki yıllık yüzde 5,6 büyüme ile karşılaştırıldığında madencilik sektörünün daha çok yurtiçine yöneldiği görülmektedir.

Sanayi için işlem görmüş hammaddelerin ihracatında ise yüzde 0,9 artış yaşanmıştır. 2014 yılında imalat sanayi yüzde 3,7 büyümüştür. İki veri karşılaştırıldığında sanayi için işlem görmüş hammaddelerin daha çok yurtiçi sanayide kullanıldığı görülmektedir. Yatırım mallarının aksam ve parçaları ile taşımacılık araçlarının aksam ve parçalarının ihracatındaki artışlar da yurt içindeki yatırım malı ve otomotiv üretimindeki yavaşlamayı teyit etmektedir. Esası yiyecek olan işlenmiş ve işlenmemiş hammadde ihracatındaki gerileme ise tarım sektöründeki yüzde 1,9 küçülme ile örtüşmektedir. Ayrıca ihracat yerine yurtiçi gıda sanayine tedarik tercih edilmiştir.

Tüketim malları ihracatı ise 2014 yılında yüzde 7,2 artmıştır. Binek otomobilleri, dayanıklı tüketim malları, yarı dayanıklı tüketim malları, dayanıksız tüketim malları ile esaslı yiyecek ve içecek olan işlenmiş ve işlenmemiş tüketim malları ihra-

catındaki artışlar imalat sanayindeki yüzde 3,7 büyümenin ana unsuru olmuşlardır. Nitekim 2014 yılında yurtiçinde özel tüketim harcamaları sadece yüzde 1,3 büyümüştür. Bu sanayilerde büyümeyi ihracat artışı sağlamıştır.

► TABLO.8 İHRACAT (MİLYON DOLAR) VE İKTİSADİ FAALİYETLER

		2012	2013	2014
	Toplam - Total	152 461	151 802	157 620
1	Yatırım (sermaye) malları	13 733	15 592	16 107
41	Yatırım (sermaye) malları (taşımacılık araçları hariç)	8 125	8 939	9 230
521	Sanayi ile ilgili taşımacılık araç ve gereçleri	5 608	6 653	6 877
2	Hammadde (ara mallar)	82 655	74 817	75 175
21	Sanayi için işlem görmemiş hammaddeler	4 203	5 057	4 719
22	Sanayi için işlem görmüş hammaddeler	59 141	49 772	50 216
31	İşlem görmemiş yakıt ve yağlar	236	252	234
42	Yatırım mallarının aksam ve parçaları	4 508	5 028	5 253
53	Taşımacılık araçlarının aksam ve parçaları	8 164	9 009	9 288
111	Esaslı yiyecek ve içecek olan işlenmemiş hammaddeler	289	352	293
121	Esaslı yiyecek ve içecek olan işlenmiş hammaddeler	1 830	1 890	1 696
322	İşlem görmüş diğer yakıt ve yağlar	4 281	3 453	3 472
399	Gizli veri			
3	Tüketim malları	55 556	60 732	65 092
51	Binek otomobilleri	6 069	6 856	7 255
61	Dayanıklı tüketim malları	12 460	13 317	14 984
62	Yarı dayanıklı tüketim malları	13 434	14 774	15 947
63	Dayanıksız tüketim malları	8 406	9 343	10 000
112	Esaslı yiyecek ve içecek olan işlenmemiş tüketim malları	5 390	5 784	6 297
122	Esaslı yiyecek ve içecek olan işlenmiş tüketim malları	6 486	7 501	8 125
321	Motor benzini ve diğer hafif yağlar	3 026	2 836	2 299
522	Sanayii ile ilgili olmayan taşıma araç ve gereçleri	283	317	182
4	Diğerleri	516	660	1 243
7	Başka yerde belirtilmeyen diğer mallar	516	660	1 243

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

II.7.2 İthalat ve İktisadi Faaliyetler

2014 yılında yatırım malı ithalatı yüzde 2,0 oranında gerilemiştir. Sanayi ile ilgili taşımacılık araç ve gereçleri dışarıda bakıldığında ise üretim makineleri ithalatında gerileme yüzde 5,0'dir. Yatırım harcamalarındaki durağanlık ile birlikte yatırım malı ithalatı da gerilemiştir.

Ara malı ithalatı ise yüzde 3,9 gerilemiştir. Sanayi için işlem görmemiş hammadde ithalatı yüzde 4,5, işlem görmüş hammadde ithalatı ise yüzde 8,2 gerilemiştir. İmalat sanayinde yüzde 3,7 büyüme ile ara malı ithalatındaki düşüş karşılaştırıldığında 2014 yılında sanayi üretiminde daha çok yerli ara malı kullanıldığı görülmektedir.

İşlem görmüş yakıt ve yağlar ile petrol ve doğalgaz Türkiye'nin zorunlu enerji ithalatını yansıtmaktadır. 2014 yılında petrol ve doğalgaz fiyatlarındaki gerilemeye rağmen enerji ithalatı sadece yüzde 1,2 azalmıştır. İmalat sanayindeki büyüme enerji ithalatındaki gerilemeyi sınırlamıştır. Nitekim ulaştırma ve enerji sektörleri 2014 yılında oldukça yavaş büyümüştür.

Tüketim malları ithalatında yüzde 4,6 gerileme ise yurt içinde tüketim harcamalarındaki yavaşlama ile örtüşmektedir. Binek otomobilleri ile dayanıklı tüketim mallarında ithalat düşmüştür. Yarı dayanıklı ve dayanıksız tüketim malı ithalatındaki artış ise özellikle modern perakende sektöründeki büyüme ile paralellik göstermektedir.

► TABLO.9 İTHALAT (MİLYON DOLAR) VE İKTİSADİ FAALİYETLER

		2012	2013	2014
	Toplam - Total	236 545	251 661	242 176
1	Yatırım (sermaye) malları	33 925	36 771	35 995
41	Yatırım (sermaye) malları (taşımacılık araçları hariç)	28 125	32 034	30 437
521	Sanayi ile ilgili taşımacılık araç ve gereçleri	5 799	4 736	5 558
2	Hammadde (ara mallar)	174 930	183 811	176 721
21	Sanayi için işlem görmemiş hammaddeler	15 344	13 926	13 298
22	Sanayi için işlem görmüş hammaddeler	73 612	85 896	78 849
31	İşlem görmemiş yakıt ve yağlar	1 161	923	847
42	Yatırım mallarının aksam ve parçaları	10 949	12 411	12 152
53	Taşımacılık araçlarının aksam ve parçaları	11 128	11 890	12 187
111	Esaslı yiyecek ve içecek olan işlenmemiş hammaddeler	3 703	3 414	4 289
121	Esaslı yiyecek ve içecek olan işlenmiş hammaddeler	2 137	2 244	2 628
322	İşlem görmüş diğer yakıt ve yağlar	17 423	17 425	17 702
399	Petrol ve Doğalgaz	39 470	35 679	34 765
3	Tüketim malları	26 699	30 415	29 006
51	Binek otomobilleri	7 248	9 126	7 717
61	Dayanıklı tüketim malları	4 352	4 962	4 663
62	Yarı dayanıklı tüketim malları	5 893	6 794	6 912
63	Dayanıksız tüketim malları	5 177	5 392	5 642
112	Esaslı yiyecek ve içecek olan işlenmemiş tüketim malları	808	844	978
122	Esaslı yiyecek ve içecek olan işlenmiş tüketim malları	1 387	1 619	1 778
321	Motor benzini ve diğer hafif yağlar	1 674	1 415	1 048
522	Sanayii ile ilgili olmayan taşıma araç ve gereçleri	157	260	263
4	Diğerleri	990	662	453
7	Başka yerde belirtilmeyen diğer mallar	990	662	453

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

İHRACAT

III.1 TEMEL İHRACAT GÖSTERGELERİ

III.1.1 Toplam İhracat ve Dünya Mal İhracatı İçinde Yerimiz

2014 Yılında İhracat Artışı Yüzde 3,8 ile Hedefin Altında Kaldı

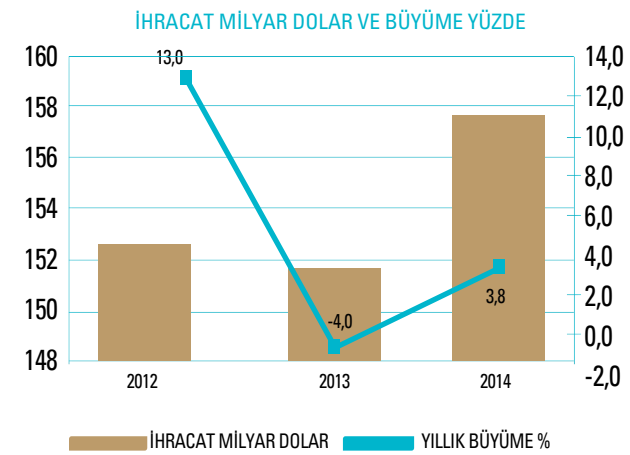
2014 yılında ihracat artışı yüzde 3,8 artarak 157,6 milyar dolar olmuştur. İhracat 2012 yılında 13,3 milyar dolarlık altın ihracatı katkısı ile yüzde 13,0 artmış ve 152,5 milyar dolar olmuştur. 2013 yılında altın ihracatının azalması ile birlikte toplam ihracat yüzde 0,4 gerilemiş ve 151,8 milyar dolara inmişti. 2014 yılında altın etkisi ortadan kalkmış olup sektörlerin ihracat artışı ile birlikte 157,6 milyar dolar ihracata ulaşılmıştır.

► TABLO.1 İHRACAT

	2012	2013	2014
İHRACAT MİLYAR DOLAR	152,5	151,8	157,6
DEĞER BAZINDA DEĞİŞİM %	13,0	-0,4	3,8

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

► ŞEKİL.1 İHRACAT VE YILLIK BÜYÜME

İhracat Artış Hızımız Dünya İhracat Artışının Üzerinde

Değer bazında son üç yılda ihracat artışı dünya mal ihracatının değer bazında artışı ile karşılaştırılmaktadır. Buna göre 2012 yılında Türkiye'de sıçrama gösteren altın ihracatı dünya ile sağlıklı karşılaştırmayı zorlaştırmıştır. 2013 yılında Türkiye'nin değer olarak ihracatı gerilemiş ve dünya mal ihracatındaki artışın altında kalmıştır.

2014 yılında ise Türkiye'nin değer bazında yüzde 3,8 ihracat artışı dünya ihracatındaki yüzde 0,9 olan değersel artışın üzerinde gerçekleşmiştir.

► TABLO.2 DÜNYA MAL İHRACATI İLE BÜYÜME KARŞILAŞTIRMASI

	2012	2013	2014
İDÜNYA MAL İHRACATI DEĞER BAZINDA BÜYÜME %	0,2	2,2	0,9
TÜRKİYE İHRACATI DEĞER BAZINDA BÜYÜME %	13,0	-0,4	3,8

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU, DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ

Dünya Mal İhracatı İçindeki Payımız Yüzde 0,86

Türkiye'nin dünya mal ticareti içindeki payı 2014 yılında yüzde 0,86'ya yükselmiştir. 2012 yılında yüzde 0,85 olan pay 2013 yılında yüzde 0,83'e gerilemiştir. 2014 yılında dünya mal ihracatındaki artışın üzerinde bir performans gösteren ihracat ile payımız 2014 yılında yüzde 0,86'ya yükselmiştir.

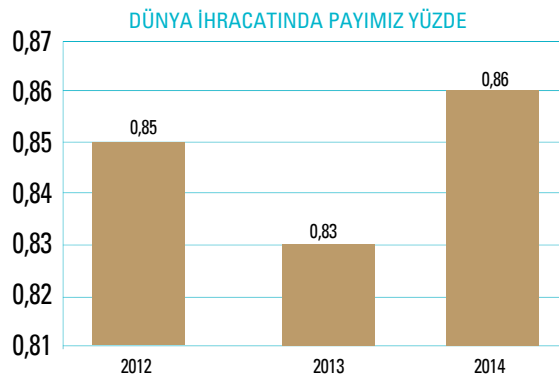
Türkiye'nin yakın bölgesinde yaşanan jeopolitik gelişmeler ile 2014 yılında birçok önemli pazarımızda daralma yaşanmıştır. Rusya ve Irak bu pazarların başında gelmektedir. Buna rağmen ihracat artışının dünya ihracatı üzerinde büyümesi başarı olarak görülmelidir.

► TABLO.3 DÜNYA MAL TİCARETİ İÇİNDEKİ PAYIMIZ

	2012	2013	2014
TÜRKİYE İHRACAT MİLYAR DOLAR	152,5	151,8	157,6
DÜNYA MAL İHRACATI MİLYAR DOLAR	17.911	18.301	18.427
TÜRKİYE PAY %	0,85	0,83	0,86

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU, DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ

► ŞEKİL.2 DÜNYA MAL İHRACATI İÇİNDE PAYIMIZ

2014 Dünya İhracat Sıralamasında Bir Basamak Yükseldik

Türkiye 2014 yılında gerçekleştirdiği 157,6 milyar dolar ihracat ile dünya ihracat sıralamasında bir basamak yükselmiş ve 31. sıraya çıkmıştır.

Türkiye 2014 yılında Norveç'i geride bırakarak bir sıra yükselmiştir. Petrol fiyatlarındaki düşüş ile Norveç'in 2014 yılı ihracatı

gerilemiştir.

İlk 30 büyük ihracatçı ile karşılaştırıldığında Türkiye 2014 yılında yüzde 3,8 ile göreceli ihracatını hızlı arttıran ülkeler içinde yer almaktadır. İlk 30 ülke içinde 2014 yılında Çek Cumhuriyeti, ihracatını yüzde 7,0 ile en çok arttıran ülke olmuştur. Çin ve Polonya ihracatlarını yüzde 6 arttırmıştır. Meksika ise yüzde 5 arttırmıştır. Türkiye ise Almanya ve İsviçre ile birlikte ihracatını yüzde 4 arttırmıştır.

► TABLO.4 DÜNYA MAL İHRACATI İÇİNDE SIRAMIZ

SIRA	ÜLKE	İHRACAT MİLYAR DOLAR		2013/2014 DEĞİŞİM %	2014 PAY %	2013 SIRASI
		2014	2013			
1	ÇİN	2343	2209	6	12,4	1
2	ABD	1623	1580	3	8,6	2
3	ALMANYA	1511	1453	4	8,0	3
4	JAPONYA	684	715	-4	3,6	4
5	HOLLANDA	672	672	0	3,6	5
6	FRANSA	583	580	0	3,1	6
7	GÜNEY KORE	573	560	2	3,0	7
8	İTALYA	529	518	2	2,8	11
9	HONG KONG	524	536	-2	2,8	9
10	İNGİLTERE	507	542	-6	2,7	8
11	RUSYA	497	523	-5	2,6	10
12	KANADA	474	458	3	2,5	13
13	BELÇİKA	469	469	0	2,5	12
14	SİNGAPUR	410	410	0	2,2	14
15	MEKSİKA	388	380	5	2,1	15
16	BAE	359	379	-5	1,9	16
17	SARABİSTAN	354	376	-6	1,9	17
18	İSPANYA	323	317	2	1,7	18
19	HİNDİSTAN	317	313	1	1,7	19
20	TAYVAN	314	305	3	1,7	20
21	AVUSTRALYA	240	253	-5	1,3	21
22	İSVİÇRE	239	229	4	1,3	23
23	MALEZYA	234	228	3	1,2	25
24	TAYLAND	228	229	0	1,2	24
25	BREZİLYA	225	242	-7	1,2	22
26	POLONYA	217	202	6	1,1	26
27	AVUSTURYA	177	175	1	0,9	28
28	ENDONEZYA	176	183	-3	0,9	27
29	ÇEK CUMHURİYETİ	174	162	7	0,9	30
30	İSVEÇ	165	168	-2	0,9	29
31	TÜRKİYE	158	152	4	0,86	32

KAYNAK: DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ

III.1.2 Ekonomik Faaliyetlere ve Geniş Ekonomik Grupların Sınıflamasına Göre İhracat

Türkiye'nin ihracat performansı uluslararası üç ayrı mal sınıflandırmasına göre ayrıntılı olarak değerlendirilmektedir.

İmalat Sanayinin İhracatta Ağırlığı Sürüyor

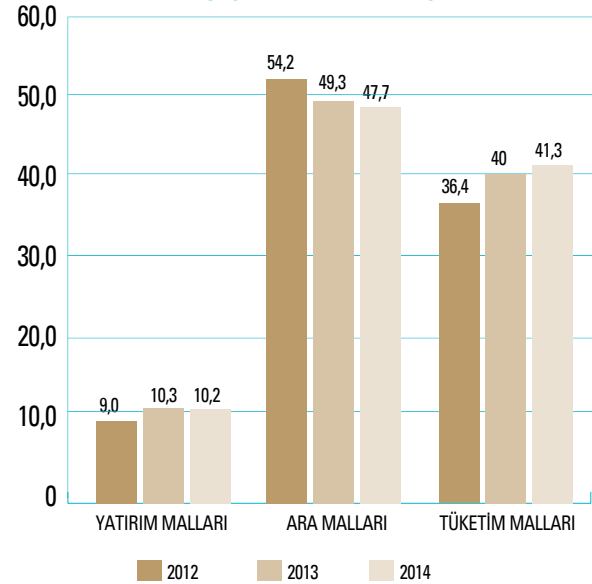
Ekonomik faaliyetlere göre ihracatın dağılımında 2014 yılında imalat sanayi ürünlerinin ihracatı yüzde 4,0 artmış ve imalat sanayi ürünlerinin toplam ihracat içindeki payı yüzde 93,3 olmuştur. İmalat sanayi, ihracattaki yüksek ağırlığını korumaktadır. 2014 yılında tarım ve ormancılık ürünleri ihracatı yüzde 5,3 artarken, madencilik ve taşocakçılığı ürünleri ihracatı yüzde 12,8 azalmıştır.

TABLO.5 EKONOMİK FAALİYETLERE GÖRE İHRACAT

	2012		2013		2014		DEĞİŞİM 2013/2014 %
	İHRACAT MİLYAR DOLAR	PAY %	İHRACAT MİLYAR DOLAR	PAY %	İHRACAT MİLYAR DOLAR	PAY %	
TARIM VE ORMANCILIK	5,2	3,4	5,7	3,7	6,0	3,8	5,3
BALIKÇILIK	0,2	0,1	0,3	0,2	0,3	0,2	-
MADENCİLİK VE TAŞOCAKÇILIĞI	3,2	2,1	3,9	2,6	3,4	2,2	-12,8
İMALAT SANAYİ	143,2	93,8	141,4	93,1	147,1	93,3	4,0
DİĞER	0,7	0,5	0,6	0,4	0,8	0,5	33,3
GENEL TOPLAM	152,5	100,0	151,8	100,0	157,6	100,0	3,8

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

ŞEKİL.3 İHRACATTA MAL GRUPLARININ DAĞILIMI MAL GRUPLARININ PAYLARI YÜZDE

TABLO.6 GENİŞ EKONOMİK GRUPLARIN SINIFLAMASINA GÖRE İHRACAT

	2012		2013		2014		DEĞİŞİM 2013/2014 %
	İHRACAT MİLYAR DOLAR	PAY %	İHRACAT MİLYAR DOLAR	PAY %	İHRACAT MİLYAR DOLAR	PAY %	
YATIRIM MALLARI	13,7	9,0	15,6	10,3	16,1	10,2	3,2
ARA MALLARI	82,7	54,2	74,8	49,3	75,2	47,7	5,3
TÜKETİM MALLARI	55,6	36,4	60,7	40,0	65,1	41,3	7,2
DİĞER MALLAR	0,5	0,4	0,7	0,4	1,2	0,8	71,4
GENEL TOPLAM	152,5	100,0	151,8	100,0	157,6	100,0	3,8

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

İhracatta Tüketim Mallarının Payı Artarken Ara Mallarının Payı Geriliyor

Geniş ekonomik grupların sınıflamasına göre ihracatın dağılımı değerlendirildiğinde tüketim malları ihracatının payı toplam ihracat içinde artmaktadır. 2012 yılında yüzde 36,4 olan pay 2013 yılında yüzde 40'a, 2014 yılında ise yüzde 41,3'e yükselmiştir. Buna karşın ara malları ihracatının toplam mal ihracatı içindeki payı 2012 yılında yüzde 54,2 iken 2014 yılında yüzde 47,7'ye ge-

TABLO.7 ULUSLARARASI TİCARET SINIFLAMASINA (SITC REV.3) GÖRE İHRACAT

	2012		2013		2014		DEĞİŞİM 2013/2014 %
	İHRACAT MİLYAR DOLAR	PAY %	İHRACAT MİLYAR DOLAR	PAY %	İHRACAT MİLYAR DOLAR	PAY %	
CANLI HAYVANLAR ve GIDA MADDELERİ	12,7	8,3	14,1	9,3	15,2	9,6	7,8
İÇKİ VE TÜTÜN	1,1	0,7	1,2	0,8	1,4	0,9	16,7
AKARYAKIT HARIÇ YENİLMİYEN HAM- MADDELER	4,5	3,0	5,3	3,5	4,9	3,1	-7,5
HAYVANSAL BİTKİSEL KATI VE SIVI YAĞLAR	1,1	0,7	1,2	0,8	1,0	0,6	-16,7
MİNERAL	152,5	100,0	151,8	100,0	157,6	100,0	3,8
YAKITLAR VE YAĞLAR	7,7	5,0	6,7	4,4	6,1	3,9	-9,0
KİMYA SANAYİ VE BUNA BAĞLI ÜRÜNLER	8,9	5,8	9,5	6,3	10,1	6,4	6,3
BAŞLICA SINIFLARA AYRILAN İŞLENMİŞ MALLAR	41,3	27,1	41,8	27,5	42,3	26,8	1,2
MAKİNELER VE TAŞIT ARAÇLARI	37,4	24,5	41,0	27,0	42,7	27,1	4,1
ÇEŞİTLİ MAMUL EŞYA	24,3	15,9	27,3	18,0	30,1	19,1	10,3
BYS MALLAR*	13,5	8,8	3,6	2,4	3,8	2,4	5,5
GENEL TOPLAM	152,5	100,0	151,8	100,0	157,6	100,0	3,8

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU, *ALTIN DAHİLDİR, 2012 YILINDA 13,3 MİLYAR DOLAR ALTIN

rilemiştir. Yatırım mallarının payı da 2012 yılında yüzde 9,0 iken 2014 yılında yüzde 10,2 olmuştur.

Ara malları halen en çok ihraç edilen mal grubu olmakla birlikte tüketim malları farkı önemli ölçüde azaltmıştır. Türkiye giderek nihai tüketici için mal ihraç eder hale gelmektedir.

Makineler ve Taşıt Araçları İhracatı İlk Sıraya Yükseldi

Uluslararası ticaret sınıflamasına (SITC Rev.3) göre ihra-

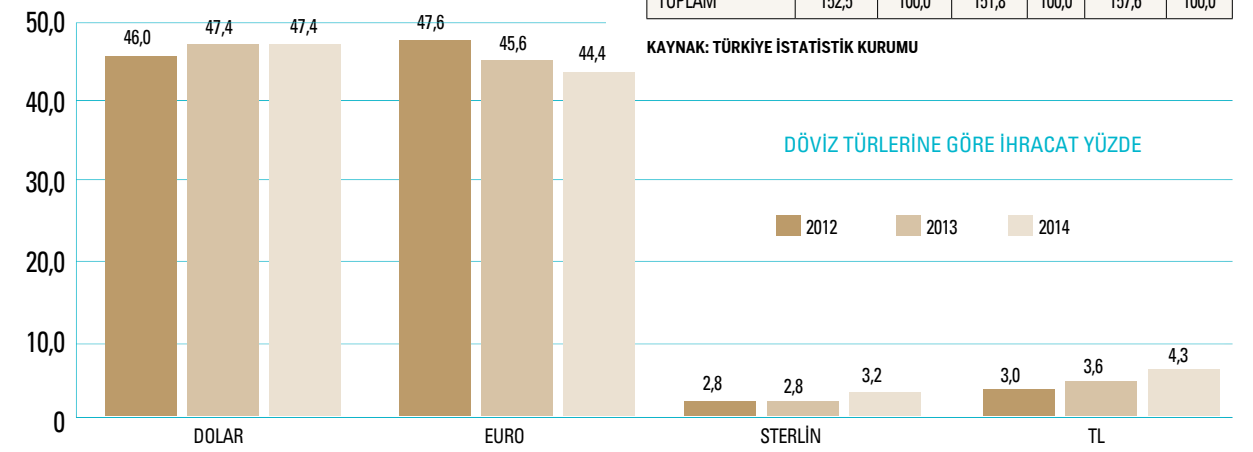
catın dağılımı değerlendirildiğinde ise makineler ve taşıt araçları 2014 yılında 42,7 milyar dolar ihracat ile yüzde 27,1 ihracat payına yükselmiş ve en çok ihraç edilen ürün grubu olmuştur. Daha çok sanayi ara malları olan başlıca sınıflara ayrılan işlenmiş mallar ihracatı yüzde 26,8 payı ile ikinci sıraya gerilemiştir. Daha çok yarı dayanıklı tüketim mallarından oluşan çeşitli mamul eşyalar da payını arttırmakta olup 2014 yılında yüzde 19,1 payı ile üçüncü sırada yer almaktadır.

III.1.3 Döviz Türlerine Göre ve TL İle Yapılan İhracat

Türk Lirası İle İhracatın Payı Yükseliyor

Türkiye'nin ihracatının döviz türlerine göre dağılımı değerlendirildiğinde Dolar ve Avro ağırlığı görülmektedir. İhracatın yüzde 92'si bu iki para birimi ile yapılmaktadır. 2014 yılında Dolar ile ihracatın payı yüzde 47,4 olurken Avro ile yapılan ihracatın payı 1,2 puan düşerek yüzde 44,4'e inmiştir. İhracatta kullanılan para birimi olarak Türk Lirası 2014 yılında yüzde 4,3 payı ile en çok kullanılan üçüncü para birimi olmuştur. Sterlin yüzde 3,2 pay alırken Ruble ile ihracat sınırlı kalmıştır.

ŞEKİL.4 DÖVİZ TÜRLERİNE GÖRE İHRACAT

TABLO.8 DÖVİZ TÜRLERİNE GÖRE İHRACAT

DÖVİZ TÜRÜ	2012		2013		2014	
	MİLYAR DOLAR	% PAY	MİLYAR DOLAR	% PAY	MİLYAR DOLAR	% PAY
DOLAR	70,2	46,0	71,9	47,4	74,7	47,4
AVRO	72,6	47,6	69,2	45,6	70,0	44,4
STERLİN	4,3	2,8	4,3	2,8	5,1	3,2
RUBLE	0,2	0,1	0,5	0,3	0,5	0,3
TL	4,5	3,0	5,4	3,6	6,7	4,3
DİĞER	0,7	0,5	0,5	0,3	0,6	0,4
TOPLAM	152,5	100,0	151,8	100,0	157,6	100,0

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

III.1.4 Ödeme Şekillerine ve Taşıma Yollarına Göre İhracat

Ödeme Şekillerinde Mal Mukabili Ödemenin Payı Artıyor

İhracatta ödeme şekillerinin dağılımı değerlendirildiğinde mal mukabili ödemenin payı artarken, vesaik mukabili ödeme, akreditif ile ödeme ve peşin ödemenin payları azalmaktadır. Mal

mukabili ile ödemenin payı 2012 yılında yüzde 57,25 iken 2014 yılında yüzde 65,23'e yükselmiştir. 2014 yılında 102,8 milyar dolarlık ihracat mal mukabili gerçekleşmiştir. Peşin ödemelerin payı 2012 yılında yüzde 14,36 iken 2014 yılında yüzde 9,45'e kadar düşmüştür.

► TABLO.9 ÖDEME ŞEKİLLERİNE GÖRE İHRACAT

	2012		2013		2014	
	MİLYAR DOLAR	PAY %	MİLYAR DOLAR	PAY %	MİLYAR DOLAR	PAY %
MAL MUKABİLİ ÖDEME	87,3	57,25	93,8	61,79	102,8	65,23
PEŞİN ÖDEME	21,9	14,36	15,1	9,95	14,9	9,45
VESAİK MUKABİLİ ÖDEME	24,4	16,00	25,9	17,06	24,2	15,36
VADELİ AKREDİTİF	2,5	1,64	2,4	1,58	2,5	1,59
BEDELSİZ	1,0	0,66	1,4	0,92	1,4	0,89
ÖZEL TAKAS	0,7	0,46	0,6	0,40	0,2	0,13
AKREDİTİF	14,3	9,38	12,3	8,10	11,2	7,11
BAĞLI MUAMELE	0,3	0,20	0,1	0,07	0,1	0,06
KABUL KREDİLİ AKREDİTİF	0,11	0,07	0,14	0,09	0,05	0,03
KABUL KREDİLİ VESAİK MUKABİLİ	0,02	0,01	0,02	0,01	0,14	0,09
KABUL KREDİLİ MAL MUKABİLİ	0,01	0,01	0,03	0,02	0,11	0,07
ÖZEL HESAP	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
GENEL TOPLAM	152,5	100,0	151,8	100,00	157,6	100,00

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

Deniz ve Karayolu ile İhracat Ağırlığını Koruyor

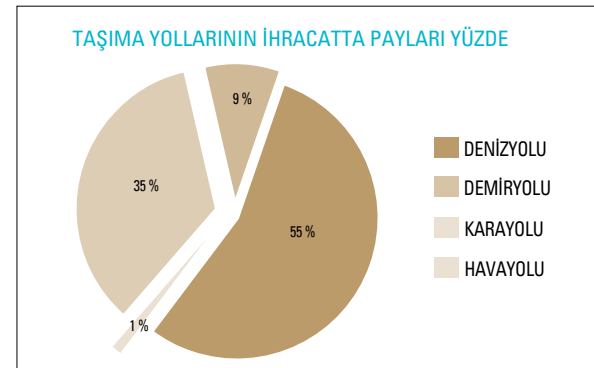
İhracatın taşımacılık yolları itibari ile dağılımı değerlendirildiğinde deniz yolu ve kara yolu ile ihracatın ağırlıklarını korudukları görülmektedir. Denizyolu ile ihracat 2014 yılında yüzde 54,8 pay alırken, karayolu taşımacılığının payı yüzde 35 olmuştur. Demiryollarının payı yüzde 0,6 ile sınırlı kalmaya devam etmektedir. Altın ihracatında kullanılan havayollarının payı ise 2012 yılında yüksek altın ihracatı ile artmış, 2013 ve 2014 yıllarında ise normalleşmiştir.

► TABLO.10 TAŞIMA YOLLARINA GÖRE İHRACAT

	2012		2013		2014	
	MİLYAR DOLAR	PAY %	MİLYAR DOLAR	PAY %	MİLYAR DOLAR	PAY %
DENİZYOLU	78,0	51,1	82,9	54,6	86,3	54,8
DEMİRYOLU	1,0	0,7	1,0	0,7	0,9	0,6
KARAYOLU	50,4	33,0	53,6	35,3	55,3	35,0
HAVAYOLU	21,8	14,3	13,0	8,6	14,1	8,9
DiĞER	1,3	0,9	1,3	0,9	1,0	0,7
GENEL TOPLAM	152,5	100,0	151,8	100,0	157,6	100,0

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

► ŞEKİL.5 TAŞIMA YOLLARINA GÖRE İHRACAT 2014

III.2 TEKNOLOJİ YOĞUNLUĞU İTİBARIYLA İMALAT SANAYİ İHRACATI

İhracatta En Yüksek Payı Düşük Teknoloji Yoğunluklu Ürünler Alıyor

İhrac edilen ürünlerin teknoloji yoğunluğu itibariyle sınıflandırılması ve değerlendirilmesi sanayinin gelişmişliği olduğu kadar ihracatın da teknoloji ve katma değer içeriğini ortaya koymaktadır.

Teknoloji yoğunluğu itibariyle ihrac edilen ürünleri imalat sanayi ürünleri oluşturmaktadır. İmalat sanayi ürünleri teknoloji yoğunluğu itibariyle dört ana gruba ayrılmaktadır. Ürünler ileri

teknoloji yoğunluğundan düşük teknoloji yoğunluğuna doğru sınıflandırılmaktadır.

Türkiye'nin 2014 yılı imalat sanayi ürünleri ihracatı 147,2 milyar dolar olmuştur. 2013 yılına göre imalat sanayi ihracatı yüzde 4,1 artmıştır.

İmalat sanayi ihracatı içinde en yüksek payı yüzde 35,8 ile düşük teknoloji yoğunluklu ürünler almaktadır. 2014 yılında en yüksek ihracat artışını da yüzde 8,1 ile düşük teknoloji yoğunluklu ürünler gerçekleştirmiştir. Buna bağlı olarak düşük teknoloji

loji yoğunluklu ürünlerin toplam ihracat içindeki payı bir önceki yıla göre 1,3 puan artmıştır.

Orta düşük teknoloji ürünlerin ihracatta payı 2014 yılında 1,5 puan azalarak yüzde 29,2'ye gerilemiştir.

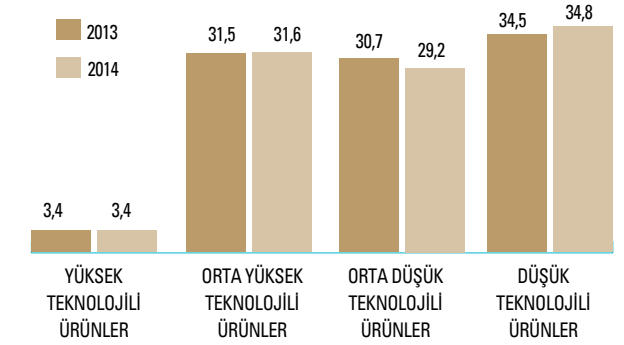
Orta yüksek teknoloji ürünlerin ihracat payı ise bir önceki yıl ile hemen hemen aynı kalarak yüzde 31,6 olmuştur.

► TABLO.11 TEKNOLOJİ YOĞUNLUĞU İTİBARIYLA İMALAT SANAYİ İHRACATI

	2013		2014		DEĞİŞİM 2013/2014 %
	İHRACAT MİLYAR DOLAR	PAY %	İHRACAT MİLYAR DOLAR	PAY %	
YÜKSEK TEKNOLOJİLİ ÜRÜNLER	4.789	3,4	5.020	3,4	4,8
ORTA YÜKSEK TEKNOLOJİLİ ÜRÜNLER	44.540	31,5	46.517	31,6	4,4
ORTA DÜŞÜK TEKNOLOJİLİ ÜRÜNLER	43.329	30,7	42.984	29,2	-0,8
DÜŞÜK TEKNOLOJİLİ ÜRÜNLER	48.700	34,5	52.636	35,8	8,1
TOPLAM İMALAT SANAYİ İHRACATI	141.358	100,0	147.158	100,	4,1

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

► ŞEKİL.6 TEKNOLOJİ GRUPLARININ İHRACAT İÇİNDE PAYLARI
TEKNOLOJİ GRUPLARININ İHRACATTA PAYI YÜZDE

III.3 İHRACATTA FİYAT VE MİKTAR GELİŞMELERİ

2014 Yılında İhracat Miktarı Artarken Birim Değerler Düştü

Türkiye'nin ihracatında miktar ve birim değer gelişmeleri toplam ihracatın performansını belirlemektedir. 2010 yılı temel alınarak hesaplanan toplam ihracat miktar ve birim değerlerinde yıllar itibariyle dalgalanmalar yaşanmaktadır.

2014 yılında Türkiye'nin ihracat artışını ihracattaki mik-

tar artışı sağlamıştır. Türkiye'nin ihracatı 2014 yılında miktar olarak yüzde 5,5 artmıştır.

2014 yılında toplam ihracat birim değeri ise gerilemiştir. Birim ihracat değerinde gerileme yüzde 1,6 olmuştur. Toplam ihracat birim değerinin 2011 yılından sonra gerilemekte olduğu görülmektedir.

2011 yılından sonra sağlanan ihracat artışı miktarsal ihracat artışı ile sağlanmaktadır.

► TABLO.12 İHRACAT MİKTAR VE BİRİM DEĞER ENDEKSİ 2010=100

	İHRACAT MİKTAR ENDEKSİ 2010=100		İHRACAT BİRİM DEĞER ENDEKSİ 2010=100	
	ENDEKS	% DEĞİŞİM	ENDEKS	% DEĞİŞİM
2010	100,0	-	100,0	-
2011	105,0	5,0	112,6	12,6
2012	123,9	18,0	108,1	-4,0
2013	122,6	-1,0	108,7	0,6
2014	129,4	5,5	107,0	-1,6

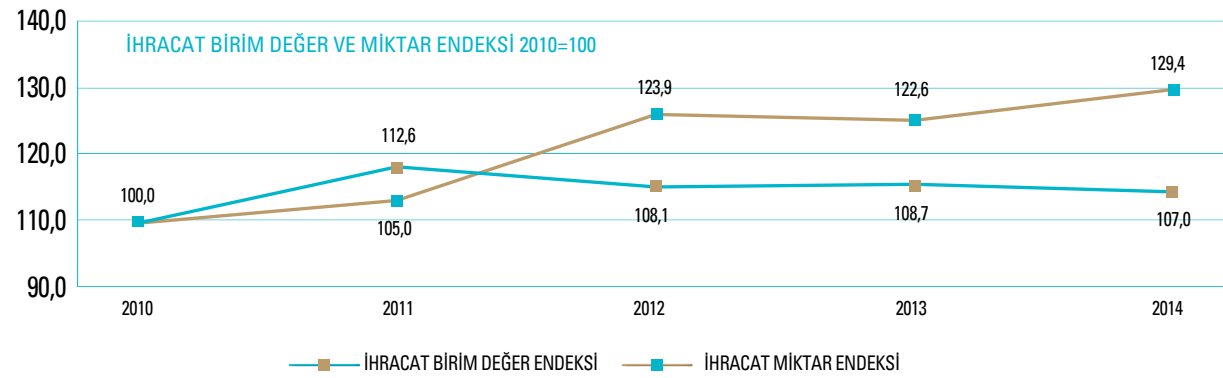
KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

► TABLO.13 DÜNYA VE TÜRKİYE İHRACATINDA MİKTAR VE BİRİM DEĞER GELİŞMELERİ YÜZDE DEĞİŞİMLER

	2012	2013	2014
DÜNYA MİKTAR	2,2	2,4	2,8
TÜRKİYE MİKTAR	18,0	-1,0	5,5
DÜNYA BİRİM DEĞER	-2,0	-0,2	-1,9
TÜRKİYE BİRİM DEĞER	-4,0	0,6	-1,6

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU VE DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ

ŞEKİL.7 İHRACATTA MİKTAR VE BİRİM DEĞER GELİŞMELERİ

TABLO.14 İHRACATTA MİKTAR GELİŞMELERİ (İHRACAT MİKTAR ENDEKSİ (2010=100) ULUSLARARASI TİCARET SINIFLAMASINA (SITC REV.3) GÖRE

	2012	2013	2014	2012/2013 % DEĞİŞİM	2013/2014 % DEĞİŞİM
CANLI HAYVANLAR VE GIDA MADDELERİ	112,5	124,7	127,8	10,8	2,5
İÇKİ VE TÛTÛN	112,2	103,5	122,4	-4,5	18,3
AKARYAKIT HARİÇ YENİLMEYEN HAM-MADDELER	111,3	124,4	119,3	11,8	-4,1
HAYVANSAL BİTKİSEL KATI VE SIVI YAĞLAR	276,7	340,4	260,9	23,0	-23,4
MİNERAL YAKITLAR VE YAĞLAR	123,7	113,1	113,6	-8,6	0,4
KİMYA SANAYİ VE BUNA BAĞLI ÜRÜNLER	114,5	120,8	130,3	5,5	7,9
BAŞLICA SINIFLARA AYRILAN İŞLENMİŞ MALLAR	115,4	117,7	121,2	2,0	3,0
MAKİNELER VE TAŞIT ARAÇLARI	117,6	124,6	131,9	6,0	5,9
ÇEŞİTLİ MAMUL EŞYA	113,3	123,2	138,7	8,7	12,6

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

Dünya'da Birim İhrac Değerinde Gerileme Türkiye'yi de Etkiliyor

Türkiye'nin ihracatında miktar ve birim değer gelişmeleri dünya mal ticaretindeki miktar ve birim değer eğilimleri ile karşılaştırılmaktadır.

Dünya mal ticaretinde son üç yıldır toplam ihracat birim değerinin gerilemekte olduğu görülmektedir. İhracat

TABLO.15 İHRACATTA BİRİM DEĞER GELİŞMELERİ (İHRACAT BİRİM DEĞER ENDEKSİ (2010=100) ULUSLARARASI TİCARET SINIFLAMASINA (SITC REV.3) GÖRE

	2012	2013	2014	2012/2013 % DEĞİŞİM	2013/2014 % DEĞİŞİM
CANLI HAYVANLAR VE GIDA MADDELERİ	107,4	107,8	113,0	0,4	4,8
İÇKİ VE TÛTÛN	109,0	127,1	126,3	16,6	-0,6
AKARYAKIT HARİÇ YENİLMEYEN HAM-MADDELER	104,4	107,5	106,6	3,0	-0,8
HAYVANSAL BİTKİSEL KATI VE SIVI YAĞLAR	110,8	104,5	111,7	-5,7	6,9
MİNERAL	123,7	113,1	113,6	-8,6	0,4
YAKITLAR VE YAĞLAR	139,4	132,8	120,4	-4,7	-9,3
KİMYA SANAYİ VE BUNA BAĞLI ÜRÜNLER	114,4	115,0	113,9	0,5	-0,9
BAŞLICA SINIFLARA AYRILAN İŞLENMİŞ MALLAR	107,8	107,1	105,2	-0,6	-1,8
MAKİNELER VE TAŞIT ARAÇLARI	113,3	123,2	138,7	8,7	12,6
TAŞIT ARAÇLARI	100,1	103,5	101,9	3,4	-1,5
ÇEŞİTLİ MAMULEŞYA	108,7	112,1	110,0	3,1	-1,9

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

birim değeri 2012 yılında yüzde 2,0, 2013 yılında yüzde 0,2 ve 2014 yılında yüzde 1,9 düşmüştür. Dünya'da son üç yıldır enerji ve tüm emtia fiyatlarında gerileme yaşanmaktadır.

Türkiye'nin ihracat birim değerlerindeki gelişmeler ile dünya mal ticaretindeki ihracat birim değer gelişmeleri paralellik göstermektedir.

İhracat miktarları itibarıyla de dünyadaki talebin yavaşlaması Türkiye'yi de etkiliyor olmakla birlikte Türkiye özellikle 2014 yılında dünya ortalamasının üzerinde ihracat miktarını arttırmayı başarmıştır.

İhracatta miktar ve birim değer gelişmeleri uluslararası ticaret sınıflaması mal gruplarına göre de değerlendirilmektedir.

Önemli İhracat Mal Gruplarında Miktar Artışları Sağlanıyor

Buna göre 2013 yılında içki ve tütün ile mineral yağlar ve

yakıtlar ve 2014 yılında akaryakıt hariç yenilmeyen hammaddeler ile hayvansal-bitkisel katı ve sıvı yağların dışında kalan tüm mal gruplarında miktarsal olarak ihracat artmaktadır. İhracatta önemli yere sahip makineler ve taşıt araçları ile çeşitli mamul eşya ihracatında önemli miktar artışları görülmektedir.

Tüm Mal Grupları İhrac Birim Değerleri Geriledi

İhracatta birim değer mal grupları itibarıyla gelişiminde ise özellikle 2014 yılında canlı hayvanlar ve gıda maddeleri ile hayvansal-bitkisel katı ve sıvı yağlar dışındaki tüm mal grubu ihrac birim değerleri gerilemiştir. Emtia içerikli ürünlerin dışında makine ve taşıt araçları, çeşitli mamul eşya ve başlıca sınıflara ayrılan işlenmiş mallar gibi imalat sanayi mallarında da ihrac birim değerleri 2014 yılında gerilemiştir.

III.4 İLLERDE İHRACAT

En Büyük 20 İhracatçı İlin Payı Yüzde 93,3

Türkiye'nin ihracatında bölgesel çeşitlenme ve derinleşme yaşanmakla birlikte ilk 20 ilin ihracatta kalıcı yüksek bir payı oluşmaya başlamıştır. 2014 yılında ilk yirmi ilin ihracatı 147,3 milyar dolar olmuş ve toplam ihracat içindeki payı yüzde 93,3 olarak gerçekleşmiştir.

Büyük İllerin Performansı Yavaşladı

İlk 20 ihracatçı il içinde 17 il 2014 yılında ihracatını arttırmıştır. İstanbul'un ihracatı yüzde 4,3 artarak 82,1 milyar dolara çıkarken payı da yüzde 52,08 olmuştur. İstanbul'u izleyen 5 büyük ihracatçı il içinde Kocaeli'nin ihracatı gerilerken İzmir, Bursa, Ankara ve Gaziantep'in ihracat artışları yine sınırlı kalmıştır.

2014 yılında en yüksek ihracat artışlarını Mersin, Sakarya, Trabzon ve Eskişehir gerçekleştirmiştir. Bu dört ilde ihracat iki haneli büyümüştür.

Güney İllerinin İhracatı Bölgesel Gelişmelerden Olumsuz Etkilendi

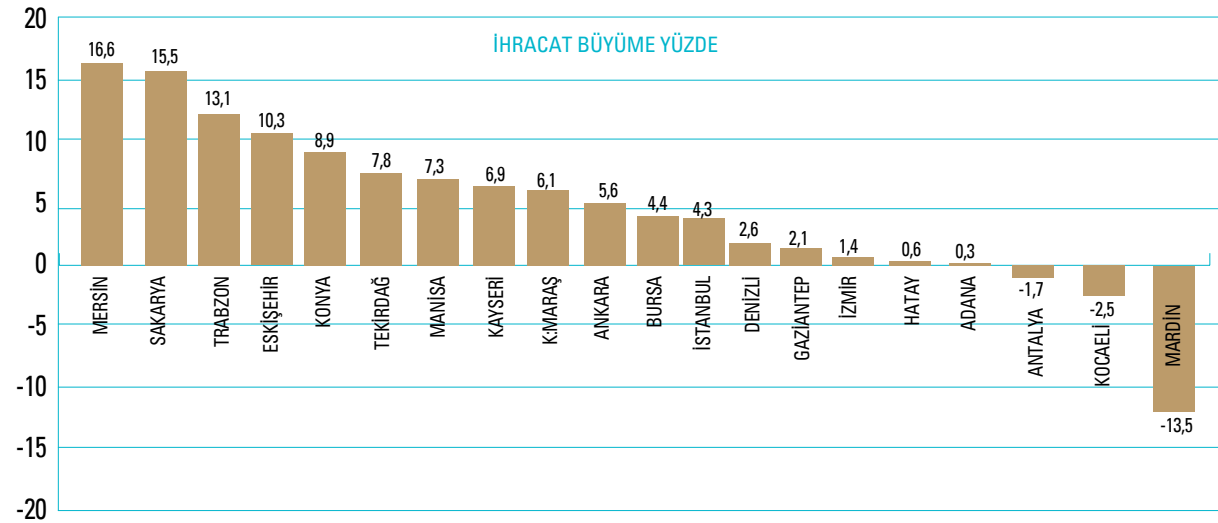
2014 yılında Irak ve Suriye'de yaşanan çatışmalar güney ilimizizin ihracatını olumsuz etkilemiştir. Mardin ve Antalya'nın ihracatları düşmüştür. Gaziantep, Adana ve Hatay'da ihracat artışları çok yavaşlamıştır. Bu illerin toplam ihracat içinde aldıkları paylar da gerilemiştir.

TABLO.16 İLLERE GÖRE İHRACAT

		2014		2013		2014/2013 DEĞİŞİM %
		MİLYON DOLAR	PAY %	MİLYON DOLAR	PAY %	
1	İSTANBUL	82.077	52,08	78.719	51,86	4,3
2	İZMİR	9.618	6,10	9.484	6,25	1,4
3	BURSA	9.319	5,91	8.927	5,88	4,4
4	KOCAELİ	8.881	5,64	9.106	6,00	-2,5
5	ANKARA	8.090	5,13	7.672	5,05	5,6
6	GAZİANTEP	6.654	4,22	6.515	4,29	2,1
7	DENİZLİ	2.811	1,78	2.741	1,81	2,6
8	SAKARYA	2.599	1,65	2.251	1,48	15,5
9	HATAY	2.111	1,34	2.098	1,38	0,6
10	MANİSA	1.980	1,26	1.845	1,22	7,3
11	ADANA	1.922	1,22	1.916	1,26	0,3
12	KAYSERİ	1.887	1,20	1.766	1,16	6,9
13	MERSİN	1.716	1,09	1.472	0,97	16,6
14	KONYA	1.490	0,95	1.368	0,90	8,9
15	TRABZON	1.319	0,84	1.166	0,77	13,1
16	ANTALYA	1.029	0,65	1.047	0,69	-1,7
17	TEKİRDAĞ	983	0,62	912	0,60	7,8
18	MARDİN	930	0,59	1.075	0,71	-13,5
19	K.MARAŞ	916	0,58	863	0,57	6,1
20	ESKİŞEHİR	914	0,58	829	0,55	10,3

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

ŞEKİL.8 İLK 20 İLİN 2014 YILI İHRACAT GELİŞMELERİ

III.5 ÜLKE GRUPLARI VE ÜLKELERE GÖRE İHRACAT

III.5.1 Ülke Gruplarına Göre İhracat

Kuzey Amerika Ülkelerine İhracat Artışı Yüzde 10,8

Türkiye'nin ihracatının ülke gruplarına göre dağılımı değerlendirildiğinde 2014 yılında en iyi ihracat performansının Avrupa Birliği pazarında yaşandığı görülmektedir.

Türkiye'nin Avrupa Birliği ülkelerine ihracatı 2014 yılında yüzde 8,7 artmıştır. Avrupa Birliği ekonomisindeki yeniden büyümenin ithalat talebinde yarattığı artış Türkiye'nin ihracatını da olumlu etkilemiştir.

En iyi ihracat artış performansının yaşandığı ikinci ülke grubu Kuzey Amerika'dır. Bu ülke grubuna ihracat yüzde 10,8 artmıştır. ABD ekonomisinin Meksika ve Kanada'yı da olumlu etkilemesi ile Kuzey Amerika pazarının ithalatı artmaya başlamıştır. Türkiye bu artışı 2014 yılında iyi değerlendirmiştir. Diğer Avrupa ülkelerine de ihracat 2014 yılında yüzde 6,8 yükselmiştir.

Gelişen Tüm Ülke Gruplarına İhracat Geriledi

Gelişmiş ve zengin ülke pazarlarında 2014 yılında ekonomik büyümenin hızlanması Türkiye'nin ihracat performansına da hemen yansımıştır.

2014 yılında Türkiye'nin ihracatında yer alan ve tamamı gelişen ülkelere oluşan diğer ihracat pazarı ülke gruplarına ise ihracat gerilemiştir.

TABLO.17 ÜLKE GRUPLARINA GÖRE İHRACAT ARTIŞI

ÜLKE GRUBU	2012	2013	2014
TOPLAM	13,0	-0,4	3,8
A-AVRUPA BİRLİĞİ (AB 28)	-5,1	6,1	8,7
B-TÜRKİYE SERBEST BÖLGELERİ	-9,8	5,1	-5,9
C-DİĞER ÜLKELER	30,1	-4,9	0,6
1-DİĞER AVRUPA (AB HARIÇ)	11,2	0,3	6,8
2-KUZEY AFRIKA	40,9	6,3	-2,8
3-DİĞER AFRIKA	7,7	4,9	-2,6
4-KUZEY AMERİKA	22,0	-1,2	10,8
5-ORTA AMERİKA VE KARAYİPLER	22,9	30,5	-6,6
6-GÜNEY AMERİKA	19,1	-2,9	-12,9
7-YAKIN VE ORTA DOĞU	52,0	-16,2	-0,5
8-DİĞER ASYA	3,7	13,6	-3,5
9-AVUSTRALYA VE YENİ ZELANDA	2,0	9,8	11,4
10-DİĞER ÜLKE VE BÖLGELER	-35,7	41,7	54,5

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

İhracat, yakın ve Ortadoğu ülkelerine yüzde 0,5, Kuzey Afrika ülkelerine ise yüzde 2,8 gerilemiştir. Bu ülkelerden bazılarında yaşanan çatışmalar, petrol ve doğalgaz fiyatlarının düşmesi, ikili ilişkilerdeki bozulmalar ve ticaret yollarında ortaya çıkan sıkıntılar ihracatı olumsuz etkilemiştir.

Diğer Afrika ülkelerine de ihracat yüzde 2,6 gerilemiştir. Ebola krizinin ticari ilişkileri soğutması ve yine emtia fiyatlarındaki gerileme ile bu ülkelerin gelirlerinin düşmesi ihracatı olumsuz etkilemiştir.

Orta Amerika ile Güney Amerika ülkelerine de ihracat gerilemiştir. Bu ülkelerdeki ekonomik yavaşlama ihracatımızı sınırlamıştır.

Asya ülkelerine de ihracat yüzde 3,5 gerilemiştir. Bu ülkelerdeki pazar büyümekte olup ihracatımızdaki gerileme daha çok artan rekabetten kaynaklanmaktadır.

TABLO.18 ÜLKE GRUPLARINA GÖRE İHRACAT MİLYON DOLAR

ÜLKE GRUBU	2012	2013	2014
TOPLAM	152 462	151 803	157 620
A-AVRUPA BİRLİĞİ (AB 28)	59 398	63 040	68 519
B-TÜRKİYE SERBEST BÖLGELERİ	2 295	2 413	2 270
C-DİĞER ÜLKELER	90 768	86 350	86 832
1-DİĞER AVRUPA (AB HARIÇ)	14 167	14 214	15 185
2-KUZEY AFRIKA	9 444	10 042	9 758
3-DİĞER AFRIKA	3 913	4 104	3 997
4-KUZEY AMERİKA	6 663	6 580	7 293
5-ORTA AMERİKA VE KARAYİPLER	770	1 004	938
6-GÜNEY AMERİKA	2 191	2 127	1 852
7-YAKIN VE ORTA DOĞU	42 451	35 575	35 386
8-DİĞER ASYA	10 575	12 017	11 592
9-AVUSTRALYA VE YENİ ZELANDA	490	538	600
10-DİĞER ÜLKE VE BÖLGELER	105	149	231

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

Yakın ve Orta Doğu Ülkelerine İhracat İki Yılda 7,1 Milyar Dolar Geriledi

Ülke gruplarına göre ihracatta 2014 yılında yaşanan bu gelişmeler çerçevesinde AB-28 ülkelerine yapılan ihracat 68,5 milyar dolara yükselmiştir. İhracat artışı sağlanan Diğer Avrupa ülkelerine ihracat ise 7,3 milyar dolara ulaşmıştır.

Yakın ve Ortadoğu ülkelerine ihracat 2012 yılında 42,45 milyar dolar iken 2014 yılında 35,4 milyar dolara gerilemiştir. Kuzey Afrika ülkelerine ihracat ise 10 milyar doların altına inmiş-

TABLO.19 İHRACATIN ÜLKE GRUPLARI ARASINDA DAĞILIMI YÜZDE

ÜLKE GRUBU	2012	2013	2014
TOPLAM	100	100	100
A-AVRUPA BİRLİĞİ (AB 28)	39,0	41,5	43,5
B-TÜRKİYE SERBEST BÖLGELERİ	1,5	1,6	1,4
C-DİĞER ÜLKELER	59,5	56,9	55,1
1-DİĞER AVRUPA (AB HARIÇ)	9,3	9,4	9,6
2-KUZEY AFRIKA	6,2	6,6	6,2
3-DİĞER AFRIKA	2,6	2,7	2,5
4-KUZEY AMERİKA	4,4	4,3	4,6
5-ORTA AMERİKA VE KARAYİPLER	0,5	0,7	0,6
6-GÜNEY AMERİKA	1,4	1,4	1,2
7-YAKIN VE ORTA DOĞU	27,8	23,4	22,4
8-DİĞER ASYA	6,9	7,9	7,4
9-AVUSTRALYA VE YENİ ZELANDA	0,3	0,4	0,4
10-DİĞER ÜLKE VE BÖLGELER	0,1	0,1	0,1

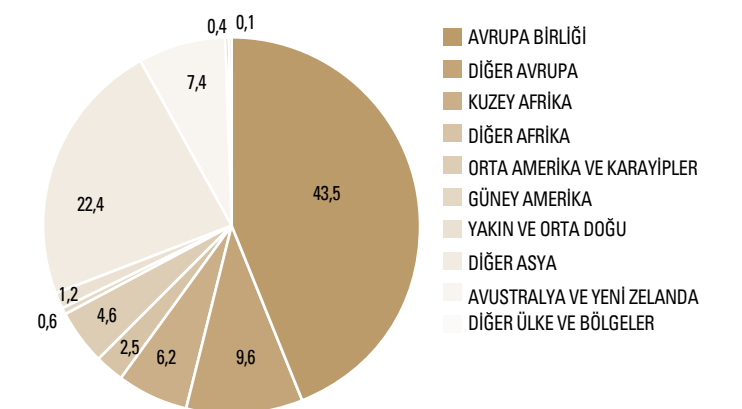
KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

tir. Diğer Afrika ülkelerine ihracat ise 4 milyar doların hemen altına düşmüştür.

AB Ülkelerinin Payı Yüzde 43,5'e Yükseldi

Ülke grupları içinde AB ülkelerinin payı 2014 yılında yeniden yüzde 43,5 seviyesine yükselmiştir. Yakın ve Ortadoğu ülkelerinin payı ise yüzde 22,4'e gerilemiştir. Diğer Avrupa ülkelerinin payının da yüzde 9,6'ya ulaştığı görülmektedir. Kuzey Amerika ülkelerinin payı yüzde 4,6, Asya ülkelerinin payı ise yüzde 7,4 ile halen potansiyelinin altında kalmaktadır.

ŞEKİL.9 İHRACATIN ÜLKE GRUPLARI ARASINDA DAĞILIMI YÜZDE

İlk 30 Ülkenin İhracat Pazarımızdaki Payı Değişiyor

Türkiye'nin ilk 30 ihracat pazarı yıllar itibarıyla hemen aynı kalmaktadır. 30 pazarın sıralı 10'ar ülke grupları itibarıyla aynı da Türkiye için üç önemli ihracat pazarı ortaya çıkmaktadır. İlk 10 ülkenin ihracatımız içindeki payı yüzde 50'ye yakın ola-

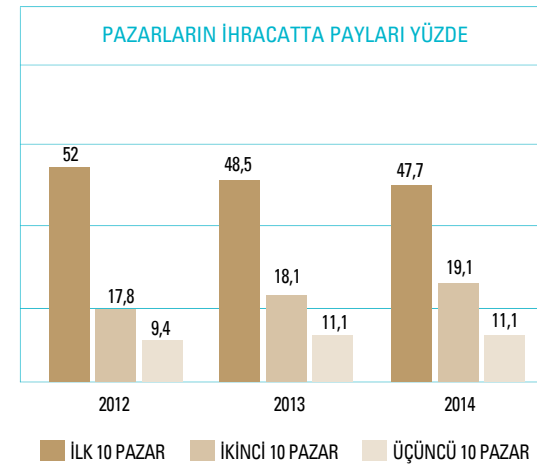
rak gerçekleşmektedir. İkinci 10 ülkenin ihracatımız içindeki payı yüzde 20'ye, üçüncü 10 ülkenin payı ise yüzde 10'a yakın olmaktadır. Bu üç grubun toplam ihracatımız içindeki payı da son üç yıldır hemen aynı yüzde 79,2, 77,7 ve 77,9 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'nin ihracatının aynı pazarlara bağımlı ve duyarlı kaldığı görülmekte olup yeni pazar ihtiyaçları bulunmaktadır.

TABLO.20 TÜRKİYE'NİN İLK 30 İHRACAT PAZARININ İHRACATIMIZDA GRUPLAR İTİBARIYLA PAYLARI

PAZARLAR	2012		2013		2014	
	İHRACAT MİLYAR DOLAR	PAY %	İHRACAT MİLYAR DOLAR	PAY %	İHRACAT MİLYAR DOLAR	PAY %
İLK 10 PAZAR	79.311	52,0	73.629	48,5	75.123	47,7
İKİNCİ 10 PAZAR	27.182	17,8	27.404	18,1	30.049	19,1
ÜÇÜNCÜ 10 PAZAR	14.298	9,4	16.922	11,1	17.649	11,1
İLK 30 PAZAR	120.791	79,2	117.955	77,7	122.821	77,9
TOPLAM	152.461	100,0	151.802	100,0	157.620	100,0

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU VERİLERİNDEN HESAPLANMIŞTIR
İLK 10 ÜLKE: ALMANYA, İRAK, İNGİLTERE, İTALYA, FRANSA, ABD, RUSYA, İSPANYA, BAE, İRAN
İKİNCİ 10 ÜLKE: HOLLANDA, MISIR, İSVİÇRE, S.ARABİSTAN, ROMANYA, İSRİL, BELÇİKA, AZERBAJCAN, ÇİN, POLONYA
ÜÇÜNCÜ 10 ÜLKE: TÜRKMENİSTAN, CEZAYİR, LIBYA, BULGARİSTAN, SURİYE, UKRAYNA, YUNANİSTAN, GÜRCİSTAN, FAS, İSVEÇ

ŞEKİL.10 İHRACAT PAZARLARININ İHRACAT İÇİNDE PAYLARI

III.5.2 Ülkelere Göre İhracat

Kuzey Amerika Ülkelerine İhracat Artışı Yüzde 10,8

2014 yılında Türkiye'nin ilk 20 ihracat pazarında 19 ülke 2013 yılına göre aynı kalmış, 2014 yılında ilk yirmiden Libya çıkmış yerine İsviçre girmiştir. Toplam ihracat yüzde 3,8 artarken ilk 20 pazara yapılan ihracat yüzde 4,1

artmış ve 2014 yılında 105,2 milyar dolara yükselmiştir. 2014 yılında ilk 20 pazardan 8 ülkeye yapılan ihracat gerçekleştirilmiş, 12 ülkeye ise ihracat artmıştır. En yüksek ihracat artışı altın ihracatının katkısıyla İsviçre'ye olmuştur. İhracatın en çok gerilediği ülke ise yüzde 20,5 ile Çin olmuştur.

III.6 FİRMA ÖLÇEKLERİNE GÖRE İHRACAT VE İHRACATTA YOĞUNLAŞMA

Küçük ve Büyük Ölçekli Firmalar İhracatı Sürüklüyor

İhracatın firma ölçeklerine göre dağılımı Türkiye'deki ihracatçılar için önemli sonuçlar vermektedir. Firma ölçekleri çalışan sayısı itibarıyla gruplandırılmaktadır. Buna göre Türkiye için büyük ölçek kabul edilen 250+ çalışan firmaların toplam ihracatından aldığı pay yüzde 40,7'dir. Böylelikle Türkiye'de ihracatın büyük ölçekli

firmalarda yoğunlaştığı değerlendirilebilir. Bununla birlikte Türkiye'de 1-9 kişi ile 10-49 kişi çalışan ve küçük ölçekli firma olarak kabul edilen firmaların toplam ihracat içindeki payları yüzde 17,9 ve yüzde 24,1'dir. Türkiye ihracatının yüzde 42'sini de küçük ölçekli firmalar yapmaktadır. 50-249 kişi çalıştıran ve Türkiye için orta ölçekli sayılabilecek firmaların ihracat içindeki payı ise yüzde 17,3'dür.

TABLO.21 ÜLKELERE GÖRE İHRACAT MİLYON DOLAR

SIRA	ÜLKELER	İHRACAT MİLYON DOLAR			İHRACAT PAY %			% 2013/2014 Değişim
		2012	2013	2014	2012	2013	2014	
1	Almanya	13.124	13.703	15.148	8,6	9,1	9,6	10,6
2	Irak	10.822	11.949	10.887	7,1	7,9	6,9	-8,9
3	İngiltere	8.694	8.785	9.904	5,7	5,8	6,3	12,7
4	İtalya	6373	6.718	7.141	4,2	4,4	4,5	6,3
5	Fransa	6.199	6.377	6.464	4,1	4,2	4,1	1,4
6	ABD	5.604	5.640	6.342	3,7	3,7	4,0	12,5
7	Rusya	6.681	6.964	5.943	4,4	4,6	3,8	-14,7
8	İspanya	3.717	4.334	4.750	2,4	2,9	3,0	9,6
9	BAE	8.175	4.966	4.656	5,4	3,3	3,0	-6,2
10	İran	9.922	4.193	3.886	6,5	2,8	2,5	-7,3
11	Hollanda	3.244	3.538	3.459	2,1	2,3	2,2	-2,2
12	Mısır	3.679	3.200	3.298	2,4	2,1	2,1	3,1
13	İsviçre	2.125	1.015	3.208	1,4	0,7	2,0	216,2
14	S.Arabistan	3.677	3.191	3.047	2,4	2,1	1,9	-4,5
15	Romanya	2.495	2.616	3.008	1,6	1,7	1,9	14,9
16	İsrail	2.330	2.650	2.951	1,5	1,7	1,9	11,4
17	Belçika	2.360	2.574	2.939	1,5	1,7	1,9	14,2
18	Azerbaycan	2.585	2.960	2.875	1,7	1,9	1,8	-2,9
19	Çin	2.833	3.601	2.862	1,9	2,4	1,8	-20,5
20	Polonya	1.854	2.059	2.402	1,2	1,4	1,5	16,7
	Diğerleri	45.968	50.770	52.447	30,1	33,4	33,3	3,3
	TOPLAM	152.461	151.803	157.620	100,0	100,0	100,0	3,8

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

İhracatta Yoğunlaşma Kademeli Olarak Azalıyor

İhracatta yoğunlaşmanın kademeli olarak azalmakta olduğu görülmektedir. İlk 1000 ihracatçının toplam ihracat içindeki payı 2010 yılında yüzde 78,2 iken 2013 yılında ilk 1000 firma toplam ihracatın yüzde 74,8'ini gerçekleştirmiştir.

Diğer tüm seviyelerde de yoğunlaşmanın azaldığı görülmektedir. Yoğunlaşmanın azalması daha çok ihracatçının ihracata katıldığını ve ihracat büyüklüklerinin arttığını göstermektedir.

2014 Yılında 1 Milyar Dolar Üzerinde İhracat Yapan Firma Sayısı 10

2014 yılında 1 milyar dolardan fazla ihracat yapan firma sayısı 10 olmuştur. 100 milyon dolar ile 1 milyar dolar arasında ihracat yapan firma sayısı ise 152 adet olarak

TABLO.22 FİRMALARIN ÖLÇEKLERİNE GÖRE İHRACATDAKİ PAYLARI 2013

ÇALIŞAN SAYISI	İHRACAT MİLYON DOLAR	% PAY
	151.570	100,0
1-9	27.050	17,9
10-49	36.458	24,1
50-249	26.243	17,3
250+	61.731	40,7

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

gerçekleşmiştir. 100 milyon doların üzerinde ihracat yapan toplam 162 firma tüm ihracatın yüzde 38'ini yapmaktadır.

1 milyon doların üzerinde ihracat yapan firma sayısı ise toplamda 12.649 olup, bu firmalar tüm Türkiye'nin ihra-

catının yüzde 94,2'sini gerçekleştirmektedir. 1 milyon doların altında ihracat yapan firmaların toplam sayısı 48.474 olup, bu firmalar tüm ihracatımızın yüzde 5,8'ini yapmaktadır.

TABLO. 23 İHRACATTA YOĞUNLAŞMA

	2013		2014	
	MİLYON DOLAR	PAY %	MİLYON DOLAR	PAY %
Tüm girişimler	151.570	100,0	113.391	100,0
İlk 5 girişim	24.084	15,9	19.235	17,0
İlk 10 girişim	33.374	22,0	26.749	23,6
İlk 20 girişim	42.434	28,0	34.261	30,2
İlk 50 girişim	54.547	36,0	44.630	39,4
İlk 100 girişim	65.633	43,3	53.326	47,0
İlk 500 girişim	98.258	64,8	77.409	68,3
İlk 1.000 girişim	113.356	74,8	88.638	78,2

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

TABLO.25 18 FARKLI İHRACAT ÖLÇEĞİNDE DETAYLI İHRACATÇI FİRMA KIRILIMI 2014

GRUP	MİLYON DOLAR	FİRMA ADET	FİRMA ADET(1)	PAY %	PAY % (1)	MİLYON DOLAR	MİLYON DOLAR (1)	PAY %	PAY % (1)
1	>=1.000	10		0,016	0,016	23.015	23.015	15,2	15,2
2	>=500 - <1.000	14	24	0,023	0,039	10.234	33.249	6,8	22,0
3	>=250 - <500	20	44	0,033	0,072	6.641	39.890	4,4	26,4
4	>=100 - <250	118	162	0,193	0,265	17.567	57.457	11,6	38,0
5	>=50 - <100	227	389	0,371	0,637	15.467	72.924	10,2	48,3
6	>=25 - <50	491	880	0,804	1,440	16.906	89.830	11,2	59,5
7	>=10 - <25	1.302	2.182	2,13	3,57	19.932	109.762	13,2	72,7
8	>=5 - <10	1.931	4.113	3,16	6,73	13.519	123.280	8,9	81,6
9	>=3 - <5	2.054	6.167	3,36	10,09	7.935	131.216	5,3	86,9
10	>=2 - <3	2.011	8.178	3,29	13,38	4.837	136.053	3,2	90,1
11	>=1 - <2	4.465	12.643	7,31	20,69	6.316	142.369	4,2	94,2
12	>=0,5 - <1	5.563	18.206	9,10	29,79	3.969	146.338	2,6	96,9
13	>=0,25 - <0,5	6.515	24.721	10,7	40,5	2.344	148.682	1,6	98,4
14	>=0,10 - <0,25	9.277	33.998	15,2	55,6	1.509	150.190	1,0	99,4
15	>=0,05 - <0,10	7.046	41.044	11,5	67,2	509	150.700	0,3	99,7
16	>=0,025 - <0,05	6.481	47.525	10,6	77,8	235	150.934	0,2	99,9
17	>=0,010 - <0,025	6.622	54.147	10,8	88,6	111	151.045	0,1	100,0
18	<0,010	6.958	61.105	11,4	100,0	34	151.079	0,0	100,0
Toplam		61.105	61.105	100,0	100,0	151.079	151.079	100,0	100,0

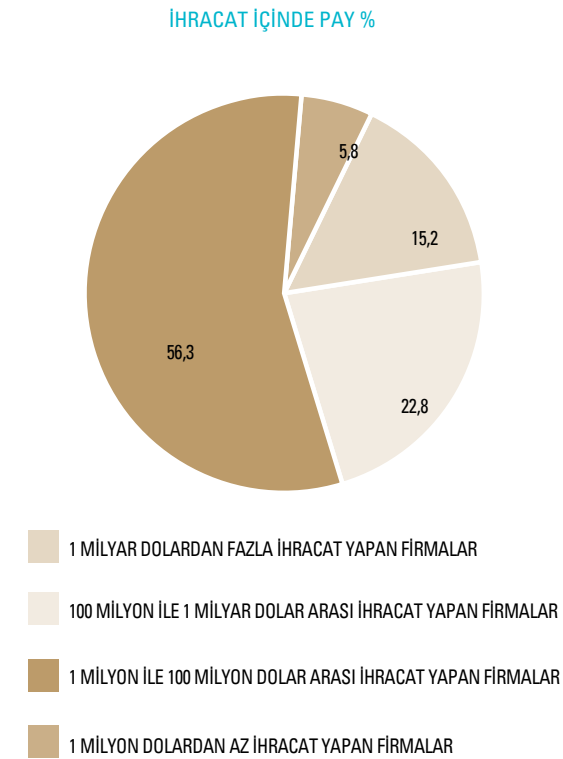
KAYNAK: TÜRKİYE İHRACATÇILAR MECLİSİ

TABLO.24 SEÇİLMİŞ İHRACAT BÜYÜKLÜKLERİ BAZINDA FİRMA KIRILIMI 2014

GRUP	FİRMA ADET	PAY %	İHRACAT DOLAR	PAY%
1 MİLYAR DOLARDAN FAZLA	10	0,02	23.033.231.394	15,2
100 MİLYON İLE 1 MİLYAR DOLAR ARASI	152	0,25	34.411.316.000	22,8
1 MİLYON İLE 100 MİLYON DOLAR ARASI	12.487	20,43	85.080.237.685	56,3
1 MİLYON DOLARDAN AZ	48.474	79,31	8.711.431.896	5,8
TOPLAM	61.123	100	151.236.216.975	100

KAYNAK: TÜRKİYE İHRACATÇILAR MECLİSİ

ŞEKİL.11 SEÇİLMİŞ İHRACAT BÜYÜKLÜKLERİ BAZINDA FİRMA GRUPLARININ TOPLAM İHRACAT İÇİNDE DAĞILIMI

III.7 ANA VE ALT FASILLARA GÖRE İHRACAT

Türkiye'nin sektörel ihracat gelişmeleri bu bölümde ayrıntılı olarak incelenmekte ve değerlendirilmektedir. Sektörel ihracat gelişmelerinin değerlendirilmesinde sektörler uluslararası bir uygulama olan Harmonize Sistem fasıl sınıflandırmasına göre

gruplandırılmaktadır. Harmonize sistemde fasıl sınıflandırmaları 2 basamaklı ana fasılları ve 4 basamaklı ayrıntılı fasılları gruplandırmaktadır. Bu çerçevede öncelikle ana fasıl grupları itibarıyla sektörel ihracattaki gelişmeler değerlendirilmektedir.

III.7.1 Ana Fasıllara Göre İhracat İlk 20 Fasılın Payı Yüzde 75,1

Fasıl sınıflandırmasına göre en çok ihracat yapılan ilk 20 sektörde ihracat 2014 yılında yüzde 3,8 artmış ve 118,4 milyar dolara ulaşmıştır. Böylece ilk 20 fasılın toplam ihracat içindeki payı 2013 yılında yüzde 75,2 iken 2014 yılında yüzde 75,1 olmuştur.

Motorlu Kara Taşıtları, Makine ve Örne Giyim Fasılları Sürükleyici

Türkiye'nin 2014 yılı ihracatında ilk üç sırayı motorlu kara taşıtları, makineler ve örme giyim eşyaları almış ve bu üç fasıl ihracat artış performansları ile genel ihracatta sürükleyici olmuşlardır.

Motorlu kara taşıtları fasıl ihracatı 2014 yılında yüzde 6,3, makineler fasıl ihracatı yüzde 4,6 ve örme giyim eşyası fasıl ihracatı yüzde 8,4 artmıştır.

2014 yılında örülmemiş giyim eşyası ihracatı yüzde 9,1, plastik ve mamulleri ihracatı yüzde 8,7, alüminyum ve eşyaları ihracatı yüzde 7,8 ve halı ihracatı yüzde 7,3 artarak ihracat artışına ortalamanın üzerinde katkı sağlamışlardır. Kıymetli ve yarı kıymetli taşlar ihracatı da yüzde 10,3 ile en yüksek ikinci artış performansını göstermiştir. Tarım ve gıda ürünleri ihracatı da ortalamanın üzerinde gerçekleşmiştir.

Elektrikli Makine ve Cihazlar ile Demir Çelikten Eşya İhracatı Artışı Yavaşladı

2014 yılında elektrikli makine ve cihazlar ihracatında artış yüzde 1,6, demir-çelikten eşya ihracatı ise yüzde 3,4 olmuştur. İhracat içinde önemli pay alan bu fasıllarda ihracat ortalamanın altında gerçekleşmiştir. Dokunulabilir maddelerden hazır eşya ihracatı da yüzde 1,7 ile sınırlı artış göstermiştir.

Demir Çelik İhracatında Gerileme

Dünya ekonomisinde emtialara olan talepte yavaşlama ve emtia-metall fiyatlarındaki gerileme başta demir-çelik olmak üzere birçok sektörün ihracatını olumsuz etkilemiştir.

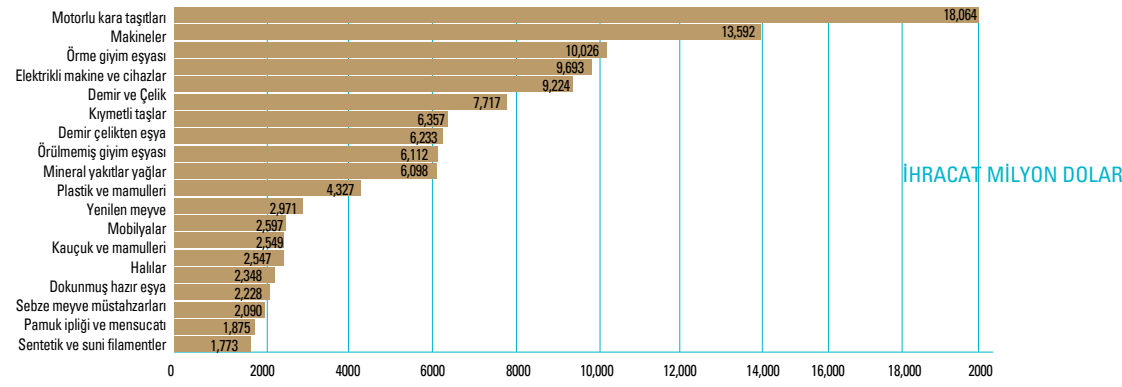
2014 yılında demir-çelik ihracatı yüzde 6,8 gerilemiştir. Toplam ihracat içindeki payı da yüzde 5,9'a inmiştir. Benzer şekilde petrol türevi mineral yakıtlar ve yağlar ihracatı yüzde 9,1 gerilemiştir. 2014 yılında en yüksek ihracat yapılan ilk 20 fasıl içinde ihracatı gerileyen diğer iki fasıl mermerler ve çimento ile pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucatlar olmuştur.

TABLO.26 İHRACATIN 2 BASAMAKLI ANA FASILLARA GÖRE DAĞILIMI İLK 20 ÜRÜN

NO	FASILLAR	2013		2014		2013 / 2014 DEĞİŞİM %
		MİLYON DOLAR	PAY %	MİLYON DOLAR	PAY %	
87	Motorlu kara taşıtları	17.000	11,2	18.064	11,5	6,3
84	Makineler	12.989	8,6	13.592	8,6	4,6
61	Örme giyim eşyası	9.245	6,1	10.026	6,4	8,4
85	Elektrikli makine ve cihazlar	9.544	6,3	9.693	6,2	1,6
72	Demir ve çelik	9.919	6,5	9.244	5,9	-6,8
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar	6.999	4,6	7.717	4,9	10,3
73	Demir veya çelikten eşya	6.148	4,1	6.357	4,0	3,4
62	Örülmemiş (Dokuma) giyim eşyası	5.714	3,8	6.233	3,9	9,1
27	Mineral yakıtlar ve mineral yağlar	6.725	4,4	6.112	3,8	-9,1
39	Plastikler ve mamulleri	5.609	3,7	6.098	3,8	8,7
8	Meyveler ve yenilen sert kabuklu meyveler	3.969	2,6	4.327	2,7	9,0
94	Mobilyalar	2.831	1,9	2.971	1,9	4,9
40	Kauçuk ve kauçuktan eşya	2.482	1,6	2.597	1,6	4,6
25	Mermer Çimento, Tuz Sülfür	2.746	1,8	2.549	1,6	-7,2
76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	2.363	1,6	2.547	1,6	7,8
57	Halılar	2.188	1,4	2.348	1,5	7,3
63	Dokunulabilir maddelerden hazır eşya	2.191	1,4	2.228	1,4	1,7
20	Sebzeler, meyvelerden müstahzarlar	1.801	1,2	2.090	1,3	16,0
52	Pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat	1.928	1,3	1.875	1,2	-2,7
54	Sentetik ve suni filamentler	1.690	1,1	1.773	1,1	4,9

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

ŞEKİL.12 EN ÇOK İHRACATI YAPILAN İLK 20 FASIL 2014

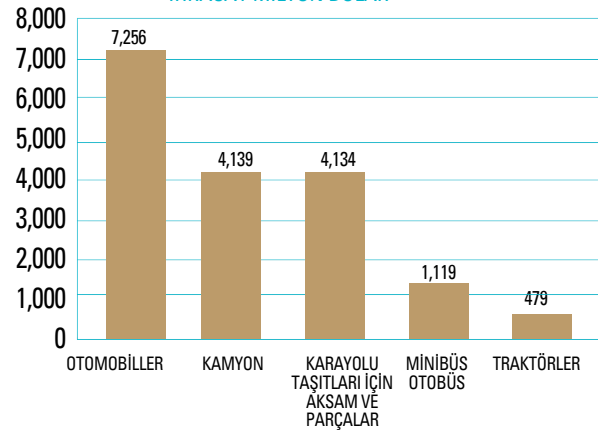
III.7.2 Alt Fasillara Göre İhracat

1-MOTORLU KARA TAŞITLARI

Ana ve Yan Sanayi İhracatında Yüksek Performans

Motorlu kara taşıtları ana ve yan sanayi 2014 yılında görece- li yüksek performans göstermiştir. Otomobil ihracatı yüzde 5,8, kamyon ihracatı yüzde 7,5 artmıştır. Traktör ihracatında da yüzde 13,6 artış olmuştur. Gelişmiş ülkelerde ve özellikle AB pazarında toparlanma otomobil ihracat artışını desteklemiştir. Dünya genelinde otomobil üretimi ve satışlarında toparlanma da yan sanayi ihracatını olumlu etkilemiştir. Aksam ve parçalar ihracatı yüzde 5,9 artmıştır. Otomobil ihracatı 7,26 milyar dolara ulaşmıştır.

ŞEKİL.13 EN ÇOK İHRACATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014 İHRACAT MİLYON DOLAR

TABLO.27 MOTORLU KARA TAŞIT İHRACATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
8703	Otomobiller	6.069	6.856	7.256	5,8	9,80	9,69
8704	Kamyon	3.386	3.851	4.139	7,5	8,89	8,18
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	3.402	3.905	4.134	5,9	5,09	4,91
8702	Minibüs, Otobüs	1.025	1.103	1.119	1,5	12,90	13,47
8701	Traktörler	401	422	479	13,6	6,79	7,13
8716	Römorklar	308	313	385	22,7	3,29	3,16
8705	Kurtancılar, itfaiye, yol süpürme, zift taşıtı	188	149	175	17,5	9,38	8,86
8707	Karoseriler	137	181	91	-49,9	7,31	6,16
8712	Bisikletler	32	49	59	19,7	8,79	9,41

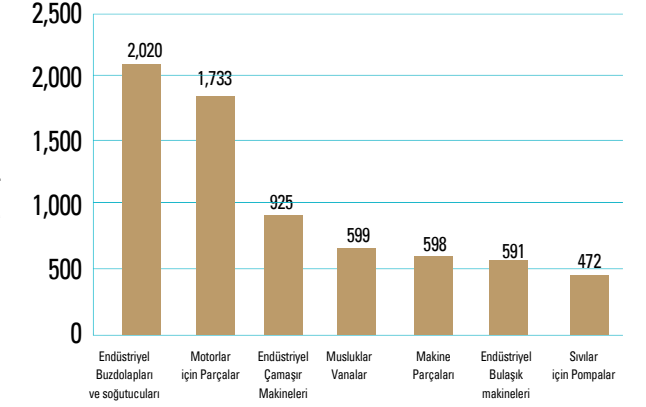
KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

2-MAKİNE

Tüm Alt Fasılarda İhracat Artışı

Makine sanayi küresel ölçekte yeni kapasite yatırımlarının önemli ölçüde yavaşladığı bir süreçte ihracat artışını sürdürmektedir. İhracat artışı tüm alt fasıllarda gerçekleşmektedir. 2014 yılında da tüm alt fasıl ihracatlarında artış sağlanmıştır. Endüstriyel çamaşır makineleri ihracatı yüzde 14,2, motorlar için parçalar ihracatı yüzde 14,5, sıvılar için pompalar yüzde 12,1 ve diğer makineler ve mekanik cihazlar ihracatları yüzde 10,5 artmıştır. Turbo jetler ve diğer gaz türbinleri ihracatı ise yüksek teknolojik bir ürün olarak 2014 yılında yüzde 16,7 ile ihracatını en çok arttıran makine grubu olmuştur.

ŞEKİL.14 EN ÇOK İHRACATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014 İHRACAT MİLYON DOLAR

TABLO.28 MAKİNE İHRACATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
8418	Endüstriyel Buzdolapları ve soğutucuları	1.961	1.952	2.020	3,5	4,58	4,69
8409	Motorlar için parçalar	1.395	1.514	1.733	14,5	18,24	19,21
8450	Endüstriyel Çamaşır Makineleri	739	811	925	14,2	2,90	2,93
8481	Musluklar, Vanalar	451	566	599	5,9	10,17	10,51
8431	Makine Parçaları	578	553	598	8,0	4,05	4,83
8422	Endüstriyel Bulaşık makineleri	503	558	591	6,0	6,28	6,10
8413	Sıvılar için pompalar	389	422	472	12,0	10,26	10,10
8474	Kırma, Öğütme Makineleri	385	408	433	6,2	4,46	4,40
8403	Merkezi ısıtma kazanları	350	386	418	8,5	8,50	8,96
8421	Santrifüjler	344	398	403	1,2	8,33	9,19
8414	Hava pompaları	343	371	393	5,8	7,76	7,66
8479	Diğer makineler ve mekanik cihazlar	282	311	343	10,5	10,33	10,30
8483	Transmisyon milleri, kranklar	315	343	339	-1,3	6,70	5,95
8411	Turbo jetler diğer gaz türbinleri	275	262	306	16,7	106,83	105,19

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

3-ÖRME GİYİM EŞYASI

Kadın Örme Giyim Eşyaları İhracatı Daha Hızlı Artıyor

Örme giyim eşya ihracatı 2014 yılında yüzde 8,4 artarak 10 milyar doları aşmıştır. Örme giyim eşyası ihracatı Avrupa Birliği pazarındaki toparlanmadan olumlu, Rusya, Irak ve yakın-komşu pazarlardaki sıkıntılardan olumsuz etkilenmiştir. Buna rağmen 2014 yılında özellikle kadın giyim eşyalarındaki hızlı ihracat artışı ile 10 milyar dolar ihracat eşijini aşmıştır. 2014 yılında kadın takım elbise, ceket, blazer, etek ihracatı yüzde 13,1, kadın bluzları, gömlekleri ihracatı yüzde 7,6 ve kadın iç çamaşırları ihracatı yüzde 9,2 artmıştır. Örme eşya grubunun iki önemli ihraç kalemi olan tişörtler, fanila ve atletler ihracatı yüzde 8,9 ve kazak, süveter, hırka ihracatı yüzde 7,7 artarak ihracat performanslarını 2014 yılında da sürdürmüşlerdir.

TABLO.29 ÖRME GİYİM EŞYASI İHRACATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
6109	Tişörtler, fanilalar, atletler,	3.087	3.276	3.567	8,9	24,61	24,29
6110	Kazak, süveter, hırka,	1.397	1.629	1.754	7,7	23,11	22,95
6104	Kadın takım elbise, ceket, blazer, etek	1.107	1.212	1.370	13,1	28,64	26,28
6115	Külotlu çoraplar	992	1.151	1.217	5,7	17,04	17,55
6106	Kadın bluzları, gömlekler,	561	533	573	7,6	29,53	29,11
6103	Erkek takım elbise,ceket,pantolon,	253	349	374	7,4	22,63	22,27
6108	Kadın kombinezon, gecelik, pijama,	283	293	320	9,2	14,89	15,80
6105	Erkek gömlekleri	225	243	259	6,8	29,68	34,63
6107	Erkek külotları, pijamalar, bormozlar,	108	118	151	27,5	13,64	15,49
6111	Bebek giyim eşyası	117	142	146	2,9	24,67	19,09

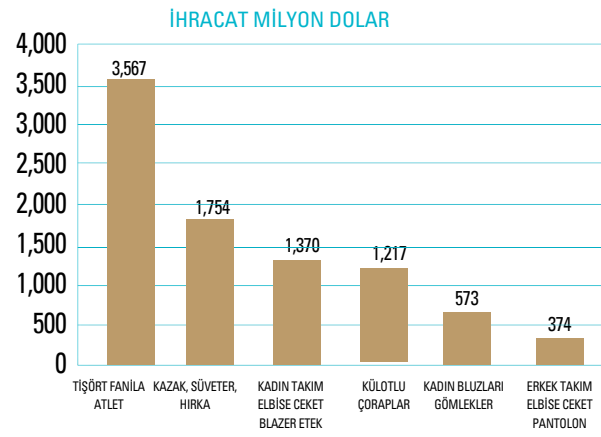
KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

4-ELEKTRİKLİ MAKİNE VE CİHAZLAR

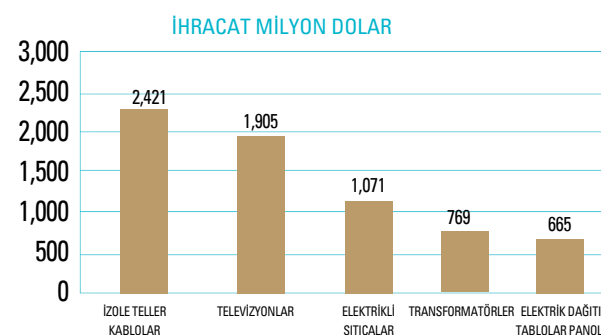
Tüketici Ürünleri İhracatı Arttı, Yatırım Malları İhracatı Geriledi

Elektrikli makine ve cihazlar ihracatında iki ayrı ürün grubunda farklı eğilimler ortaya çıkmıştır. 2014 yılında izole teller ve dış pazarlarda sanayi ve enerji yatırımlarında yavaşlama elektrikli yatırım malı ihracatını da olumsuz etkilemiştir.

ŞEKİL.15 EN ÇOK İHRACATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

ŞEKİL.16 EN ÇOK İHRACATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

Buna karşın tüketici elektroniği olarak nitelendirilen televizyonlar ihracatında yüzde 11,3 ve elektrikli ısıtıcı ihracatında 10,7 artış gerçekleşmiştir.

Özellikle AB pazarında tüketim harcamalarının toparlanması tüketici ürünleri ihracatını desteklemiştir.

TABLO.30 ELEKTRİKLİ MAKİNE VE CİHAZ İHRACATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
8544	İzole Teller, Kablolar	2.381	2.500	2.421	-3,13	6,21	5,83
8528	Televizyonlar, Monitörler, Projektörler,	2.164	1.711	1.905	11,33	27,67	27,13
8516	Elektrikli ısıtıcılar	919	968	1.071	10,68	4,67	4,63
8504	Transformatörler	754	906	769	-15,04	7,28	7,12
8537	Elektrik Dağıtım tabloları, panolar,	443	676	665	-1,53	14,47	16,00
8536	Anahtarlar, röleler, sigortalar, fişler<1000v	527	572	569	-0,62	14,81	14,58
8507	Akümülatörler	247	305	288	-5,69	3,15	2,71
8502	Elektrik konvertörleri	242	239	259	8,40	9,26	9,05

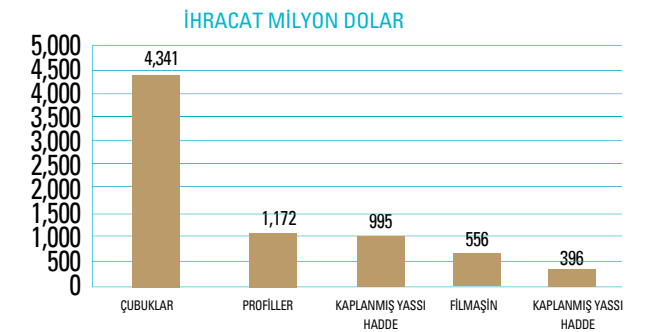
KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

5-DEMİR-ÇELİK

Uzun ve Yassı Ürünler İhracatında Gerileme

Demir-çelik ihracatı 2014 yılında yüzde 6,8 gerilemiştir. Demir-çelik alt fasıl ürünleri içinde uzun ve yassı ürünlerin ihracatında birlikte gerileme yaşanmıştır. En büyük ihraç malı olan çubukların ihracatı yüzde 10,5 gerilemiştir. Kaplanmış yassı hadde ürünleri ihracatı yüzde 23,3, yarı mamuller ihracatı ise yüzde 64,9 düşmüştür. Küresel pazarlarda demir-çelik talebinin ve fiyatlarının gerilemesi hem uzun hem de yassı çelik ürünleri ihracatını olumsuz etkilemiştir.

ŞEKİL.17 EN ÇOK İHRACATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

TABLO.31 DEMİR VE ÇELİK İHRACATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
7214	Çubuklar	5.402	4.849	4.341	-10,5	0,59	0,56
7216	Profiller	1.235	1.141	1.172	2,6	0,70	0,68
7208	Kaplanmamış Yassı Hadde	689	939	995	5,9	0,60	0,60
7213	Filmaşın	689	562	556	-1,2	0,60	0,59
7210	Kaplanmış Yassı Hadde	577	516	396	-23,3	0,95	0,93
7207	Yarı mamuller	1.752	825	289	-64,9	0,55	0,54
7204	Hurda	146	137	235	71,4	1,35	1,40
7219	Paslanmaz çelikten yassı haddeler	58	80	218	172,0	2,67	2,54
7228	Diğer alaşımli çelikten çubuk ve profiller	122	132	164	23,9	0,83	0,91

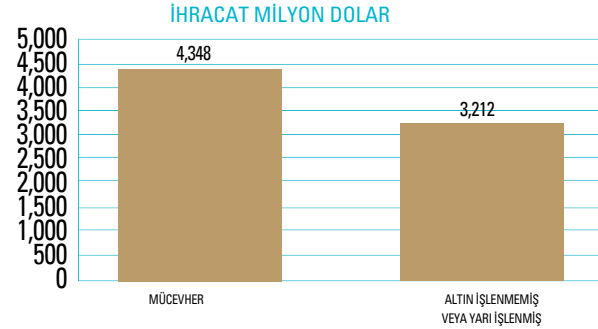
KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

6-KIYMETLİ TAŞ VE METALLER

Mücevher İhracatında Sıçrama

Kıymetli taş ve metaller ihracatı 2014 yılında yüzde 10,3 artmıştır. İhracat mücevherler ile işlenmemiş ve yarı işlenmiş altın olmak üzere iki önemli kalemden oluşmaktadır. 2014 yılında mücevher ihracatı yüzde 27,4 ile önemli bir sıçrama göstermiş ve 4,35 milyar dolara yükselmiştir. Dünya'daki kıymetli mücevher fiyatlarındaki düşüşe paralel olarak birim ihrac fiyatındaki gerilemeye rağmen ihracatta önemli bir artış sağlanmıştır. Türkiye giderek önemli bir kıymetli taş üretim ve ihracat merkezi haline gelmektedir.

ŞEKİL.18 EN ÇOK İHRACATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

TABLO.32 KIYMETLİ TAŞ VE METAL İHRACATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
7113	Mücevher	2.673	3.411	4.348	27,4	18.641	17.818
7108	Altın işlenmemiş veya yarı işlenmiş	13.345	3.349	3.212	-4,1	46.515	41.178
7106	Gümüş işlenmemiş veya yarı işlenmiş	217	155	66	-57,3	741,14	641,60
7112	Kıymetli metallerin döküntüleri	53	44	48	10,1	21,74	31,58

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

7- DEMİR VE ÇELİKTE EŞYALAR

Demir ve Çelikten Eşyalar İhracatında Birim Fiyatlarda Artış

Demir ve çelikten eşyalar ihracatı 2014 yılında yüzde 3,4

artarak 6,36 milyar dolara yükselmiştir. Demir ve çelikten eşyalar alt fasılları 2014 yılında farklı ihracat performansları göstermiştir. En önemli iki ihracatı

TABLO.33 DEMİR VE ÇELİKTE EŞYALAR İHRACATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
7308	İnşaat için sac, çubuk, profil	1.344	1.385	1.473	6,4	1,98	2,04
7306	Borular ve içi boş profiller	1.426	1.345	1.353	0,5	0,84	0,81
7326	Demir veya çelikten diğer eşya:	630	625	645	3,2	2,46	2,57
7322	Radyatörler	456	451	451	0,0	1,69	1,69
7321	Soba, Ocak, Mangal	362	358	385	7,4	3,94	4,06
7318	Vida, Civata, Somun	248	261	308	18,0	3,67	3,71
7323	Mutfak ve Masa Eşyası	233	267	298	11,7	4,90	5,07
7325	Diğer dökme eşya	182	201	211	5,0	2,30	2,32
7311	Kaplar	120	169	143	-15,5	2,41	2,30
7305	Diğer ince ve kalın borular	235	161	141	-12,8	1,03	0,96
7307	Boru bağlantı parçaları	134	131	138	5,1	4,70	5,08
7312	Teller halat ve kablolar	132	140	133	-4,6	2,08	1,95

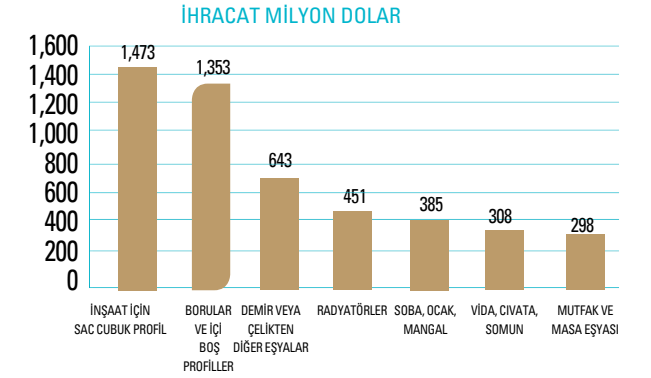
KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

olan inşaat için sac, çubuk, profil ihracatı yüzde 6,4 artarken, borular ve içi boş profiller ihracatı sadece yüzde 0,5 artmıştır. Radyatör ihracatı değişmezken demir ve çelikten diğer eşya ihracatı yüzde 3,2 artmıştır.

Mutfak ve masa eşyaları yüzde 11,7, vida-somun-civata ihracatı ise yüzde 18 ile daha yüksek ihracat artış performansı göstermişlerdir.

Demir ve çelik fiyatlarındaki küresel gerilemeye karşın Türkiye'nin demir ve çelikten eşyaların birim ihrac fiyatları 2014 yılında bir önceki yıla göre daha yüksek gerçekleşmiştir.

ŞEKİL.19 EN ÇOK İHRACATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

8-DOKUMA GİYİM EŞYASI

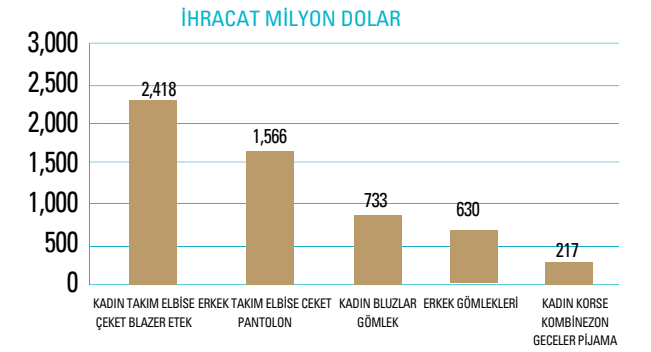
Hazır Giyim İhracatında Dokuma Ürünlerde de Hızlı Artış

Dokuma giyim eşyası ihracatı 2014 yılında yüzde 9,1 artarak 6,23 milyar dolara ulaşmıştır.

Dokuma giyim eşyası alt fasıllarının tamamında ihracat artışları gerçekleşmiştir. İki büyük kalemi oluşturan kadın ve erkekler için elbise, ceket, bluz, etek-pantolon gruplarında ihracat yüzde 5,9 ve 3,6 artmıştır. Buna karşın kadın bluzları ve gömlekleri ihracatı yüzde 16,2 ve erkek gömlekleri ihracatı yüzde 18,2 artmıştır.

Özellikle Avrupa Birliği'nde hazır giyim perakende harcamalarındaki toparlanma dokuma giyim eşyası ihracat artışını 2014 yılında hızlandırmıştır.

ŞEKİL.20 EN ÇOK İHRACATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

TABLO.34 DOKUMA GİYİM EŞYASI İHRACATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
6204	Kadın takım elbise, ceket, blazer, etek	2.202	2.283	2.418	5,89	32,12	31,70
6203	Erkek takım elbise, ceket, pantolon,	1.474	1.512	1.566	3,57	25,26	25,33
6206	Kadın Bluzlar, Gömlek	566	631	733	16,18	39,46	39,72
6205	Erkek Gömlekleri	540	533	630	18,13	31,43	30,92
6208	Kadın korse, kombinezon gecelik, pijama	163	205	217	6,03	12,66	11,96
6202	Kadın Manto, kaban anoraklar	104	109	143	31,20	23,35	23,15
6211	Spor, kayak ve yüzme kıyafetleri	83	98	130	32,04	14,82	16,27
6201	Erkek Palto, kaban anorak	73	86	96	11,09	27,57	24,83
6209	Bebek giyim eşyası	44	55	75	35,97	14,29	14,17

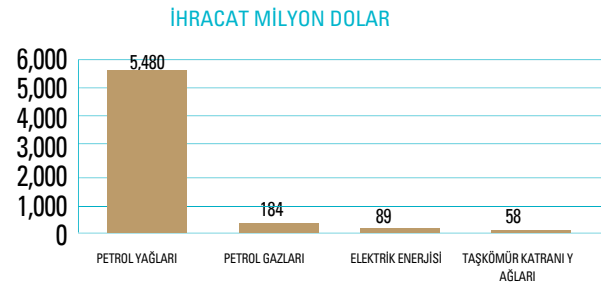
KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

9-MİNERAL YAKIT VE YAĞLAR

Petrol Fiyatlarındaki Düşüş İhracatı Azalttı

Mineral yakıtlar ve yağlar ihracatı 2014 yılında yüzde 9,1 gerilemiştir. Gerilemenin başlıca nedeni dünyada petrol ve doğalgaz fiyatlarında görülen gerileme olmuştur. Mineral yakıtlar ve yağlar içinde iki önemli ihraç kalemi bulunmaktadır. Petrol yağları ihracatı 2014 yılında yüzde 8,1, ortalama ihraç birim fiyatı da yüzde 14,6 gerilemiştir. Petrol gazları ihracatı da yüzde 31,2 düşmüştür.

ŞEKİL.21 EN ÇOK İHRACATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

TABLO.35 MİNERAL YAKIT VE YAĞ İHRACATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
2710	Petrol yağları	6.783	5.963	5.480	-8,1	0,89	0,76
2711	Petrol gazları	316	267	184	-31,2	1,12	0,92
2716	Elektrik enerjisi	190	29	89	206,9	0,07	0,07
2707	Taşkömürü Katranı Yağları	105	146	58	-60,0	0,74	0,59

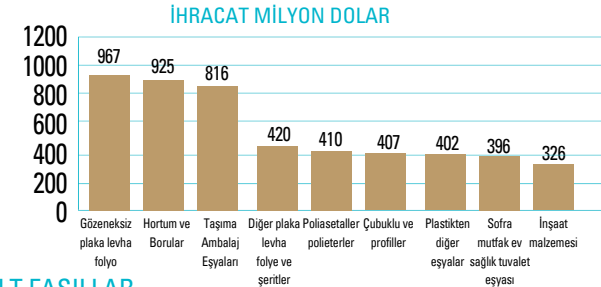
KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

10-PLASTİK VE MAMULLERİ

Plastik Mamulleri İhracatında Farklı Performanslar Yaşandı

Plastik mamulleri ihracatı çok sayıda önemli ölçüde ihracat yapan alt ürünlerden oluşmaktadır. Plastik ve mamulleri bu özelliği ile ihracatta yüksek bir ürün çeşitliliği göstermektedir.

ŞEKİL.22 EN ÇOK İHRACATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

TABLO.36 PLASTİK VE MAMÜLLERİ İHRACATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
3920	Gözeneksiz plaka levha folyo	756	888	967	8,9	2,57	2,63
3917	Hortum ve Borular	842	899	925	2,9	3,03	2,93
3923	Taşıma, Ambalaj Eşyaları	662	763	816	7,0	3,46	3,48
3921	Diğer plaka, levha, folyo ve şeritler	320	350	420	20,1	2,39	2,10
3907	Poliasetaller, polieterler	280	355	410	15,4	2,04	2,09
3916	Çubuklar ve profiller	355	405	407	0,5	5,50	5,88
3926	Plastikten diğer eşya	300	342	402	17,6	3,63	3,71
3924	Sofra, mutfak, ev, sağlık tuvalet eşyası	261	323	396	22,5	2,64	2,82
3925	İNŞAAT MALZEMESİ	303	323	326	0,9	1,54	1,51
3906	Akrilik polimerler	195	210	229	9,1	6,75	7,11
3919	Kendinden yapışkan levha band, şerit,	107	138	148	7,1	4,70	4,99
3922	Banyo küveti, duş, eviye, lavabo	91	111	128	15,7	1,61	1,54
3901	Etilen polimerler	171	103	111	6,8	1,59	1,51
3909	Poliüretanlar	73	88	100	13,4	1,25	1,29

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

2014 yılında plastik mamulleri ihracatı yüzde 8,7 artarken, alt ürün grupları farklı ihracat performansları göstermiştir. Tüm alt ürünlerde ihracat artmıştır. Plaka, levha, folyo ihracatı en yüksek artışı göstermiştir. Plastik diğer eşyalar

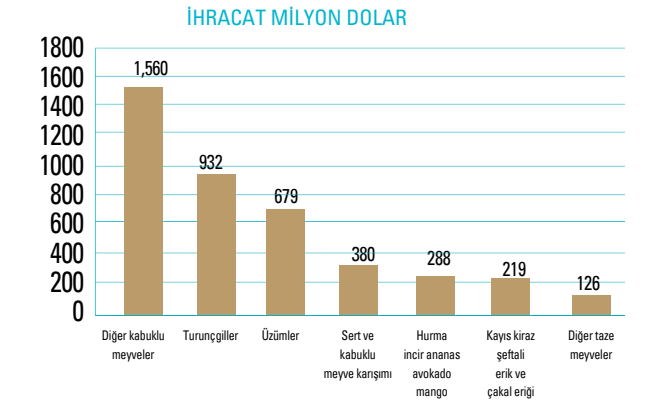
ihracatı yüzde 17,6 artmıştır. Sofra, mutfak, ev, sağlık eşyaları ihracatı yüzde 22,5 artmıştır. Buna karşın plastik inşaat malzemeleri ihracatı yüzde 0,9, çubuklar ve profiller ise yüzde 0,5 artış sağlamıştır.

11-MEYVELER

Kabuklu Meyve İhracatında Sıçrama, Turunçgiller İhracatında Durgunluk

2014 yılında meyve ihracatı yüzde 9 artarak 4,33 milyar dolara ulaşmıştır. Kabuklu meyve ihracatı yüzde 24,1 artarak 1,56 milyar dolara sıçramıştır. Diğer iki önemli meyve ihracatında ise 2014 yılında durgunluk yaşanmıştır. Turunçgiller ihracatı sadece yüzde 0,1, üzüm ihracatı ise yüzde 0,2 artmıştır. Kayısı, kiraz, şeftali, erik ihracatı ise yüzde 8,6 oranında gerilemiştir. Diğer kabuklu meyveler ortalama birim ihraç fiyatında yüzde 35,5 artış yaşanmıştır. Turunçgiller ve üzüm ihraç birim fiyatları ise gerilemiştir.

ŞEKİL.23 EN ÇOK İHRACATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

TABLO.37 KABUKLU MEYVE İHRACATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
0802	Diğer kabuklu meyveler	1.254	1.258	1.560	24,1	6,73	9,12
0805	Turunçgiller	897	931	932	0,1	0,69	0,60
0806	Üzümler	683	678	679	0,2	1,62	1,41
0813	Sert ve kabuklu meyve karışımı	315	338	380	12,6	2,80	4,43
0804	Hurma, incir, ananas, avokado mango	201	247	288	16,6	3,11	3,72
0809	Kayısı, kiraz, şeftali, erik ve çakal eriği	242	240	219	-8,6	1,56	1,66
0810	Diğer taze meyveler	94	137	126	-7,9	0,88	0,83

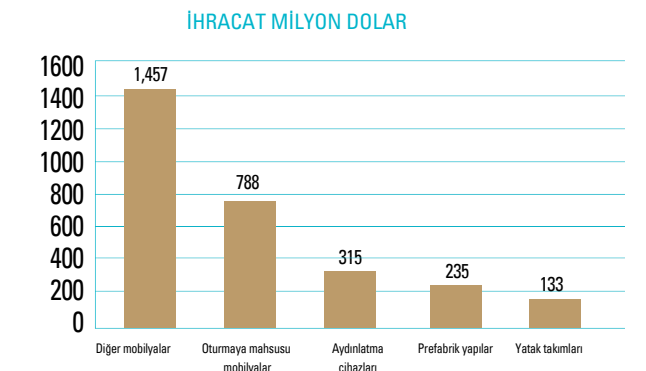
KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

12-MOBİLYA

Mobilya İhracatında Artış İstikrarını Koruyor

Mobilya ihracatı son yıllarda istikrarlı ve görece hızlı artış eğilimi göstermektedir. Mobilya ihracatı 2014 yılında da istikrarlı ve ortalamanın üzerinde ihracat artışını korumuştur. Mobilya ihracatı yüzde 9,9 artmış ve 1,46 milyar dolara ulaşmıştır. Oturmaya mahsus mobilya ihracatı yüzde 6,6 ve diğer mobilyalar (ofis, hastane, okul vb) ihracatı yüzde 9,9 artarken, aydınlatma cihazları ihracatı yüzde 6,4, yatak takımları ihracatı ise yüzde 9,5 yükselmiştir. İhracatta tüm alt ürün gruplarının birim ihraç fiyatları da yükselmiştir.

ŞEKİL.24 EN ÇOK İHRACATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

► TABLO.38 MOBİLYA İHRACATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
9403	Diğer mobilyalar	1.113	1.325	1.457	9,9	2,91	2,97
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar	646	739	788	6,6	4,82	4,93
9405	Aydınlatma cihazları	247	296	315	6,4	9,67	10,89
9406	Prefabrik yapılar	275	298	235	-21,0	2,20	2,30
9404	Yatak takımları	107	121	133	9,5	5,05	5,48
9402	Tıp, Diş Hekimi mobilyası	32	52	45	-14,8	8,93	9,79

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

13-KAUÇUK VE KAUÇUKTAN EŞYA

Kauçuk Eşya İhracatında Artış

Kauçuk ve kauçuktan eşya ihracatı 2014 yılında yüzde 4,6 artmış ve 2,6 milyar dolar olmuştur. Kauçuk alt ürünleri içinde en önemli ihracat kalemi olan kauçuktan yeni dış lastikler ihracatı yüzde 1 gerilerken kauçuk eşya ihracatları artmıştır. Vulkanize kauçuk eşya ihracatı yüzde 11,3, boru ve hortumlar ihracatı yüzde 9,4 yükselmiştir.

► TABLO.39 KAUÇUK VE KAUÇUKTAN EŞYA İHRACATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	1.229	1.173	1.161	-1,0	5,03	4,63
4016	Sertleştirilmemiş vulkanize kauçuk eşya	553	634	705	11,3	7,56	7,92
4009	Vulkanize kauçuktan boru ve hortumlar	389	394	432	9,4	5,68	5,74
4005	Kanştırılmış kauçuk	79	92	104	12,7	2,85	2,82

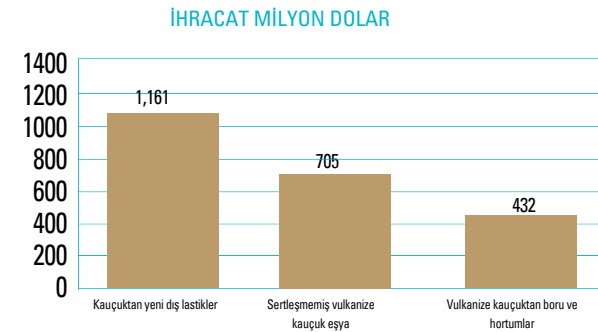
KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

14-MERMER ÇİMENTO VE MİNERALLER

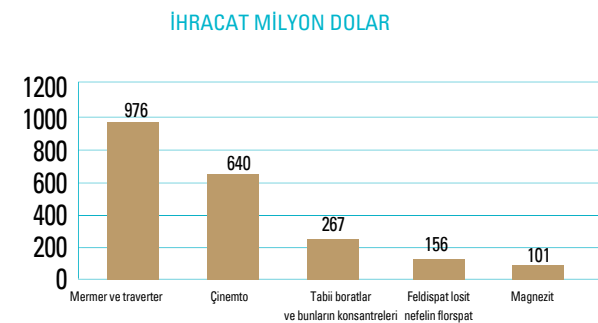
Mermer ve Çimento İhracatı Geriledi

Mermer, çimento ve mineraller ihracatı 2014 yılında yüzde 7,2 gerileyerek 2,55 milyar dolara inmiştir. İhracatın iki önemli ürünü mermer ve traverten ile çimento ihracatında yüzde 12,9 ile yüzde 13,2 gerileme yaşanmıştır. Yakın pazarlarda inşaat ve altyapı yatırımlarında yavaşlama ve gerileme bu iki kalemin ihracatında gerilemeye yol açmıştır. Feldispat ve kuvars ihracatı artarken diğer mineral ihracatı gerilemiştir. Tüm alt ürünlerde birim fiyatlar hemen hemen aynı kalmıştır.

► ŞEKİL.25 EN ÇOK İHRACATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

► ŞEKİL.26 EN ÇOK İHRACATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

► TABLO.40 MERMER VE ÇİMENTO İHRACATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
2515	Mermer ve traverten	928	1.120	976	-12,9	0,20	0,20
2523	Çimento	796	738	640	-13,2	0,06	0,06
2528	Tabii boratlar ve bunların konsantreleri	188	233	267	14,5	0,32	0,31
2529	Feldispat, lösit, nefelin, florspat	132	142	156	9,8	0,04	0,03
2519	Magnezit	84	104	101	-3,5	0,34	0,33
2520	Alçı taşı, anhidrit ve alçıları	77	90	78	-13,7	0,10	0,10
2506	Kuvars (tabii kumlar hariç), kuvarzit	42	52	62	20,4	0,13	0,14
2508	Diğer killer	42	52	50	-3,9	0,13	0,13

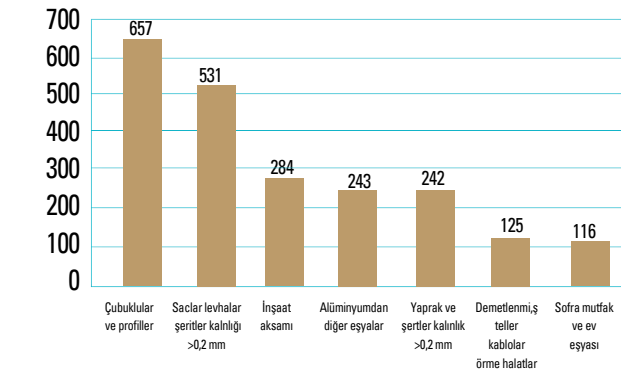
KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

15-ALÜMİNYUM VE ALÜMİNYUMDAN EŞYA

Alüminyumdan Eşya İhracatında Ortalamanın Üzerinde Artış

Alüminyumdan eşya ihracatı 2014 yılında yüzde 7,8 artarak 2,55 milyar dolara ulaşmış ve hemen hemen tüm alt fasillarda ihracat artışı gerçekleşmiştir. Çubuk ve profil ihracatı yüzde 6,3, sac ve levha ihracatı yüzde 5,8 artmıştır. İnşaat aksamları ihracatı ise yüzde 11,9 yükselmiştir. Çubuk ve profiller ile inşaat aksamlarının birim fiyatları sınırlı ölçüde gerilerken, sac ve levhalar ile diğer eşya ihracat birim fiyatları sınırlı ölçüde artış göstermiştir.

► ŞEKİL.27 EN ÇOK İHRACATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

► TABLO.41 ALÜMİNYUM VE ALÜMİNYUMDAN EŞYA İHRACATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
7604	Çubuklar ve profiller	614	618	657	6,3	4,22	4,12
7606	Sac ve levhalar, şeritler kalınlığı >0,2 mm.	485	502	531	5,8	2,96	2,98
7610	İnşaat aksamları	236	265	284	7,4	6,12	5,97
7616	Alüminyumdan diğer eşya	183	217	243	11,9	7,27	7,36
7607	Yaprak ve şeritler kalınlığı <0,2 mm	229	245	242	-1,4	3,81	3,72
7614	Demetlenmiş teller, kablolar, örne halatlar	111	113	125	10,5	2,53	2,52
7615	Sofra, mutfak ve ev eşyası	77	97	116	19,8	5,46	5,89

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

16-HALI

Hali İhracatında İstikrarlı Artış Sürüyor

Hali ihracatı son yıllarda istikrarlı ve göreceli hızlı bir artış göstermektedir. Hali ve yer kaplamaları ihracatı 2014 yılında yüzde 7,3 artarak 2,35 milyar dolara yükselmiştir. Hali ihracatı içinde ağırlıklı yer tutan dokuma hali ve yer kaplamaları ihracatı yüzde 7,2 artarak 2 milyar dolara ulaşmıştır. Halılar ve tüfte edilmiş yer kaplamaları ihracatı ise yüzde 19,4 artış göstermiştir. Bu iki ürünün ihracat birim fiyatlarında sınırlı bir gerileme yaşanmıştır.

► TABLO.42 HALI VE YER KAPLAMALARI İHRACATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
5702	Dokuma hali ve yer kaplamaları	1.680	1.877	2.012	7,2	3,48	3,42
5703	Halılar ve tüfte edilmiş yer kaplamaları	172	173	206	19,4	3,94	3,71
5701	Düğümlü veya sarmalı halılar	129	123	116	-5,8	47,55	46,98
5705	Diğer halılar, yer kaplamaları	15	14	13	-8,3	5,50	5,28
5704	Keçeden halılar	1	2	1	-26,4	3,46	3,38

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

17- DOKUMA EŞYA

Ev Tekstili İhracatı Yavaşladı

Tekstil sektörünün önemli bir kolu olan ev tekstilini barındıran dokuma eşya ihracatı 2014 yılında yüzde 1,7 artmış ve ihracat artışı yavaşlamıştır. Rusya, Ukrayna, Irak ve diğer komşu pazarlarda yaşanan sıkıntılar bu ürünlerin ihracatını olumsuz etkilemiştir.

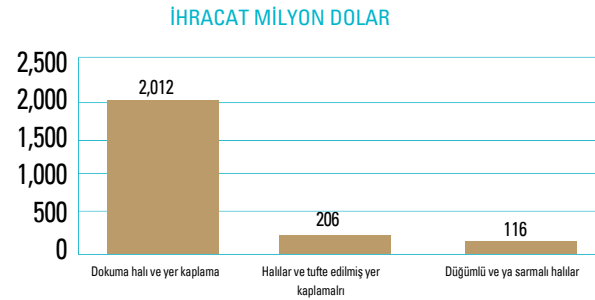
Dokuma eşya ürünleri ihracatında önemli yer tutan çarşaf, örtü ve bez ihracatı yüzde 3,4 artarken, perde ihracatı artışta yüzde 1,6'da kalmıştır. Diğer mefruşat eşyaları ihracatı yüzde 19,0, ambalaj torba ve çuval ihracatı ise yüzde 2,5 gerilemiştir.

► TABLO.43 DOKUMA EŞYA İHRACATINDA ALT FASILLAR

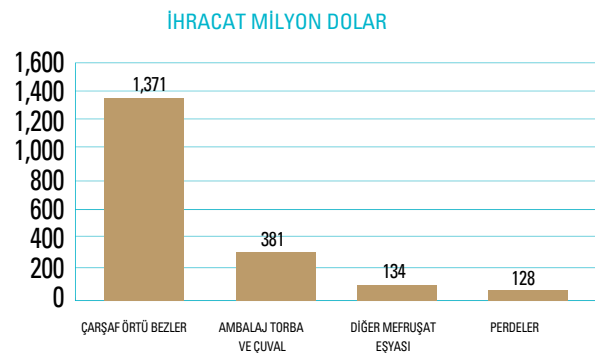
KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
6302	Çarşaf, Örtü, Bezler	1.095	1.326	1.371	3,36	9,55	9,57
6305	Ambalaj Torba ve Çuval	361	391	381	-2,54	4,02	4,01
6304	Diğer mefruşat eşyası	182	166	134	-18,98	13,12	12,26
6303	Perdeler	101	126	128	1,61	13,98	13,20
6307	Diğer hazır eşya	54	67	84	24,66	7,64	7,98
6301	Battaniyeler	75	76	75	-0,96	5,12	4,52

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

► ŞEKİL.28 EN ÇOK İHRACATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

► ŞEKİL.29 EN ÇOK İHRACATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

18-SEBZE MEYVE MÜSTAHZARLARI

Fasıllar İçinde En Yüksek İhracat Artışını Gerçekleştirdi

En çok ihraç edilen ilk 20 fasıl içinde 2014 yılında en yüksek ihracat artışı yüzde 16,0 ile sebze ve meyve müstahzarlarında gerçekleşmiştir.

Alt fasıllar içinde diğer meyve ve bitki konserveleri ihracatı yüzde 19,7, reçel-jöle-marmelat-meyve püresi ihracatı yüzde 31,9 ve konserve domates ihracatı yüzde 26,4 artmıştır. Diğer ürünlerde ihracat artışları daha sınırlı kalmıştır. Diğer meyve ve bitki konserveleri ile reçel-jöle-marmelat ve meyve püresi ihraç birim fiyatları da önemli ölçüde artmıştır.

► TABLO.44 SEBZE MEYVE MÜSTAHZARLARI İHRACATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
2008	Diğer meyve ve bitki Konserveleri	724	731	875	19,7	5,19	6,57
2007	Reçel, jöle, marmelat, meyve püresi	237	247	325	31,9	4,19	5,34
2001	Konserve edilmiş Sebze ve Meyve	201	235	241	2,8	1,25	1,27
2002	Konserve Domates	143	181	229	26,4	1,47	1,46
2005	Diğer sebzeler Konserve edilmiş	190	196	205	4,5	1,88	1,83
2009	Meyve ve sebze suları	214	194	200	3,1	1,68	1,59

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

19-PAMUK VE PAMUKLU MENSUCAT

Pamuklu İhracatında Gerileme

Pamuk ve pamuklu mensucat ürünleri ihracatı 2014 yılında yüzde 2,7 gerilemiştir.

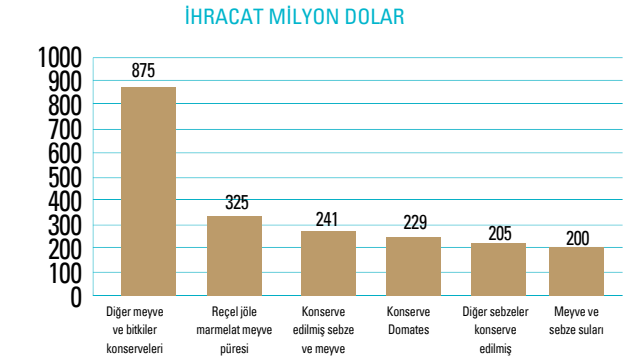
Pamuklu mensucat ürünleri içinde önemli yer tutan ağırlığı

► TABLO.45 PAMUK VE PAMUKLU MENSUCAT İHRACATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
5209	Mensucat m2 ağırlığı 200 gr. ı geçmeler	561	600	560	-6,6	10,51	10,74
5205	Pamuk ipliği	393	397	384	-3,3	3,77	3,63
5208	Mensucat m2 ağırlığı 200 gr geçmeyenler	250	309	314	1,6	10,93	10,52
5211	Sentetik veya suni lifle karışık m2>200 gr	177	223	232	4,1	13,80	13,79
5210	Sentetik veya suni lifle karışık m2<200 gr	126	128	118	-7,9	11,86	11,90
2009	Meyve ve sebze suları	214	194	200	3,1	1,68	1,59

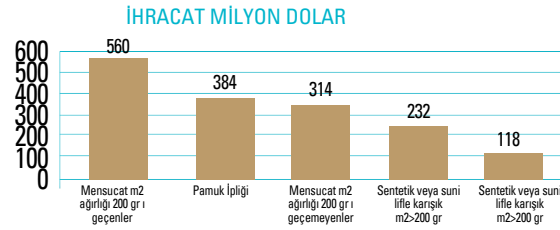
KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

► ŞEKİL.30 EN ÇOK İHRACATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

200 gramı geçen mensucat ihracatı yüzde 6,6 gerilerken, birim ihrac fiyatı yüzde 2,2 artmıştır. Pamuk ipliği ihracatı yüzde 3,3, ihrac birim fiyatı ise yüzde 3,8 gerilemiştir. 2014 yılında bir yandan pamuk fiyatları gerilerken, diğer yandan yakın ve komşu pazarlardaki sıkıntılar pamuklu mensucat ihracatını olumsuz etkilemiştir.

ŞEKİL.31 EN ÇOK İHRACATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

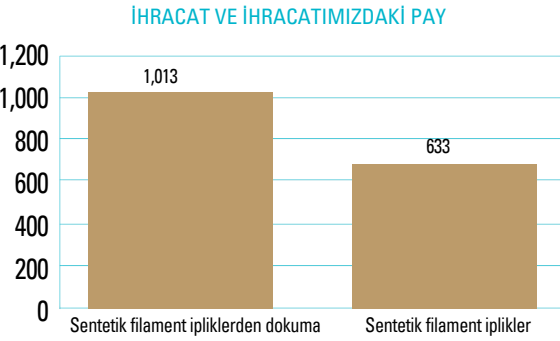
20- SENTETİK VE SUNİ FİLA MENTLER

Sentetik ve Suni Filament İhracatı da Yavaşladı

2014 yılında sentetik ve suni filament ihracatı yüzde 4,9 artarak 1,77 milyar dolara ulaşmıştır. İhracat artışı yavaşlamıştır.

Sentetik ve suni filament ihracatında iki önemli kalemler bulunmaktadır. Sentetik filament ipliklerden dokuma ihracatı 2014 yılında yüzde 3,4 artmıştır. Sentetik filament iplik ihracatı ise yüzde 6,4 yükselmiştir. Her iki ürünün ihrac birim fiyatlarında çok sınırlı gerilemeler olmuştur.

ŞEKİL.32 EN ÇOK İHRACATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

TABLO.46 SENTETİK VE SUNİ FİLA MENTLER İHRACATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
5407	Sentetik filament ipliklerinden dokumalar	876	981	1.013	3,4	9,75	9,85
5402	Sentetik filament iplikleri	498	595	633	6,4	3,36	3,30
5408	Suni filament ipliklerinden dokumalar	72	76	84	11,4	17,74	18,04
5401	Sentetik ve suni filamentlerden dikiş ipliği	22	24	24	1,0	13,83	13,39

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

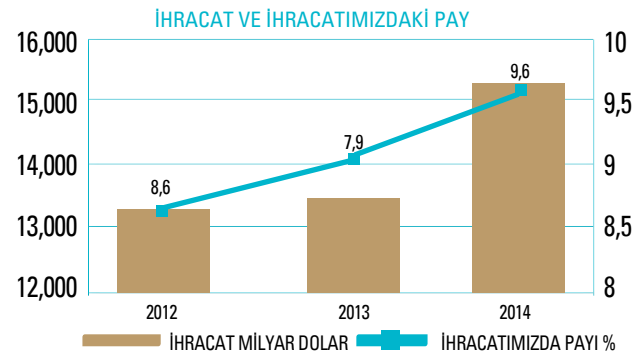
III.8 ÜLKELERE VE FASILLARA GÖRE İHRACAT

1-ALMANYA

Almanya en büyük ihracat pazarı olmayı sürdürmektedir.

Almanya'ya 2014 yılında ihracat yüzde 10,6 artmış ve 15,15 milyar dolara yükselmiştir. Almanya'nın toplam ihracatımız içindeki payı da yüzde 9,1'den yüzde 9,6'ya çıkmıştır. 2014 yılında Almanya'ya yapılan ihracatta tüm alt fasillarda ihracat artmıştır. Almanya'ya ihracatta ilk üç sırayı örme giyim eşyaları, makineler ve motorlu kara taşıtları almaktadır. Motor-

ŞEKİL.33 ALMANYA'YA İHRACAT VE ALMANYA'NIN İHRACATIMIZDAKİ PAYI

lu kara taşıtları ihracatı 2014 yılında yüzde 24,4 artış göstermiştir. Elektrikli makine ve cihazlar ihracatı da yüzde 13,0 artmıştır.

Almanya ekonomisindeki toparlanma tüm ihracat ürünlerimizin ihracat performansını olumlu etkilemiştir.

TABLO.47 ALMANYA'YA YAPILAN İHRACATTA FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
61	Örme giyim eşyası	2.030	2.220	2.385	7,4
84	Makineler	2.025	2.162	2.353	8,8
87	Motorlu kara taşıtları,	1.690	1.722	2.142	24,4
85	Elektrikli makine ve cihazlar,	1.044	881	995	13,0
62	Örülmemiş giyim eşyası	878	895	937	4,7
20	Sebze ve meyve müstahzarları	453	461	555	20,6
73	Demir veya çelikten eşya	488	483	553	14,4
63	Dokunabilir maddelerden hazır eşya	493	557	550	-1,4
40	Kauçuk ve kauçuktan eşya	473	479	514	7,4
8	Meyveler ve yenilen sert kabuklu meyveler	406	448	478	6,6
76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	411	409	440	7,5
39	Plastikler ve mamulleri	306	353	384	8,8

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

2-IRAK

Irak Pazarında Gerileme

Irak ikinci büyük ihracat pazarımız olmayı sürdürmüştür. Ancak 2014 yılında ihracat yüzde 8,9 gerilemiş ve 10,9 milyar

dolara inmiştir. Toplam ihracatımız içindeki payı da yüzde 7,9'dan yüzde 6,9'a düşmüştür.

TABLO.48 İRAK'A YAPILAN İHRACATTA FASILLAR

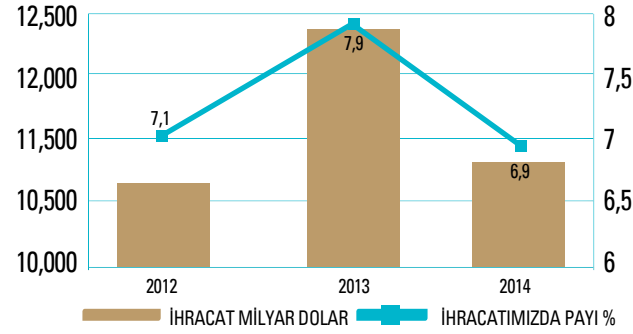
KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İhracat	10.822	11.949	10.887	-8,9
73	Demir veya çelikten eşya	837	906	793	-12,5
85	Elektrikli makine ve cihazlar	821	949	759	-20,0
72	Demir ve çelik	1.136	1.240	671	-45,9
15	Hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağlar	833	661	606	-8,3
39	Plastikler ve mamulleri	580	671	588	-12,3
94	Mobilya	507	577	564	-2,3
11	Değirmencilik ürünleri	492	528	550	4,2
84	Makine	586	674	513	-23,9
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar	266	452	493	9,0
2	Etiler ve yenilen sakatat	351	429	421	-1,7
61	Örme giyim eşyası	239	352	408	16,0
4	Süt ürünleri, yumurtalar, tabii bal	387	439	406	-7,6

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

3 İHRACAT

Irak'a yapılan ihracatta tüm fasıllarda gerileme yaşanmıştır. En büyük gerileme yüzde 45,9 ile demir-çelik ürünlerinde olmuştur. Elektrikli makine ve cihazlarında yüzde 20,0, makinelerde yüzde 23,9 gerileme olmuştur. Irak'a ihracatını arttıran fasıllar örme giyim eşyaları ile kıymetli ve yarı kıymetli taşlar olmuştur. Irak'ta yaşanan siyasi ve güvenlik sorunları 2014 yılı ihracatımızı olumsuz etkilemiştir.

ŞEKİL.34 İRAK'A İHRACAT VE İRAK'IN İHRACATIMIZDAKİ PAYI

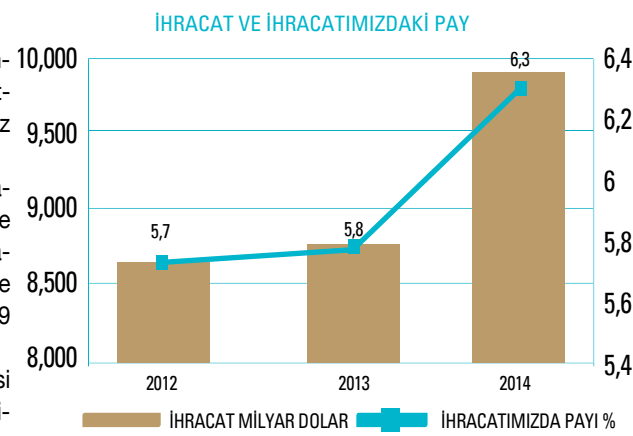

3-İNGİLTERE

Hızlı Büyüyen İngiltere'ye İhracat da Hızlı Arttı

İngiltere, ihracat pazarlarımızdaki üçüncü sırasını kuvvetlendirmektedir. İngiltere'ye ihracat 2014 yılında yüzde 12,7 artmış ve 9,9 milyar dolara ulaşmıştır. İngiltere'nin ihracatımız içindeki payı da yüzde 5,8'den yüzde 6,3'e yükselmiştir. İngiltere'ye ihracatta makine ürünleri dışındaki diğer tüm fasıllarda önemli ihracat artışları gerçekleşmiştir. İngiltere'ye en çok ihracatı yapılan fasıl olan motorlu kara taşıtları ihracatı yüzde 19,1 artmıştır. Örme giyim eşyası ihracatı yüzde 13,9, elektrikli makine ve cihazlar ihracatı yine yüzde 13,9 artmıştır. İngiltere Avrupa Birliği'nin en hızlı büyüyen ikinci ekonomisi olarak hızla toparlanmakta ve ithalatı da artmaktadır. Türkiye, İngiltere'deki toparlanmadan yararlanmaktadır.

ŞEKİL.35 İNGİLTERE'YE İHRACAT VE İNGİLTERE'NİN İHRACATIMIZDAKİ PAYI

TABLO.49 İNGİLTERE'YE YAPILAN İHRACATTA FASILAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İhracat	8.694	8.785	9.904	12,7
87	Motorlu kara taşıtları	1.134	1.865	2.220	19,1
61	Örme giyim eşyası	1.449	1.442	1.642	13,9
85	Elektrikli makine ve cihazlar	1.171	1.028	1.170	13,9
84	Makine	871	910	892	-2,0
62	Örülmemiş giyim eşyası	653	613	713	16,3
73	Demir veya çelikten eşya	427	389	449	15,3
39	Plastikler ve mamulleri	196	221	239	8,1
8	Meyveler ve yenilen sert kabuklu meyveler	220	215	212	-1,4
72	Demir ve çelik	93	133	173	29,9

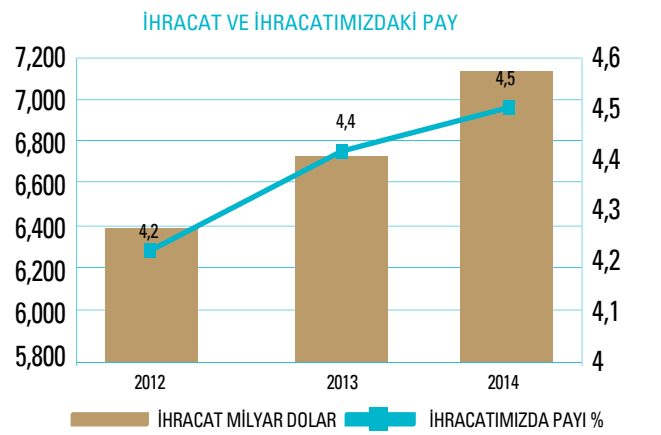
KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

4-İTALYA

Küçülen İtalya'ya İhracatımız Arttı

İtalya dördüncü ihracat pazarımızdır. İtalya'ya ihracat 2014 yılında yüzde 6,3 artmış ve ihracat 7,14 milyar dolar olmuştur. İtalya'nın ihracatımızdaki payı yüzde 4,5'e yükselmiştir. 2014 yılında İtalya'ya ihracatta iki fasılda önemli artış sağlanmıştır. Makine ihracatı yüzde 18,3, yenilen meyve ve kabuklu meyve ihracatı yüzde 53,5 yükselmiştir. Diğer fasılların ihracat artışları zayıf kalmış veya gerilemiştir. Bu nedenle İtalya'ya ihracat artışımız henüz tüm fasılları kapsamamıştır. İtalya 2014 yılında ekonomik küçülme yaşamış olmakla birlikte Türkiye İtalya'ya ihracatını arttırmayı başarmıştır. Böylece İtalya Rusya'yı geçerek dördüncü büyük pazarımız olmuştur.

ŞEKİL.36 İTALYA'YA İHRACAT VE İTALYA'NİN İHRACATIMIZDAKİ PAYI

TABLO.50 İTALYA'YA YAPILAN İHRACATTA FASILAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İhracat	6.373	6.718	7.141	6,3
87	Motorlu kara taşıtları	1.487	1.524	1.566	2,8
8	Meyveler ve yenilen sert kabuklu meyveler	405	432	663	53,5
84	Makine	451	439	520	18,3
61	Örme giyim eşyası	380	374	372	-0,5
60	Örme eşya	237	311	329	5,9
52	Pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat	247	289	289	-0,1
85	Elektrikli makine ve cihazlar	292	237	240	1,5
74	Bakır ve bakırdan eşya	217	218	233	6,8
62	Örülmemiş giyim eşyası	245	231	229	-1,0

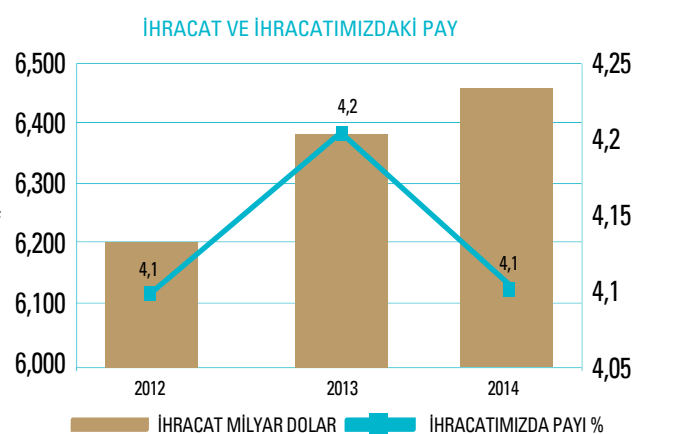
KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

5-FRANSA

Fransa'ya İhracat Artışımız Tüm Fasıllarda Durağan

Fransa'ya ihracat 2014 yılında yüzde 1,4 ile oldukça sınırlı artmış ve 6,46 milyar dolar olmuştur. Fransa'nın ihracatımızdaki payı da yüzde 4,1'e inmiştir. Ancak Fransa Rusya'nın gerilemesi ile 5. büyük ihracat pazarımız haline gelmiştir. Fransa'ya ihracatta tüm alt fasıl ihracat performansları zayıf gerçekleşmiştir. Motorlu kara taşıtları ile örme giyim eşyası gibi iki önemli fasılın ihracatı gerilemiştir. Elektrikli makine ve cihaz ihracatı yüzde 6,5, makine ihracatı yüzde 5,4 artmıştır. Fransa 2014 yılında zayıf bir ekonomik büyüme göstermiş olup, Türkiye'nin ihracat performansı da sınırlanmıştır.

ŞEKİL.37 FRANSA'YA İHRACAT VE FRANSA'NİN İHRACATIMIZDAKİ PAYI

► TABLO.51 FRANSA'YA YAPILAN İHRACATTA FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İhracat	6.199	6.377	6.464	1,4
87	Motorlu kara taşıtları	2.064	2.091	2.068	-1,1
85	Elektrikli makine ve cihazlar	656	661	704	6,5
61	Örme giyim eşyası	555	606	603	-0,5
84	Makine	565	563	594	5,4
62	Örülmemiş giyim eşyası	302	311	328	5,2
8	Meyveler ve yenilen sert kabuklu meyveler	279	250	247	-1,3
39	Plastikler ve mamulleri	165	177	191	8,0
63	Dokunabilir maddelerden hazır eşya	158	194	182	-5,8
73	Demir veya çelikten eşya	199	212	181	-14,5

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

6-ABD

ABD'ye İhracat Artışını Demir Çelik Ürünleri Sürükledi

ABD Rusya'yı geçerek altıncı büyük ihracat pazarımız olmuştur. ABD'ye ihracat 2014 yılında yüzde 12,5 artarak 6,34 milyar dolara yükselmiştir. ABD'nin ihracat pazar payı yüzde 3,7'den yüzde 4,0'a yükselmiştir.

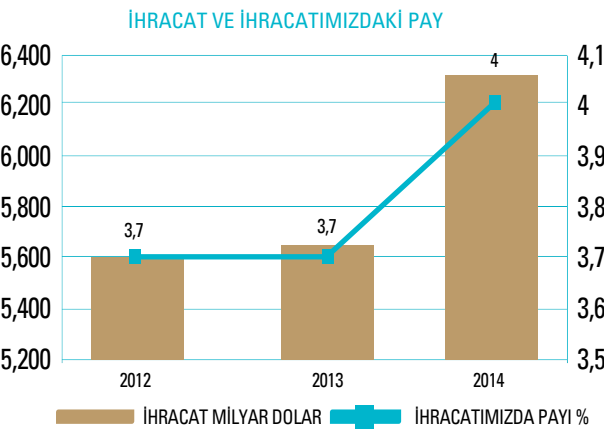
ABD'ye demir çelik ürünleri ihracatı yüzde 122,6 artmış ve ihracatta sürükleyici olmuştur. Makine, demir-çelikten eşya ile hali ihracatında da önemli artışlar yaşanmıştır. Buna karşın motorlu kara taşıtları ve hava ve uzay taşıtları ile aksam ve parçaları ihracatı gerilemiştir. ABD ekonomisinde büyüme 2014 yılında hızlanmıştır. Buna bağlı olarak ithalat da genişlemektedir. Türkiye'nin ABD pazarındaki genel toparlanmadan ziyade sektör odaklı ihracat artışları sağladığı görülmektedir.

► TABLO.52 ABD'YE YAPILAN İHRACATTA FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İhracat	5.604	5.640	6.342	12,4
72	Demir ve çelik	626	513	1.141	122,6
84	Makine	598	619	711	14,9
87	Motorlu kara taşıtları	818	664	458	-31,0
68	Taş, alçı, çimento, amiyant, mika	261	309	346	12,1
73	Demir veya çelikten eşya	363	296	341	15,0
57	Halılar ve	182	221	272	23,2
88	Hava taşıtları, uzay taşıtları ve bunların aksam ve parçaları	265	305	255	-16,5
63	Dokunabilir maddelerden hazır eşya	211	214	226	5,5
24	Tütün	167	148	189	27,8
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar	131	133	153	14,9

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

► ŞEKİL.38 ABD'YE İHRACAT VE ABD'NİN İHRACATIMIZDAKİ PAYI

7-RUSYA

Rusya Pazarında Önemli Kayıp

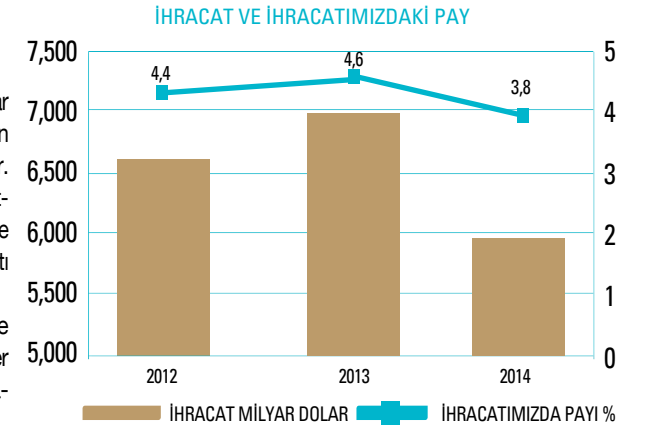
Rusya'ya ihracat 2014 yılında yüzde 14,7 azalmış ve 5,94 milyar dolara inmiştir. Rusya'nın ihracatımızda pazar payı yüzde 4,6'dan yüzde 3,8'e inmiştir. Rusya yedinci büyük pazarımız haline gelmiştir. Rusya'ya meyve ve sebzelerin dışındaki tüm fasıllarda yapılan ihracatta önemli gerilemeler yaşanmıştır. Motorlu kara taşıtları ihracatı yüzde 31,7, makine ihracatı yüzde 20,9, elektrikli makine ve cihaz ihracatı yüzde 9,3, örme giyim eşyası ihracatı ise yüzde 36,8 gerilemiştir. Rusya'nın 2014 yılında yaşadığı jeopolitik ve siyasi sıkıntılara ilave olarak uygulanan yaptırımlar ve Ruble'nin önemli ölçüde değer kaybetmesi nedeniyle ithalatı düşmüş, bundan Türkiye'nin ihracatı da olumsuz etkilenmiştir.

► TABLO.53 RUSYA'YA YAPILAN İHRACATTA FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İhracat	6.681	6.964	5.943	-14,7
87	Motorlu kara taşıtları	771	947	647	-31,7
8	Meyveler ve yenilen sert kabuklu meyveler	545	614	622	1,3
84	Makine	563	730	577	-20,9
7	Yenilen sebzeler ve bazı kök ve yumrular	323	347	385	10,9
85	Elektrikli makine ve cihazlar	424	363	330	-9,3
39	Plastikler ve mamulleri	301	319	307	-3,8
60	Örme eşya	474	365	231	-36,8
54	Sentetik ve suni filamentler	216	211	178	-15,8
61	Örme giyim eşyası ve aksesuarı	142	164	148	-9,8
73	Demir veya çelikten eşya	139	163	137	-16,3

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

► ŞEKİL.39 RUSYA'YA İHRACAT VE RUSYA'NİN İHRACATIMIZDAKİ PAYI

8-İSPANYA

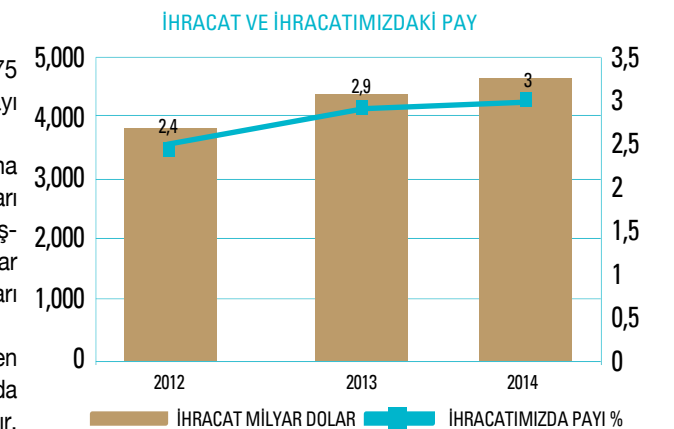
İspanya'daki Toparlanma İhracatımıza Yansıyor

İspanya'ya ihracat 2014 yılında yüzde 9,6 artmış ve 4,75 milyar dolar olmuştur. İspanya'nın ihracatımız içindeki payı yüzde 3,0'e yükselmiştir.

İspanya'ya ihracat artışını üç fasıl sürüklemiştir. Dokuma giyim eşyaları ihracatı yüzde 17,7, motorlu kara taşıtları ihracatı yüzde 30,3 ve makine ihracatı yüzde 21,5 artmıştır. Mineral yakıtlar ihracatı ile elektrikli makine ve cihazlar ihracatı ise gerilemiştir. Diğer fasıllarda da ihracat artışları yaşanmıştır.

İspanya ekonomisi 2014 yılında uzun süre ardından yeniden büyümüşür ve büyüme giderek hızlanmaktadır. İspanya'da yeniden büyüme Türkiye'nin ihracatına olumlu yansımaktadır.

► ŞEKİL.40 İSPANYA'YA İHRACAT VE İSPANYA'NİN İHRACATIMIZDAKİ PAYI

► TABLO.54 İSPANYA'YA YAPILAN İHRACATTA FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İhracat	3.717	4.334	4.750	9,6
62	Örülmemiş giyim eşyası	642	699	823	17,7
87	Motorlu kara taşıtları	543	629	819	30,3
61	Örme giyim eşyası	732	753	766	1,7
84	Makine	271	290	353	21,5
27	Mineral yakıtlar ve mineral yağlar	101	302	247	-18,3
85	Elektrikli makine ve cihazlar	219	206	184	-10,4
72	Demir ve çelik	84	137	155	12,9
39	Plastikler ve mamulleri	80	88	114	29,2
40	Kauçuk ve kauçuktan eşya	93	110	107	-2,1

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

9-BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ

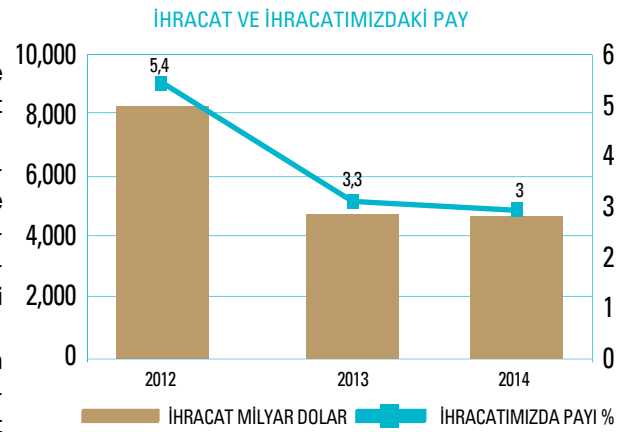
Altın İhracatındaki Düşüş BAE'ne İhracatımızda Etkili Oldu

Birleşik Arap Emirlikleri'ne ihracatımız 2014 yılında yüzde 62 gerilemiş ve 4,66 milyar dolara inmiştir. BAE'nin ihracat pazarlarımız içindeki payı da yüzde 3,0'e düşmüştür.

BAE'ne ihracatımızda belirleyici altın ihracatı olmuştur. Kıymetli ve yarı kıymetli taşlar (altın) ihracatı 2014 yılında yüzde 22,3 ve yaklaşık 550 milyon dolar gerilemiştir. Mineral yakıtlar ve yağ ihracatı da gerilemiştir. Buna karşın demir-çelik, makine, elektrikli makine ve cihazlar ile savunma sanayi ihracatları artmıştır.

Petrol fiyatlarındaki gerileme ile daha sınırlı ithalata yönelen BAE pazarına ihracatımız sektörel ihracattan çok altın ticaretindeki gerileme nedeniyle düşmüştür. Sektörel ihracat artışları sürdürülmüştür.

► ŞEKİL.41 BAE'YE İHRACAT VE BAE'NİN İHRACATIMIZDAKİ PAYI

► TABLO.55 BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ'NE YAPILAN İHRACATTA FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İhracat	8.175	4.966	4.656	-6,2
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar	5.629	2.504	1.947	-22,3
72	Demir ve çelik	744	680	777	14,2
27	Mineral yakıtlar ve mineral yağlar	762	590	498	-15,7
84	Makineler	90	125	192	53,2
85	Elektrikli makine ve cihazlar	103	97	113	16,5
93	Silahlar ve mühimmat ile aksam ve parçaları	55	62	104	67,7

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

10-İRAN

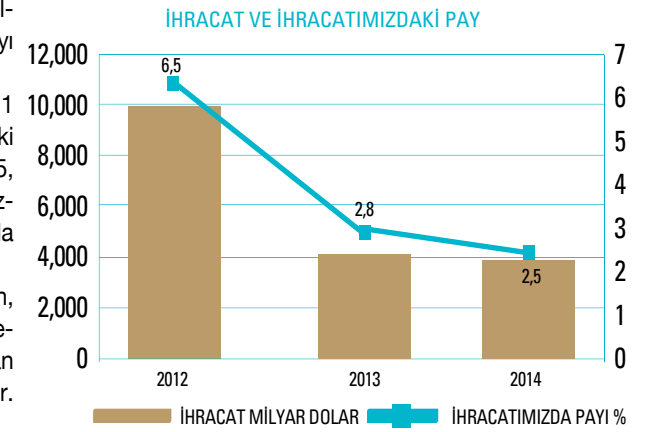
İran'a İhracat Altın Etkisi ile Geriledi

İran'a ihracat 2014 yılında yüzde 7,3 gerilemiş ve 3.89 milyar dolara inmiştir. İran'ın ihracat pazarlarımız içindeki payı yüzde 2,5'e inmiştir.

İran'a ihracattaki gerileme altın ihracatındaki yüzde 51,1 oranındaki düşüşten kaynaklanmıştır. Bunun dışındaki önemli ihracatçı fasıllar içinden makine ihracatı yüzde 38,5, plastik ve mamulleri yüzde 16,9, elektrikli makine ve cihazlar ihracatı yüzde 13,4 artmıştır. Diğer fasılların ihracatında da yüksek oranlı artışlar gerçekleşmiştir.

İran bir yandan ambargoların kaldırılması eşliğinde olan, petrol fiyatlarındaki düşüşün etkilediği, Ortadoğu'daki gelişmelere doğrudan müdahil olan bir ülkedir. Türkiye yapılan tercihli ticaret anlaşmasının da etkili olması beklenmektedir. Türkiye'nin İran'a önemli fasıllarda ihracatı artmaktadır.

► ŞEKİL.42 İRAN'A İHRACAT VE İRAN'IN İHRACATIMIZDAKİ PAYI

► TABLO.56 İRAN'A YAPILAN İHRACATTA FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İhracat	9.922	4.193	3.886	-7,3
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar	6.541	1.679	820	-51,1
84	Makine	431	349	484	38,5
39	Plastikler ve mamulleri	227	209	244	16,9
44	Ağaç ve ahşap eşya	154	130	209	61,3
85	Elektrikli makine ve cihazlar	167	144	164	13,4
24	Tütün	101	113	133	17,8
83	Adi metallerden çeşitli eşya	44	54	131	144,7
73	Demir veya çelikten eşya	116	107	116	7,6
87	Motorlu kara taşıtları	186	73	108	48,6
72	Demir ve çelik	615	112	101	-9,4

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

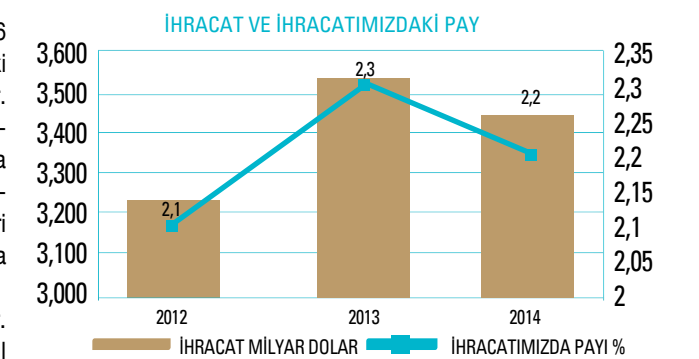
11-HOLLANDA

Hollanda'ya İhracat Performansı Durağan

Hollanda'ya 2014 yılında ihracat yüzde 2,2 azalmış ve 3,46 milyar dolara düşmüştür. Hollanda'nın ihracatımız içindeki payı yüzde 2,2'e inerken on birincilikteki sırası değişmemiştir. Hollanda'ya motorlu kara taşıtları ihracatı 2014 yılında yüzde 6,7 gerilemiştir. Bunun dışındaki tüm önemli fasıllarda ise ihracat artmıştır. Demir-çelik ihracatı yüzde 25,7, makine ihracatı yüzde 14,6 artmıştır. Tarım ve gıda ürünleri ihracatı da önemli artışlar göstermiştir. Örme ve dokuma giyim eşyası ihracatı ise daha sınırlı artmıştır.

Hollanda ekonomisi de 2014 yılında büyüme göstermiştir. Türkiye bu büyümeden motorlu kara taşıtları dışındaki fasıl ihracatlarındaki artışlar ile yararlanmıştır.

► ŞEKİL.43 HOLLANDA'YA İHRACAT VE HOLLANDA'NIN İHRACATIMIZDAKİ PAYI

► TABLO.57 HOLLANDA'YA YAPILAN İHRACATTA FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İhracat	3.244	3.538	3.459	-2,2
61	Örme giyim eşyası	414	434	452	4,1
87	Motorlu kara taşıtları	502	447	417	-6,7
62	Örülmemiş giyim eşyası	325	354	361	1,9
72	Demir ve çelik	108	182	228	25,7
84	Makine	141	144	165	14,6
8	Meyveler ve yenilen sert kabuklu meyveler	129	126	140	11,8
63	Dokunabilir maddelerden hazır eşya	97	113	135	18,7
3	Balıklar, kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar	81	110	132	20,7
20	Sebzeler ve meyve müstahzarları	117	121	131	8,2

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

12-MISIR

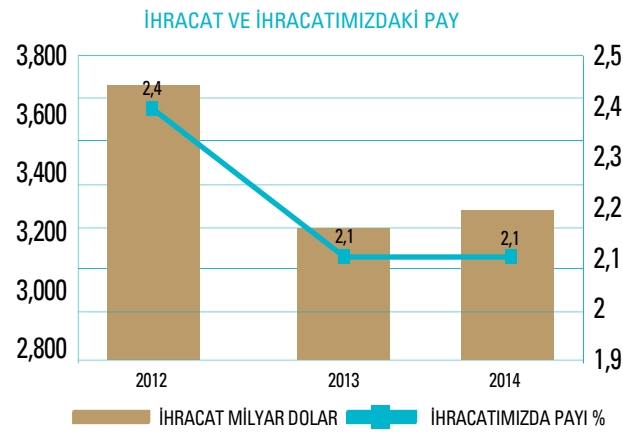
İkili Ticari İlişkilerde ve İhracatta Artışı Sürüyor

Mısır'a ihracat 2014 yılında yüzde 3,1 artmış ve 3,3 milyar dolara ulaşmıştır. Mısır, Türkiye'nin ihracat pazarları içindeki yüzde 2,1 payını korumuştur.

Mısır'a birçok önemli alt fasılda ihracat iki haneli oranlarda artmıştır. Demir ve çelik ihracatı yüzde 11,9, motorlu kara taşıtları yüzde 84,3 ve plastik ve mamulleri ihracatı yüzde 15,9 artmıştır. Mısır'a ihracat artışını yavaşlatan mineral yakıt ve yağlardaki ihracatın yüzde 26,2 gerilemesi olmuştur.

Mısır ile diplomatik ilişkilerdeki sıkıntılara rağmen ticaretin sürdüğü ve ihracat artışına devam edildiği görülmektedir.

► ŞEKİL.44 MISIR'A İHRACAT VE MISIR'IN İHRACATIMIZDAKİ PAYI

► TABLO.58 MISIR'A YAPILAN İHRACATTA FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İhracat	3.679	3.200	3.298	3,0
27	Mineral yakıtlar ve mineral yağlar	1.526	1.164	859	-26,2
72	Demir ve çelik	519	294	329	11,9
84	Makine	181	187	203	8,3
87	Motorlu kara taşıtları	54	109	200	84,3
39	Plastikler ve mamulleri	106	121	141	15,9
73	Demir veya çelikten eşya	98	121	124	2,9
85	Elektrikli makine ve cihazlar	99	103	117	12,9

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

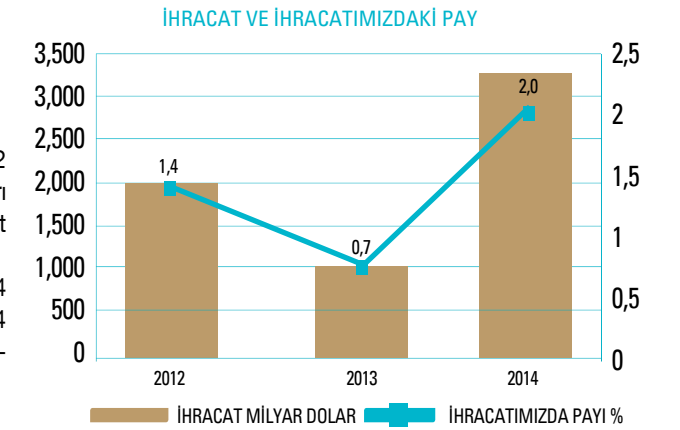
13-İSVİÇRE

Altın İhracatı İsviçre Pazarında Belirleyici

İsviçre'ye ihracat 2014 yılında yüzde 216,2 artmış ve 3,2 milyar dolar olmuştur. İsviçre'nin Türkiye'nin ihracat pazarı içindeki payı da yüzde 2'ye yükselmiştir. İsviçre ilk 20 ihracat sıralamasına 2014'de yeni giren tek ülke olmuştur.

İsviçre'ye ihracatta belirleyici altın ihracatı olmaktadır. 2014 yılında İsviçre'ye altın ihracatı yüzde 915,6 artmış ve 2,34 milyar dolar olmuştur. Motorlu kara taşıtları ile elektrikli makine ve cihaz ihracatları da hızlı artmıştır.

► ŞEKİL.45 İSVİÇRE'YE İHRACAT VE İSVİÇRE'NİN İHRACATIMIZDAKİ PAYI

► TABLO.59 İSVİÇRE'YE YAPILAN İHRACATTA FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İhracat	2.125	1.015	3.208	216,2
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar	1.307	231	2.342	915,6
87	Motorlu kara taşıtları	121	116	149	29,3
85	Elektrikli makine ve cihazlar	48	50	105	109,0

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

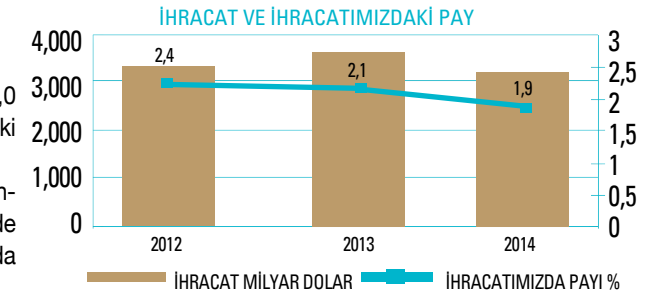
14-SUUDİ ARABİSTAN

Suudi Arabistan'a İhracatta Demir ve Çelik Etkisi

S.Arabistan'a ihracat 2014 yılında yüzde 4,5 azalarak 3,0 milyar dolara inmiştir. S.Arabistan'ın ihracatımız içindeki payı da yüzde 1,9'a gerilemiştir.

S.Arabistan'a ihracattaki gerilemede demir-çelik ihracatındaki düşüş belirleyici olmuştur. Demir-çelik ihracatı yüzde 72,2 gerilemiştir. Elektrikli makine ve cihazlar ihracatı da

► ŞEKİL.46 S.ARABİSTAN'A İHRACAT VE S.ARABİSTAN'IN İHRACATIMIZDAKİ PAYI

► TABLO.60 SUUDİ ARABİSTAN'A YAPILAN İHRACATTA FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İhracat	3.677	3.191	3.047	-4,5
57	Halılar ve yer kaplamaları	332	321	370	15,3
85	Elektrikli makine ve cihazlar	208	377	269	-28,8
84	Makine	153	194	233	19,9
72	Demir ve çelik	1.396	738	205	-72,2
27	Mineral yakıtlar ve mineral yağlar	89	22	197	807,5
62	Örülmemiş giyim eşyası	132	126	135	6,8
94	Mobilyalar	71	98	135	37,5
73	Demir veya çelikten eşya	94	98	120	22,3
68	Taş, alçı, çimento	87	96	111	15,4
61	Örme giyim eşyası	52	88	109	23,3

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

yüzde 28,8 düşmüştür. Buna karşın halı, makine, mobilya, demir-çelikten eşya ve örme giyim eşyası ihracatları iki haneli oranlarda artmış, mineral yakıt ve yağ ihracatı ise sıçra-

ma göstermiştir. S.Arabistan'ın petrol gelirlerindeki azalmaya rağmen çok sayıda fasılda önemli ihracat artışlarımız devam etmiştir.

15-ROMANYA

Romanya'ya Hızlı İhracat Artışı Sürdürüldü

Romanya'ya ihracat 2014 yılında yüzde 14,9 artmış ve 3 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır. Romanya'nın toplam ihracatımız içindeki payı da yüzde 1,9'a yükselmiştir. Romanya'ya 2014 yılında motorlu kara taşıtları ihracatı yüzde 5,5 gerilemiştir. Bunun dışındaki tüm fasıllarda ihracat artmıştır. En yüksek ihracat artışı yüzde 88,4 ile dokuma giyim eşyalarında olmuştur. Demir çelik ihracatı yüzde 9,9, demir ve çelikten eşya ihracatı yüzde 13,8 artmıştır. Romanya'nın ekonomisinde büyüme ve iki ülke arasında artan ticari bütünleşme ile ihracatımızda hızlı artış sürdürülmektedir.

► TABLO.61 ROMANYA'YA YAPILAN İHRACATTA FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İhracat	2.495	2.616	3.008	15,0
84	Makine	333	356	336	-5,5
87	Motorlu kara taşıtları	304	285	305	6,7
61	Örme giyim eşyası	89	140	263	88,4
72	Demir ve çelik	196	205	225	9,9
73	Demir veya çelikten eşya	188	167	189	13,8
62	Örülmemiş giyim eşyası	67	102	188	84,3
39	Plastikler ve mamulleri	177	177	185	4,7
85	Elektrikli makine ve cihazlar	108	101	103	1,5
60	Örme eşya	84	94	95	1,1
54	Sentetik ve suni filamentler	46	60	65	7,7

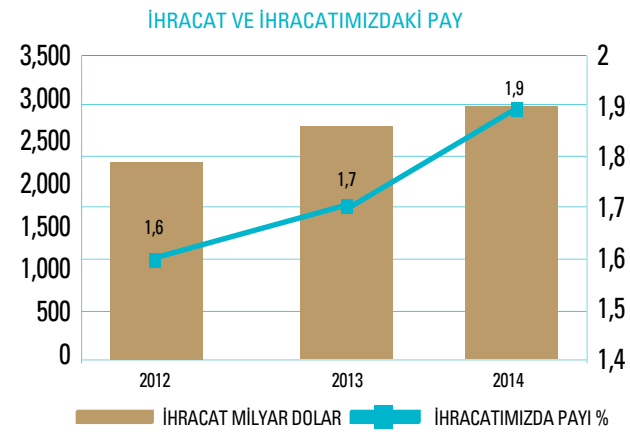
KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

16-İSRAİL

İsrail'e İhracat Yine İki Haneli Arttı

İsrail'e ihracat 2014 yılında yüzde 11,4 artarak 2,95 milyar dolara yükselmiştir. İsrail'in ihracatımız içindeki payı da yüzde 1,9'a çıkmıştır. İsrail'e demir-çelik ihracatı yüzde 10,6, motorlu kara taşıtları yüzde 30,4, plastik ve mamulleri ihracatı yüzde 20,0, dokuma giyim eşyası ihracatı yüzde 16,2 ve demir-çelikten eşya ihracatı yüzde 59,9 artmıştır. Elektrikli makine ve

► ŞEKİL.47 ROMANYA'YA İHRACAT VE ROMANYA'NIN İHRACATIMIZDAKİ PAYI

İHRACAT MİLYAR DOLAR İHRACATIMIZDA PAYI %

cihazlar ile makine ihracatı ise gerilemiştir. Ekonomik ve siyasi istikrarı ile göreceli hızlı ekonomik büyü-

me gösteren İsrail'e iki haneli ihracat artışımız 2014 yılında da devam etmiştir.

► TABLO.62 İSRAİL'E YAPILAN İHRACATTA FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İhracat	2.330	2.650	2.951	11,4
72	Demir ve çelik	453	459	508	10,6
87	Motorlu kara taşıtları	291	389	507	30,4
85	Elektrikli makine ve cihazlar	173	195	193	-1,0
39	Plastikler ve mamulleri	119	143	172	20,0
84	Makine	142	154	154	-0,3
62	Örülmemiş giyim eşyası	97	120	140	16,2
73	Demir veya çelikten eşya	64	75	120	59,9

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

17-BELÇİKA

Belçika'ya İhracatta Hızlı Toparlanma

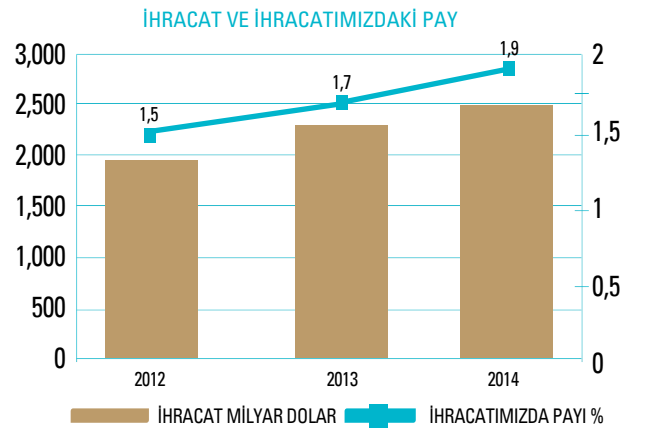
Belçika'ya ihracat 2014 yılında yüzde 14,2 artmış ve 2,94 milyar dolara yükselmiştir. Belçika'nın toplam ihracatımız içindeki payı da yüzde 1,9'a ulaşmıştır. Belçika en çok ihracat yaptığımız ilk yirmi ülke içinde iki basamak yükselmiştir. Belçika çok sayıda fasılda ihracat yaptığımız bir pazar konumundadır. 2014 yılında motorlu kara taşıtları, sentetik ve suni filamentler ile mineral yakıt ve yağ ihracatlarında önemli artışlar gerçekleşmiştir. Makine ve elektrikli makine ve cihaz ihracatında ise gerileme yaşanmıştır. Benelüks bölgesinde toparlanma ile Belçika'ya yönelik ihracatımızdaki hızlı artış pazar olanaklarının değerlendirildiğini göstermektedir.

► TABLO.63 BELÇİKA'YA YAPILAN İHRACATTA FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İhracat	2.360	2.574	2.939	14,2
87	Motorlu kara taşıtları	623	841	916	9,0
61	Örme giyim eşyası	225	245	247	0,6
84	Makine	169	186	184	-1,1
62	Örülmemiş giyim eşyası	125	133	126	-5,6
54	Sentetik ve suni filamentler	87	114	124	8,6
26	Metal cevherleri, cüruf ve kül	85	102	119	16,2
85	Elektrikli makine ve cihazlar	126	108	106	-1,7
27	Mineral yakıtlar ve mineral yağlar	34	7	104	1494,3

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

► ŞEKİL.49 BELÇİKA'YA İHRACAT VE BELÇİKA'NIN İHRACATIMIZDAKİ PAYI

İHRACAT MİLYAR DOLAR İHRACATIMIZDA PAYI %

18-AZERBAIJAN

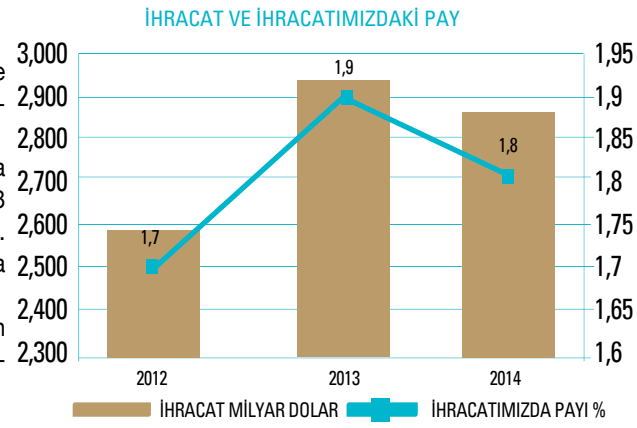
Azerbaycan'a İhracatta Yavaşlama Dönemi

Azerbaycan'a ihracat 2014 yılında yüzde 2,9 gerilemiş ve 2,88 milyar dolara inmiştir. Azerbaycan'ın ihracatımız içindeki payı da yüzde 1,8'e gerilemiştir.

Azerbaycan'a ihracatta alt fasıllardan makine ihracatında yüzde 10,8, demir ve çelikten eşya ihracatında yüzde 7,3 ve demir-çelik ihracatında yüzde 24,5 gerileme yaşanmıştır. Elektrikli makine ve cihazlar, plastik ve mamulleri ile mobilya ihracatında ise sınırlı artışlar olmuştur.

Azerbaycan'a son yıllarda hızlı artan ihracat Azerbaycan ekonomisindeki soluklanma ile birlikte 2014 yılında yavaşlamıştır.

ŞEKİL.50 AZERBAIJAN'A İHRACAT VE AZERBAIJAN'IN İHRACATIMIZDAKİ PAYI

TABLO.64 AZERBAIJAN'A YAPILAN İHRACATTA FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İhracat	2.585	2.960	2.875	-2,9
84	Makine	336	387	345	-10,8
85	Elektrikli makine ve cihazlar	215	265	272	2,6
39	Plastikler ve mamulleri	244	258	270	4,4
73	Demir veya çelikten eşya	274	259	240	-7,3
94	Mobilyalar	188	221	224	1,5
72	Demir ve çelik	115	142	107	-24,5

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

19-ÇİN

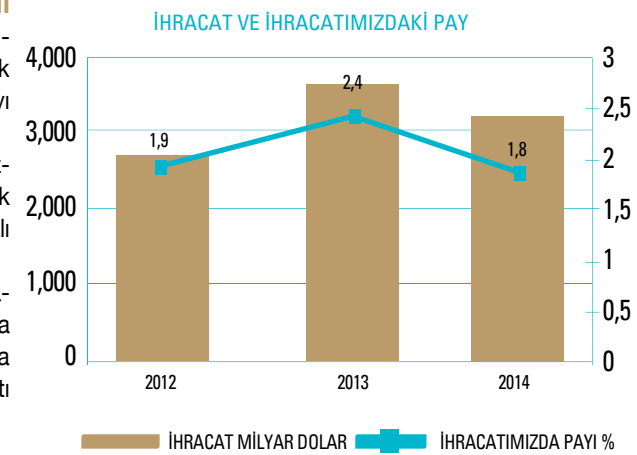
Çin'deki Yavaşlama Çin'e İhracatımızı Azalttı

Çin'e ihracat 2014 yılında yüzde 20,5 gerilemiş ve 2,86 milyar dolara inmiştir. İlk yirmi ihracat pazarımızda en yüksek gerileme Çin'de yaşanmıştır. Çin'in ihracatımız içindeki payı yüzde 1,8'e düşmüştür.

Çin'e yapılan ihracatta önemli yer tutan mermer ihracatı yüzde 20,5, metal cevherleri ihracatı yüzde 38,2 ve inorganik kimyasallar ihracatı yüzde 7,2 gerilemiştir. Makine ve halı ihracatı ise artmıştır.

Çin'de altyapı, inşaat ve sanayi yatırımlarında büyüme yavaşlamakta ve ekonomik büyüme hızı düşmektedir. Buna bağlı olarak Çin'in metal, mineral ve hammadde ithalatı da zayıflamaktadır. Türkiye'nin bu ürünler ağırlıklı Çin ihracatı da 2014 yılında olumsuz etkilenmiştir.

ŞEKİL.51 ÇİN'E İHRACAT VE ÇİN'İN İHRACATIMIZDAKİ PAYI

TABLO.65 ÇİN'E YAPILAN İHRACATTA FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İhracat	2.833	3.601	2.862	-20,5
25	Mermer ve traverten	868	1.091	952	-12,8
26	Metal cevherleri, cüruf ve kül	933	1.363	842	-38,2
28	İnorganik kimyasallar	277	289	268	-7,2
84	Makine	80	95	117	22,7
57	Halılar ve yer kaplamaları	30	47	51	8,4

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

20-POLONYA

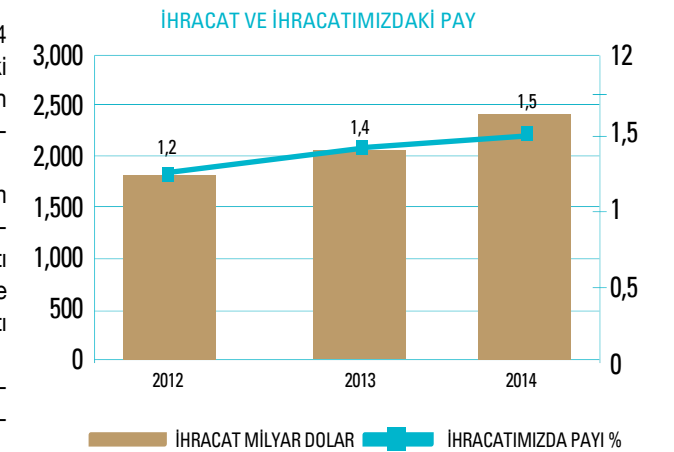
Polonya'da Hızlı Büyüme İhracatımızı Destekliyor

Polonya'ya ihracat 2014 yılında yüzde 16,7 artmış ve 2,4 milyar dolara yükselmiştir. Polonya'nın ihracatımız içindeki payı yüzde 1,5'e yükselmiştir. 2014 yılında İsviçre'ye altın ihracatı ile oluşan artışın dışında ilk yirmi pazarımızda ihracatın en hızlı arttığı ülke Polonya olmuştur.

Polonya'ya ihracatta motorlu kara taşıtları dışındaki tüm fasıllarda önemli artışlar olmuştur. Motorlu kara taşıtları ihracatı yüzde 6,1 artmıştır. Dokuma giyim eşyaları ihracatı yüzde 124,9 ile en yüksek artışı gerçekleştirmiştir. Makine ihracatı yüzde 31,9 elektrikli makine ve cihazlar ihracatı yüzde 16,6 yükselmiştir.

Polonya AB-28 içinde 2014 yılında en hızlı büyüyen ekonomi olmuştur. Polonya'nın hızlı büyümesi ihracat artışımızı da önemli ölçüde desteklemektedir.

ŞEKİL.52 POLONYA'YA İHRACAT VE POLONYA'NIN İHRACATIMIZDAKİ PAYI

TABLO.66 POLONYA'YA YAPILAN İHRACATTA FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İhracat	1.854	2.059	2.402	16,7
87	Motorlu kara taşıtları	322	374	396	6,1
62	Ürülmemiş giyim eşyası	85	112	253	124,9
84	Makine	179	191	252	31,9
85	Elektrikli makine ve cihazlar	110	194	226	16,6
63	Dokunabilir maddelerden hazır eşya	18	17	151	766,2
39	Plastikler ve mamulleri	70	71	103	44,8

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

İTHALAT

IV.1 TEMEL İTHALAT GÖSTERGELERİ

IV.1.1 Toplam İthalat ve Dünya Mal İthalatı İçinde Yerimiz

Uygulanan Ekonomi Politikaları İthalatta Yavaşlamaya Yol Açıyor

2012 yılından itibaren uygulanmaya başlanan ekonomi politikaları ekonomide yeniden dengelenmeyi ve finansal istikrarı korumayı hedeflemektedir. Ekonomi politikalarının ithalat üzerinde önemli sınırlayıcı etkileri ortaya çıkmaktadır. 2013 yılı Mayıs ayından itibaren Türk Lirasında yaşanan değer kaybı da ithalatı yavaşlatmaktadır. Ekonomik yavaşlama ve özellikle iç talebin sınırlanması ile ithalat kontrol altına alınmaya çalışılmaktadır.

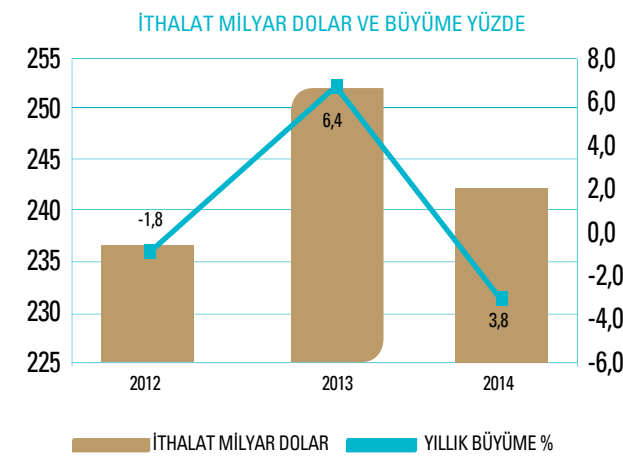
Bu çerçevede Türkiye'nin ithalatı 2012 yılında yüzde 1,8 gerilemiş, 2013 yılında yüzde 6,4 artmış ve 2014 yılında yeniden yüzde 3,8 düşerek 2014 yılında 242,2 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

► TABLO.1 İTHALAT

	2012	2013	2014
İTHALAT MİLYAR DOLAR	236,5	251,6	242,2
DEĞER BAZINDA DEĞİŞİM %	-1,8	6,4	-3,8

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

► ŞEKİL.1 İTHALATTA GELİŞMELER

Son Üç Yılda Türkiye'nin İthalatı Daha Hızlı Yavaşladı

Türkiye'nin ithalat artışı ile dünya mal ithalatının gelişimi karşılaştırılmaktadır.

2012-2014 yılları arasında dünya mal ithalatı yüzde 3,3 artmıştır. Türkiye'nin mal ithalatı ise üç yıl içinde yüzde 0,5 art-

► TABLO.2 DÜNYA MAL İTHALATI İLE BÜYÜME KARŞILAŞTIRMASI

	2012	2013	2014
DÜNYA MAL İTHALATI DEĞER BAZINDA BÜYÜME %	0,2	2,2	0,9
TÜRKİYE İTHALATI DEĞER BAZINDA BÜYÜME %	-1,8	6,4	-3,8

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU, DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ

mıştır. Dünya mal ithalatı artışında da yavaşlama yaşanmaktadır. Ancak Türkiye'nin mal ithalatı daha hızlı yavaşlamıştır. 2012 ve 2014 yıllarında ise gerilemiştir.

Türkiye'nin Dünya Mal İthalatı İçinde Payı Yüzde 1,31

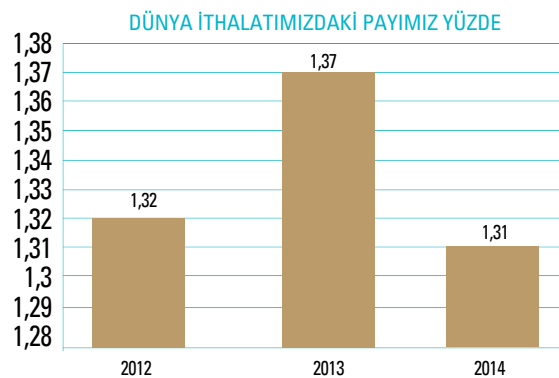
Türkiye'nin mal ithalatının dünya mal ithalat içindeki payı 2012 yılında yüzde 1,32 olurken 2013 yılında yüzde 1,37'ye yükselmiştir. 2014 yılında ise ithalatındaki gerileme ile payı yüzde 1,31'e inmiştir.

► TABLO.3 DÜNYA MAL İTHALATI İÇİNDEKİ PAYIMIZ

	2012	2013	2014
TÜRKİYE İTHALAT MİLYAR DOLAR	236,5	251,6	242,2
DÜNYA MAL İTHALATI MİLYAR DOLAR	17.911	18.301	18.427
TÜRKİYE PAY %	1,32	1,37	1,31

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU, DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ

► ŞEKİL.2 DÜNYA MAL İTHALATINDA PAYIMIZ

Türkiye Dünya'nın Yirminci Büyük İthalatçısı

Türkiye dünyanın önemli mal ithalatçısı ülkeleri içinde son yıllarda ilk yirmi içinde yer almaktadır.

2013 yılında 252 milyar dolar ithalat ile Türkiye 19. büyük ithalatçı ülke olmuştur. 2014 yılında ise ithalatındaki gerileme ile 20. büyük ithalatçı sırasına inmiştir.

► TABLO.4 DÜNYA MAL İTHALATI İÇİNDEKİ SIRAMIZ

SIRA	ÜLKE	İTHALAT MİLYAR DOLAR		2014/2013 DEĞİŞİM %	2014 PAY %	2013 SIRASI
		2014	2013			
1	ABD	2.409	2.329	3	12,7	1
2	ÇİN	1.960	1.950	1	10,3	2
3	ALMANYA	1.217	1.189	2	6,4	3
4	JAPONYA	822	833	-1	4,3	4
5	İNGİLTERE	683	655	4	3,6	6
6	FRANSA	679	681	-0,4	3,6	5
7	HONG KONG	601	622	-3	3,2	7
8	HOLLANDA	587	590	0	3,1	8
9	GÜNEY KORE	526	516	2	2,8	9
10	KANADA	475	474	0	2,5	11
11	İTALYA	472	477	-2	2,5	10
12	HİNDİSTAN	460	466	-1	2,4	12
13	BELÇİKA	451	451	0	2,4	13
14	MEKSİKA	412	391	5	2,2	14
15	SİNGAPUR	366	373	-2	1,9	15
16	İSPANYA	356	339	5	1,9	17
17	RUSYA	308	343	-10	1,6	16
18	TAYVAN	274	270	2	1,4	18
19	BAE	262	251	4	1,4	20
20	TÜRKİYE	242	252	-4	1,3	19
21	BREZİLYA	239	250	-5	1,3	22
22	AVUSTRALYA	238	242	-2	1,2	23
23	TAYLAND	228	251	-9	1,2	21
24	POLONYA	218	205	5	1,1	25
25	MALEZYA	209	206	1	1,1	24
26	İSVİÇRE	203	201	1	1,1	26
27	AVUSTURYA	182	182	-1	1,0	28
28	ENDONEZYA	178	187	-5	0,9	27
29	S.ARBİSTAN	163	168	-3	0,9	29
30	İSVEÇ	161	160	1	0,8	30

KAYNAK: DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ

IV.1.2 Ekonomik Faaliyetlere ve Geniş Ekonomik Grupların Sınıflamasına Göre İthalat

Türkiye'nin mal ithalatının sektörel dağılımı ve gelişimi uluslararası üç ayrı mal sınıflandırılma kullanılarak değerlendirilmektedir.

İthalatta En Yüksek Payı İmalat Sanayi Ürünleri Almaktadır

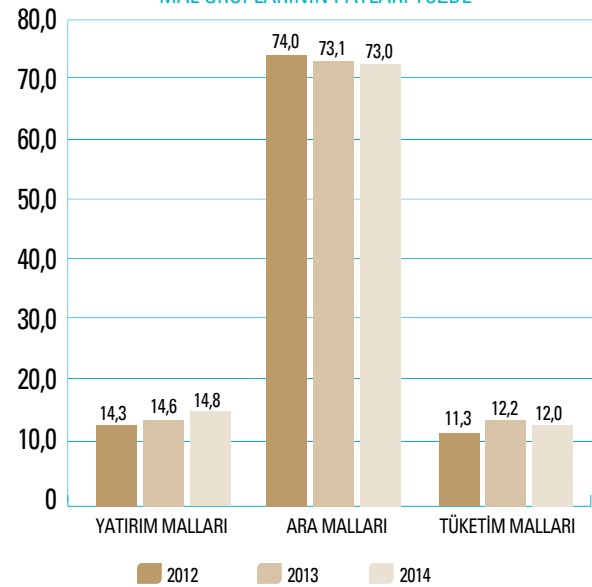
Ekonomik faaliyetlere göre yapılan sınıflandırmada Türkiye'nin ithalatında en yüksek payı imalat sanayi ürünleri almaktadır. İmalat sanayi ürünlerinin payı 2013 yılında artmış, 2014 yılında yüzde 77,5 olarak gerçekleşmiştir. Madencilik ve taşocakçılığı ürünleri ikinci büyük ithalat grubunu oluşturmaktadır. Madencilik ve taşocakçılığı ürünlerinin toplam ithalat içindeki payı

► TABLO.5 EKONOMİK FAALİYETLERE GÖRE İTHALAT

	2012		2013		2014		DEĞİŞİM 2013/2014 %
	İTHALAT MİLYON DOLAR	PAY %	İTHALAT MİLYON DOLAR	PAY %	İTHALAT MİLYON DOLAR	PAY %	
TARIM VE ORMANCILIK	7.447	3,1	7.718	3,1	8.588	3,5	11,3
BALIKÇILIK	56	0,1	58	0,1	69	0,1	0,0
MADENCİLİK VE TAŞOCAKÇILIĞI	42.247	17,9	38.205	15,2	37.126	15,3	-2,8
İMALAT SANAYİ	176.235	74,5	196.823	78,2	187.742	77,5	-4,6
DİĞER	10.560	4,4	8.857	3,4	8.652	3,6	-2,3
GENEL TOPLAM	236.545	100,0	251.661	100,0	242.177	100,0	-3,8

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

► ŞEKİL.3 İTHALATIN MAL GRUPLARI İTİBARIYLA DAĞILIMI MAL GRUPLARININ PAYLARI YÜZDE

► TABLO.6 GENİŞ EKONOMİK GRUPLARIN SINIFLAMASINA GÖRE İTHALAT

	2012		2013		2014		DEĞİŞİM 2013/2014 %
	İTHALAT MİLYON DOLAR	PAY %	İTHALAT MİLYON DOLAR	PAY %	İTHALAT MİLYON DOLAR	PAY %	
YATIRIM MALLARI	33.925	14,3	36.771	14,6	35.996	14,8	-2,1
ARA MALLARI	174.930	74,0	183.811	73,1	176.722	73,0	-3,9
TÜKETİM MALLARI	26.699	11,3	30.416	12,2	29.006	12,0	-4,6
DİĞER MALLAR	990	0,4	663	0,3	453	0,2	-31,7
GENEL TOPLAM	236.545	100,0	251.661	100,0	242.177	100,0	-3,8

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

2013 yılında gerilemiş, 2014 yılında ise yüzde 15,3 olmuştur. Tarım ormancılık, balıkçılık ve diğer ürünlerin ithalatı toplam ithalat içinde oldukça sınırlı pay almaktadır.

Yatırım, Tüketim ve Ara Malları İthalatı Birlikte Geriledi

Geniş ekonomik grupların sınıflamasına göre ithalatın dağılımında yatırım, ara ve tüketim malları bulunmaktadır.

► TABLO.7 ULUSLARARASI TİCARET SINIFLAMASINA (SITC REV.3) GÖRE İTHALAT

	2012		2013		2014		DEĞİŞİM 2013/2014 %
	İTHALAT MİLYON DOLAR	PAY %	İTHALAT MİLYON DOLAR	PAY %	İTHALAT MİLYON DOLAR	PAY %	
CANLI HAYVAN- LAR VE GIDA MADDELERİ	6.340	2,7	6.784	2,7	6.970	2,9	2,7
İÇKİ VE TÛTÛN	6739	0,3	703	0,3	792	0,3	12,7
AKARYAKIT HARIÇ YENİLMEYEN HAMMADDELER	18.630	7,9	16.798	6,7	16.975	7,0	1,1
HAYVANSAL BİTKİSEL KATI VE SIVI YAĞLAR	1.943	0,8	1.871	0,7	2.187	0,9	16,9
MİNERAL	60.116	25,4	55.916	22,2	54.889	22,7	-1,8
YAKITLAR VE YAĞLAR	29.686	12,5	31.873	12,7	33.211	13,7	4,2
KİMYA SANAYİ VE BUNA BAĞLI ÜRÜNLER	36.040	15,2	38.713	15,4	38.447	15,9	-0,7
BAŞLIÇA SINI- FLARA AYRILAN İŞLENMİŞ MALLAR	61.606	26,0	68.407	27,2	65.809	27,2	-3,8
MAKİNELER VE TAŞIT ARAÇLARI	13.153	5,6	15.124	6,0	15.498	6,4	2,5
ÇEŞİTLİ MAMUL EŞYA	8.392	3,6	15.472	6,1	7.398	3,1	-52,2
BYS MALLAR*	236.545	100,0	251.661	100,0	242.177	100,0	-3,8
GENEL TOPLAM	152,5	100,0	151,8	100,0	157,6	100,0	3,8

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU, *ALTIN DAHİL

Türkiye'nin ithalatı içinde en yüksek payı ara malları almaktadır. Ara mallarının arasında petrol ve doğalgaz ile türevlerini içeren enerji ürünleri de bulunmaktadır.

Ara malları ithalatı son üç yıldır toplam ithalat içinde hemen aynı payı almaktadır. 2014 yılında ara malları ithalatı 2013 yılına göre yüzde 3,9 gerilemiş, 176,7 milyar dolar olmuş ve payı ise yüzde 73 olarak gerçekleşmiştir.

Yatırım malı ve tüketim mallarının toplam ithalat içindeki payı da son üç yıldır oldukça istikrarlı kalmıştır. 2014 yılında yatırım malı ithalatı 36 milyar dolar ve payı yüzde 14,8 olmuştur. 2013 yılına göre yatırım malı ithalatı yüzde 2,1 düşmüştür.

Tüketim malı ithalatı da 2014 yılında yüzde 4,6 gerilemiş, 29 milyar dolar olarak gerçekleşmiş ve toplam ithalat içinde yüzde 12 pay almıştır.

2014 yılında ithalatın genelindeki gerileme tüm mal gruplarına yansımıştır. Özel yatırım ve tüketim harcamalarındaki yavaşlama yatırım ve tüketim malı ithalatında etkili olmuştur.

Uluslararası ticaret sınıflaması mal gruplarını daha ayrıntılı ola-

rak sınıflandırmaktadır.

Makineler ve taşıt araçları, birlikte Türkiye'nin en önemli ithalat ürünlerini oluşturmaktadır. Makineler ve taşıt araçları ithalatı toplam ithalat içinde yüzde 26-27 arasında pay almaktadır. 2014 yılında makineler ve taşıt araçları ithalatı yüzde 3,8 gerilemesine karşın 65,8 milyar dolar olarak gerçekleşmiş ve toplam ithalat içinde payı yüzde 27,2 olmuştur.

Mineral yakıtlar ve yağlar ikinci büyük ithalat ürün grubunu oluşturmaktadır. Mineral yakıtlar ve yağlar ithalatı petrol fiyatlarındaki gerileme ile diğer olarak son iki yıldır düşmektedir. 2014 yılında mineral yakıt ve yağlar ithalatı yüzde 1,8 gerileyerek 54,9 milyar dolar olmuş ve toplam ithalat içinde payı yüzde 22,7'ye inmiştir.

Başlıca sınıflara ayrılan işlenmiş mallar ise dayanıklı ve yarı dayanıklı tüketim mallarını içermekte olup üçüncü büyük ithalat kalemini oluşturmaktadır. Bu malların ithalatı 2014 yılında yüzde 0,7 gerileyerek 38,4 milyar dolara inmiş ve toplam ithalat içindeki payı da yüzde 15,9 olarak gerçekleşmiştir.

IV.1.3 Döviz Türlerine Göre ve TL İle Yapılan İthalat

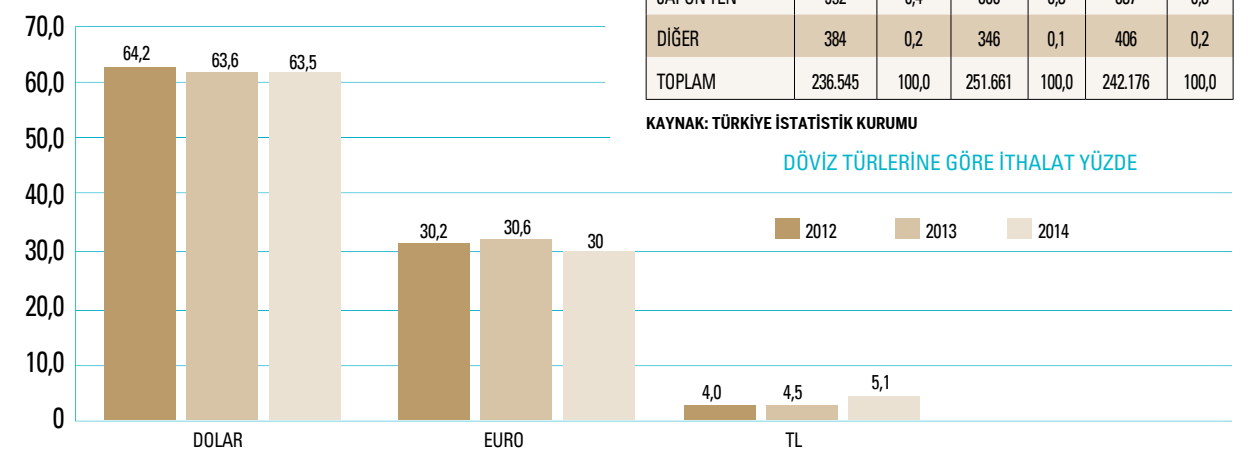
Türk Lirasının İthalatta Kullanım Payı Artıyor

İthalatta kullanılan para birimleri ve toplam ithalat içindeki kullanım paylarına ilişkin gelişmeler aşağıda sunulmaktadır.

Buna göre ithalatta en çok kullanılan para birimi ABD Dolarının toplam ithalat içinde payı korunmakta olup 2014 yılında yüzde 63,5 olarak gerçekleşmiştir. Avro'nun payı da benzer şekilde istikrarlı seyretmekte olup 2014 yılında yüzde 30 olmuştur.

Türk Lirası ile ithalatın payı ise artmaktadır. 2014 yılında 12,4 milyar dolar tutarında ithalat TL ile yapılmıştır. TL ile yapılan ithalatın payı 2014 yılında yüzde 5,1'e yükselmiştir.

► ŞEKİL.4 DÖVİZ TÜRLERİNE GÖRE İTHALAT

► TABLO. 8 DÖVİZ TÜRLERİNE GÖRE İTHALAT

	2012		2013		2014	
	MİLYON DOLAR	% PAY	MİLYON DOLAR	% PAY	MİLYON DOLAR	% PAY
DOLAR	151.931	64,2	159.956	63,6	153.751	63,5
AVRO	71.531	30,2	77.132	30,6	72.592	30,0
STERLİN	1.077	0,5	1.178	0,5	1.208	0,5
RUBLE	12	0,0	15	0,0	36	0,0
TL	9.482	4,0	11.395	4,5	12.422	5,1
İSVİÇRE FR	1.176	0,5	833	0,3	924	0,4
JAPON YEN	952	0,4	806	0,3	837	0,3
DİĞER	384	0,2	346	0,1	406	0,2
TOPLAM	236.545	100,0	251.661	100,0	242.176	100,0

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

DÖVİZ TÜRLERİNE GÖRE İTHALAT YÜZDE

IV.1.4 Ödeme Şekillerine ve Taşıma Yollarına Göre İthalat

İthalatta Peşin Ödemenin Payı Artıyor

Ödeme şekillerine göre ithalatın dağılımı değerlendirildiğinde iki ödeme şeklinin öne çıktığı görülmektedir. Bunlar peşin ödeme ile mal mukabili ödeme yöntemleridir.

Peşin ödeme ile yapılan ithalatın son üç senedir tutarı ve toplam ithalat içinde payı artmaktadır. 2012 yılında 108 milyar dolar tutarında peşin ödeme ile ithalat yapılırken, 2014 yılında 119,3 milyar dolar peşin ödeme ile ithalat yapılmıştır. Peşin ödeme ile ithalatın payı yüzde 45,7'den 49,3'e yükselmiştir. Mal mukabili ödemenin payı ise son üç yıldır hemen aynı kalmaktadır. Payı gerileyen ödeme şekilleri ise akreditif ile vadeli akreditif olmuştur.

► TABLO.9 ÖDEME ŞEKİLLERİNE GÖRE İTHALAT

	2012		2013		2014	
	MİLYON DOLAR	PAY %	MİLYON DOLAR	PAY %	MİLYON DOLAR	PAY %
MAL MUKABİLİ ÖDEME	70.734	29,9	77.764	30,9	71.529	29,5
PEŞİN ÖDEME	108.000	45,7	117.640	46,7	119.326	49,3
VESAİK MUKABİLİ ÖDEME	14.985	6,3	15.523	6,2	14.920	6,2
VADELİ AKREDİTİF	12.405	5,2	12.206	4,9	10.543	4,4
BEDELSİZ	5.645	2,4	5.200	2,1	6.243	2,6
ÖZEL TAKAS	1.029	0,4	850	0,3	33	0,0
AKREDİTİF	22.541	9,5	21.271	8,5	18.442	7,6
BAĞLI MUAMELE	2	0,0	6	0,0	13	0,0
KABUL KREDİLİ AKREDİTİF	173	0,1	171	0,1	118	0,1
KABUL KREDİLİ VESAİK MUKABİLİ	578	0,3	555	0,2	493	0,2
KABUL KREDİLİ MAL MUKABİLİ	453	0,2	474	0,2	516	0,2
ÖZEL HESAP	0,2	0,0	0,5	0,0	0,1	0,0
GENEL TOPLAM	236.545	100,0	251.661	100,0	242.177	100,0

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

Deniz Yolu ile İthalatın Payı Artıyor

İthalatın taşımacılık yolları itibarıyla dağılımında beş ithalat yolu kullanılmaktadır. Bunlar denizyolu, demiryolu, karayolu ve havayolu ile petrol ve doğalgaz ithalatının yapıldığı boru hatları yoludur.

İthalatta deniz yolu ile taşımacılığın tutarı ve payı son üç yıldır artmaktadır. Deniz yolu ile ithalat 2014 yılında 141,4 milyar dolara ulaşırken toplam ithalat içindeki payı da yüzde 58,4'e yükselmiştir. Karayolu ve demiryolu ile ithalatın payları ise sınırlı ölçüde gerilemiştir.

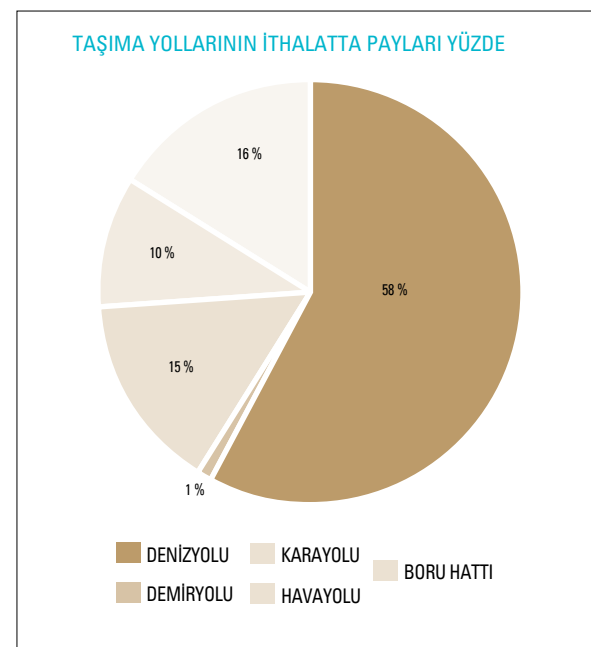
Boru hatları ile yapılan ithalatın payı ise petrol ve doğalgaz fiyatlarına göre değişmektedir. Son iki yıldır fiyatlardaki gerileme ile boru hatları ile ithalatın tutarı ve payı da düşmüştür.

► TABLO.10 TAŞIMA YOLLARINA GÖRE İTHALAT

	2012		2013		2014	
	MİLYON DOLAR	PAY %	MİLYON DOLAR	PAY %	MİLYON DOLAR	PAY %
DENİZYOLU	129.629	54,5	139.927	55,6	141.381	58,4
DEMİRYOLU	2.346	1,0	1.773	0,7	1.207	0,5
KARAYOLU	39.414	16,7	4.0058	15,9	37.301	15,4
HAVAYOLU	23.797	10,0	32.603	13,0	24.697	10,2
DİĞER	41.958	17,7	37.300	14,8	37.591	15,5
GENEL TOPLAM	236.545	100,0	251.661	100,0	242.177	100,0

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

► ŞEKİL.5 İTHALATIN TAŞIMA YOLLARINA GÖRE DAĞILIMI 2014

IV.2 TEKNOLOJİ YOĞUNLUĞU İTİBARIYLA İMALAT SANAYİ İTHALATI

Orta Yüksek Teknolojili Ürünler Türkiye'nin Toplam İthalat İçinde En Yüksek Payı Alıyor

Teknoloji yoğunluğu itibarıyla sektörlerin ithalatı ve toplam ithalat içindeki payları değerlendirilmektedir.

Türkiye'nin toplam ithalat içinde orta yüksek teknoloji- li ürünler en yüksek payı almıştır. Orta yüksek teknoloji- li ürünlerin ithalatı 2014 yılında yüzde 2,3 gerilemesine rağmen 79,1 milyar dolar olmuş ve toplam ithalat içindeki payı da yüzde 42,1 olarak gerçekleşmiştir.

► TABLO.11 TEKNOLOJİ YOĞUNLUĞU İTİBARIYLA İMALAT SANAYİ İTHALATI

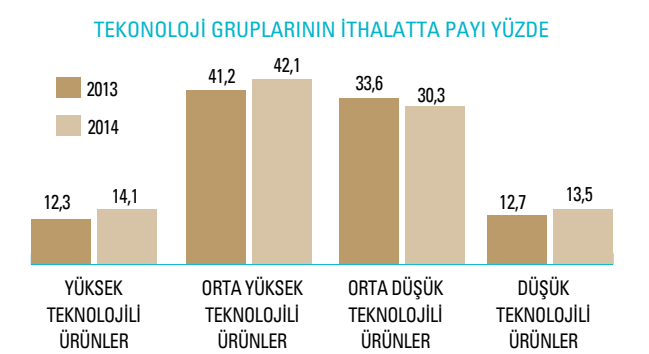
	2013		2014		DEĞİŞİM 2013/2014 %
	İTHALAT MİLYON DOLAR	PAY %	İTHALAT MİLYON DOLAR	PAY %	
YÜKSEK TEKNOLOJİLİ ÜRÜNLER	24.258	12,3	26.385	14,1	8,7
ORTA YÜKSEK TEKNOLOJİLİ ÜRÜNLER	81.012	41,2	79.121	42,1	-2,3
ORTA DÜŞÜK TEKNOLOJİLİ ÜRÜNLER	66.504	33,6	56.961	30,3	-14,3
DÜŞÜK TEKNOLOJİLİ ÜRÜNLER	25.049	12,7	25.344	13,5	1,2
TOPLAM İMALAT SANAYİ İTHALATI	196.823	100,0	187.790	100,0	-4,6

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

Türkiye'nin ithalatı içinde orta düşük teknoloji- li ürünlerin payı ise yüzde 30,3'dür. 2014 yılında ithalatı yüzde 14,3 düşen orta teknoloji- li ürün ithalatı 56,96 milyar dolar olmuştur.

Yüksek teknoloji- li ürünler de ithalatta önemli bir pay almaktadır. Önemli bir bölümü Türkiye'de üretilmeyen ürünler- den oluşan yüksek teknoloji- li ürünler ithalatı 2014 yılında yüzde 8,7 artarak 26,37 milyar dolar olmuş ve toplam ithalat içinde yüzde 14,1 pay almıştır.

► ŞEKİL.6 TEKNOLOJİ YOĞUNLUĞU İTİBARIYLA SANAYİ MALLARI İTHALATININ DAĞILIMI

IV.3 İTHALATTA FİYAT VE MİKTAR GELİŞMELERİ

İthalatta Miktaral Artış Sürüyor

İthalatın toplam değer olarak gelişimini ithalat miktarı ile birim ithalat değeri belirlemektedir.

Türkiye'nin ithalatı miktar olarak 2010 yılından bu yana yüzde 22,4 artarken, ithalat birim değeri sadece yüzde 6,7 yükselmiştir.

İthalat miktar endeksi 2012 yılında yüzde 1,0 ve 2013 yılında yüzde 7,4 artmış, 2014 yılında ise yüzde 0,2 gerilemiştir.

Ekonomideki yavaşlamaya ve alınan önlemlere rağmen ithalat-

► TABLO.12 İTHALAT MİKTAR VE BİRİM DEĞER ENDEKSİ 2010=100

	İTHALAT MİKTAR ENDEKSİ 2010=100		İTHALAT BİRİM DEĞER ENDEKSİ 2010=100	
	ENDEKS	% DEĞİŞİM	ENDEKS	% DEĞİŞİM
2010	100,0	-	100,0	-
2011	113,0	13,0	115,1	15,1
2012	114,1	1,0	111,8	-2,9
2013	122,6	7,4	110,6	-1,1
2014	122,4	-0,2	106,7	-3,5

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

ta miktar olarak son üç yıldır gerileme olmamıştır.

İthalat birim değerleri ise son üç yıldır gerilemektedir. Dünya'daki enerji, metal, emtia ve hammadde fiyatlarında son üç yıldır görülen gerileme ile Türkiye'nin ithal birim değerleri de düşmektedir.

Dolayısıyla Türkiye'nin ithalatında değer olarak ortaya çıkan gerileme daha çok dünya fiyatlarındaki gerilemeden kaynaklanmıştır.

Dünya ithalatı ile Türkiye'nin ithalatlarında miktar ve birim de-

► TABLO.13 DÜNYA VE TÜRKİYE İTHALATINDA MİKTAR VE BİRİM DEĞER GELİŞMELERİ YÜZDE DEĞİŞİMLER

	2012	2013	2014
DÜNYA MİKTAR	2,2	2,4	2,8
TÜRKİYE MİKTAR	1,0	7,4	-0,2
DÜNYA BİRİM DEĞER	-2,0	-0,2	-1,9
TÜRKİYE BİRİM DEĞER	-2,9	-1,1	-3,5

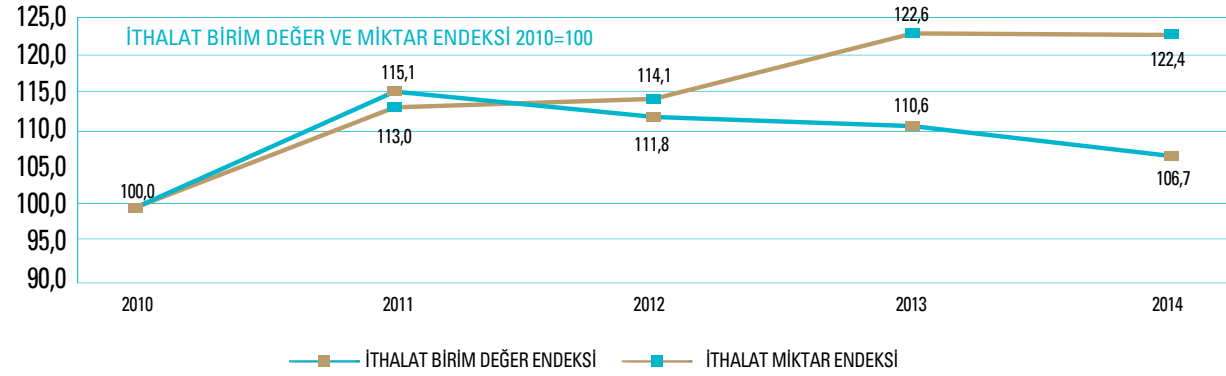
KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU VE DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ

4 İTHALAT

ger gelişmeleri sonu üç yıl için karşılaştırılmaktadır. Dünya mal ithalatı son üç yılda miktarsal olarak yüzde 7,6 artarken, Türkiye'nin ithalatı miktarsal olarak yüzde 8,3 artmıştır.

Dünya mal ithalatında ithal birim değeri son üç yılda 4,1 gerilerken, Türkiye'nin ithal birim değeri son üç yılda yüzde 7,4 düşmüştür.

ŞEKİL.7 İTHALATTA MİKTAR VE BİRİM DEĞER GELİŞMELERİ

TABLO.14 İTHALATTA MİKTAR GELİŞMELERİ (İTHALAT MİKTAR ENDEKSİ (2010=100) ULUSLARARASI TİCARET SINIFLAMASINA (SITC REV.3) GÖRE

	2012	2013	2014	2012/2013 % DEĞİŞİM	2013/2014 % DEĞİŞİM
CANLI HAYVANLAR VE GIDA MADDELERİ	131,2	135,2	144,5	3,0	6,9
İÇKİ VE TÛTÛN	132,8	139,7	150,0	5,2	7,4
AKARYAKIT HARIÇ YENİLMEYEN HAM-MADDELER	106,4	102,9	107,4	-3,3	4,4
HAYVANSAL BİTKİSEL KATI VE SIVI YAĞLAR	151,0	150,7	175,1	-0,2	16,2
MİNERAL YAKITLAR VE YAĞLAR	115,6	113,8	119,9	-1,6	5,4
KİMYA SANAYİ VE BUNA BAĞLI ÜRÜNLER	111,9	119,1	125,6	6,4	5,5
BAŞLIÇA SINIFLARA AYRILAN İŞLENMİŞ MALLAR	108,7	120,7	122,2	11,0	1,2
MAKİNELER VE TAŞIT ARAÇLARI	112,4	117,3	115,7	4,4	-1,4
ÇEŞİTLİ MAMUL EŞYA	98,3	112,0	113,0	13,9	0,9

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

TABLO.15 İTHALATTA BİRİM DEĞER GELİŞMELERİ (İTHALAT BİRİM DEĞER ENDEKSİ (2010=100) ULUSLARARASI TİCARET SINIFLAMASINA (SITC REV.3) GÖRE

	2012	2013	2014	2012/2013 % DEĞİŞİM	2013/2014 % DEĞİŞİM
CANLI HAYVANLAR VE GIDA MADDELERİ	107,2	111,4	107,1	3,9	-3,9
İÇKİ VE TÛTÛN	106,8	111,8	117,4	4,7	5,0
AKARYAKIT HARIÇ YENİLMEYEN HAM-MADDELER	113,8	106,0	102,7	-6,9	-3,1
HAYVANSAL BİTKİSEL KATI VE SIVI YAĞLAR	122,9	118,6	119,3	-3,5	0,6
MİNERAL	135,0	127,7	118,9	-5,4	-6,9
YAKITLAR VE YAĞLAR	104,2	105,2	103,9	1,0	-1,2
KİMYA SANAYİ VE BUNA BAĞLI ÜRÜNLER	104,3	100,9	99,0	-3,3	-1,9
BAŞLIÇA SINIFLARA AYRILAN İŞLENMİŞ MALLAR	101,7	108,2	105,6	6,4	-2,4
MAKİNELER VE TAŞIT ARAÇLARI	115,0	115,9	117,9	0,8	1,7
TAŞIT ARAÇLARI	100,1	103,5	101,9	3,4	-1,5
ÇEŞİTLİ MAMUL EŞYA	108,7	112,1	110,0	3,1	-1,9

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

Dünya Fiyatlarındaki Gerileme İle İthalat Fiyatları Düşüyor

İthalat birim değerlerinde sektörel olarak gelişmelerde ise 2014 yılında petrol fiyatlarındaki düşüşe bağlı olarak mineral

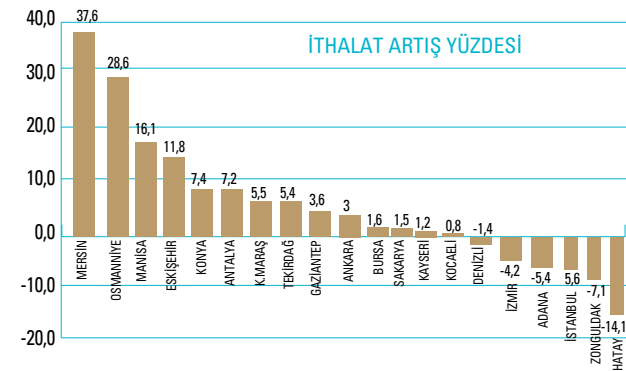
yakıtlar ve yağlar ithal birim fiyatları yüzde 6,9 ile en yüksek düşüşü göstermiştir. İçki ve tütün çeşitli mamul eşya ve hayvansal-bitkisel yağlar ithal birim fiyatları sınırlı ölçüde artarken, diğer tüm ürünlerin ithal birim fiyatları düşmüştür.

IV.4 İLLERDE İTHALAT

İlk 20 Büyük İthalatçı İlin 14'ünde İthalat Arttı

2014 yılında toplam ithalat gerilerken illerin ithalat performansları farklılıklar göstermiştir. 2014 yılında en çok ithalat yapan 20 il içinde 6 ilin ithalatı gerilerken 14 ilin ithalatı artmıştır. En yüksek ithalatı gerçekleştiren İstanbul'un ithalatı 2014 yılında yüzde 5,6 gerilemiş ve 144,1 milyar dolara inmiştir. İstanbul'u izleyen beş büyük diğer ithalatçı iller içinde sadece İzmir'in ithalatı gerilerken, Ankara, Kocaeli, Bursa ve Gaziantep'in ithalatı artmıştır. 2014 yılında ithalatı en çok artan üç il Mersin, Osmaniye ve Manisa olmuştur. En Yüksek ithalat gerilemesi ise yüzde 14 ile Hatay'da gerçekleşmiştir. 2014 yılında İstanbul, İzmir, Hatay, Adana ve Denizli dışındaki diğer tüm sanayi illerinde ithalat artmıştır.

ŞEKİL.8 İLK 20 İLİN 2014 YILI İTHALAT GELİŞMELERİ

TABLO.16 İLLERE GÖRE İTHALAT

İl	2014 MİLYON DOLAR	2014 PAY %	2013 MİLYON DOLAR	2013 PAY %	2014/2013 DEĞİŞİM %	
						1
2	ANKARA	10.984	4,54	10.669	4,24	3,0
3	İZMİR	9.934	4,10	10.367	4,12	-4,2
4	KOCAELİ	9.369	3,87	9.292	3,69	0,8
5	BURSA	8.103	3,35	7.975	3,17	1,6
6	GAZİANTEP	5.808	2,40	5.608	2,23	3,6
7	MANİSA	3.396	1,40	2.926	1,16	16,1
8	HATAY	3.358	1,39	3.904	1,55	-14,0
9	ADANA	2.549	1,05	2.694	1,07	-5,4
10	DENİZLİ	2.176	0,90	2.208	0,88	-1,4
11	KAYSERİ	1.715	0,71	1.695	0,67	1,2
12	SAKARYA	1.664	0,69	1.639	0,65	1,5
13	MERSİN	1.421	0,59	1.034	0,41	37,4
14	KONYA	1.342	0,55	1.250	0,50	7,4
15	ZONGULDAK	1.254	0,52	1.350	0,54	-7,1
16	K.MARAŞ	1.227	0,51	1.163	0,46	5,5
17	TEKİRDAĞ	1.072	0,44	1.017	0,40	5,4
18	OSMANİYE	909	0,38	707	0,28	28,6
19	ESKİŞEHİR	826	0,34	739	0,29	11,8
20	ANTALYA	808	0,33	754	0,30	7,2

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

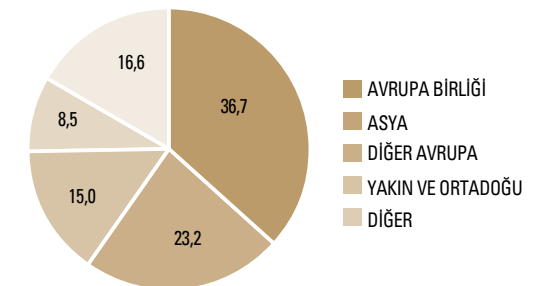
IV.5 ÜLKE GRUPLARI VE ÜLKELERE GÖRE İTHALAT

IV.5.1 Ülke Gruplarına Göre İthalat

Asya'da İthalat Artışı Sürüyor

Türkiye'nin ülke grupları itibarıyla ithalatı son üç yıldır farklı eğilimler göstermektedir. 2014 yılında toplam ithalat yüzde 3,8 gerilerken 8 ülke grubundan yapılan ithalatta gerileme olmuş, buna karşın 3 ülke grubundan ithalat artmıştır. 2014 yılında Avrupa Birliği'nden yapılan ithalat yüzde 4 gerilemiştir. Diğer Avrupa ülkelerinden ithalat ise yüzde 12 düşmüştür. En yüksek gerilemeler ithalatın göreceli daha düşük olduğu

ŞEKİL.9 İTHALATIN ÜLKE GRUPLARI ARASINDA DAĞILIMI YÜZDE

► TABLO.17 ÜLKE GRUPLARINA GÖRE İTHALAT ARTIŞI (%)

ÜLKE GRUBU	2012	2013	2014
TOPLAM	-1,8	6,4	-3,8
A-AVRUPA BİRLİĞİ (AB 28)	-4,1	5,5	-4,0
B-TÜRKİYE SERBEST BÖLGELERİ	0,7	21,2	-0,6
C-DİĞER ÜLKELER	-0,4	6,8	-3,7
1-DİĞER AVRUPA (AB HARIÇ)	4,3	11,1	-12,0
2-KUZEY AFRIKA	-1,0	6,0	-2,1
3-DİĞER AFRIKA	-23,7	-3,5	-0,8
4-KUZEY AMERİKA	-13,0	-7,5	-0,8
5-ORTA AMERİKA VE KARAYİPLER	18,3	27,4	-17,5
6-GÜNEY AMERİKA	-9,4	-10,1	7,3
7-YAKIN VE ORTA DOĞU	4,7	3,8	-7,8
8-DİĞER ASYA	-6,7	10,2	2,8
9-AVUSTRALYA VE YENİ ZELANDA	6,7	53,1	-51,6
10-DİĞER ÜLKE VE BÖLGELER	43,4	6,5	1,7

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

Avustralya ve Yeni Zelanda ile Orta Amerika ve Karayiplerden oluşmuştur. Yakın ve Orta Doğu ülkelerinden ithalat yüzde 7,9, Kuzey Amerika'dan ise yüzde 0,8 azalmıştır. Güney Amerika ve Asya bölgelerinden yapılan ithalat ise yüzde 7,9 ve yüzde 2,8 artmıştır.

En Yüksek İthalat Yine Avrupa Birliği'nden

2014 yılında ülke gruplarından yapılan ithalattaki bu gelişmelere bağlı olarak Avrupa Birliği'nden ithalat 88,8 milyar dolar olmuştur. Asya ülkelerinden ithalat 56,2 milyar dolar, Rusya'nın da içinde bulunduğu Diğer Avrupa'dan yapılan ithalat ise 36,4 milyar dolar olmuştur. Yakın ve Orta Doğu'dan yapılan ithalat ise 20,5 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Avrupa Birliği'nden İthalatın Payı yüzde 36,7

İthalattaki bu gelişmeler ardından 2014 yılında toplam ithalatımız içinde en yüksek payı yüzde 36,7 ile Avrupa Birliği ülkeleri almaya devam etmiştir. Diğer Avrupa ülkelerinin payı yüzde 15,0'e geriledi. Asya ülkelerinin payı kademeli olarak artmaya devam etmektedir. Asya'dan yapılan ithalatın toplam ithalat içindeki payı 2014 yılında yüzde 23,2'ye yükselmiştir. Yakın ve Ortadoğu'dan yapılan ithalatın payı yüzde 8,5'e inerken, Kuzey Amerika'dan ithalatın payı yüzde 5,7'ye yükselmiştir.

IV.5.2 Ülkelere Göre İthalat

2014 yılında Türkiye'nin en çok ithalat yaptığı ilk 20 ülke değişmemiş ve 2013 ile aynı kalmıştır. Toplam ithalat yüzde 3,8 azalırken, ilk 20 ülkeden yapılan ithalat yüzde 4,9 gerilemiş ve 2014 yılında 175,2 milyar dolara inmiştir.

► TABLO.18 ÜLKE GRUPLARINA GÖRE İTHALAT (MİLYON DOLAR)

ÜLKE GRUBU	2012	2013	2014
TOPLAM	236.545	251.661	242.177
A-AVRUPA BİRLİĞİ (AB 28)	87.657	92.458	88.784
B-TÜRKİYE SERBEST BÖLGELERİ	1.046	1.268	1.261
C-DİĞER ÜLKELER	147.842	157.935	152.133
1-DİĞER AVRUPA (AB HARIÇ)	37.206	41.319	36.367
2-KUZEY AFRIKA	3.308	3.508	3.436
3-DİĞER AFRIKA	2.613	2.523	2.502
4-KUZEY AMERİKA	15.084	13.953	13.835
5-ORTA AMERİKA VE KARAYİPLER	1.069	1.362	1.124
6-GÜNEY AMERİKA	4.080	3.666	3.935
7-YAKIN VE ORTA DOĞU	21.410	22.214	20.481
8-DİĞER ASYA	49.602	54.648	56.162
9-AVUSTRALYA VE YENİ ZELANDA	861	1.318	638
10-DİĞER ÜLKE VE BÖLGELER	12.608	13.424	13.653

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

► TABLO.19 İTHALATIN ÜLKE GRUPLARI ARASINDA DAĞILIMI

ÜLKE GRUBU	2012	2013	2014
TOPLAM	100	100	100
A-AVRUPA BİRLİĞİ (AB 28)	37,1	36,7	36,7
B-TÜRKİYE SERBEST BÖLGELERİ	0,4	0,5	0,5
C-DİĞER ÜLKELER	62,5	62,8	62,8
1-DİĞER AVRUPA (AB HARIÇ)	15,7	16,4	15,0
2-KUZEY AFRIKA	1,4	1,4	1,4
3-DİĞER AFRIKA	1,1	1,0	1,0
4-KUZEY AMERİKA	6,4	5,5	5,7
5-ORTA AMERİKA VE KARAYİPLER	0,5	0,5	0,5
6-GÜNEY AMERİKA	1,7	1,5	1,6
7-YAKIN VE ORTA DOĞU	9,1	8,8	8,5
8-DİĞER ASYA	21,0	21,7	23,2
9-AVUSTRALYA VE YENİ ZELANDA	0,4	0,5	0,3
10-DİĞER ÜLKE VE BÖLGELER	5,3	5,3	5,6

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

2014 yılında en çok ithalat yapılan ilk 20 ülkeden 13'ünden yapılan ithalat gerilerken 7 ülkeden yapılan ithalat artmıştır. İthalatta en yüksek düşüş altın ihracatındaki gerileme nedeniyle yüzde 50 ile İsviçre'den olmuştur. İthalatın en çok arttığı ülke ise yüzde 24 ile Güney Kore olmuştur.

► TABLO.20 ÜLKELERE GÖRE İTHALAT

SIRA	ÜLKELER	İTHALAT MİLYON DOLAR			İTHALAT PAY %			% 2013/2014 Değişim
		2012	2013	2014	2012	2013	2014	
1	Rusya	26.625	25.064	25.288	11,3	10,0	10,4	0,9
2	Çin	21.295	24.686	24.918	9,0	9,8	10,3	0,9
3	Almanya	21.401	24.182	22.369	9,0	9,6	9,2	-7,5
4	ABD	14.131	12.596	12.728	6,0	5,0	5,3	1,0
5	İtalya	13.344	12.885	12.056	5,6	5,1	5,0	-6,4
6	İran	11.965	10.383	9.833	5,1	4,1	4,1	-5,3
7	Fransa	8.589	8.079	8.123	3,6	3,2	3,4	5,4
8	Güney Kore	5.660	6.088	7.548	2,4	2,4	3,1	24,0
9	Hindistan	5.844	6.368	6.899	2,5	2,5	2,8	8,3
10	İspanya	6.024	6.418	6.076	2,5	2,6	2,5	-5,3
11	İngiltere	5.629	6.281	5.932	2,4	2,5	2,4	-5,6
12	İsviçre	4.305	9.645	4.821	1,8	3,8	2,0	-50,0
13	Ukrayna	4.394	4.516	4.243	1,9	1,8	1,8	-6,0
14	Yunanistan	3.539	4.206	4.044	1,5	1,7	1,7	-3,9
15	Belçika	3.690	3.843	3.864	1,6	1,5	1,6	0,5
16	Hollanda	3.661	3.364	3.517	1,5	1,3	1,5	4,5
17	Romanya	3.236	3.594	3.363	1,4	1,4	1,4	-6,4
18	BAE	3.597	5.384	3.253	1,5	2,1	1,3	-39,6
19	Japonya	3.601	3.453	3.200	1,5	1,4	1,3	-7,3
20	Polonya	3.058	3.185	3.082	1,3	1,3	1,3	-3,2
	Diğerleri	62.955	67.440	67.020	26,6	26,8	27,7	-0,6
	Toplam	236.545	251.661	242.177	100,0	100,0	100,0	-3,8

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

IV.6 FİRMA ÖLÇEKLERİNE GÖRE İTHALAT VE İTHALATA YOĞUNLAŞMA

İthalatın Önemli Bölümünü Büyük Ölçekli Firmalar Yapıyor

İthalatın büyük bölümünü büyük ölçekli firmalar gerçekleştirmektedir. 250 kişi ve üzeri çalışana sahip firmaların toplam ithalat içindeki payı 2013 yılında yüzde 60,1 olmuştur. 50-249 kişi çalışan orta ölçekli firmaların ithalatta payı yüzde 17,9 olmuştur.

İthalatta İlk 100 Firmanın Yoğunlaşma Oranı Yükseldi

İlk bin ithalatçı firmanın toplam ithalat içindeki payı 2010 yılında yüzde 84,1 iken 2013 yılında yüzde 84,3 olmuştur. İlk 1000 firma itibarıyla ithalatta yoğunlaşma son dört yılda hemen aynı kalmıştır.

► TABLO.21 FİRMALARIN ÖLÇEKLERİNE GÖRE İTHALAT PAYLARI 2013

ÇALIŞAN SAYISI	İTHALAT MİLYON DOLAR	% PAY
TOPLAM	251.358	100,0
1-9	14.292	5,7
10-49	40.849	16,3
50-249	45.035	17,9
250+	151.001	60,1

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

Ancak girişim sayılarının azaldığı göstergelerde yoğunlaşmanın arttığı görülmektedir. 2010 yılından 2013 yılına gelindiğinde yoğunlaşmanın ilk 5 ithalatçı firma için 3,7 puan, ilk 10 firma için 3,8 puan, ilk 20 ithalatçı firma için 3,3 puan ve ilk 50 ithalatçı firma için 2,1 puan arttığı görülmektedir.

► TABLO. 22 İTHALATTA YOĞUNLAŞMA

	2013		2010	
	MİLYON DOLAR	PAY %	MİLYON DOLAR	PAY %
Tüm girişimler	251.358	100,0	184.977	100,0
İlk 5 girişim	64.481	25,7	40.677	22,0
İlk 10 girişim	81.138	32,3	52.764	28,5
İlk 20 girişim	101.160	40,2	68.295	36,9
İlk 50 girişim	126.915	50,5	89.442	48,4
İlk 100 girişim	147.694	58,8	105.892	57,2
İlk 500 girişim	193.791	77,1	141.587	76,5
İlk 1.000 girişim	212.097	84,3	155.527	84,1

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

IV.7 ANA VE ALT FASIL GRUPLARINA GÖRE İTHALAT

Türkiye'nin sektörel ithalat gelişmeleri bu bölümde ayrıntılı olarak incelenmekte ve değerlendirilmektedir. Sektörel ithalat gelişmelerinin değerlendirilmesinde sektörler aynı ihracatta olduğu gibi uluslararası bir uygulama olan Harmonize Sistem fasıl sınıflandırmasına göre gruplan-

dırılmaktadır. Harmonize sistemde fasıl sınıflandırmaları 2 basamaklı ana fasılları ve 4 basamaklı ayrıntılı fasılları gruplandırmaktadır. Bu çerçevede öncelikle ana fasıl grupları itibarıyla sektörel ithalattaki gelişmeler değerlendirilmektedir.

IV.7.1 Ana Fasıllara Göre İthalat İlk 20 Sektörün Payı Yüzde 82,8

Fasıl sınıflandırmasına göre en çok ithalat yapılan ilk 20 fasılda ithalat 2014 yılında yüzde 5,0 azalmış ve 200,4 milyar dolara inmiştir. Böylece ilk 20 fasılın toplam ithalat içindeki payı 2013 yılında yüzde 83,3 iken 2014 yılında yüzde 82,8 olmuştur.

Mineral Yakıtlar Ve Yağlar, Makine Ve Elektrikli Makine Ve Cihazlar Fasılları Sürükleyici

Türkiye'nin 2014 yılı ithalatında ilk üç sırayı mineral yakıt ve

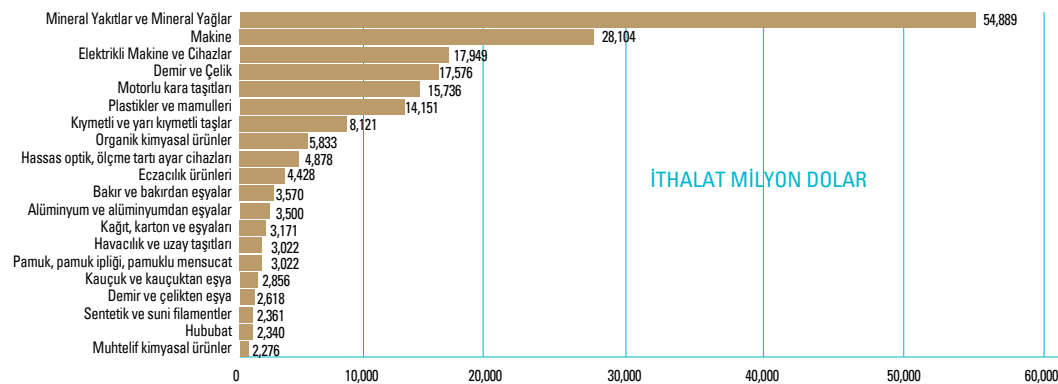
yağlar, makineler ile elektrikli makine ve cihazlar almıştır. İlk iki fasılın ithalatı 2014 yılında gerilemiş ve toplam ithalattaki gerilemede belirleyici olmuşlardır.

Mineral yakıt ve yağlar ithalatı 2014 yılında yüzde 1,8, makine ithalatı ise yüzde 6,8 gerilemiştir. Üçüncü büyük ithalat grubunu oluşturan elektrikli makine ve cihazlar ithalatı ise yüzde 1,1 artmıştır.

Altın İthalatında Gerileme Belirleyici Oldu

2014 yılında altını da içeren kıymetli ve yarı kıymetli taşlar ithalatı yüzde 50 gerilemiş ve 16,23 milyar dolardan 8,12 milyar do-

► ŞEKİL.10 EN ÇOK İTHALATI YAPILAN İLK 20 FASIL 2014

► TABLO.23 İTHALATIN 2 BASAMAKLI ANA FASILLARA GÖRE DAĞILIMI

NO	FASILLAR	2013		2014		2013/2014 DEĞİŞİM %
		MİLYON DOLAR	PAY %	MİLYON DOLAR	PAY %	
87	Motorlu kara taşıtlar	55.917	22,22	54.889	22,67	-3,8
84	Makineler	30.157	11,98	28.104	11,60	-1,8
61	Örme giyim eşyası	17.759	7,06	17.949	7,41	-6,8
85	Elektrikli makine ve cihazlar	18.691	7,43	17.576	7,26	1,1
72	Demir ve çelik	16.808	6,68	15.736	6,50	-6,0
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar	13.881	5,52	14.151	5,84	-6,4
73	Demir veya çelikten eşya	16.234	6,45	8.121	3,25	1,9
62	Örülmemiş (Dokuma) giyim eşyası	5.314	2,11	5.833	2,41	-50,0
27	Mineral yakıtlar ve mineral yağlar	4.559	1,81	4.878	2,01	9,8
39	Plastikler ve mamulleri	4.151	1,65	4.428	1,83	7,0
8	Meyveler ve yenilen sert kabuklu meyveler	3.710	1,47	3.570	1,47	6,7
94	Mobilyalar	3.237	1,29	3.500	1,45	-3,8
40	Kauçuk ve kauçuktan eşya	3.092	1,23	3.171	1,31	8,1
25	Mermer Çimento, Tuz Sülfür	2.372	0,94	3.022	1,25	2,6
76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	2.989	1,19	3.022	1,25	27,4
57	Hallar	3.062	1,22	2.856	1,18	1,1
63	Dokunabilir maddelerden hazır eşya	2.758	1,10	2.618	1,08	-6,7
20	Sebzeler, meyvelerden müstahzarlar	2.090	0,83	2.361	0,98	-5,1
52	Pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat	2.000	0,79	2.340	0,97	13,0
54	Sentetik ve suni filamentler	2.124	0,84	2.276	0,94	17,0

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

lara inmiştir. İthalat mutlak olarak 8,11 milyar dolar azalmıştır. Altın ithalatındaki bu gerileme Türkiye'nin toplam ithalatındaki gerilemede belirleyici olmuştur.

Demir Çelik ve Motorlu Kara Taşıtları İthalatları da Geriledi

Türkiye'nin yüksek ithalat gerçekleştirdiği demir çelik ve mo-

torlu kara taşıtları ithalatları da 2014 yılında göreceli olarak daha hızlı gerilemiştir. Demir çelik ithalatı yüzde 6,0, motorlu kara taşıtları ithalatı ise yüzde 6,4 gerilemiştir.

En Çok İthal Edilen İlk 20 Fasıldan 11'inde İse İthalat 2014 Yılında Arttı

2014 yılında ithalatı en çok yapılan ilk 20 fasıldan 11'inde ise ithalat artmıştır. İthalatın oran olarak en yüksek yaşandığı fasıl hava ve uzay taşıtlarında olmuştur. Hava ve uzay taşıtları ithalatı yüzde 27,4 artmıştır. Hububat ithalatı yüzde 17, sentetik ve suni filament ithalatı ise yüzde 13 ile iki haneli artışlar göstermiştir.

Organik kimyasal ürünler, hassas optik tartı ölçme aletleri, alüminyum ve alüminyumdan eşya ithalatları da göreceli olarak daha yüksek artmıştır. Yine muhtelif kimyasal maddeler ithalatı da yüzde 7,2 artmıştır.

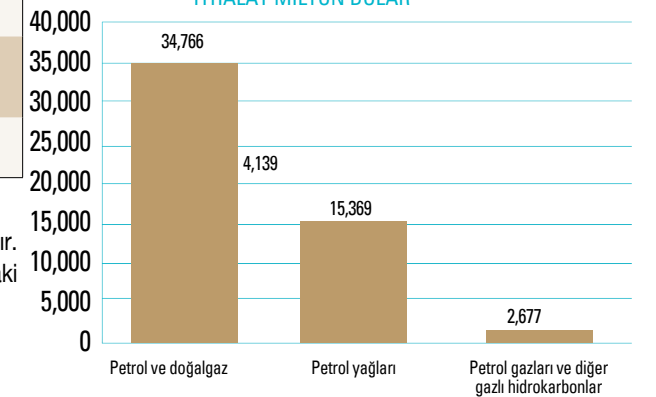
2014 yılında toplam ithalat içinde enerji, yatırım malı ve dayanıklı tüketim malları ithalatlarının azaldığı, buna karşın ara malları ile tüketim malları gruplarının ithalatının arttığı görülmektedir.

IV.7.2 Alt Fasıllara Göre İthalat 1-MİNERAL YAKITLAR VE MİNERAL YAĞLAR

Petrol ve Doğal Gaz İthalatında Gerileme

Mineral yakıtlar ve yağlar ithalatı 2014 yılında yüzde 2,6 gerilemiş ve 54,9 milyar dolara inmiştir. Mineral yakıtlar ve yağlar yüzde 22,7 payı ile en çok ithalat yapılan fasıl olmayı sürdürmektedir. 2014 yılında yaşanan gerilemede petrol ve doğalgaz ile türevlerindeki fiyat düşüşü etkili olmuştur. Alt fasıllar içinde petrol ve doğalgaz ithalatı yüzde 2,6, petrol yağları ithalatı yüzde 0,5, petrol gazları ithalatı ise yüzde 2,1 azalmıştır. Elektrik enerjisi ithalatında ise yüzde 31,3 artış olmuştur.

► ŞEKİL.11 EN ÇOK İTHALATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014 İTHALAT MİLYON DOLAR

► TABLO.24 MİNERAL YAKIT VE YAĞ İTHALATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
2799	Petrol ve doğalgaz	39.471	35.680	34.766	-2,6	9,80	9,69
2710	Petrol yağları	15.620	15.439	15.369	-0,5	8,89	8,18
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	2.946	2.734	2.677	-2,1	5,09	4,91
2701	Taşkömüründen elde edilen katı yakıtlar	1.135	900	826	-8,1	12,90	13,47
2713	Petrol koku ve petrol yağlarının diğer kalıntıları	490	569	587	3,1	6,79	7,13
2716	Elektrik enerjisi	255	334	439	31,3	3,29	3,16

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

2-MAKİNE

Yatırımlarda Durağanlık Makine İthalatını Azalttı

2014 yılında makine ithalatı yüzde 6,8 gerilemiş ve 28,1 mil-

yar dolara inmiştir. Türkiye'de yatırımlardaki durağanlık makine ithalatını da azaltmıştır.

Türkiye alt fasıllar itibarıyla her türlü makine ithalatını yüksek miktarda gerçekleştirmektedir. 2014 yılında önemli alt fasılların çoğunda ithalat düşmüştür. Pompa ve kompresör itha-

► TABLO.25 MAKİNE İTHALATINDA ALT FASILLAR

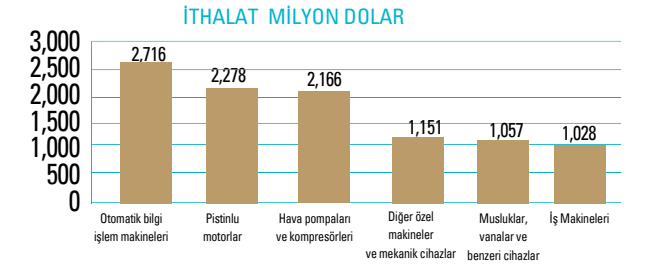
KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
8471	Otomatik bilgi işlem makineleri	2.361	2.651	2.716	2,4	120,03	130,55
8408	Pistonlu motorlar	2.054	2.276	2.278	0,1	15,69	15,73
8414	Hava pompaları ve kompresörleri	1.095	1.261	1.166	-7,6	8,14	8,94
8479	Diğer özel makineler ve mekanik cihazlar	1.065	1.072	1.151	7,4	20,98	23,98
8481	Musluklar, vanalar ve benzeri cihazlar	928	1.106	1.057	-4,5	21,31	20,85
8429	İş Makineleri	1.339	1.268	1.028	-18,9	7,02	6,94
8421	Santrifüjler	881	1.107	959	-13,4	19,79	18,72
8413	Sıvılar için pompalar	793	969	881	-9,0	16,87	16,15
8443	Yazıcı, kopyalama ve faks makineleri	753	824	842	2,1	24,33	22,84
8409	Motorların aksam ve parçaları	735	753	817	8,4	14,72	13,49
8411	Turbo jeter ve diğer gaz türbinleri	660	577	773	34,1	115,60	118,84
8407	Doğrusal veya döner pistonlu motorlar	458	663	662	-0,1	13,31	12,14
8483	Transmisyon milleri, kranklar	568	639	656	2,6	13,57	12,77
8445	Tekstil makineleri	378	566	655	15,7	16,79	17,76
8477	Kauçuk ve plastik makineleri	596	527	641	21,7	12,42	12,70

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

latı yüzde 7,6, musluk ve valf ithalatı yüzde 4,5, iş makineleri ithalatı yüzde 18,9, sıvı pompaları ithalatı yüzde 9,0, santrifüj ithalatı yüzde 13,4, kaldırma ve istifleme makineleri ithalatı yüzde 10,8 azalmıştır.

Buna karşın ithalatı artan alt makine fasılları da olmuştur. İthalatı en yüksek gerçekleşen bilgi işlem makineleri ithalatı yüzde 2,4, pistonlu motorlar ithalatı ise yüzde 0,1 artmıştır.

► ŞEKİL.12 EN ÇOK İTHALATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

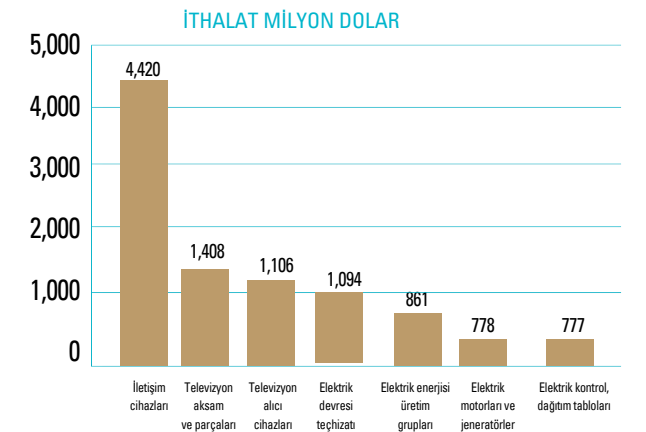
3-ELEKTRİKLI MAKİNE VE CİHAZLAR

Cep Telefonu İthalatında Artış

Elektrikli makine ve cihazlar ithalatı 2014 yılında yüzde 1,1 artarak 17,95 milyar dolara yükselmiş, toplam ithalat içindeki payı da yüzde 7,41 olmuştur. Türkiye elektrikli makine ve cihazlarda çok sayıda alt fasılda yüksek ithalat yapmaktadır. 2014 yılında elektrikli makine cihazla içinden ara malı ve tüketim ürünlerinin ithalatında artışlar sürerken, daha çok yatırımlar ile ilişkili yatırım malı niteliğindeki ürünlerin ithalatı ise azalmıştır.

2014 yılında en yüksek ithalat fasılsı olan akıllı cep telefonlarını içeren iletişim aletleri ithalatı yüzde 11,9 artmış ve 4,42 milyar dolara yükselmiştir. İthal birim fiyatları da bir önceki yıla göre yüzde 8,3 yükselmiştir. Televizyonlar ile televizyon imalatında kullanılan aksam ve parçalar ithalatı da yüzde 5,5 ve yüzde 5,7 artmıştır. Elektronik devreler ithalatı da yüzde 7,6 yükselmiştir. Buna karşın elektrik devresi teçhizatları, elektrik enerjisi üretim grupları, jeneratörler ve elektrik kontrol tabloları ithalatları gerilemiştir.

► ŞEKİL.13 EN ÇOK İTHALATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

► TABLO.26 ELEKTRİKLI MAKİNE VE CİHAZ İTHALATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
8517	İletişim cihazları	2.831	3.951	4.420	11,9	258,40	279,79
8529	Televizyon aksam ve parçaları	1.023	1.332	1.408	5,7	38,52	54,57
8528	Televizyon alıcı cihazları	1.149	1.049	1.106	5,5	41,74	43,13
8536	Elektrik devresi teçhizatı	982	1.119	1.094	-2,2	32,08	32,30
8502	Elektrik enerjisi üretim grupları	1.049	1.247	861	-31,0	10,46	10,91
8501	Elektrik motorları ve jeneratörler	705	825	778	-5,7	9,75	9,14
8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları	548	821	777	-5,4	48,02	53,52
8544	İzole edilmiş teller ve kablolar	623	699	754	7,9	12,84	13,80
8504	Elektrik transformatörleri	599	699	728	4,2	21,10	23,29
8542	Elektronik entegre devreler	522	463	499	7,6	391,86	492,60

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

4-DEMİR VE ÇELİK

Demir Çelik Ürünlerinde Farklı İthalat Eğilimleri

Demir çelik ithalatı 2014 yılında yüzde 6,0 azalmış ve 15,58 milyar dolara gerilemiştir. Dünya'da demir-çelik fiyatlarında önemli düşüşler yaşanmış olmakla birlikte Türkiye'nin demir-çelik ürünleri ithal birim fiyatlarında çok sınırlı düşüşler olmuş veya değişmemiştir. İthalatı yapılan alt fasıllar içinde 2014 yılında farklı eğilimler yaşanmıştır. Özellikle yurt içinde hurda girdisi ile yapılan üretimin pahalı kalması nedeniyle yassı çelik ürünleri ithalatının artmış olduğu görülmektedir. Türkiye'de çok sınırlı üretimi olan paslanmaz çelik ürünleri ithalatında da artışlar olmuştur. Buna karşın külçe demir, alaşımsız çelikten yarı mamuller, alaşımsız çelikten yassı ürünler, pik demiri ve filmaşın ithalatları gerilemiştir.

TABLO.27 DEMİR ÇELİK İTHALATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
7204	Demir külçeler	9.419	7.511	7.150	-4,8	0,38	0,38
7207	Demir ve alaşımsız çelikten yarı mamuller	1.966	2.881	2.515	-12,7	0,53	0,54
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri	2.211	2.460	1.997	-18,8	0,60	0,59
7219	Paslanmaz çelikten yassı hadde mamulleri	799	1.000	1.044	4,4	2,33	2,25
7210	Yassı hadde mamulleri, genişliği 600 mm veya daha fazla olanlar	672	837	893	6,7	0,92	0,89
7225	Yassı hadde mamulleri (genişliği 600 mm veya daha fazla)	893	563	764	35,7	1,00	0,86
7202	Ferro alyajlar	607	551	572	3,8	1,32	1,31
7209	Yassı hadde mamulleri (genişliği > 600 mm, soğuk haddelenmiş, kaplanmamış)	491	500	495	-1,1	0,70	0,68
7201	Dökme demir ve aynalı demir	624	414	392	-5,4	0,42	0,43
7213	Demir veya alaşımsız çelikten filmaşın	286	303	342	12,9	0,72	0,68
7216	Demir veya alaşımsız çelikten profiller	363	376	253	-32,8	0,76	0,73
7228	Diğer alaşımlı çelikten çubuk ve profiller;	230	220	218	-0,9	1,36	1,32

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

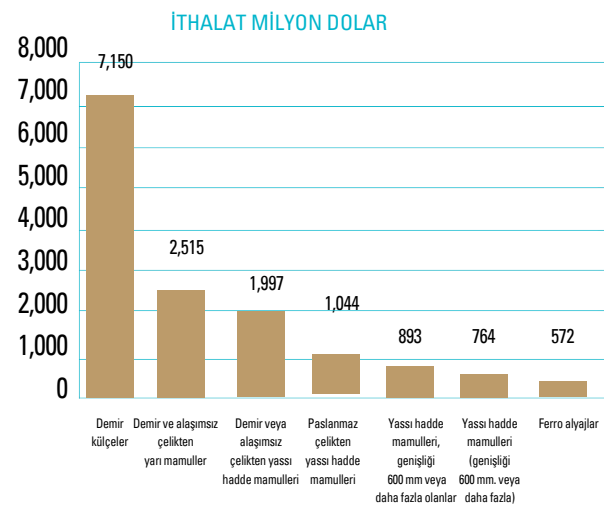
5-MOTORLU KARA TAŞITLARI

Binek Otomobilleri İthalatı Düştü

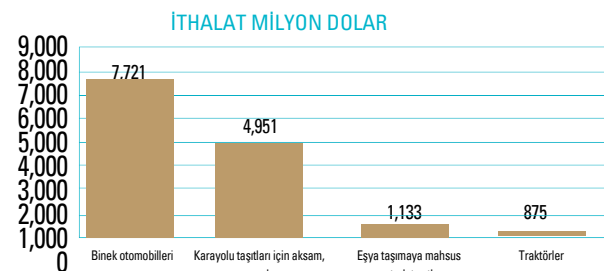
Motorlu kara taşıtları ithalatı 2014 yılında yüzde 6,4 gerileyerek 15,74 milyar dolara düşmüş, toplam ithalat içindeki payı da yüzde 6,5'e inmiştir.

Motorlu kara taşıtları ithalatındaki gerilemede binek otomo-

ŞEKİL.14 EN ÇOK İTHALATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

ŞEKİL.15 EN ÇOK İTHALATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

billeri ithalatındaki azalma belirleyici olmuştur. Binek otomobilleri ithalatı yüzde 15,4 düşerek yaklaşık 1,4 milyar dolar azalmıştır. Motorlu kara taşıtları için aksam ve parça ithalatı

ise yüzde 1,2 artmıştır. 2014 yılında otomotiv üretimindeki artış nedeniyle aksam ve parça ithalatı artışı sürmüştür. Traktör ithalatında da yüzde 35,4 ile önemli bir artış yaşanmıştır.

TABLO.28 MOTORLU KARA TAŞIT İTHALATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
8703	Binek otomobilleri	7.251	9.130	7.721	-15,4	12,24	12,50
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parçalar	4.491	4.894	4.951	1,2	10,02	10,06
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	1.070	1.089	1.133	4,0	9,91	9,71
8701	Traktörler	757	646	875	35,4	9,63	9,53
8702	10 veya daha fazla kişi taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	261	249	269	7,9	12,03	12,20
8716	Römorklar ve yarı römorklar	208	206	197	-4,0	4,92	5,27
8711	Motosikletler	104	151	178	17,7	10,08	10,32
8705	Özel amaçlı motorlu taşıtlar	119	179	150	-16,2	10,30	12,24

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

6-PLASTİK VE MAMULLERİ

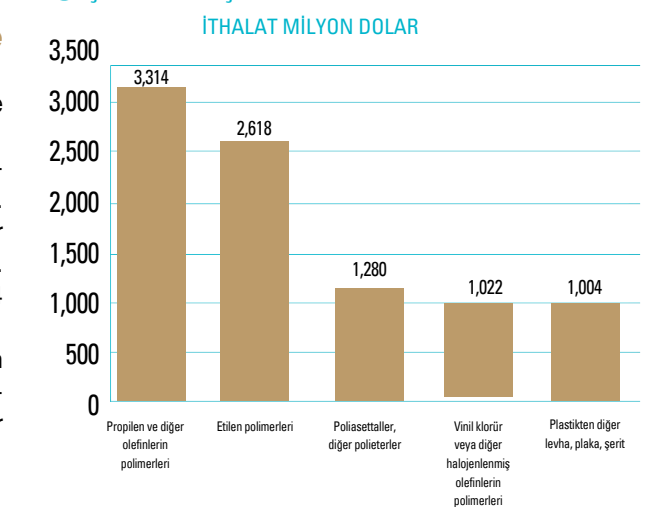
Plastik Hammaddelerinde Dışa Bağımlılık İle İthalat Artıyor

Plastik ve mamulleri ithalatı 2014 yılında yüzde 1,9 artmış ve 14,15 milyar dolara yükselmiştir.

Türkiye plastik hammaddelerinde büyük ölçüde dışa bağımlıdır. Bu nedenle plastik ithalatında artış eğilimi sürmektedir. 2014 yılında plastik hammaddeleri olan propilen ve polimer ithalatı yüzde 11,5 artmış ve 3,31 milyar dolara yükselmiştir. Diğer bir hammadde olan etilen polimer ithalatı da yüzde 2,4 artmıştır.

2014 yılında hammaddelerin dışında plastik mamullerinin önemli fasıllarında da ithalatın arttığı görülmektedir. Plastikten eşyalar, levhalar ve eşya taşımaya mahsus malzemeler ithalatları da artmıştır.

ŞEKİL.16 EN ÇOK İTHALATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

► TABLO.29 PLASTİK VE MAMULLERİ İTHALATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
3902	Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri	2.777	2.974	3.314	11,5	1,69	1,75
3901	Etilen polimerleri	2.305	2.557	2.618	2,4	1,70	1,75
3907	Poliasetaller, diğer polieterler	1.279	1.438	1.280	-11,0	2,21	2,35
3904	Vinil klorür veya diğer halojenlenmiş olefinlerin polimerleri	918	1.117	1.022	-8,5	1,16	1,15
3920	Plastikten diğer levha, plaka, şerit	835	937	1.004	7,2	4,03	3,98
3903	Stiren polimerleri	1.012	1.075	974	-9,4	2,12	2,04
3926	Plastikten diğer eşya	578	642	703	9,4	10,01	10,12
3909	Amino reçineler, fenolik reçineler	512	554	534	-3,6	2,67	2,60
3906	Akrilik polimerleri	375	447	452	1,0	2,40	2,33
3919	Kendinden yapışkan levha, plaka, bandlar, şerit, film, folye	267	323	339	5,1	6,01	6,11
3908	Poliamidler	248	282	288	2,1	3,16	3,17
3921	Plastikten diğer plakalar, levhalar	218	237	277	17,1	4,07	4,22
3923	Plastiklerden tıpa, kapak, kapsül vb	197	225	246	9,2	5,95	5,39
3917	Plastikten hortumlar ve borular	212	222	209	-6,0	9,57	9,18

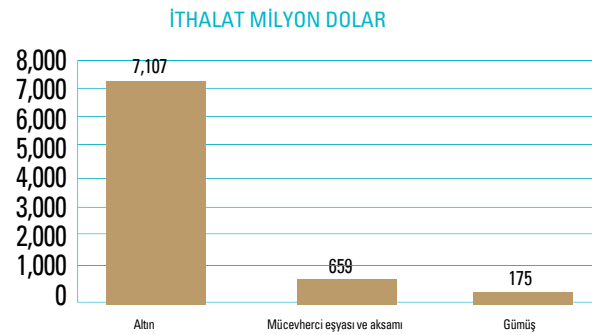
KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

7- KIYMETLİ VE YARI KIYMETLİ TAŞLAR

Altın İthalatında Yüzde 53,0 Gerileme

Kıymetli taş ve metaller ithalatı altın'ı da içermekte olup altın ithalatındaki oynaklıklara bağlı olarak önemli dalgalanmalar göstermektedir. 2012 yılında 8,64 milyar dolar olan ithalat 2013 yılında 16,23 milyar dolara yükselmiş, 2014 yılında ise 8,12 milyar dolara inmiştir. Alt fasıllar itibarıyla altın ithalatı yüzde 53 azalmış ve 7,1 milyar dolara inmiştir. Diğer kıymetli taşlar ile gümüş ithalatı da yüzde 9,2 ve yüzde 14,0 azalmıştır.

► ŞEKİL.17 EN ÇOK İTHALATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

► TABLO.30 KIYMETLİ TAŞ VE METAL İTHALATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
7108	Altın	7.637	15.127	7.107	-53,0	43.097,00	37.015,00
7113	Mücevherci eşyası ve aksesuarı	511	725	659	-9,2	8.632,00	8.131,00
7106	Gümüş	216	203	175	-14,0	678,45	550,61
7117	Taklit mücevherci eşyası	91	104	109	5,4	72,08	55,61

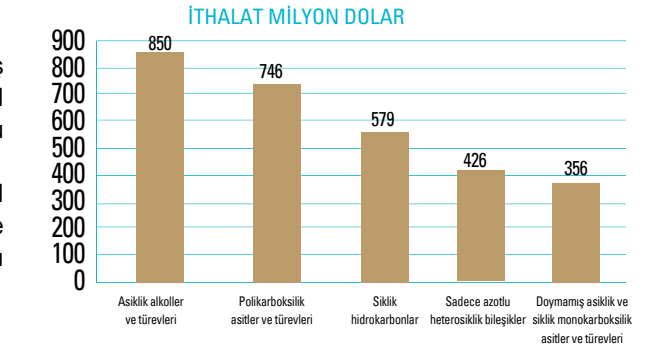
KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

8-ORGANİK KİMYASAL ÜRÜNLER

Dışa Bağımlı Organik Kimyasallarda İthalat Artışı

Organik kimyasallar ithalatı 2014 yılında yüzde 9,8 artmış ve 5,83 milyar dolar olmuştur. Türkiye organik kimyasal ürünlerde önemli ölçüde dışa bağımlı bulunmakta ve bu nedenle ithalattaki kademeli artış sürmektedir. Alt fasıllar içinde iki büyük ürün grubundan asitlik alkol ithalatı yüzde 8,7, polikarboksilik asit ithalatı ise yüzde 20,2 artmıştır. Diğer alt fasılların yine çoğunda ithalat artışı yaşanmıştır.

► ŞEKİL.18 EN ÇOK İTHALATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

► TABLO.31 ORGANİK KİMYASAL ÜRÜNLER İTHALATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
2905	Asitlik alkol ve türevleri	691	782	850	8,7	0,91	0,87
2917	Polikarboksilik asitler ve türevleri	535	621	746	20,2	1,38	1,21
2902	Siklik hidrokarbonlar	610	635	579	-8,8	1,63	1,53
2933	Sadece azotlu heterosiklik bileşikler	325	356	426	19,6	5,68	4,97
2916	Doymamış asitlik ve siklik monokarboksilik asitler ve türevleri	334	340	356	4,5	2,19	2,12
2915	Doymuş asitlik monokarboksilik asitler	276	295	347	17,6	1,03	1,21
2901	Asitlik hidrokarbonlar	88	26	252	860,4	1,79	1,31

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

9-HASSAS OPTİK ÖLÇME TIBBİ CİHAZLARI

Hassas Ölçü-Optik ve Tıbbi Cihaz İthalatında Yüzde 7,0 Artış

Hassas ölçü, optik ve tıbbi cihaz ithalatı 2014 yılında yüzde 7,0 artmış ve 4,88 milyar dolara yükselmiştir. İleri teknoloji yoğunluklu ürünler olan hassas ölçü, optik ve tıbbi cihazlarda Türkiye büyük ölçüde dışa bağımlıdır ve bu ne-

► TABLO.32 HASSAS ÖLÇÜ, OPTİK VE TIBBİ CİHAZ İTHALATINDA ALT FASILLAR

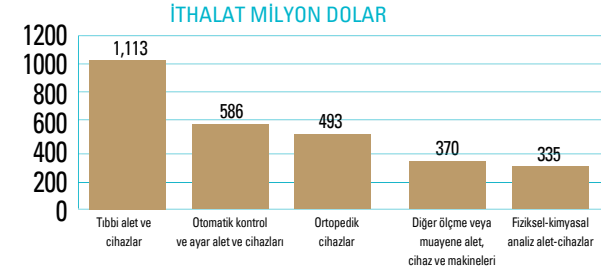
KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
9018	Tıbbi alet ve cihazlar	915	993	1.113	12,0	50,69	46,94
9032	Otomatik kontrol ve ayar alet ve cihazları	518	558	586	5,0	29,77	30,33
9021	Ortopedik cihazlar	417	484	493	1,9	590,05	554,14
9031	Diğer ölçme veya muayene alet, cihaz ve makineleri	344	340	370	8,8	71,74	65,75
9027	Fiziksel-kimyasal analiz alet-cihazlar	300	336	335	-0,5	130,98	128,38
9013	Sıvı kristalli termostat, lazerler, diğer optik cihaz ve aletler	153	266	290	9,3	143,48	109,28
9022	X, alfa, beta veya gama ışını cihazlar	220	241	250	3,6	107,35	105,69
9026	Sıvı ve gazların akış, seviye ve basınçlarını ölçmeye mahsus cihazlar	183	208	212	1,6	73,57	76,85
9001	Optik lifler, demetleri, kablolar	114	137	187	36,1	25,11	13,45
9004	Gözlükler ve benzerleri	129	140	156	11,3	87,51	90,70

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

denle ithalat artış eğilimindedir.

2014 yılında tıpta kullanılan alet ve cihaz ithalatı yüzde 12, otomatik kontrol ve ayar aletleri ithalatı yüzde 5,0, diğer ölçme aletleri ithalatı ise yüzde 8,8 artmıştır.

ŞEKİL.19 EN ÇOK İTHALATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

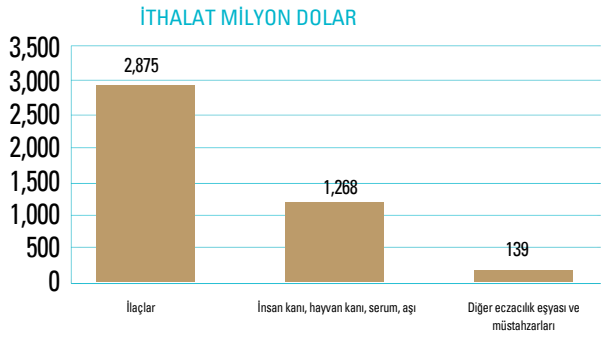
10-ECZACILIK ÜRÜNLERİ

Eczacılık Ürünleri İthalatında Artış Eğilimi Sürüyor

Eczacılık ürünleri ithalatı 2014 yılında yüzde 6,7 artmış ve 4,43 milyar dolara yükselmiştir. Türkiye belirli eczacılık ürünlerinde de dışa bağımlı bulunmaktadır. Bu nedenle eczacılık ürünleri ithalatı artış eğilimindedir.

En büyük ithalat faslı olan ilaçların ithalatı 2014 yılında yüzde 1,9, kan-serum-aşı-toksin ithalatı yüzde 20,5 ve diğer eczacılık ürünleri ithalatı da yüzde 10,1 artmıştır.

ŞEKİL.20 EN ÇOK İTHALATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

TABLO.33 ECZACILIK ÜRÜNLERİ İTHALATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
3004	İlaçlar	2.739	2.823	2.875	1,86	77,00	76,45
3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı	972	1.052	1.268	20,48	362,26	355,05
3006	Diğer eczacılık eşyası ve müstahzarları	131	126	139	10,11	81,24	84,26

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

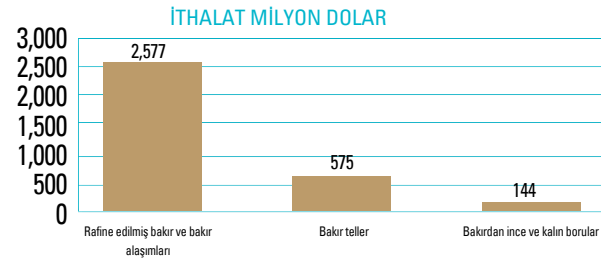
11-BAKIR VE BAKIRDAN EŞYALAR

Bakır Fiyatlarında Gerileme İthalatı Azalttı

Bakır ve bakırdan eşya ithalatı 2014 yılında yüzde 3,8 azalmış ve 3,57 milyar dolara inmiştir. Bakır ithalatındaki gerilemede küresel ölçekte bakır fiyatlarında görülen düşüş belirleyici olmuştur. İthal birim fiyatları gerilemiştir.

2014 yılında rafine bakır ve bakır alaşımları, bakır teller, bakırdan borular ve bakır sac ve levha ithalatları gerilemiştir.

ŞEKİL.21 EN ÇOK İTHALATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

TABLO.34 BAKIR VE BAKIRDAN EŞYA İTHALATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
7403	Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları	2.879	2.730	2.577	-5,6	7,48	7,04
7408	Bakır teller	592	575	575	-0,1	7,75	7,27
7411	Bakırdan ince ve kalın borular	149	157	144	-8,1	8,97	8,45

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

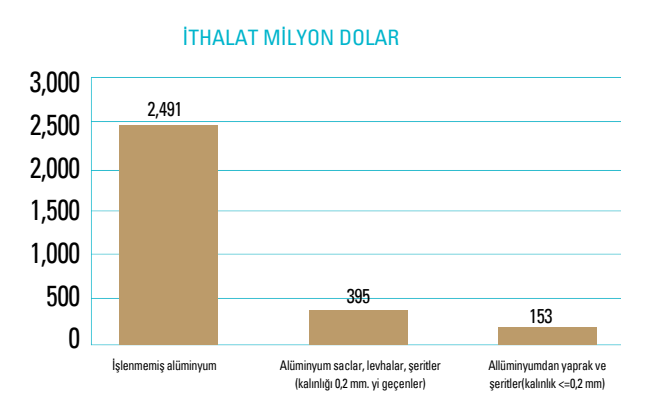
12-ALÜMİNYUM VE ALÜMİNYUMDAN EŞYALAR

İşlenmemiş Alüminyum İthalatında Artış

Alüminyum ve alüminyumdan eşya ithalatı 2014 yılında yüzde 8,1 artmış ve 3,5 milyar dolara yükselmiştir.

İthalat artışında işlenmemiş alüminyum ithalatındaki yüzde 13,8 artış belirleyici olmuştur. 2,49 milyar dolar tutarında işlenmemiş alüminyum ithal edilmiştir. Alüminyumdan sac ve levha, yaprak şeritler, tel ve çubuklar ile profil ithalatı ise gerilemiştir. Alüminyumdan diğer eşya ithalatı yüzde 16,7 artmıştır.

ŞEKİL.22 EN ÇOK İTHALATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

TABLO.35 ALÜMİNYUM VE ALÜMİNYUMDAN EŞYA İTHALATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
7601	İşlenmemiş alüminyum	2.111	2.189	2.491	13,8	2,21	2,28
7606	Alüminyum saclar, levhalar, şeritler (kalınlığı 0,2 mm. yi geçenler)	350	410	395	-3,5	3,84	3,62
7607	Alüminyumdan yaprak ve şeritler (kalınlık <= 0,2mm)	141	159	153	-3,7	4,75	4,73
7616	Alüminyumdan diğer eşya	63	72	84	16,7	10,88	9,65

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

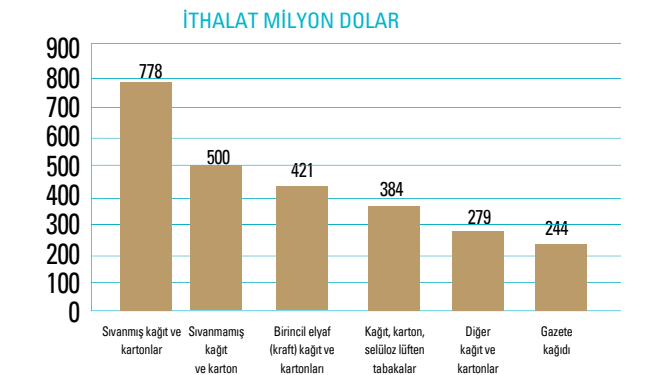
13-KAĞIT KARTON VE EŞYALARI

Kağıt Karton ve Kağıttan Eşya'da İthalat Artışı

Kağıt, karton ve kağıttan eşya ithalatı 2014 yılında yüzde 2,6 artmış ve 3,17 milyar dolar olmuştur. Türkiye kağıt hammaddesi olan selülozun yanı sıra kağıt ve karton ile ürünlerinde de önemli ithalat gerçekleştirmektedir.

Çok sayıda alt fasılda 2014 yılında da ithalat artışı sürmüştür. Sıvanmış kağıt ve karton ithalatı yüzde 9,2, birincil elyaf kağıt ve karton ithalatı yüzde 2,7, tabaka ithalatı ise yüzde 5,7 artmıştır. Sıvanmamış kağıt ve karton ile gazete kağıdı ithalatı ise azalmıştır.

ŞEKİL.23 EN ÇOK İTHALATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

TABLO.36 KAĞIT, KARTON VE KAĞITTA EŞYA İTHALATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
4810	Sıvanmış kağıt ve kartonlar	641	712	778	9,2	0,91	0,88
4802	Sıvanmamış kağıt ve karton	505	536	500	-6,7	0,99	1,00
4804	Birincil elyaf (kraft) kağıt ve kartonları	355	410	421	2,7	0,79	0,77
4811	Kağıt, karton, selüloz liften tabakalar	343	365	384	5,3	2,70	2,58
4805	Diğer kağıt ve kartonlar	258	284	279	-1,8	0,68	0,71
4801	Gazete kağıdı	295	276	244	-11,8	0,63	0,62

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

14-HAVACILIK VE UZAY TAŞITLAR

Hava ve Uzay Taşıtları İthalatında Önemli Artış

2014 yılında hava ve uzay taşıtları ile bunların aksam ve parçaları ithalatı yüzde 27,4 artmış ve 3,02 milyar dolara yükselmiştir. Alt fasıllar içinde helikopter, uçaklar ve uzay araçları ile uydular ithalatı yüzde 36,5 artmış ve 2,68 milyar dolara ulaşmıştır. Hava taşıtlarının aksam ve parça ithalatı ise yüzde 10,3 gerilemiştir.

► TABLO.37 HAVA VE UZAY TAŞITLARI İTHALATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
8802	Hava ve uzay taşıtları	2.640	1.960	2.677	36,5	679,53	964,22
8803	Hava ve uzay taşıtlarının aksam ve parçaları	467	349	313	-10,3	595,91	563,63

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

15-PAMUK, PAMUK İPLİĞİ VE PAMUKLU MENSUCAT

Pamuk İthalatında Artış Sürüyor

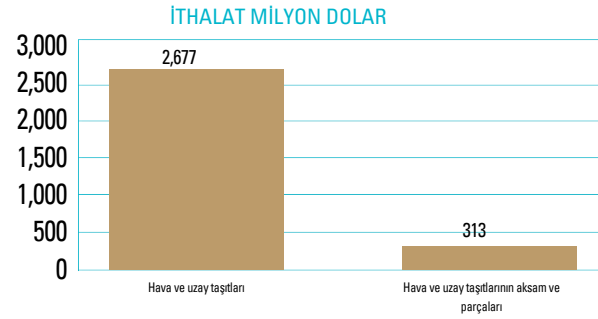
Pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat ithalatı 2014 yılında yüzde 1,1 artmış ve 3,02 milyar dolar olmuştur. Türkiye özellikle pamukta giderek dışa bağımlı hale gelmektedir. Pamuk ipliği ve pamuklu mensucat ürünleri ithalatına uygulanan korunma önlemleri de etkili olmaktadır. 2014 yılında pamuk ithalatı yüzde 4,1 artmış ve 1,75 milyar dolara yükselmiştir. Pamuk ipliği ithalatı da yüzde 1,0 artmıştır. Buna karşın çeşitli gruplardaki pamuklu mensucat ithalatları gerilemiştir.

► TABLO.38 PAMUK, PAMUK İPLİĞİ VE PAMUKLU MENSUCAT İTHALATINDA ALT FASILLAR

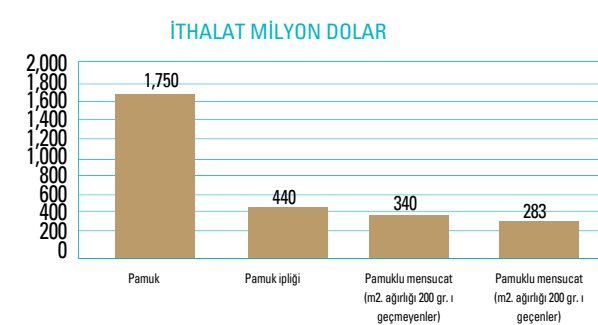
KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
5201	Pamuk	1.275	1.681	1.750	4,1	1,93	1,92
5205	Pamuk ipliği	334	435	440	1,0	3,59	3,37
5208	Pamuklu mensucat (m2. ağırlığı 200 gr. ı geçmeyenler)	351	389	340	-12,7	8,03	8,64
5209	Pamuklu mensucat (m2 ağırlığı 200 gr. ı geçenler)	277	300	283	-5,7	7,68	7,57

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

► ŞEKİL.24 EN ÇOK İTHALATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

► ŞEKİL.25 EN ÇOK İTHALATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

16-KAUÇUK VE KAUÇUKTAN EŞYA

Kauçuk ve Kauçuktan Eşya İthalatında Gerileme

2014 yılında kauçuk ve kauçuktan eşya ithalatı yüzde 6,7 gerilemiş ve 2,86 milyar dolara inmiştir. Alt fasıllar içinde önemli yer tutan kauçuktan yeni dış lastikler ithalatı yüzde 8,9 ve türetilen taklit kauçuk ithalatı yüzde 8,8 azalmıştır. Vulkanize kauçuktan eşyalar ithalatı ise yüzde 6,9 artmıştır.

► TABLO.39 KAUÇUK VE KAUÇUKTAN EŞYA İTHALATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	940	1.028	936	-8,9	5,43	4,98
4002	Taklit kauçuk	780	691	631	-8,8	2,59	2,31
4016	Sertleştirilmemiş vulkanize kauçuktan diğer eşya	296	336	360	6,9	12,35	12,03
4001	Tabii kauçuk	461	396	326	-17,6	2,75	2,07
4009	Vulkanize edilmiş kauçuktan boru ve hortumlar	113	128	132	2,6	12,34	10,77
4015	Vulkanize kauçuktan her türlü giyim eşyası ve aksesuarı	109	109	110	0,5	5,77	5,68

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

17- DEMİR VE ÇELİKTEN EŞYA

Demir ve Çelikten Eşya İthalatında Farklı Eğilimler

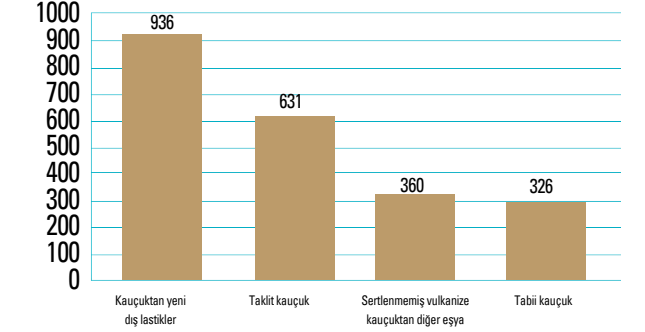
Demir ve çelikten eşya ithalatı 2014 yılında yüzde 5,1 gerilemiştir. İthalattaki gerilemede küresel ölçekte demir-çelik fiyatlarının düşmesi de kısmen etkili olmuştur. Alt fasıllar itibarıyla ithalatta önemli ithal kalemlerinde farklı gelişmeler yaşanmıştır. Vidalar, civatalar, somunlar, inşaat aksamı ile sac ve çubukların ithalatı artmıştır. Buna karşın boru ve profiller, diğer eşyalar ile boru bağlantı ve parçaları ithalatı gerilemiştir.

► TABLO.40 DEMİR VE ÇELİKTEN EŞYA İTHALATINDA ALT FASILLAR

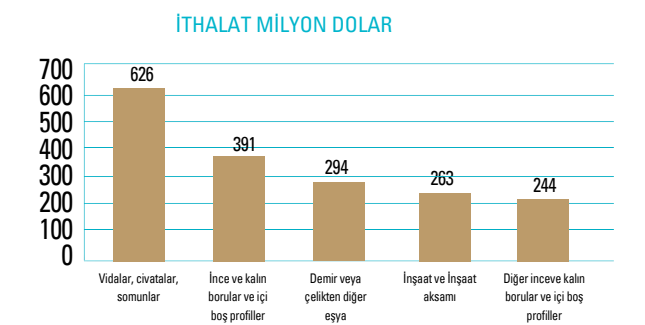
KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
7318	Vidalar, civatalar, somunlar	527	617	626	1,5	6,33	6,21
7304	İnce ve kalın borular ve içi boş profiller	370	412	391	-5,1	1,45	1,38
7326	Demir veya çelikten diğer eşya:	278	306	294	-3,9	4,04	3,89
7308	İnşaat ve inşaat aksamı	208	238	263	10,7	2,80	2,96
7306	Diğer ince ve kalın borular ve içi boş profiller	249	314	244	-22,4	2,40	2,08
7307	Boru bağlantı parçaları	155	180	166	-8,0	6,85	6,19

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

► ŞEKİL.26 EN ÇOK İTHALATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014 İTHALAT MİLYON DOLAR

► ŞEKİL.27 EN ÇOK İTHALATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014 İTHALAT MİLYON DOLAR

18-SENTETİK VE SUNİ FİLAMENLER

İplik ve Mensucat İthalatında Artış

Sentetik ve suni filament ithalatı 2014 yılında yüzde 13 artmış ve 2,36 milyar dolar olmuştur.

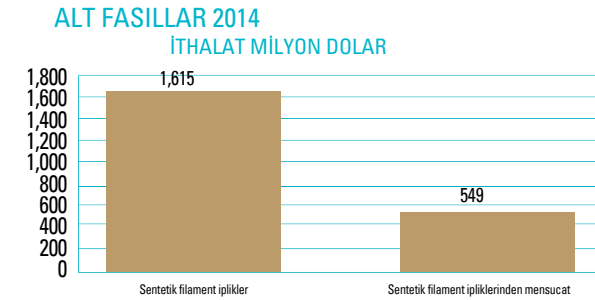
Alt fasıllar içinde sentetik filament iplikleri ithalatı yüzde 12,4, sentetik filament ipliklerinden dokunmuş mensucat ithalatı ise yüzde 132 artmıştır.

► TABLO.41 SENTETİK VE SUNİ FİLAMEN İTHALATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
5402	Sentetik filament iplikleri	1.485	1.436	1.615	12,4	2,65	2,52
5407	Sentetik filament ipliklerinden mensucat	527	485	549	13,2	6,55	6,20

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

► ŞEKİL.28 EN ÇOK İTHALATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

19-HUBUBAT

Buğday İthalatında Sıçrama

Hububat ithalatı 2014 yılında yüzde 17 artmış ve 2,34 milyar dolara yükselmiştir.

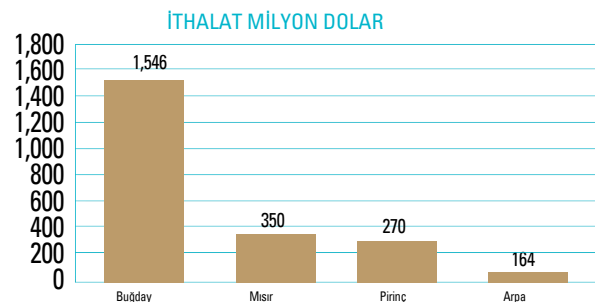
2014 yılında Buğday ithalatı yüzde 19,9 oranında önemli bir sıçrama göstermiştir. Pirinç ithalatı yüzde 84,2 ve arpa ithalatı yüzde 92,4 artmıştır. Hava koşullarına bağlı olarak yaşanan üretim düşüşü nedeniyle ithalatlar önemli ölçüde artmıştır. Mısır ithalatı ise yüzde 26,0 gerilemiştir.

► TABLO.42 HUBUBAT İTHALATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
1001	Buğday	1.126	1.289	1.546	19,9	0,32	0,29
1005	Mısır	246	473	350	-26,0	0,31	0,25
1006	Pirinç	111	151	277	84,2	0,53	0,56
1003	Arpa	27	86	164	91,4	0,33	0,24

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

► ŞEKİL.29 EN ÇOK İTHALATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

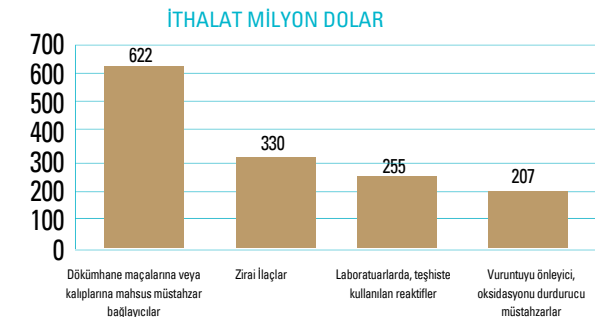

20- MUHTELİF KİMYASAL ÜRÜNLER

Muhtelif Kimyasal Maddelerin Büyük Bölümünde İthalat Artışı Sürüyor

Muhtelif kimyasal maddeler ithalatı 2014 yılında yüzde 7,2 artarak 2,28 milyar dolara yükselmiştir. İthal edilen muhtelif kimyasal maddelerin önemli bölümünde üretim kapasitesi yeterli değildir veya yoktur ve bu nedenle ithalat artışı sürmektedir. İthalatı yapılan fasılların tamamına yakınında 2014 yılında da ithalat artışı gerçekleşmiştir.

► ŞEKİL.30 EN ÇOK İTHALATI YAPILAN ALT FASILLAR 2014

► TABLO.43 MUHTELİF KİMYASAL MADDELER İTHALATINDA ALT FASILLAR

KOD	ÜRÜN	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %	2013 Birim Fiyatı \$/kg	2014 Birim Fiyatı \$/kg
3824	Dökümhane maçalarına veya kalıplarına mahsus müstahzar bağlayıcılar	568	601	622	3,5	2,49	2,49
3808	Zirai ilaçlar	332	324	330	1,7	7,46	7,04
3822	Laboratuvarlarda, teşhiste kullanılan reaktifler	226	236	255	8,3	28,13	38,02
3811	Vuruntuyu önleyici, oksidasyonu durdurucu müstahzarlar	188	202	207	2,7	4,01	4,00
3817	Karşım halinde alkalibenzenler, alkalinaftalenler	137	163	148	-8,8	1,81	1,82
3815	Reaksiyon başlatıcılar, hızlandırıcılar, katalitik müstahzarlar	57	50	126	153,5	9,21	15,47
3823	Sınai mono karboksilik yağ asitleri, rafinaj mahsulü asit yağları, sınai yağ alkoller	117	104	115	10,3	1,17	1,15

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

IV.8 ÜLKELERE VE FASILLARA GÖRE İTHALAT

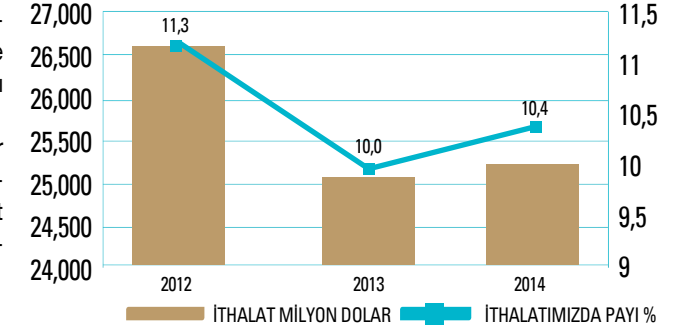
1. RUSYA

Rusya'dan İthalatta Artış

2014 yılında Rusya'dan yapılan ithalatta yüzde 0,9 artış olmuş ve ithalat 25,3 milyar dolara yükselmiştir. Rusya yüzde 10,4'e çıkan payı ile en çok ithalat yaptığımız ülke olmayı sürdürmüştür.

Fiyatları düşen mineral yakıtlar ve yağlar, demir çelik, bakır ve bakırdan eşya ile organik kimyasal ürünler ithalatı düşerken diğer ürünlerin ithalatı artmıştır. Özellikle hububat ile hayvansal ve bitkisel yağ ithalatında yüksek artışlar olmuştur.

► ŞEKİL.31 RUSYA'DAN İTHALAT VE İTHALATIMIZDA PAYI

► TABLO.44 RUSYA'DAN YAPILAN İTHALATTA FASILLAR

KOD	FASILLAR	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İthalat	26.625	25.064	25.288	0,9
27	Mineral yakıtlar ve mineral yağlar	19.013	17.119	16.493	-3,7
72	Demir ve çelik	2.648	2.925	2.689	-8,1
10	Hububat	887	1.005	1.451	44,4
76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	974	841	1.109	31,8
15	Hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağlar	646	549	876	59,6
31	Gübreler	283	324	363	12,0
74	Bakır ve bakırdan eşya	303	348	301	-13,5
23	Gıda sanayinin kalıntı ve döküntüleri, hayvanlar için hazırlanmış kaba yemler	247	240	288	19,8
29	Organik kimyasal ürünler	271	315	248	-21,0
76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	411	409	440	7,5
39	Plastikler ve mamulleri	306	353	384	8,8

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

2. ÇİN

Çin'den İthalat Yüzde 0,9 Arttı

Çin'den yapılan ithalat 2014 yılında da yüzde 0,9 ile artışını sürdürmüş ve 24,9 milyar dolara yükselmiştir. Çin yüzde 10,3 payı ile en çok ithalat yaptığımız ikinci ülke olmayı sürdürmektedir. Çin'den çok sayıda fasılda önemli ithalat yapılmaktadır. 2014 yılında en çok ithalat yapılan elektrikli cihaz ile makineler ithalatı gerilemiş, diğer tüm ürün gruplarında ise ithalat artmıştır. Demir çelik ithalatı yüzde 77,5 yükselmiştir. Koruma önlemi uygulanan ayakkabıların ithalatında ise gerileme yaşanmıştır.

► TABLO.45 ÇİN'DEN YAPILAN İTHALATTA FASILLAR

KOD	FASILLAR	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İthalat	21.295	24.686	24.918	0,9
85	Elektrikli makine ve cihazlar	5.582	6.697	6.483	-3,2
84	Makine	5.054	6.017	5.249	-12,8
39	Plastikler ve mamulleri	778	1.020	994	-2,5
94	Mobilyalar	560	689	777	12,8
29	Organik kimyasal ürünler	539	599	719	19,9
73	Demir veya çelikten eşya	594	688	695	1,0
72	Demir ve çelik	312	365	649	77,5
90	Hassas Optik, ölçü, kontrol, ayar alet ve cihazları	451	611	625	2,3
87	Motorlu kara taşıtları	510	552	604	9,4
54	Sentetik ve suni filamentler	555	547	578	5,6
95	Dünyaca, oyun ve spor malzemeleri	492	495	564	13,8
62	Ürümlemiş giyim eşyası	521	563	561	-0,4
64	Ayakkabılar	482	537	486	-9,5
48	Kağıt ve karton ile kağıttan veya kartondan eşya	189	248	322	29,6
42	Deri-saracive eşyası	252	312	314	0,6
69	Seramik mamulleri	196	254	312	23,0
55	Sentetik ve suni devamsız lifler	350	230	309	34,2

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

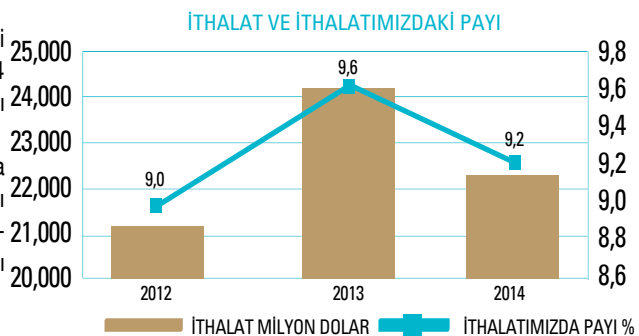
3. ALMANYA

Almanya'dan İthalatta Hızlı Gerileme

Almanya'dan yapılan ithalat 2014 yılında yüzde 7,5 ile ilk yirmi ithalatçı içinde göreceli daha hızlı gerilemiş yavaşlamış ve 22,4 milyar dolara inmiştir. Almanya'nın ithalatımız içindeki payı yüzde 9,2'ye inmiştir.

Almanya'dan yapılan makine ithalatı yüzde 1,8, motorlu kara taşıtları ithalatı yüzde 7,1, elektrikli makine ve cihazlar ithalatı yüzde 14,4, demir-çelik ithalatı yüzde 15,8 gerilemiştir. Kimyasal maddeler, hassas ölçü aletleri ile kıymetli taşlar ithalatı ise artmıştır.

► ŞEKİL.33 ALMANYA'DAN İTHALAT VE İTHALATIN GELİŞİMİ

İTHALAT MİLYON DOLAR İTHALATIMIZDA PAYI %

► TABLO.46 ALMANYA'DAN YAPILAN İTHALATTA FASILLAR

KOD	FASILLAR	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İthalat	21.401	24.182	22.369	-7,5
84	Makine	4.917	5.527	5.428	-1,8
87	Motorlu kara taşıtları	4.826	5.622	5.223	-7,1
85	Elektrikli makine ve cihazlar	1.749	1.996	1.709	-14,4
39	Plastikler ve mamulleri	1.461	1.682	1.612	-4,2
90	Hassas optik, ölçü, kontrol, ayar alet ve cihazları	720	828	861	4,0
30	Eczacılık ürünleri	725	824	857	4,0
72	Demir ve çelik	862	854	719	-15,8
48	Kağıt ve karton, kağıttan veya kartondan eşya	510	533	518	-2,8
29	Organik kimyasal ürünler	476	491	464	-5,4
38	Muhtelif kimyasal maddeler	399	433	455	5,1
73	Demir veya çelikten eşya	335	425	444	4,6
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar	324	384	432	12,4
32	Boya, pigment, vernik, macun, mürekkep	333	358	340	-5,2

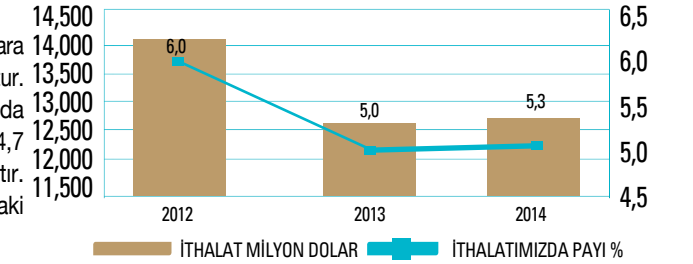
KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

4. ABD

ABD'den İthalatta Demir Çelik İle Hava Uçakları Etkisi

ABD'den ithalat 2014 yılında yüzde 1,0 artarak 12,73 milyar dolara yükselmiştir. ABD'nin ithalatımız içindeki payı yüzde 5,3 olmuştur. ABD'den yapılan ithalatta en yüksek iki kalemden 2014 yılında önemli gelişmeler yaşanmıştır. Demir-çelik ithalatı yüzde 24,7 gerilerken, hava ve uçaklar ithalatı yüzde 67,3 artmıştır. Mineral yakıtlar ve yağlar ile plastik ve mamulleri dışındaki ürünlerin ithalatında da artışlar yaşanmıştır.

► ŞEKİL.34 ABD'DEN İTHALAT VE İTHALATIN GELİŞİMİ

İTHALAT MİLYON DOLAR İTHALATIMIZDA PAYI %

► TABLO.47 ABD'DEN YAPILAN İTHALATTA FASILLAR

KOD	FASILLAR	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İthalat	14.131	12.596	12.728	1,0
72	Demir ve çelik	2.723	2.066	1.555	-24,7
88	Hava ve uçak taşıtları bunların aksam ve parçaları	1.757	836	1.398	67,3
84	Makine	1.051	1.174	1.258	7,2
27	Mineral yakıtlar ve mineral yağlar	1.550	1.149	1.075	-6,5
52	Pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat	658	874	918	5,1
90	Hassas optik, ölçü, kontrol, ayar alet ve cihazları	685	755	833	10,3
30	Eczacılık ürünleri	570	506	598	18,1
39	Plastikler ve mamulleri	471	636	532	-16,3
29	Organik kimyasal ürünler	443	430	497	15,6
85	Elektrikli makine ve cihazlar	485	440	484	10,0
48	Kağıt ve karton, kağıttan veya kartondan eşya	298	315	322	2,2
87	Motorlu kara taşıtları	231	203	312	53,3
12	Yağlı tohum ve meyveler	397	237	294	23,8

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

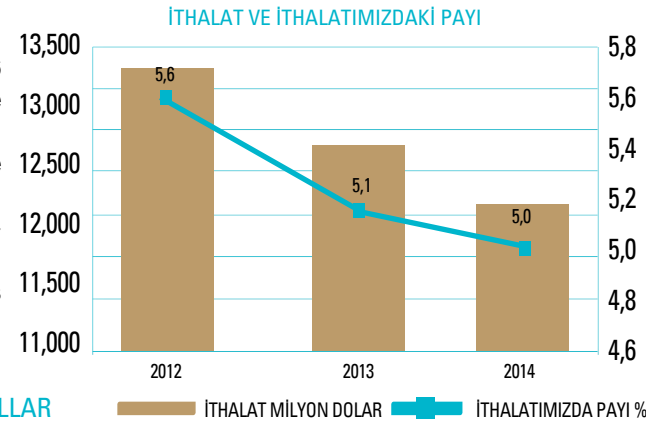
5. İTALYA

İtalya'dan İthalat Mineral Yakıtlar ve Demir-Çelik ile Geriledi

İtalya'dan ithalat 2014 yılında yüzde 6,4 gerilemiş ve 12,06 milyar dolar olmuştur. İtalya'nın ithalatımızdaki payı yüzde 5,0'e inmiştir.

2014 yılında İtalya'dan yapılan ithalatta mineral yakıtlar ve yağlar ithalatı yüzde 21,6, demir çelik ithalatı yüzde 10, demir çelikten eşya ithalatı yüzde 13,4 gerilemiştir. Eczacılık ürünleri ithalatı da yüzde 19,2 düşmüştür. İtalya'dan yapılan ithalatta 2014 yılında plastik ve mamulleri ile hassas ölçü aletleri ithalatı ise yükselmiştir.

ŞEKİL.35 İTALYA'YA İTHALAT VE İTALYA'NIN İTHALATIMIZDAKİ PAYI

TABLO.48 İTALYA'DAN YAPILAN İTHALATTA FASILLAR

KOD	FASILLAR	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İthalat	13.344	12.885	12.056	-6,4
84	Makine	3.373	3.248	3.215	-1,0
27	Mineral yakıtlar ve mineral yağlar	2.756	1.840	1.442	-21,6
87	Motorlu kara taşıtları	910	975	969	-0,6
39	Plastikler ve mamulleri	709	754	796	5,5
85	Elektrikli makine ve cihazlar	686	712	666	-6,5
72	Demir ve çelik	589	523	471	-10,0
30	Eczacılık ürünleri	289	379	306	-19,2
90	Hassa optik, ölçü, kontrol, ayar alet ve cihazları	288	287	305	6,3
73	Demir veya çelikten eşya	309	344	298	-13,4
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar	218	255	249	-2,4
40	Kauçuk ve kauçuktan eşya	202	224	210	-6,0
38	Muhtelif kimyasal maddeler	202	209	203	-2,9

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

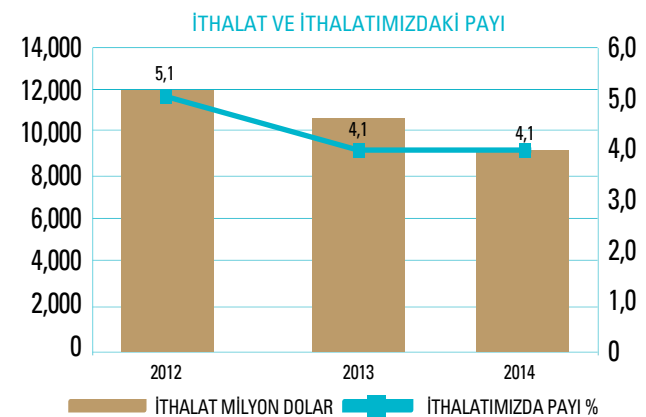
6. İRAN

İran'dan İthalatta Petrol ve Doğal Gaz Etkisi

İran'dan yapılan ithalat son iki yıldır gerilemektedir. 2014 yılında ithalat yüzde 5,3 düşmüş ve 9,83 milyar dolar olmuştur.

İran'dan yapılan ithalatın yüzde 90'nını petrol ve doğalgaz ithalatı oluşturmaktadır. Petrol ve doğalgaz ithalatı toplam ithalatta belirleyici olmaktadır. 2014 yılında İran'dan yapılan petrol ve doğalgaz ithalatı yüzde 7,7 düşmüştür. Plastik ve mamulleri ithalatı da yüzde 1 düşerken diğer önemli kalemlerde ithalat artmıştır.

ŞEKİL.36 İRAN'DAN İTHALAT VE İTHALATIMIZDAKİ PAYI

TABLO.49 İRAN'DAN YAPILAN İTHALATTA FASILLAR

KOD	FASILLAR	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
27	Mineral yakıtlar ve mineral yağlar	10.698	9.125	8.420	-7,7
39	Plastikler ve mamulleri	471	521	516	-1,0
74	Bakır ve bakırdan eşya	249	139	225	61,8
31	Gübreler	56	41	133	227,6
29	Organik kimyasal ürünler	97	124	125	0,3
76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	47	68	108	57,9

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

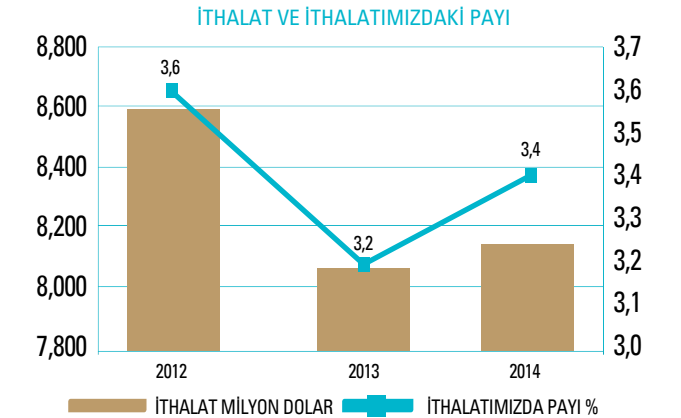
7. FRANSA

Fransa'dan İthalatta Hava Taşıtları Etkisi

Fransa'dan ithalat 2014 yılında yüzde 0,5 artmış ve 8,12 milyar dolara yükselmiştir. Fransa'nın toplam ithalat içindeki payı yüzde 3,4 olmuştur.

Fransa'dan yapılan ithalatta hava taşıtları ithalatı yüzde 107,8 artmış ve 2014 yılında belirleyici olmuştur. Fransa'dan yapılan diğer üç önemli kalem de ise ithalat makinelerde yüzde 9, motorlu kara taşıtlarında yüzde 19,2 ve elektrikli makine ve cihazlarda yüzde 8,8 gerilemiştir.

ŞEKİL.37 FRANSA'DAN İTHALAT VE İTHALATIMIZDAKİ PAYI

TABLO.50 FRANSA'DAN YAPILAN İTHALATTA FASILLAR

KOD	FASILLAR	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İthalat	8.590	8.080	8.123	0,5
84	Makine	1.233	1.295	1.178	-9,0
88	Hava ve uzay taşıtları ile aksam ve parçalar	753	510	1.060	107,8
87	Motorlu kara taşıtları	1.440	1.162	939	-19,2
72	Demir ve çelik	799	850	899	5,7
39	Plastikler ve mamulleri	627	668	702	5,1
85	Elektrikli makine ve cihazlar	668	698	636	-8,8
30	Eczacılık ürünleri	364	428	439	2,6
90	Hassas optik, ölçü, kontrol, ayar alet ve cihazları	303	296	249	-15,8
38	Muhtelif kimyasal maddeler	226	240	239	-0,7

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

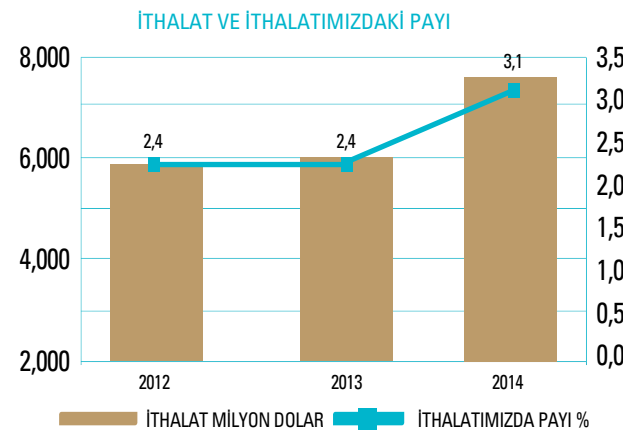
8. GÜNEY KORE

En Yüksek İthalat Artışı Güney Kore'den Yüzde 24

Güney Kore'den ithalat 2014 yılında yüzde 24 artmış ve en yüksek ithalat artışı gerçekleşmiştir. Güney Kore'den ithalat 2014 yılında 7,55 milyar dolara, Güney Kore'nin ithalatımızdaki payı yüzde 3,1'e yükselmiştir. Güney Kore ile yapılan serbest ticaret anlaşması ithalatımızda artışa yol açmaktadır.

Güney Kore'den yapılan ithalatta makine ile motorlu kara taşıtlar gibi iki önemli kalemden ithalatın gerilemesine rağmen diğer önemli ithalat kalemlerinde yüksek artışlar gerçekleşmiştir. En yüksek artış yüzde 107,7 ile organik kimyasal ürünlerde olmuştur.

ŞEKİL.38 GÜNEY KORE'DEN İTHALAT VE İTHALATIN GELİŞİMİ

TABLO.51 GÜNEY KORE'DEN YAPILAN İTHALATTA FASILLAR

KOD	FASILLAR	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İthalat	5.660	6.088	7.548	24,0
85	Elektrikli makine ve cihazlar	1.214	1.329	1.861	40,0
39	Plastikler ve mamulleri	613	933	1.340	43,6
84	Makine	1.016	1.311	1.073	-18,1
72	Demir ve çelik	321	406	694	70,9
87	Motorlu kara taşıtları	700	630	604	-4,2
29	Organik kimyasal ürünler	70	183	380	107,7
90	Hassas optik, ölçü, kontrol, ayar alet ve cihazları	158	178	291	63,1
40	Kauçuk ve kauçuktan eşya	200	199	205	2,9
54	Sentetik ve suni filamentler	138	134	168	25,2
30	Eczacılık ürünleri	50	45	133	196,5

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

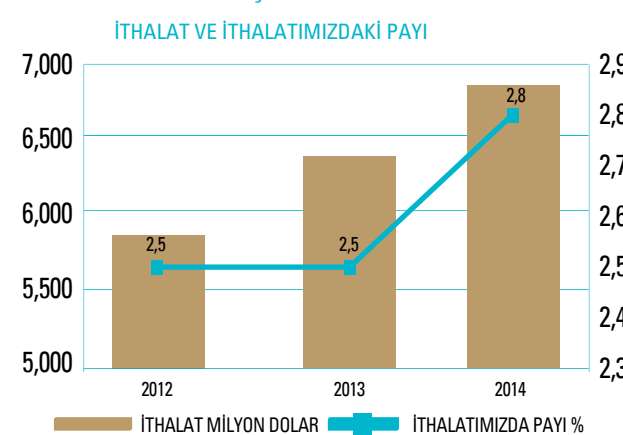
9. HİNDİSTAN

Hindistan'dan İthalat Artışı Hızlandı

Hindistan'dan yapılan ithalat artışı hızlanmıştır. Türkiye'nin toplam ithalatı gerilerken Hindistan'dan yapılan ithalat 2013 yılında yüzde 8,9, 2014 yılında ise yüzde 8,3 artmıştır. Hindistan'dan ithalat 2014 yılında 6,9 milyar dolara yükselmiştir.

2014 yılında Hindistan'dan yapılan ithalatta motorlu kara taşıtları ithalatı yüzde 48,9, makine ithalatı yüzde 38,2, sentetik ve suni filament ithalatı yüzde 74,9, plastik ve mamulleri ithalatı ise yüzde 30,4 artmıştır.

ŞEKİL.39 HİNDİSTAN'DAN İTHALAT VE İTHALATIN GELİŞİMİ

TABLO.52 HİNDİSTAN'DAN YAPILAN İTHALATTA FASILLAR

KOD	FASILLAR	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İthalat	5.844	6.368	6.899	8,3
27	Mineral yakıtlar ve mineral yağlar	2.487	2.730	2.663	-2,5
87	Motorlu kara taşıtları	266	309	461	48,9
84	Makine	228	310	428	38,2
54	Sentetik ve suni filamentler	282	281	379	34,9
39	Plastikler ve mamulleri	322	242	315	30,4
29	Organik kimyasal ürünler	373	356	292	-18,2
85	Elektrikli makine ve cihazlar	206	257	239	-6,9
55	Sentetik ve suni devamsız lifler	232	245	235	-4,3
32	Boya, pigmenti vernik, macun, mürekkep	118	163	229	40,6
52	Pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat	67	128	192	49,8
72	Demir ve çelik	185	215	173	-19,7

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

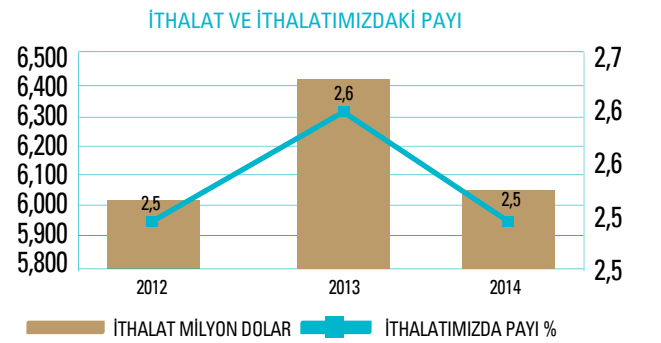
10. İSPANYA

İspanya'dan İthalatta Önemli Ürünlerde Gerileme

İspanya'dan ithalat 2014 yılında yüzde 5,3 gerilemiş ve 6,1 milyar dolara inmiştir. İspanya'nın toplam ithalatımız içindeki payı da yüzde 2,5 olmuştur.

İspanya'dan yapılan ithalatta 2014 yılında 4 önemli kalemden gerileme yaşanmıştır. Motorlu kara taşıtları ithalatı yüzde 16,2, makine ithalatı yüzde 28,7, elektrikli makine ve cihaz ithalatı yüzde 16,7 ve demir-çelik ithalatı yüzde 14,1 gerilemiştir. En yüksek ithalat artışı yüzde 412,4 ile hava taşıtlarında gerçekleşmiştir.

ŞEKİL.40 İSPANYA'DAN İTHALAT VE İTHALATIN GELİŞİMİ

TABLO.53 İSPANYA'DAN YAPILAN İTHALATTA FASILLAR

KOD	FASILLAR	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İthalat	6.024	6.418	6.076	-5,3
87	Motorlu kara taşıtları	1.214	1.569	1.314	-16,2
39	Plastikler ve mamulleri	500	486	560	15,3
84	Makine	569	748	533	-28,7
72	Demir ve çelik	554	513	441	-14,1
85	Elektrikli makine ve cihazlar	308	480	400	-16,7
74	Bakır ve bakırdan eşya	397	321	389	21,3
29	Organik kimyasal ürünler	277	292	314	7,5
88	Hava ve uzay taşıtları ile aksam ve parçalar	5	42	216	412,4
27	Mineral yakıtlar ve mineral yağlar	231	117	163	40,0
79	Çinko ve çinkodan eşya	77	124	159	28,0
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar	188	99	150	51,6
30	Eczacılık ürünleri	123	121	119	-1,7

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

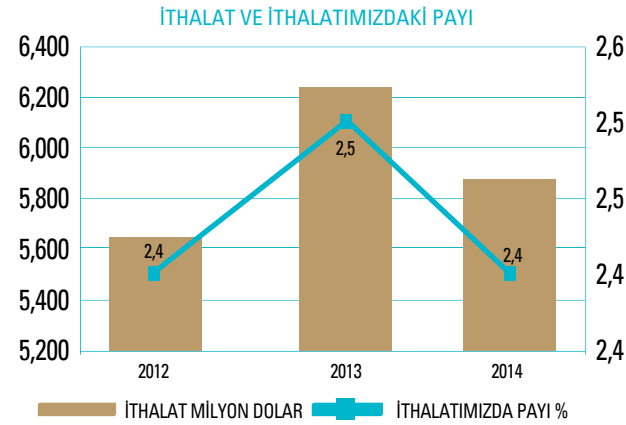
11. İNGİLTERE

İngiltere'den İthalat Yüzde 5,6 Geriledi

2014 yılında İngiltere'den yapılan ithalat yüzde 5,6 gerilemiş ve 5,93 milyar dolara inmiştir. İngiltere'nin toplam ithalatımızdaki payı yüzde 2,4 olmuştur.

İngiltere'den yapılan ithalatta demir-çelik ithalatı yüzde 1,9, makine ithalatı yüzde 5, plastik ve mamulleri ithalatı ise yüzde 15,3 düşmüştür. 2014 yılında en yüksek düşüş yüzde 24,4 ile motorlu kara taşıtlarında olmuştur. Eczacılık ürünleri ithalatı yüzde 32,8, organik kimyasal ürünler ithalatı ise yüzde 12,6 artmıştır.

ŞEKİL.41 İNGİLTERE'DEN İTHALAT VE İTHALATIN GELİŞİMİ

TABLO.54 İNGİLTERE'DEN YAPILAN İTHALATTA FASILLAR

KOD	FASILLAR	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İthalat	5.629	6.281	5.932	-5,6
72	Demir ve çelik	1.272	1.484	1.456	-1,9
84	Makine	1.266	1.492	1.418	-5,0
87	Motorlu kara taşıtları	702	955	722	-24,4
30	Eczacılık ürünleri	290	223	296	32,8
29	Organik kimyasal ürünler	264	254	286	12,6
39	Plastikler ve mamulleri	262	287	243	-15,3
85	Elektrikli makine ve cihazlar	246	260	204	-21,5
90	Hassas optik, ölçü, kontrol, ayar alet ve cihazları	182	168	168	0,3
38	Muhtelif kimyasal maddeler	102	91	107	18,1

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

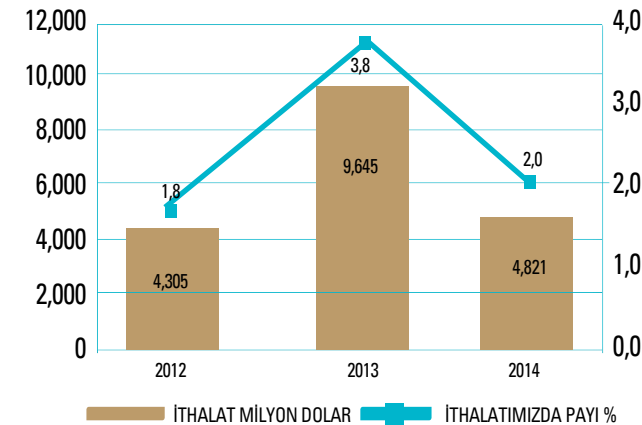
12. İSVİÇRE

İsviçre'den Altın İthalatında Önemli Gerileme

2014 yılında İsviçre'den yapılan ithalat yüzde 50 gerilemiş ve 4,82 milyar dolara inmiştir. İsviçre'nin toplam ithalat içindeki payı da yüzde 2,0 olmuştur.

İsviçre'den yapılan ithalatta altın ithalatı belirleyici olmaktadır. 2014 yılında altın ithalatı yüzde 63,9 düşmüş ve 2,78 milyar dolar olmuştur. Altın dışındaki kalemlerden makine ithalatı yüzde 10,8, saat ithalatı yüzde 2,4 ve hassas ölçü aletleri ithalatı yüzde 6,5 artmıştır.

ŞEKİL.42 İSVİÇRE'DEN İTHALAT VE İTHALATIN GELİŞİMİ

TABLO.55 İSVİÇRE'DEN YAPILAN İTHALATTA FASILLAR

KOD	FASILLAR	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İthalat	4.305	9.645	4.821	-50,0
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar	2.553	7.702	2.784	-63,9
84	Makine	402	539	597	10,8
30	Eczacılık ürünleri	411	414	410	-0,9
91	Saatler ve bunların aksam ve parçaları	108	135	139	2,4
90	Hassas optik, ölçü, kontrol, ayar alet ve cihazları	123	126	134	6,5
85	Elektrikli makine ve cihazlar	92	113	108	-4,5
29	Organik kimyasal ürünler	74	85	103	21,2

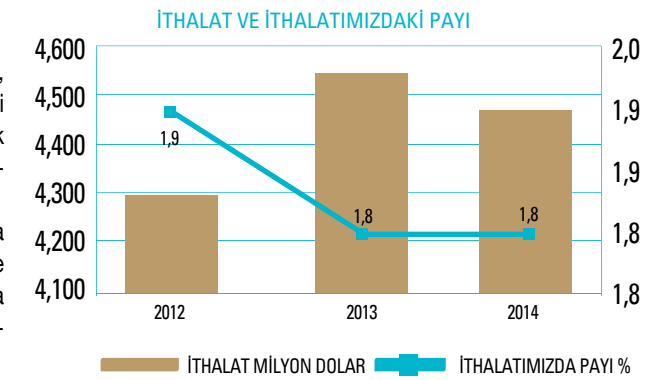
KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

13. UKRAYNA

Ukrayna'dan İthalat Yüzde 6,1 Düştü

2014 yılında Ukrayna, Rusya ile önemli bir siyasi kriz yaşamış, siyasi kriz çoğu zaman askeri çatışmaya dönüşmüş ve önemli bir iç çatışma ortamı da doğmuştur. Ukrayna ekonomisi çok olumsuz etkilenmiştir. Buna rağmen Ukrayna'dan ithalat sadece yüzde 6,1 azalmış ve 4,24 milyar dolar olmuştur. İthalatta en yüksek gerileme hayvansal ve bitkisel yağlarda yüzde 29,9, mineral yakıt ve yağlarda yüzde 18,9 ve gübrede yüzde 37,4 ile olmuştur. Metal cevheri ve hububat ithalatı da gerilemiştir. En yüksek ithalat ürünümüz olan demir-çelik ithalatı ise yüzde 2 artmıştır.

ŞEKİL.43 UKRAYNA'DAN İTHALAT VE İTHALATIN GELİŞİMİ

TABLO.56 UKRAYNA'DAN YAPILAN İTHALATTA FASILLAR

KOD	FASILLAR	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İthalat	4.394	4.516	4.243	-6,1
72	Demir ve çelik	2.327	2.303	2.349	2,0
15	Hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağlar	341	360	252	-29,9
27	Mineral yakıtlar ve mineral yağlar	298	282	229	-18,9
31	Gübreler	295	343	215	-37,4
12	Yağlı tohum ve meyveler	243	136	213	56,5
44	Ağaç ve ahşap eşya	228	180	204	13,1
23	Gıda sanayinin kalıntı ve döküntüleri, hayvanlar için hazırlanmış kaba yemler	133	151	190	25,6
26	Metal cevherleri, cüruf ve kül	111	280	155	-44,6
10	Hububat	67	201	137	-31,9

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

14. YUNANİSTAN

Yunanistan'dan Mineral Yakıtlar ve Yağlar İthalatı Belirleyici

Yunanistan'dan yapılan ithalat 2014 yılında yüzde 3,9 azalmış ve 4,04 milyar dolar olmuştur. Yunanistan'ın ithalatımız içinde 2014 itibarıyla yüzde 1,7 payını korumuştur. Yunanistan'dan ithalatta belirleyici mineral yakıtlar ve yağlar ithalatıdır. İthalatımızın yüzde 75'ini bu ürün oluşturmaktadır. 2014 yılında mineral yakıtlar ve yağlar ithalatı yüzde 3,8 azalmıştır. Önemli bir diğer ithal ürünü olan pamuk ithalatı ise yüzde 30,8 azalmıştır.

► TABLO.57 YUNANİSTAN'DAN YAPILAN İTHALATTA FASILLAR

KOD	FASILLAR	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İthalat	3.540	4.206	4.044	-3,9
27	Mineral yakıtlar ve mineral yağlar	2.534	3.153	3.032	-3,8
39	Plastikler ve mamulleri	195	215	232	7,8
52	Pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat	261	282	195	-30,8
76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	86	86	95	10,8
84	Makine	29	34	91	170,8

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

15. BELÇİKA

Belçika'dan İthalat Durağan

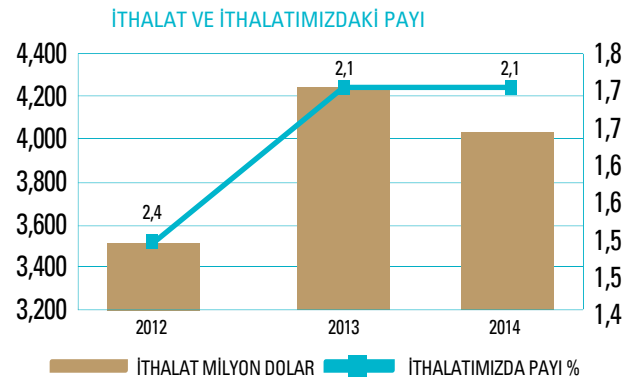
Belçika'dan ithalat 2014 yılında yüzde 0,5 artmış ve 3,86 milyar dolar olmuştur. Belçika'nın ithalatımızdaki payı yüzde 1,6'dır. Belçika'dan 2014 yılında demir çelik ithalatı yüzde 12,5, organik kimyasal ürünler ithalatı yüzde 26,6, mineral yakıt ve yağ ithalatı ise yüzde 120,7 artmıştır. Buna karşın plastik ve mamulleri, makine, motorlu kara taşıtları ve eczacılık ürünleri ithalatı azalmıştır.

► TABLO.58 BELÇİKA'DAN YAPILAN İTHALATTA FASILLAR

KOD	FASILLAR	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İthalat	3.690	3.843	3.864	0,5
72	Demir ve çelik	912	773	870	12,5
39	Plastikler ve mamulleri	794	900	831	-7,8
84	Makine	530	602	487	-19,0
29	Organik kimyasal ürünler	206	198	251	26,6
87	Motorlu kara taşıtları	236	211	205	-2,7
30	Eczacılık ürünleri	150	214	165	-23,0
27	Mineral yakıtlar ve mineral yağlar	93	59	130	120,7
38	Muhtelif kimyasal maddeler	115	118	114	-3,7

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

► ŞEKİL.44 YUNANİSTAN'DAN İTHALAT VE İTHALATIN GELİŞİMİ

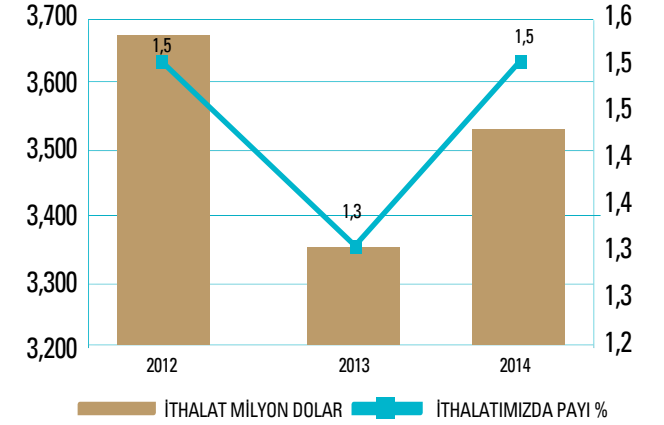

16. HOLLANDA

Hollanda'dan Önemli Ürünlerde İthalat Artışı

2014 yılında Hollanda'dan ithalat yüzde 4,6 artmış ve 3,52 milyar dolara yükselmiştir. Hollanda'nın toplam ithalatımız içindeki payı da yüzde 1,5'e çıkmıştır. Hollanda'dan ithalatı yapılan önemli ürünlerin tamamına yakınında ithalat 2014 yılında artmıştır. Demir-çelik ithalatı yüzde 8,3, organik kimyasal ürünler ithalatı yüzde 13,4 ile göreceli daha hızlı artmıştır. Mineral yakıtlar ve yağlar ithalatı ise yüzde 24,5 ile ithalatı en hızlı artan ürün olmuştur. Elektrikli makine ve cihazlar ithalatı ise yüzde 16,2 gerilemiştir.

► ŞEKİL.46 HOLLANDA'DAN İTHALAT VE İTHALATIN GELİŞİMİ

► TABLO.59 HOLLANDA'DAN YAPILAN İTHALATTA FASILLAR

KOD	FASILLAR	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İthalat	3.661	3.364	3.517	4,6
72	Demir ve çelik	1.033	636	688	8,3
39	Plastikler ve mamulleri	530	512	521	1,8
29	Organik kimyasal ürünler	206	309	351	13,4
84	Makine	293	323	320	-0,8
87	Motorlu kara taşıtları	246	237	239	0,7
27	Mineral yakıtlar ve mineral yağlar	192	115	143	24,5
21	Yenilen çeşitli gıda müstahzarları	91	106	107	0,8
85	Elektrikli makine ve cihazlar	110	107	90	-16,2

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

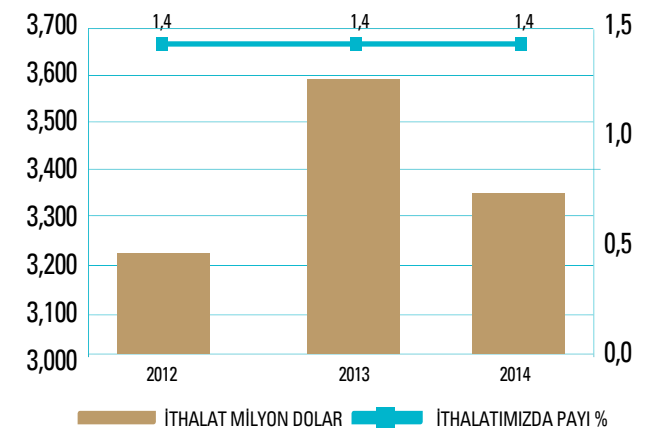
17. ROMANYA

Romanya'dan İthalat Geriledi, Ancak Çeşitleniyor

2014 yılında Romanya'dan yapılan ithalat yüzde 6,4 gerilemiş ve 3,36 milyar dolar olmuştur. İthalattaki bu yılki gerilemeye karşın Romanya'dan yapılan ithalatta ürün çeşitliliği artmaktadır.

Romanya'dan artan sayıda önemli ürünlerde ithalat yapılmaktadır. 2014 yılında önemli ürünlerden demir ve çelik, motorlu kara taşıtları, makine, ağaç ve ahşap eşya ile elektrikli makine ve cihaz ithalatı gerilemiştir. Buna karşın yağlı tohum ve meyveler, kauçuk ve kauçuktan eşya, plastik ve mamulleri ile hububat ithalatı önemli ölçüde artmıştır.

► ŞEKİL.47 ROMANYA'DAN İTHALAT VE İTHALATIN GELİŞİMİ

► TABLO.60 ROMANYA'DAN YAPILAN İTHALATTA FASILLAR

KOD	FASILLAR	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İthalat	3.236	3.593	3.363	-6,4
72	Demir ve çelik	1.202	1.120	764	-31,8
27	Mineral yakıtlar ve mineral yağlar	105	233	526	125,6
87	Motorlu kara taşıtlar	404	649	470	-27,5
84	Makine	209	267	237	-11,0
44	Ağaç ve ahşap eşya	202	206	175	-15,1
12	Yağlı tohum ve meyveler	48	126	173	37,3
85	Elektrikli makine ve cihazlar	171	175	164	-6,2
40	Kauçuk ve kauçuktan eşya	110	132	147	11,0
39	Plastikler ve mamulleri	43	63	88	40,6
10	Hububat	31	33	74	124,8

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

18. BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ

Birleşik Arap Emirlikleri'nden İthalat Altın İle Geriledi

Birleşik Arap Emirlikleri'nden ithalat 2014 yılında yüzde 39,5 gerilemiş ve 3,25 milyar dolara inmiştir. BAE'den ithalatta belirleyici altın olmaktadır.

2014 yılında BAE'den altın ithalatı yüzde 45,4 gerilemiştir. Buna karşın organik kimyasal ürün ithalatı yüzde 863,3 artmıştır

► TABLO.61 BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ'NDEN YAPILAN İTHALATTA FASILLAR

KOD	FASILLAR	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İthalat	3.597	5.384	3.253	-39,6
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar	3.326	5.038	2.750	-45,4
29	Organik kimyasal ürünler	31	19	179	863,3
76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	104	126	165	31,1
39	Plastikler ve mamulleri	75	90	87	-3,2

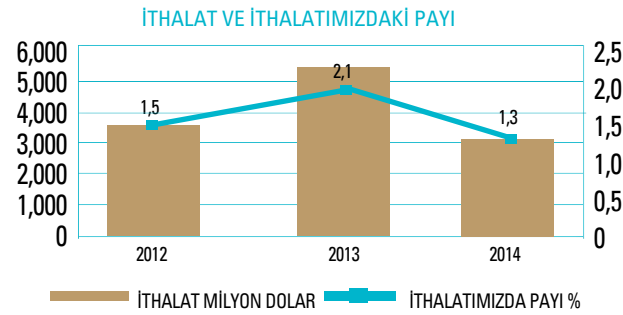
KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

19. JAPONYA

Japonya'nın İthalatımızdaki Payı Azaldı

Japonya'dan yapılan ithalat gerilemesini 2014 yılında da sürdürmüştür. 2013 yılında yüzde 4,1 düşen ithalat 2014 yılında ise yüzde 7,3 gerilemiş ve 3,2 milyar dolara inmiş

► ŞEKİL.48 BAE'DEN İTHALAT VE İTHALATIMIZDAKİ PAYI

— İTHALAT MİLYON DOLAR — İTHALATIMIZDA PAYI %

2014 yılında önemli ithalat ürünleri içinde hassas ölçü aletleri dışındaki tüm ürünlerin ithalatı azalmıştır. En büyük ithalat kalemi olan makine ithalatı yüzde 15,8 gerilemiştir. Motorlu kara taşıtları ithalatı yüzde 6,1, elektrikli makine ve cihaz ithalatı yüzde 7,7 ve demir çelik ithalatı yüzde 15 düşmüştür.

► TABLO.62 JAPONYA'DAN YAPILAN İTHALATTA FASILLAR

KOD	FASILLAR	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İthalat	3.601	3.453	3.200	-7,3
84	Makine	1.259	1.528	1.286	-15,8
87	Motorlu kara taşıtlar	489	430	404	-6,1
85	Elektrikli makine ve cihazlar	340	301	278	-7,7
90	Hassas optik, ölçü, kontrol, ayar alet ve cihazları	225	235	246	4,6
72	Demir ve çelik	350	205	174	-15,0
40	Kauçuk ve kauçuktan eşya	151	176	164	-6,7
39	Plastikler ve mamulleri	134	105	111	5,4

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

20. POLONYA

Polonya İlk 20 İçinde Yerini Koruyor

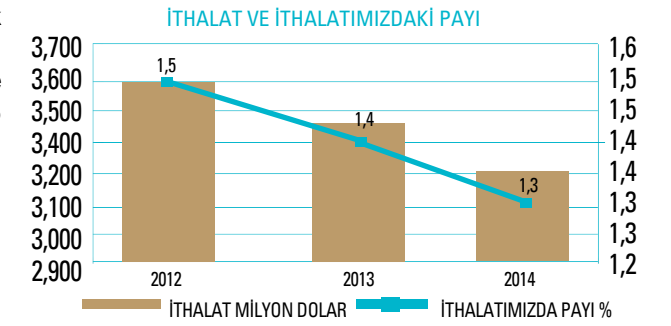
Polonya'dan ithalat 2014 yılında yüzde 3,2 azalmış ve 3,08 milyar dolara inmiştir. Buna rağmen Polonya son dört yıldır yerleştiği ilk 20 ithalatımız içindeki yerini ve yüzde 1,3 payını sürdürmektedir. Polonya'dan ithalatın çeşitlendiği de görülmektedir. 2014 yılında Polonya'dan makine ithalatı yüzde 10,5, elektrikli makine ve cihaz ithalatı yüzde 7,1, kauçuk ve kauçuktan eşya ithalatı yüzde 12,7 azalmıştır. Buna karşın motorlu kara taşıtları ithalatı yüzde 5,5, bakır ve bakırdan eşya ithalatı yüzde 8,1 ve kağıt ve karton eşya ithalatı yüzde 4,9 artmıştır.

► TABLO.63 POLONYA'DAN YAPILAN İTHALATTA FASILLAR

KOD	FASILLAR	2012 Milyon Dolar	2013 Milyon Dolar	2014 Milyon Dolar	13/14 Değişim Oranı %
	Toplam İthalat	3.058	3.185	3.082	-3,2
84	Makine	731	970	868	-10,5
87	Motorlu kara taşıtlar	488	644	679	5,5
85	Elektrikli makine ve cihazlar	666	368	342	-7,1
74	Bakır ve bakırdan eşya	70	145	157	8,1
40	Kauçuk ve kauçuktan eşya	110	114	99	-12,7
29	Organik kimyasal ürünler	87	86	87	0,4
48	Kağıt ve karton, kağıttan veya kartondan eşya	72	82	86	4,9
39	Plastikler ve mamulleri	80	100	83	-16,6

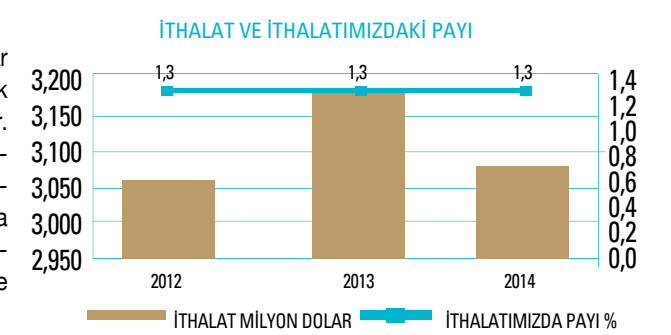
KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

► ŞEKİL.49 JAPONYA'DAN İTHALAT VE İTHALATIMIZDAKİ PAYI

— İTHALAT MİLYON DOLAR — İTHALATIMIZDA PAYI %

► ŞEKİL.50 POLONYA'DAN İTHALAT VE İTHALATIMIZDAKİ PAYI

— İTHALAT MİLYON DOLAR — İTHALATIMIZDA PAYI %

NET İHRACAT

V. BÖLÜM NET İHRACAT

İhracat ve ithalat gerçekleştirmelerinin ayrı ayrı ve ayrıntılı olarak incelenmesinin ardından, gerek ülkeler, gerekse sektörler bazında net ihracat değerlendirmesi yapılmaktadır. Net ihracat, ülkeler ve fasıllar için toplam ihracat ile toplam ithalat değerleri arasındaki fark ile hesaplanmaktadır. Net ihracatın ülkeler ve fasıllar itibarıyla değerlendirilmesi dış ticaretteki analizi derinleştirmekte ve özellikle ileriye dönük alınacak iyileştirme kararları için de bilgi seti oluşturmaktadır.

Türkiye 2014 yılında toplam 84,5 milyar dolar dış ticaret açığı vermiştir ve net ithalatçıdır. 2013 yılında ise 99,8 milyar dolar dış ticaret açığı verilmiş ve net ithalatçı olunmuştur. Böylece 2014 yılında dış ticaret açığında veya net ihracat açığında yüzde 15,3 gerileme sağlanmıştır. Türkiye dünya mal ticaretinde önemli bir net ithalatçı ülke konumundadır. Net ihracat analizi ve değerlendirmeleri, Türkiye'yi net ihracat fazlası veren bir ülkeye dönüştürme konusunda da katkı sağlayacaktır.

V.1 ÜLKELERE GÖRE NET İHRACAT

Ülkelere göre net ihracat Türkiye'nin dış ticaret ortakları içinde en yüksek net ihracat fazlası verdiği ülkeler ile en yüksek net ihracat açığı verdiği ülkeleri kapsamaktadır. Bu amaçla Türkiye'nin en çok ihracat ve ithalat yaptığı ilk 20 ülkeye diğer önemli ticaret ortaklarının da eklenmesi ile 25 ülke belirlenmiştir. Bu bölümde, Türkiye'nin 2014 yılı net ihracatı 25 önde gelen ülke için değerlendirilmektedir.

Türkiye Seçilmiş 25 Ülke İçinden Yedisinde Net İhracatçı Oldu

2014 yılında seçilmiş 25 ülke içinden Türkiye yedisinde net ihracatçı olmuştur. Geçen yıl bu sayı 8 olarak gerçekleşmiştir. Geçen yıl net ihracat fazlası verilen 8 ülke içinden Libya ilk 25 ülke içinden çıkmış, fazla verilen Hollanda'ya ise 2014 yılında açık verilmiştir. 2014 yılında net ihracatçı olunan ülkeler içinde BAE katılmıştır.

2014 yılında net ihracatçı olduğumuz ülkeler Irak, İngiltere, Azerbaycan, Mısır, BAE, Suudi Arabistan ve İsrail olmuştur. BAE hariç diğer 6 ülke geçen yıl da net ihracatçı olduğumuz ülkelerdir.

Bu itibarla değerlendirildiğinde iki yıllık sonuçlarda Irak, Azerbaycan, İngiltere, Mısır, BAE, S. Arabistan ve İsrail Türkiye'nin net ihracatında önemli ve kalıcı ülkeler olarak görülmektedir. Türkiye bu ülkeler ile dış ticarete avantajlar yakalamıştır.

2014 yılında net ihracatçı olduğumuz 7 ülke karşısındaki toplam net ihracatımız 21,22 milyar dolardır. 2013 yılında 8 ülkeye karşı verilen net ihracat toplamı ise 22,54 milyar dolar olmuştur. Net ihracat yüzde 5,9 oranında azalmıştır.

2014 yılında 7 ülke içinden 4 ülkeye verilen net ihracat 2013 yılına göre azalmıştır. Net ihracat fazlası Irak'ta yüzde 10,0, Suudi Arabistan'da yüzde 40,2 ve İsrail'de yüzde 69,9 azalmıştır. İngiltere'ye ise net ihracat 2014 yılında yüzde 58,7, Mısır'a yüzde 18,6 artmıştır.

Net İthalat Yüzde 24,4 Azaldı

2014 yılında seçilen 25 ülke içinden 8'ine karşı net ithalatçı olunmuştur. 18 ülke içinden 17'si 2013 yılı ile aynı kalmıştır. 2013 yılında açık verilen BAE'ne 2014 yılında fazla verilmiştir ve BAE açık verilen 18 ülke içinden çıkmıştır. Buna karşın 2013 yılında fazla verilen Hollanda'ya 2014 yılında açık verilmiş ve 18 ülke içine Hollanda katılmıştır.

2014 yılında net ithalatçı olunan 18 ülkeye toplam net ithalat 93,72 milyar dolar olmuştur. 2013 yılında 18 ülkeye verilen net ithalat toplamı 122,39 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Böylece 2014 yılında 18 ülkeye verilen net ithalat toplamı yüzde 23,4 gerilemiştir.

2014 yılında net ithalatçı olunan 18 ülke içinden 12 ülkeye verilen açık 2013 yılına göre azalmıştır. 6 ülkeye verilen açık ise artmıştır.

2014 yılında net ithalatçı olunan ülkeler içinden açığın en hızlı azaldığı ülke yüzde 81,3 ile İsviçre'dir. Altın ithalatındaki gerileme belirleyici olmuştur. Romanya, Polonya, İspanya, Belçika, İtalya ve Almanya ile net ithalat açığı yine önemli ölçüde azalmıştır. Bu ülkelerde net ithalat açığının azalmasında ithalatımızdaki gerileme kadar ihracatımızdaki artış da belirleyici olmuştur.

V.2 FASILLARA GÖRE NET İHRACAT

Fasıllara göre net ihracat Türkiye'nin hangi sektörlerde net ihracatçı veya ithalatçı olduğunu ortaya koymakta ve bu çerçevede değerlendirmeler yapılmaktadır.

Bu kapsamda ülkeler ile ilgili değerlendirmelerde yapıldığı gibi Türkiye'nin ihracat ve ithalat sıralamasındaki ilk 20 fasıl baz alınmaktadır. Bu iki kümenin bileşimi sonucunda, en

► TABLO.1 ÜLKELER VE NET İHRACAT 2014

Ülkeler	Net İhracat Değeri Milyon Dolar	İhracat Sırası	İhracat Değeri Milyon Dolar	İthalat Sırası	İthalat Değeri Milyon Dolar	Net İhracat Değişim Hızı %
Irak	10.620	2	10.889	64	269	-10,02
İngiltere	3.972	3	9.904	11	5.932	58,65
Azerbaycan	2.584	18	2.875	61	291	-1,64
Mısır	1.863	12	3.298	31	1.434	18,57
BAE	1.403	9	4.656	18	3.253	-434,93
S.Arabistan	704	14	3.047	24	2.343	-40,16
İsrail	70	16	2.951	21	2.881	-69,94
Hollanda	- 58	11	3.459	16	3.517	-133,35
Romanya	- 355	15	3.008	17	3.363	-63,64
Polonya	- 680	20	2.402	20	3.082	-39,57
Belçika	- 925	17	2.939	15	3.864	-27,16
İspanya	- 1.326	8	4.750	10	6.076	-36,37
İsviçre	- 1.613	13	3.208	12	4.821	-81,31
Fransa	- 1.658	5	6.464	7	8.123	-2,64
Yunanistan	- 2.507	27	1.537	14	4.044	-9,44
Ukrayna	- 2.513	26	1.729	13	4.243	8,00
Japonya	- 2.824	60	375	19	3.200	-7,21
İtalya	- 4.915	4	7.141	5	12.056	-20,30
İran	- 5.947	10	3.886	6	9.833	-3,94
Hindistan	- 6.312	46	587	9	6.899	9,19
ABD	- 6.385	6	6.342	4	12.728	-8,20
Güney Kore	- 7.078	56	471	8	7.548	25,75
Almanya	- 7.221	1	15.148	3	22.369	-31,09
Rusya	- 19.345	7	5.943	1	25.288	6,88
Çin	- 22.057	19	2.862	2	24.918	4,61

KAYNAK: TÜİK VERİLERİNDEN HESAPLANMIŞTIR

► TABLO.2 ÜLKELERDE NET İHRACATA İHR. VE İTH. KATKISI 2014

Ülkeler	Net İhracat Değeri Milyon Dolar	Net İhracat Değişimi Milyon Dolar	İhracat Katkısı Milyon Dolar	İthalat Katkısı* Milyon Dolar
Irak	10.620	- 1.187	- 1.064	- 123
İngiltere	3.972	1.470	1.131	339
Azerbaycan	2.584	- 43	- 85	42
Mısır	1.863	292	97	195
BAE	1.403	1.821	- 340	2.161
S.Arabistan	704	- 473	- 145	- 328
İsrail	70	- 162	301	- 463
Hollanda	- 58	- 234	- 79	- 155
Romanya	- 355	621	391	240
Polonya	- 680	446	343	103
Belçika	- 925	344	365	- 21
İspanya	- 1.326	757	415	342
İsviçre	- 1.613	7.020	2.193	4.827
Fransa	- 1.658	44	86	- 42
Yunanistan	- 2.507	261	99	162
Ukrayna	- 2.513	- 188	- 462	- 273
Japonya	- 2.824	220	- 34	254
İtalya	- 4.915	1.252	423	829
İran	- 5.947	243	- 307	550
Hindistan	- 6.312	- 531	0	- 531
ABD	- 6.385	575	706	- 131
Güney Kore	- 7.078	- 1.450	11	- 1461
Almanya	- 7.221	3.255	1.442	1.813
Rusya	- 19.345	- 1.246	- 1.022	- 224
Çin	- 22.057	- 972	- 739	231

KAYNAK: TÜİK VERİLERİNDEN HESAPLANMIŞTIR

*İTHALAT ARTIŞI (-), İTHALAT AZALIŞI (+) OLARAK YAZILMIŞTIR.

yüksek ihracat ve ithalat yapılan 28 fasıl tespit edilmektedir. Böylece Türkiye'nin 2014 yılı net ihracatı 28 önde gelen dış ticaret faslı çerçevesinde detaylı olarak incelenmekte ve değerlendirilmektedir.

Türkiye 10 Fasılda Net İhracatçı

2014 yılı itibarıyla belirlenen 28 dış ticaret faslı içinden 10 tanesinde Türkiye net ihracatçı konumundadır. 2013 yılında

oluşturulan 29 dış ticaret faslı kümesi içinde Türkiye 11 fasılda net ihracatçı olmuştur. 2014 yılında net ihracatçı olunan 10 fasıl 2013 yılında da net ihracatçı olunan 11 fasıl içinde yer almıştır. 2013 yılında yer alan cevherler faslı 2014 yılında yer almamıştır.

2014 yılında en yüksek net ihracatı sağlayan fasıl 9,0 milyar dolar ile örme giyim eşyaları olmuştur. İkinci sırada dokumadan giyim eşyaları yer almıştır. Yenilenebilir meyve ve

kabuklu meyveler üçüncü, demir çelikten eşyalar dördüncü sıradadır.

2014 yılında net ihracatçı olan fasıllar içinden tuz, kükürt, taşlar ve çimento faslı hariç diğer 9 faslının net ihracatçı büyüklüğü artmıştır. En yüksek artış yüzde 1112 ile motorlu kara taşıtlarında gerçekleşmiştir. Diğer büyük fasıllarda artışlar yüzde 8 ile 12 arasında değişmektedir.

2014 yılında net ihracatçı olan fasılların toplam net ihracatı 2013 yılına göre yüzde 11,6 artarak 33,1 milyar dolara yük-

selmiştir. Net ihracat artışı daha çok ihracatta sağlanan artışlar ile sağlanmıştır. Motorlu kara taşıtları ile demir çelikten eşyada ise ithalattaki gerilemeler etkili olmuştur.

18 Fasılda Açık Yüzde 7.4 Azaldı

2014 yılında net ithalatçı olunan 18 faslı belirlenmiştir. Bu fasılların toplam net ithalatı veya açığı 2013 yılına göre yüzde 7,4 azalarak 114,8 milyar dolara inmiştir. Net ithalattaki gerilemede daha çok ithalattaki gerileme etkili olmuştur.

2014 yılında net ithalatçı olunan 18 faslı 2013 yılındaki 18 faslı ile 1 faslı hariç aynı kalmıştır. 2013 yılında yer alan lifler faslı 2014 yılında çıkmış, yerine hububat faslı girmiştir.

2014 yılında net ithalatçı olunan veya açık verilen 18 fasıldan 7 fasılda açık azalırken, 11 fasılda ise açık artmıştır. Net ithalatçı olunan fasıllar içinden açığın 2014 yılında en çok azaldığı fasıl yüzde 95,6 veya yaklaşık 8,8 milyar dolar ile altının da içinde yer aldığı kıymetli taşlar ve metaller faslı olmuştur. Bu fasıldaki azalma net açığı toplam iyileşmenin de çok

önemli bir bölümünü oluşturmaktadır.

Makine faslının net açığı yüzde 15,5 ve 2,65 milyar dolar azalmıştır. Mineral yakıtlar ve yağ faslı net açığı ise yüzde 0,8 ve 414 milyon dolar azalmıştır.

Türkiye'nin net ithalatçı olduğu veya net açık verdiği ilk fasıllar ise 2014 yılında da değişmemiştir. Sırası ile mineral yakıtlar ve yağlar, makine, demir-çelik, elektrikli makine ve cihazlar ile plastik ve mamulleri fasılları en yüksek açık verilen ürünler olmuştur.

► TABLO.3 FASILLAR VE NET İHRACAT

KODLAR	FASILLAR	Net İhracat Değeri Milyon Dolar	İhracat Sırası	İhracat Değeri Milyon Dolar	İthalat Sırası	İthalat Değeri Milyon Dolar	Net İhracat Değişim Hızı %
61	Örme giyim eşyası	9.041	3	10.026	34	985	8,9
62	Örülmemiş giyim eşyası	4.350	8	6.233	25	1.883	12,9
8	Yenilen meyveler ve sert kabuklu meyveler	3.912	11	4.327	57	416	10,3
73	Demir veya çelikten eşya	3.739	7	6.357	17	2.618	10,3
87	Motorlu kara taşıtları	2.328	1	18.064	5	15.736	1.112,4
57	Halılar ve yer kaplamaları	2.173	16	2.348	73	174	8,5
25	Tuz, kükürt, taşlar, ve çimento	2.124	14	2.549	56	425	-9,5
63	Dokunabilir maddelerden hazır eşya	2.033	17	2.228	67	195	0,5
20	Sebzeler, meyveler	1.991	18	2.090	81	99	16,3
94	Mobilyalar	1.382	12	2.971	27	1.589	3,3
40	Kauçuk ve kauçuktan eşya	-259	13	2.597	16	2.856	-55,4
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar	-404	6	7.717	7	8.121	-95,6
54	Sentetik ve suni filamentler	-589	20	1.773	18	2.361	47,2
76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	-953	15	2.547	12	3.500	9,1
52	Pamuk, pamuk ipliği ve mensucat	-1.147	19	1.875	15	3.022	8,1
38	Muhtelif kimyasal maddeler	-1.683	53	594	20	2.276	7,2
48	Kağıt ve karton ve eşya	-1.967	29	1.204	13	3.171	0,8
74	Bakır ve bakırdan eşya	-2.143	25	1.428	11	3.570	-4,9
10	Hububat	-2.213	72	126	19	2.340	21,3
88	Hava ve uzay taşıtları ve parçaları	-2.426	51	596	14	3.022	44,1
30	Eczacılık ürünleri	-3.622	40	806	10	4.428	6,6
90	Hassas optik, ölçü, tıbbi, aletler	-4.162	46	716	9	4.878	6,8
29	Organik kimyasal ürünler	-5.299	56	534	8	5.833	12,4
39	Plastikler ve mamulleri	-8.053	10	6.098	6	14.151	-2,6
85	Elektrikli makine ve cihazlar	-8.256	4	9.693	3	17.949	0,5
72	Demir ve çelik	-8.331	5	9.244	4	17.576	-5,0
84	Makine	-14.512	2	13.592	2	28.104	-15,5
27	Mineral yakıtlar ve mineral yağlar	-48.778	9	6.112	1	54.889	-0,8

KAYNAK: TÜİK VERİLERİNDEN HESAPLANMIŞTIR

► TABLO.4 FASILLARDA NET İHRACATA İHRACAT VE İTHALAT KATKISI 2014

KODLAR	FASILLAR	Net İhracat Değeri Milyon Dolar	Net İhracat Değişimi Milyon Dolar	İhracat Katkısı Milyon Dolar	İthalat Katkısı* Milyon Dolar
61	Örme giyim eşyası	9.041	738	781	-44
62	Örülmemiş giyim eşyası	4.350	499	519	-20
8	Yenilen meyveler ve sert kabuklu meyveler	3.912	366	358	7
73	Demir veya çelikten eşya	3.739	349	208	140
87	Motorlu kara taşıtları	2.328	2.136	1.063	1.072
57	Halılar ve yer kaplamaları	2.173	170	160	10
25	Tuz, kükürt, taşlar, ve çimento	2.124	-224	-197	-27
63	Dokunabilir maddelerden hazır eşya	2.033	9	37	-27
20	Sebzeler, meyveler	1.991	279	290	-10
94	Mobilyalar	1.382	44	140	-96
40	Kauçuk ve kauçuktan eşya	-259	321	115	203
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar	-404	8.832	718	8.113
54	Sentetik ve suni filamentler	-589	-189	83	-272
76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	-953	-79	184	-263
52	Pamuk, pamuk ipliği ve mensucat	-1.147	-86	-53	-33
38	Muhtelif kimyasal maddeler	-1.683	-114	39	-152
48	Kağıt ve karton ve eşya	-1.967	-16	63	-79
74	Bakır ve bakırdan eşya	-2.143	110	-29	140
10	Hububat	-2.213	-389	-49	-340
88	Hava ve uzay taşıtları aksam ve parçaları	-2.426	-743	-93	-650
30	Eczacılık ürünleri	-3.622	-225	52	-277
90	Hassas optik, ölçü, tıbbi, alet ve cihazlar,	-4.162	-264	55	-320
29	Organik kimyasal ürünler	-5.299	-583	-64	-519
39	Plastikler ve mamulleri	-8.053	219	489	-270
85	Elektrikli makine ve cihazlar	-8.256	-41	149	-190
72	Demir ve çelik	-8.331	441	-674	1.115
84	Makine	-14.512	2.656	603	2.053
27	Mineral yakıtlar ve mineral yağlar	-48.778	415	-613	1.028

KAYNAK: TÜİK VERİLERİNDEN HESAPLANMIŞTIR *İTHALAT ARTIŞI (-), İTHALAT AZALIŞI (+) OLARAK YAZILMIŞTIR.

► TABLO.5 SEÇİLMİŞ FASILLARA GÖRE NET FAZLA VE AÇIK VERİLEN ÜLKE SAYISI

KODLAR	FASILLAR	Net İhracat Değeri (Milyon \$)	Fazla Verilen Ülke Sayısı	Açık Verilen Ülke Sayısı
61	Örme giyim eşyası	9.041	23	2
62	Örülmemiş giyim eşyası	4.350	23	2
8	Yenilen meyveler ve sert kabuklu meyve	3.912	24	1
73	Demir veya çelikten eşya	3.739	20	5
87	Motorlu kara taşıtları	2.328	17	8
57	Halılar ve yer kaplamaları	2.173	24	1
25	Tuz, küllük, taşlar, ve çimento	2.124	21	4
63	Dokunabilir maddelerden hazır eşya	2.033	22	3
20	Sebzeler, meyveler	1.991	25	0
94	Mobilyalar	1.382	18	7
40	Kauçuk ve kauçuktan eşya	-259	16	9
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar	-404	15	10
54	Sentetik ve suni filamentler	-589	17	8
76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	-953	14	11
52	Pamuk, pamuk ipliği ve mensucat	-1.147	19	6
38	Muhtelif kimyasal maddeler	-1.683	9	16
48	Kağıt ve karton ve eşya	-1.967	11	14
74	Bakır ve bakırdan eşya	-2.143	14	11
10	Hububat	-2.213	16	9
88	Hava ve uzay taşıtları aksam ve parçaları	-2.426	9	7
30	Eczacılık ürünleri	-3.622	9	16
90	Hassas optik, ölçü, tıbbi, alet ve cihazlar,	-4.162	10	15
29	Organik kimyasal ürünler	-5.299	5	20
39	Plastikler ve mamulleri	-8.053	6	19
85	Elektrikli makina ve cihazlar	-8.256	14	11
72	Demir ve çelik	-8.331	9	16
84	Makine	-14.512	10	15
27	Mineral yakıtlar ve mineral yağlar	-48.778	9	16

KAYNAK: TÜİK VERİLERİNDEN HESAPLANMIŞTIR

V.3 ÜLKELER VE FASILLAR BAĞLAMINDA NET İHRACAT ANALİZİ

Ülkeler ve fasıllar temelinde ayrıntılı net ihracat analizi ile Türkiye'nin fasıllar bazında hangi ülkelerde net ihracatçı veya ithalatçı olduğu ile ülkeler bazında hangi fasıllarda net

ihracatçı veya ithalatçı olduğu ortaya konulmaktadır. Buna göre 25 ülke ile 28 fasılın yer aldığı net ihracat matrisi hazırlanmıştır.

V.3.1 Fasıllar Temelinde Ülkelerin Değerlendirilmesi

Fasıllar temelinde ülkelerin değerlendirilmesinde 5 önemli sonuç ortaya çıkmaktadır.

- 2014 yılında fasıllar temelinde ülkeler karşısında verilen fazlalar ve açıklar 2013 yılı ile hemen hemen aynı kalmış olup bu gelişme dış ticaretteki ürün-pazar çeşitlenmesinde duraganlığı yansıtmaktadır.
- Net ihracatçı olunan fasıllarda çok fazla sayıda ülkeye fazla verilmektedir. Bu, net ihracatçı olunan fasılların pazar çeşitlenmesini ve rekabet gücünü yansıtmaktadır.
- Net ihracatçı olunan fasıllardan motorlu kara taşıtları ve mobilya sektörlerinde fazla verilen ülke sayısı açık verilen

V.3.2 Ülkeler Temelinde Fasılların Değerlendirilmesi

Ülkeler temelinde fasılların değerlendirilmesinde 6 önemli sonuç ortaya çıkmaktadır.

- Net ihracatçı olunan 7 ülkede fazla verilen fasıl sayısı oldukça yüksektir. Bu itibarla Türkiye'nin ülkeler karşısında net ihracatçı olabilmesi için ürünlerin çok büyük bölümünde net ihracatçı olması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Türkiye net ihracatçı olduğu ülkelerde birkaç fasıl ile değil ürün çeşitliliği ile net ihracatçı olabilmektedir.
- Net ihracatçı olunan İngiltere'den 8 fasılda net ithalatçıdır. İngiltere diğer Avrupa Birliği ülkeleri içinde iyi bir ticaret ortağı-hedefi oluşturmaktadır.
- Net ithalatçı olunan 18 ülke bulunmaktadır. Türkiye'nin bu 18 ülkeden 11'inde fazla veren fasıl sayısı açık veren fasıl sayısından daha yüksektir. 7 ülkede ise açık veren fasıl sayısı daha yüksektir.
- İran ve Rusya yüksek net ithalatçı olunan ancak fazla veren fasıl sayısı 22 ve 21 ile en yüksek olan iki ülkedir. Petrol ve doğalgaz ithalatına karşın çok sayıda fasılda net ihracatçı olarak ticaret dengesi sağlanmaya çalışılmaktadır. Ancak bu ülkelere birkaç fasılda daha yüksek net ihracatçı olunması ihtiyacı bulunmaktadır.
- Türkiye; Almanya, Fransa, İsviçre, Belçika, Polonya ve Hollanda gibi ülkelere karşı net ithalatçı olmasına karşın daha yüksek sayıda net ihracatçı olduğu fasıl bulunmaktadır. İspanya ve İtalya gibi üretim deseni daha çok benzeyen ülkelerde ise net ithalatçı olunan fasılların sayısı daha yüksektir.
- Yüksek net ithalatçı olunan Çin, Güney Kore, ABD ve Hindistan karşısında ise net ihracatçı olunan fasıl sayısı oldukça sınırlı kalmaktadır. Bu ülkelere yapılan ihracat potansiyelin çok altında kalmaktadır. İthalatta ise hemen tüm sektörlerde yüksek ithalatçı haline gelmiştir. Bu 4 ülke ile daha dengeli ticaret için mutlaka daha fazla sayıda fasılda net ihracatçı haline gelmelidir.

ülke sayısından yüksek olmakla birlikte daha dengeli bir dağılım bulunmaktadır.

- Net ithalatçı olunan fasıllar içinden 9 fasılda Türkiye'nin net ihracatçı olduğu ülke sayısı net ithalatçı olduğu ülke sayısından daha fazladır. Türkiye bu fasıllarda aynı zamanda önemli bir üretici ve ihracatçı olduğunu da göstermektedir.
- Net ithalatçı olunan diğer 9 fasılda ise Türkiye'nin net ithalatçı olduğu ülke sayısı daha fazladır. Bu fasıllar Türkiye'nin yüksek ithalat yaptığı, teknolojik ve kaynak olarak dışa bağımlı olduğu ürünlerdir. Bu fasıllar; mineral yakıtlar ve yağlar, makine, demir-çelik, plastik ve mamulleri, organik kimyasal ürünler, hassas-optik- ölçü ve tıbbi cihazlar, eczacılık ürünleri, muhtelif kimyasallar ile kıymetli ve yarı kıymetli taşlardır.

► TABLO.6 ÜLKELER BAZINDA AÇIK VE FAZLA VERİLEN FASIL SAYILARI

Ülkeler	Net İhracat Değeri (Milyon Dolar)	Fazla Verilen Fasil Sayısı	Açık Verilen Fasil Sayısı
Irak	10 620	27	1
İngiltere	3 972	20	8
Azerbaycan	2 584	25	3
Mısır	1 863	22	6
BAE	1 403	24	4
Suudi Arabistan	704	25	3
İsrail	70	23	5
Hollanda	- 58	19	9
Romanya	- 355	20	8
Polonya	- 680	16	12
Belçika	- 925	17	11
İspanya	- 1 326	12	16
İsviçre	- 1 613	16	12
Fransa	- 1 658	15	13
Yunanistan	- 2 507	16	12
Ukrayna	- 2 513	22	6
Japonya	- 2 824	11	17
İtalya	- 4 915	13	15
İran	- 5 947	22	6
Hindistan	- 6 312	4	24
ABD	- 6 385	12	16
Güney Kore	- 7 078	10	18
Almanya	- 7 221	15	13
Rusya	- 19 345	21	7
Çin	- 22 057	5	22

KAYNAK: TÜİK VERİLERİNDEN HESAPLANMIŞTIR

► TABLO.7 ÜLKE-FASIL NET İHRACAT MATRİSİ 2014 MİLYON DOLAR

KOD	FASILLAR	IRA	İNG	AZE	MIS	BAE	SAR	İSR	HOL	ROM	POL	BEL	İSP	İSV	FRA	YUN	UKR	JAP	İTA	İRA	HİN	ABD	GKO	ALM	RUS	ÇİN	Diğer	TOPLAM
61	Örme giyim eşyası	407	1.635	14	15	63	108	59	450	254	250	235	741	67	598	55	182	13	323	33	-36	119	4	2.368	147	-248	1.185	9.041
62	Örülmemiş giyim eşyası	201	706	16	-41	72	135	139	359	159	147	123	785	27	317	31	91	9	117	18	-69	102	5	923	113	-542	407	4.350
8	Yenilen meyveler ve kabuklu meyveler	297	212	21	40	32	62	15	140	42	94	68	53	88	245	18	130	21	660	9	-3	-34	2	472	621	9	597	3.912
73	Demir veya çelikten eşya	792	404	240	116	50	119	116	74	153	39	60	-21	3	65	60	44	-63	-151	113	-35	246	-73	109	129	-653	1.803	3.739
87	Motorlu kara taşıtları	164	1.498	90	200	44	103	507	178	-166	-283	711	-495	144	1.129	107	63	-374	597	100	-444	146	-596	-3.081	641	-593	1.938	2.328
57	Halılar ve yer kaplamaları	197	76	37	63	75	370	35	3	30	35	13	11	5	23	15	21	29	27	14	-48	269	1	125	55	18	674	2.173
25	Tuz, külür, taşlar, çimento	65	-13	8	48	9	19	46	11	20	7	14	43	1	3	-2	-6	10	79	-2	71	53	10	14	98	917	601	2.124
63	Dokunabilir maddelerden hazır eşya	60	101	22	11	12	35	27	133	19	30	26	41	38	180	22	29	2	84	18	-12	223	-1	541	65	-63	391	2.033
20	Sebzeler, meyveler	183	98	18	10	13	34	8	126	29	19	60	33	28	91	16	27	24	68	13	2	106	10	547	35	7	387	1.991
94	Mobilyalar	564	62	224	28	78	134	35	41	21	-59	27	-19	9	77	23	19	-7	-95	44	-16	44	-20	39	100	-774	804	1.382
40	Kauçuk ve kauçuktan eşya	38	45	31	61	21	54	13	4	-82	-26	18	44	15	-38	20	14	-162	-11	38	-52	-33	-200	245	0	-146	-170	-259
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar	376	123	82	15	-803	8	56	15	-47	20	31	-130	-442	1	-7	30	5	-190	820	-8	25	-4	-261	79	-139	-59	-404
54	Sentetik ve suni filamentler	19	84	5	-16	-2	30	2	78	62	47	112	22	-23	11	12	61	-5	-4	67	-376	58	-166	22	173	-566	-295	-589
76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	219	105	-47	49	-158	-63	36	35	13	65	23	49	57	76	-38	5	-14	30	-64	-59	-7	-10	251	-1.072	-130	-304	-953
52	Pamuk, pamuk ipliği ve mensucat	-1	35	6	-24	0	5	4	18	60	98	10	48	4	42	-169	28	2	184	20	-186	-881	5	135	51	-211	-430	-1.147
38	Muhtelif kimyasal maddeler	32	-103	37	-42	12	24	6	-67	9	-2	-110	-75	-35	-232	-8	10	-42	-199	31	-33	-192	-15	-429	26	-157	-129	-1.683
48	Kağıt ve karton ve eşyaları	73	93	48	37	8	6	34	-50	22	-81	-16	-82	-28	-66	8	24	-9	-186	89	-4	-315	-86	-474	-173	-321	-518	-1.967
74	Bakır ve bakırdan eşya	15	74	3	8	7	15	32	11	37	-144	-9	-378	19	-26	-47	-22	-7	187	-206	6	104	-7	33	-274	-30	-1.544	-2.143
10	Hububat	28	0	2	3	0	0	3	0	-73	0	2	-4	0	-24	-19	-137	0	-5	3	-79	-106	1	-18	-1.451	0	-339	-2.213
88	Hava taşıtları ve uzay taşıtları	0	11	0	0	1	0	3	7	0	1	-1	-143	-1	-1.011	-1	0	0	21	1	3	-1.143	4	-7	2	0	-174	-2.426
30	Eczacılık ürünleri	51	-276	30	4	4	8	-33	-68	11	-8	-158	-118	-351	-431	-9	7	-29	-303	45	-53	-598	-23	-801	32	-48	-507	-3.622
90	Optik, ölçü, ayar, tıbbi alet ve cihazlar	49	-147	47	8	6	29	-64	-56	8	-26	-14	-60	-128	-212	2	3	-245	-280	21	-44	-794	-289	-792	11	-595	-600	-4.162
29	Organik kimyasal ürünler	3	-271	-20	-64	-169	-385	-72	-339	-9	-86	-246	-282	-101	-153	19	-6	-39	29	-112	-281	-430	-379	-452	-235	-702	-517	-5.299
39	Plastikler ve mamulleri	576	-4	200	-217	-38	-1.651	-18	-404	97	20	-758	-446	-37	-512	-132	102	-109	-568	-272	-300	-449	-1.336	-1.228	189	-969	211	-8.053
85	Elektrikli makina ve cihazlar	758	966	272	108	109	265	88	15	-61	-116	39	-216	-3	67	90	58	-274	-426	160	-221	-415	-1.845	-714	314	-6.457	-817	-8.256
72	Demir ve çelik	671	-1.283	107	266	776	205	432	-460	-539	25	-798	-286	-18	-863	89	-2.320	-164	-274	77	-122	-414	-673	-595	-2.567	-622	1.018	-8.331
84	Makine	512	-525	345	199	183	218	85	-155	99	-617	-303	-181	-569	-584	-4	88	-1.280	-2.696	473	-344	-547	-1.024	-3.075	552	-5.132	-230	-14.512
27	Mineral yakıtlar ve mineral yağlar	9	146	-8	816	497	157	-1.926	-32	-516	-8	-26	84	12	-74	-2.745	-208	-1	-1.312	-8.412	-2.646	-973	15	71	-16.364	-8	-15.325	-48.778
	Diğer Fasıllar	4.262	120	754	162	501	660	402	-125	-7	-121	-58	-344	-394	-357	87	-850	-115	-621	914	-923	-549	-388	-1.189	-642	-3.902	-110	-2.834
	TOPLAM	10.620	3.972	2.584	1.863	1.403	704	70	-58	-355	-680	-925	-1.326	-1.613	-1.658	-2.507	-2.513	-2.824	-4.915	-5.947	-6.312	-6.385	-7.078	-7.221	-19.345	-22.057	-12.053	-84.557

TÜRKİYE'NİN DIŞ TİCARET POLİTİKASI

VI. BÖLÜM TÜRKİYE'NİN DIŞ TİCARET POLİTİKASI

VI.1 GENEL DEĞERLENDİRME

Türkiye'nin dış ticaret politikasının son yıllardaki öncelikli hedefleri, üçüncü ülkeler ile dış ticaret hacminin artırılması ve dengeli ticaret ilişkileri kurulması, ihracatta yakın ve komşu pazarlarda payın artırılması, yeni pazarlara erişilmesi, daha yüksek katma değerli ürünler ihraç edilerek ortalama birim ihraç fiyatının artırılması, ithalatta yurt içi üretim ile ikame ve ithalatta haksız rekabetin önlenmesine yönelik koruma önlemleri alınmasıdır.

Türkiye'nin dış ticaret rejimi ise Avrupa Birliği ile sağlanan

Gümrük Birliği nedeniyle Avrupa Birliği'nin dış ticaret rejimi ile uyumlu olarak uygulanmaktadır. Avrupa Birliği dış ticaret rejimi ile uyumlu olunması zorunluluğu Türkiye'nin dış ticaret politikası üzerinde sınırlamalar da getirmektedir.

Türkiye'nin dış politikası ile dış ticaret politikası arasında da yakın ilişki bulunmaktadır. Türkiye'nin son dönemde özellikle Ortadoğu ve Kuzey Afrika ülkeleri ile yaşadığı gelişmeler dış ticaret ve ulaştırma-taşımacılık alanında da etkili olmaktadır.

VI.2 AB İLE GÜMRÜK BİRLİĞİ VE DIŞ TİCARET

Gümrük Birliği'nin Avrupa Birliği ile Karşılıklı Ticareti Genişletme Etkisi Azalarak Sürmektedir

Türkiye'nin Avrupa Birliği ile sağladığı Gümrük Birliği Türkiye'nin dış ticaretini de önemli ölçüde şekillendirmektedir. Gümrük Birliği'nin ilk ve doğrudan etkisi Avrupa Birliği ile yapılan karşılıklı ticarete ortaya çıkmaktadır.

Gümrük Birliği'nin Avrupa Birliği ile karşılıklı ticareti genişletme etkisi azalarak sürmektedir. Nitekim ticaret mutlak olarak artmakta birlikte Türkiye'nin AB'ye ihracat ve ithalatının toplam ihracatı ve ithalatı içindeki payı azalmaktadır.

Bunda üç önemli unsur etkili olmaktadır. İlki Avrupa Birliği'nin

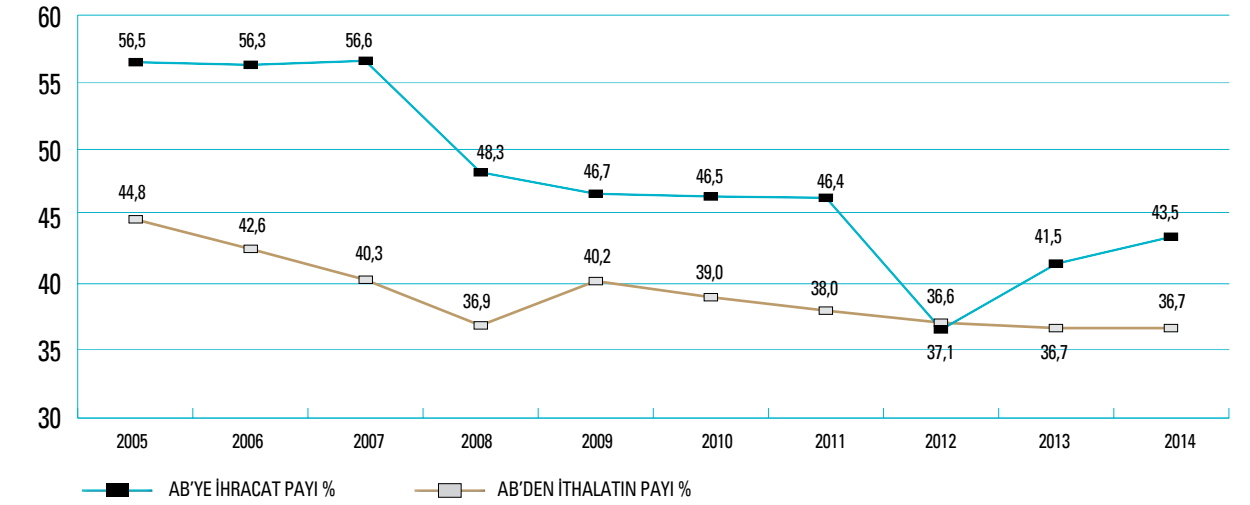
2008 yılında yaşanan küresel kriz sonrası yaşadığı ekonomik sıkıntılar ve ekonomik büyümesinin yavaşlamasıdır. İkincisi Türkiye'nin yakın, komşu ve yeni pazarlara verdiği ağırlıktır. Üçüncüsü ise özellikle ithalatta Rusya ve Çin gibi enerji ve imalat sanayi ürünlerinde iki büyük tedarikçinin ağırlığını artırmasıdır.

Bunlara bağlı olarak Avrupa Birliği ile yapılan dış ticaret hacminin Türkiye'nin dış ticaret hacmi içindeki payı gerilemektedir. 2005 yılında yüzde 49,3 olan pay 2008 yılında önce yüzde 41,4'e, 2012 yılında ise yüzde 36,9'a kadar inmiştir. Son iki yılda Avrupa Birliği'nin toparlanması ve ihracatımızın artması ile pay 2014 yılında yeniden yüzde 39,3'e yükselmiştir.

TABLO.1 AVRUPA BİRLİĞİ İLE DIŞ TİCARET

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYAR DOLAR	AB'YE İHRACAT MİLYAR DOLAR	AB'YE İHRACATIN PAYI %	TÜRKİYE İTHALAT MİLYAR DOLAR	AB'DEN İTHALAT MİLYAR DOLAR	AB'DEN İTHALATIN PAYI %	TÜRKİYE DIŞ TİCARET MİLYAR DOLAR	AB İLE DIŞ TİCARET MİLYAR DOLAR	AB İLE DIŞ TİCARETİN PAYI%
2005	73,48	41,53	56,5	117,77	52,78	44,8	191,25	94,31	49,3
2006	85,53	48,15	56,3	139,58	59,45	42,6	225,11	107,6	47,8
2007	107,27	60,75	56,6	170,06	68,47	40,3	277,33	129,22	46,6
2008	132,03	63,72	48,3	201,96	74,51	36,9	333,99	138,23	41,4
2009	101,14	47,23	46,7	140,93	56,62	40,2	242,07	103,85	42,9
2010	113,88	52,93	46,5	185,54	72,39	39,0	298,42	125,32	41,9
2011	134,91	62,59	46,4	240,84	91,44	38,0	375,75	154,03	41,0
2012	162,46	59,40	36,6	236,55	87,66	37,1	399,01	147,06	36,9
2013	151,80	63,04	41,5	251,66	92,46	36,7	403,46	155,5	38,5
2014	157,62	68,52	43,5	242,18	88,78	36,7	399,80	157,3	39,3

ŞEKİL.1 AB İLE DIŞ TİCARETTE GELİŞMELER

VI.3 BÖLGESEL KURULUŞLAR İLE DIŞ TİCARET

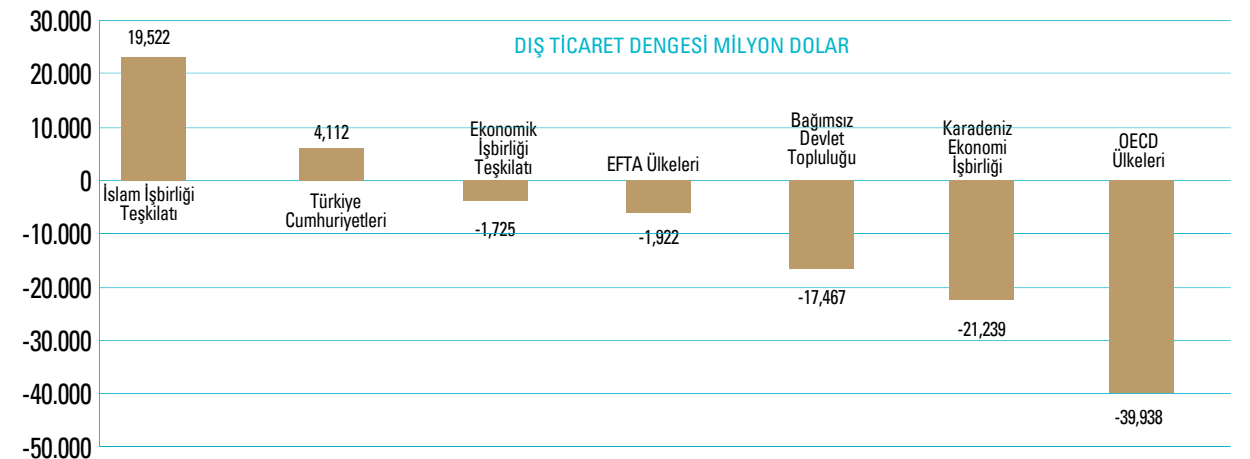
Bölgesel Kuruluşlar ve Teşkilatlar ile Dış Ticarete Gerileme

Türkiye çoğunluğu komşu ve yakın ülkeler ile oluşturduğu bölgesel kuruluşlar ve teşkilatlar içinde karşılıklı dış ticaretin artırılmasını hedeflemektedir.

Bu çerçevede oluşturulan üç önemli kuruluş veya teşkilat Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı ile İslam İşbirliği Teşkilatıdır. Bağımsız Devletler Topluluğu ile Türk Cumhuriyetleri de diğer iki ticaret bölgesini oluşturmaktadır. EFTA ülkeleri Norveç, İsviçre, İzlanda ve Lihtenştayn'dır.

Türkiye'nin son üç yılda bölgesel kuruluşlar ile yaptığı dış ticaretin toplam dış ticaret hacmi içindeki payının gerilediği görülmektedir. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü'nün payı yüzde 15,2'ye, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'nın payı yüzde 6,3'e ve İslam İşbirliği Teşkilatı'nın payı da yüzde 19,4'e gerilemiştir. Bu üç kuruluş ile dış ticaret hacmi de mutlak olarak gerilemiştir. Bölgemizde yaşanan jeopolitik gelişmelerin ve bu teşkilatlar ve kuruluşlar içinde bulunan bazı ülkeler ile siyasi ilişkilerimizin bozulması ve taşımacılık alanında yaşanan sıkıntılar gerilemenin nedenleri olarak görülmektedir. Türkiye'nin gelişmiş ülkeler ile ticaret hacmi ve payı ise artmaktadır.

ŞEKİL.2 SEÇİLMİŞ ÜLKE GRUPLARI VE BÖLGESEL KURULUŞLAR İLE DIŞ TİCARET DENGESİ 2014

► TABLO.2 SEÇİLMİŞ ÜLKE GRUPLARI VE BÖLGESEL KURULUŞLAR İLE DIŞ TİCARET

SEÇİLMİŞ ÜLKE GRUPLARINA İHRACAT MİLYON DOLAR			
	2012	2013	2014
1-OECD Ülkeleri	66.230	68.684	76.680
2-EFTA Ülkeleri	2.601	1.662	3.795
3-Karadeniz Ekonomik İşbirliği	18.791	20.368	19.688
4-Ekonomik İşbirliği Teşkilatı	16.563	11.898	11.718
5-Bağımsız Devletler Topluluğu	15.075	16.924	15.618
6-Türk Cumhuriyetleri	5.841	6.908	7.109
7-İslam İşbirliği Teşkilatı	55.218	49.371	48.629
SEÇİLMİŞ ÜLKE GRUPLARINDAN İTHALAT MİLYON DOLAR			
	2012	2013	2014
1-OECD Ülkeleri	113.724	124.207	116.518
2-EFTA Ülkeleri	5.238	10.652	5.717
3-Karadeniz Ekonomik İşbirliği	41.509	41.271	40.927
4-Ekonomik İşbirliği Teşkilatı	16.429	14.802	13.443
5-Bağımsız Devletler Topluluğu	35.248	34.000	33.085
6-Türk Cumhuriyetleri	3.558	3.600	2.997
7-İslam İşbirliği Teşkilatı	31.690	32.074	29.107
SEÇİLMİŞ ÜLKE GRUPLARI İLE DIŞ TİCARET DENGESİ MİLYON DOLAR			
	2012	2013	2014
1-OECD Ülkeleri	-47.494	-55.523	-39.838
2-EFTA Ülkeleri	-2.637	-8.990	-1.922
3-Karadeniz Ekonomik İşbirliği	-22.718	-20.903	-21.239
4-Ekonomik İşbirliği Teşkilatı	134	-2.904	-1.725
5-Bağımsız Devletler Topluluğu	-20.173	-17.076	-17.467
6-Türk Cumhuriyetleri	2.283	3.308	4.112
7-İslam İşbirliği Teşkilatı	23.528	17.297	19.522
SEÇİLMİŞ ÜLKE GRUPLARI İLE DIŞ TİCARETİN TOPLAM DIŞ TİCARET HACMİMİZ İÇİNDEKİ PAYI %			
	2012	2013	2014
1-OECD Ülkeleri	46,3	47,8	48,3
2-EFTA Ülkeleri	2,0	3,1	2,4
3-Karadeniz Ekonomik İşbirliği	15,5	15,3	15,2
4-Ekonomik İşbirliği Teşkilatı	8,5	6,6	6,3
5-Bağımsız Devletler Topluluğu	12,9	12,6	12,2
6-Türk Cumhuriyetleri	2,4	2,6	2,5
7-İslam İşbirliği Teşkilatı	22,3	20,2	19,4

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

VI.4 SERBEST TİCARET ANLAŞMALARINI VE DIŞ TİCARET ETKİSİ

STA Kapsamındaki Dış Ticaret Hacmi Henüz Sınırlı Kalıyor

Türkiye'nin üçüncü ülkeler ile gerçekleştirdiği Serbest Ticaret Anlaşmaları dış ticaret politikası ve dış ticaret rejimi içinde önemli bir yer tutmaktadır.

Türkiye halen 16 ülke ve EFTA ülkeleri ile serbest ticaret anlaşması uygulamakta ve bu anlaşmalar kapsamında ikili ticaretini geliştirmektedir.

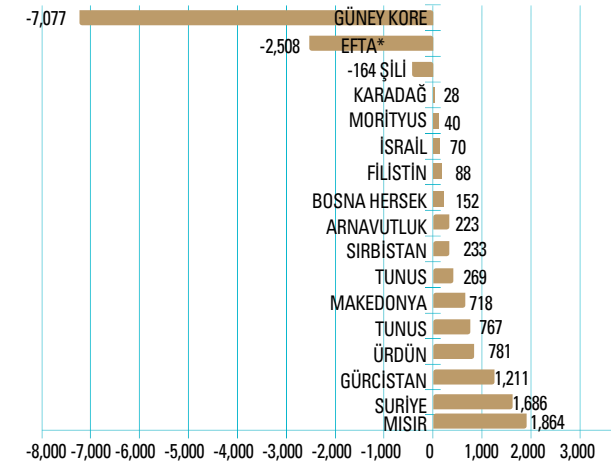
2014 yılı itibarıyla STA uyguladığımız ülkelere ihracat 18,85 milyar dolar, ithalat ise 19,89 milyar dolar olmuş, toplam ti-

► TABLO.3 SERBEST TİCARET ANLAŞMASI YAPILAN ÜLKELER İLE DIŞ TİCARET 2014

ÜLKELER	İHRACAT MİLYON DOLAR	İTHALAT MİLYON DOLAR	DIŞ TİCARET MİLYON DOLAR	TİCARET DENGESİ MİLYON DOLAR
ARNAVUTLUK	319	96	415	+223
BOSNA HERSEK	323	171	494	+152
EFTA*	3.796	5.716	8.924	-2.508
FAS	1.407	640	2.047	+767
FİLİSTİN	91	3	94	+88
GÜNEY KORE	471	7.548	8.019	-7.077
GÜRCİSTAN	1.444	233	1.677	+1.211
KARADAĞ	35	7	42	+28
MAKEDONYA	348	79	427	+269
MORİTYUS	38	8	46	+40
MISIR	3.298	1.434	4.732	+1.864
SURİYE	1.801	115	1.916	1.686
SİRBİSTAN	507	274	781	+233
TUNUS	915	197	1.112	+718
ÜRDÜN	907	126	1.033	+781
İSRAİL	2.951	2.881	5.832	+70
ŞİLİ	199	363	562	-164

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU, * İSVİÇRE, İZLANDA, NORVEÇ, LİHTENŞTAYN

► ŞEKİL.3 STA YAPILAN ÜLKELER İLE DIŞ TİCARET DENGESİ 2014
DIŞ TİCARET DENGESİ MİLYON DOLAR

* İSVİÇRE, İZLANDA, NORVEÇ, LİHTENŞTAYN

care hacmi ise 38,15 milyar dolara ulaşmıştır. STA kapsamındaki ülkeler ile yapılan dış ticarete 13 ülkeye dış ticaret fazlası verilirken Güney Kore, Şili ve EFTA ülkelerine açık verilmektedir. Toplam dış ticarete ise 1,62 milyar dolar açık verilmektedir.

STA kapsamındaki ülkelere yaptığımız ihracatın toplam ihracat içindeki payı yüzde 12,0, ithalatın payı yüzde 8,2 ve toplam dış ticaret hacmi içindeki payı da yüzde 9,5 olmuştur. Bu veriler itibarı ile değerlendirildiğinde STA kapsamındaki dış ticaret hacminin sınırlı kaldığı görülmektedir.

Avrupa Birliği son dönemde dış ticaret politikasını değiştirmiş ve çok taraflı müzakere ve anlaşmalardan ikili müzakere ve anlaşmalara yönelmiş ve bu kapsamda üçüncü ülkeler ile mal ve hizmet ticaretinde serbestleşme, kamu alımları, yatırımlar, fikri mülkiyet hakları gibi daha geniş kapsamlı yeni nesil anlaşmalar yapmaya başlamıştır.

Avrupa Birliği bu çerçevede halen ABD, Kanada, Singapur, Malezya, Vietnam, Tayland, Japonya ve Hindistan ile yeni nesil anlaşmalar için müzakereleri sürdürmektedir. Singapur

► TABLO.4 SERBEST TİCARET ANLAŞMASI YAPTIĞIMIZ ÜLKELER İLE GERÇEKLEŞEN DIŞ TİCARETİN TOPLAM DIŞ TİCARETİMİZ İÇİNDE YERİ 2014

ÜLKELER	İHRACAT MİLYON DOLAR	İTHALAT MİLYON DOLAR	DIŞ TİCARET MİLYON DOLAR	TİCARET DENGESİ MİLYON DOLAR
TÜRKİYE	157.620	242.177	399.797	-84.557
STA YAPILAN ÜLKELER	18.850	19.891	38.153	-1.619
STA YAPILAN ÜLKELERİN PAYI %	12,0	8,2	9,5	-1,9

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

6

TÜRKİYE'NİN DIŞ TİCARET POLİTİKASI

ile müzakereler sona ermiş olup anlaşmanın onaylanarak 2015 yılında yürürlüğe girmesi beklenmektedir.

Bu anlaşmalar içinde etkileri en yüksek olacak anlaşma ABD ile T-TIP müzakereleridir. Bu anlaşmanın Türkiye'nin dış ticareti üzerinde de yüksek etkileri olacaktır. Türkiye müzakere sürecine katılmamış olmakla birlikte anlaşmaya eş zamanlı taraf olma girişimlerini sürmektedir.

2015 yılı Mayıs ayında ise Gümrük Birliği anlaşmasının güncellenmesi için ilk adım Brüksel'de atılmıştır. Bu güncelleme ile tarım, hizmetler ve kamu alımları sektörlerinin anlaşmaya dâhil edilmesi, AB'nin üçüncü ülkelerle imzaladığı ve imzalayacağı Serbest Ticaret Anlaşmalarına Türkiye'nin oto-

matik olarak taraf olmasının sağlanması, Türkiye'nin karar alma mekanizmalarında yer almasının sağlanması ve Türk mallarının taşınmasıyla ilgili tam bir liberasyona gidilmesi hedeflenmektedir. Avrupa Birliği ve ABD arasındaki serbest ticaret ve yatırım ortaklığı anlaşmasının (TTIP), Gümrük Birliği ülkelerine uygulanacağı maddesinin anlaşmaya dahil edilmesi talebi de bu kapsamdaki en önemli gelişme olmuştur. Gümrük Birliği'nin güncellenmesi kapsamında atılacak adımlarla ise AB ile 150 milyar dolarlık ticaret hacminin orta uzun vadede yaklaşık iki katına çıkarılması sağlanabilecektir. Gümrük Birliği'nin güncellenmesi ve iyileştirilmesi 2023 ihracat hedeflerine ulaşılmasında da katkı sağlayacaktır.

VI.5 DIŞ TİCARET DESTEKLERİ VE ETKİLERİ

Toplam İhracat Desteklerinin İhracata Oranı Düşük Kalmaya Devam Ediyor

İhracatın desteklenmesine yönelik olarak Ekonomi Bakanlığı tarafından uygulanmakta olan çeşitli destek programları bulunmaktadır. Ayrıca tarım ihracatında yapılan ihracat iadeleri bulunmaktadır. Bu iki kalem toplam ihracat desteklerini oluşturmaktadır.

Toplam ihracat destekleri 2012 yılında 676,1 milyon TL olurken, 2013 yılında 922,2 milyon TL'ye, 2014 yılı geçici verilerine göre ise 1.095,7 milyon TL'ye yükselmiştir.

Toplam ihracat destekleri son üç yılda sırasıyla 373,5 milyon dolar, 482,8 milyon dolar ve 502,6 milyon dolar olmuştur.

Toplam ihracat desteklerinin ihracata oranı ise 2012 yılında yüzde 0,24 iken, 2013 yılında yüzde 0,32'ye yükselmiş, 2014 yılında da yüzde 0,32 olarak kalmıştır.

Toplam ihracat desteklerinin ihracata oranı düşük kalmaya devam etmektedir.

► TABLO.5 TOPLAM İHRACAT DESTEKLERİ MİLYON TL

	2012	2013	2014 GEÇİCİ
1. TOPLAM TEŞVİK PROGRAMLARI	284,8	444,2	520,7
ÇEVRE DESTEKLERİ	15,4	19,6	22,5
PAZAR ARAŞTIRMA VE GİRİŞ	10,7	12,6	14,0
YURTDIŞI OFİS MAĞAZA	31,2	53,8	67,8
YURTDIŞI FUAR	87,5	141,0	165,3
UR GE	4,5	12,3	15,0
TURQUALITY MARKA	135,3	201,0	232,0
TASARIM	2,4	3,9	4,1
2. TARIM İHRACAT İADESİ	391,3	478,0	575,0
TOPLAM İHRACAT DESTEKLERİ	676,1	922,2	1.095,7

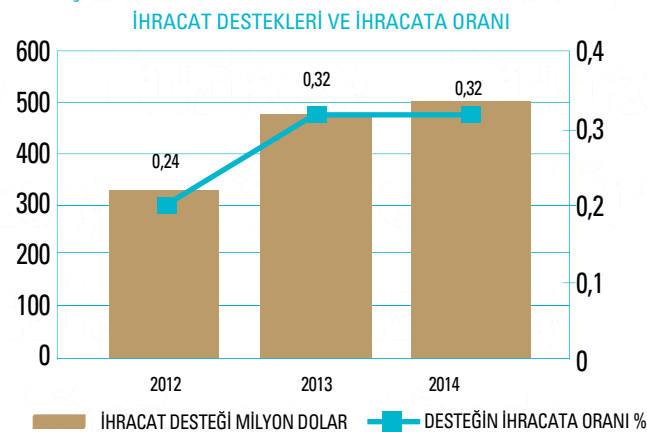
KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

► TABLO.6 İHRACAT DESTEKLERİNİN İHRACAT İÇİNDE PAYI

	2012	2013	2014 GEÇİCİ
TOPLAM İHRACAT DESTEKLERİ MİLYON DOLAR	373,5	482,8	502,6
TOPLAM İHRACAT MİLYON DOLAR	152.461	151.803	157.620
İHRACAT DESTEKLERİNİN PAYI %	0,24	0,32	0,32

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

► ŞEKİL.4 İHRACAT DESTEKLERİNİN İHRACAT İÇİNDE PAYI

UZUN VADELİ İHRACAT HEDEFLERİ İÇİN DEĞERLENDİRME

7 UZUN VADELİ İHRACAT HEDEFLERİ İÇİN DEĞERLENDİRME

VII. BÖLÜM UZUN VADELİ İHRACAT HEDEFLERİ İÇİN DEĞERLENDİRME

Türkiye'nin 2023 yılı strateji belgesi kapsamında 2023 yılı için toplam 500 milyar dolar, 26 alt sektörün yenilenmiş hedefleri ile de 571,8 milyar dolar ihracat hedefi bulunmaktadır.

Küresel ekonomide ve ticarete yaşanan eğilimler ve Türkiye'nin son üç yıllık ihracat gerçekleştirmeleri çerçevesinde 2023 yılı ihracat hedefleri bu bölümde değerlendirilmektedir.

VII.1 KÜRESEL EĞİLİMLER VE TÜRKİYE'YE ETKİLERİ

Uzun Vadede Geleceği Şekillendirecek 5 Eğilim Etkili Oluyor

Türkiye'nin 2023 yılına ilişkin hedeflerine yönelik gerçekleştirmeler ve öngörüler küresel eğilimlerden etkilenmektedir.

Bu çerçevede mevcut yaşanan küresel makro eğilimler, uzun vadeli iddialı hedeflere ulaşılmasını güçleştirmektedir. Gelece-

ği şekillendiren makro eğilimler 5 başlıkta toplanabilmektedir. Bunlar küresel ekonomi, doğal kaynaklar, inovasyon ve teknoloji, demografi ile tüketici davranışlarıdır. Bu başlıklar altındaki eğilimler Türkiye'nin iddialı hedeflerine ulaşmasını güçleştirmekle birlikte aynı zamanda önemli fırsatları da içermektedir.

ŞEKİL.1 UZUN VADELİ KÜRESEL MAKRO EĞİLİMLER

KÜRESEL EKONOMİ	DOĞAL KAYNAKLAR	İNNOVASYON VE TEKNOLOJİ	DEMOGRAFI	TÜKETİCİ DAVRANIŞI
Orta seviyede ve coğrafi değişiklik gösteren ekonomi büyüme	Artan çevresel sorunlar ve endişeler	Ürün tasarımı ve imalatındaki yeni paradigmlar	Küresel nüfus artışı	Artan tüketici çeşitliliği
Tedarik zincirinin yeniden düzenlenmesi	İstikrarsız Emtia Piyasaları	Yüksek üretim esnekliğine doğru ilerleme	Gelişmiş ülkelerde yaşanan nüfus	Müşteri bağlılığı için yeni modeller
Bilgiye erişimin kolaylaştırılması	Hammadde fiyatlarındaki Artış	Yeni teknolojiler için sürekli araştırma	Küresel kentleşme eğilimi	Yeni müşteri segmentleri
Küreselleşmenin daha kapsayıcı bir hal alması	Ülkelerin enerji yoğunluğundaki azalma	Büyük veri ve siber güvenliğinin artan önemi	İşgücü yapısındaki değişiklikler	Karlılığın azaldığı yeni dönem

KAYNAK: AT KEARNEY

Bu küresel eğilimler içinde Türkiye'nin 2023 hedeflerine ulaşmasında kendi koşulları ile ortaya çıkan üç engel görülmektedir. Bunlar dış ticaret dengesinde artan açık, yurtiçi üretim yetkinliklerinin rekabetçiliği kısıtlaması ile bölgesel siyasi ve ekonomik istikrarsızlıklardır.

Mevcut küresel eğilimlere ilave olarak 2023 hedeflerine ulaşıl-

masında belirleyici olacak yeni şekillenen bir eğilim ise Sanayi Devrimi 4.0'dır. Sanayi Devrimi 4.0'ın bireyselleşmiş ihtiyaçlar doğrultusunda şekillenip, değer zincirini yeniden düzenlemesi beklenmektedir. Sanayi Devrimi 4.0 ile ilgili gelişmelerin ve trendlerin iyi izlenmesi ve anlaşılması yüksek katma değerli ihracat artışı için çok önemli olacaktır.

VII.2 KÜRESEL ÖLÇEKTE ÜLKELERİN İHRACAT PERFORMANSLARI

Çin, ABD, Güney Kore ve Hindistan İhracatını En Çok Artıran Ülkeler

Küresel ekonomide ve ticarete ortaya çıkan eğilimler ve koşullar son üç yılda dünya mal ticaretindeki büyümede yavaşlamaya yol açmıştır. Ancak ülkeler bazında farklı ihracat performansları görülmektedir.

Bu çerçevede ilk 30 büyük ihracatçı ülkenin 2008-2014 yılları arasındaki ihracat gerçekleştirmeleri karşılaştırmalı olarak değerlendirilmektedir.

2008-2014 yılları arasında ülkeler farklı ihracat performansları göstermiş olup, küresel koşullardan farklı ölçüde etkilenmişler ve kendi koşullarının da belirleyici etkilerini yaşamışlardır.

TABLO.1 İLK 30 İHRACATÇIDA 2008-2014 ARASINDA İHRACAT ARTIŞI MİLYAR DOLAR

SIRA	ÜLKE	2008	2014	2008-2014
1	ÇİN	1.428	2.343	915
2	ABD	1.287	1.623	336
3	ALMANYA	1.462	1.511	49
4	JAPONYA	782	684	-98
5	HOLLANDA	633	672	39
6	FRANSA	605	583	-22
7	GÜNEY KORE	422	573	151
8	İTALYA	538	529	-9
9	HONG KONG	370	524	154
10	İNGİLTERE	459	507	48
11	RUSYA	472	497	25
12	KANADA	457	474	17
13	BELÇİKA	476	469	-7
14	SİNGAPUR	338	410	72
15	MEKSİKA	292	398	106
16	BAE	232	359	127
17	S.ARABİSTAN	313	354	41
18	İSPANYA	268	323	55
19	HİNDİSTAN	178	317	139
20	TAYVAN	256	314	58
21	AVUSTRALYA	187	240	53
22	İSVİÇRE	200	239	39
23	MALEZYA	200	234	34
24	TAYLAND	178	228	50
25	BREZİLYA	198	225	27
26	POLONYA	168	217	49
27	AVUSTURYA	181	177	-4
28	ENDONEZYA	139	176	37
29	ÇEK CUM.	146	174	28
30	İSVEÇ	183	165	-18
31	TÜRKİYE	132	157	25

KAYNAK: DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ

TABLO.2 İLK 30 İHRACATÇIDA EN FAZLA İHTACAT ARTIŞI YAKALAYAN ÜLKELER (MİLYAR DOLAR)

SIRA	ÜLKE	İHRACAT ARTIŞI
1	ÇİN	915
2	ABD	336
3	HONG KONG	154
4	GÜNEY KORE	151
5	HİNDİSTAN	139
6	BAE	127
7	MEKSİKA	106
8	SİNGAPUR	72
9	TAYVAN	58
10	İSPANYA	55
11	AVUSTRALYA	53
12	TAYLAND	50
13	ALMANYA	49
14	POLONYA	49
15	İNGİLTERE	48
16	S.ARABİSTAN	41
17	HOLLANDA	39
18	İSVİÇRE	39
19	ENDONEZYA	37
20	MALEZYA	34
21	ÇEK CUM.	28
22	BREZİLYA	27
23	RUSYA	25
24	TÜRKİYE	25
25	KANADA	17
26	AVUSTURYA	-4
27	BELÇİKA	-7
28	İTALYA	-9
29	İSVEÇ	-18
30	FRANSA	-22
31	JAPONYA	-98

KAYNAK: DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ

Çin ve ABD İhracat Artışında Öne Çıktı

İlk 30 büyük ihracatçı ülke içinden 6 ülkenin ihracatı 2008-2014 arasında azalırken, Türkiye'nin de dahil edildiği 25 ülkenin ihracatı artmıştır.

2008-2014 döneminde Çin 915 milyar dolar ile ihracatını

en çok arttıran ülke olmuştur. ABD küresel kriz sonrası uygulamaya koyduğu 5 yıllık ihracat stratejisi ile ihracatını 336 milyar dolar arttırmıştır.

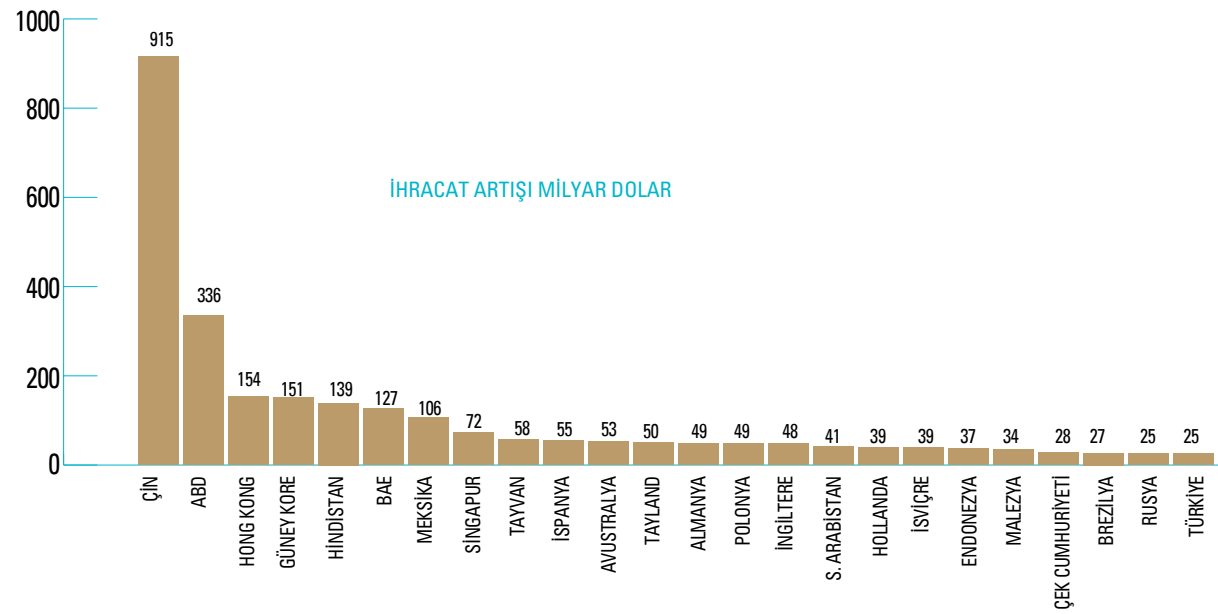
İhracat artışında Güney Kore, Hindistan, Meksika, Singapur, Tayvan ve Tayland önemli başarı göstermişlerdir.

7 UZUN VADELİ İHRACAT HEDEFLERİ İÇİN DEĞERLENDİRME

Hong Kong ve BAE ihracat artışları da yükselen ticaret ve petrol satışları ile sağlanmıştır. AB ülkeleri içinde, krizden en çok etkilenen İspanya ihracatını en çok arttıran ülke olmuştur. Polonya ise Almanya ve İngiltere kadar ihracatını arttırma başarısı göstermiştir.

Türkiye için 2008-2014 dönemi 2023 yılı ihracat stratejisinde ilk aşamayı kapsayan dönemdir. Ancak Türkiye bu dönemde ihracatını sadece 25 milyar dolar arttırarak kendine benzer çok sayıda ülkenin altında bir ihracat performansı göstermiştir.

ŞEKİL.2 2008-2014 ARASINDA İHRACATINI EN ÇOK ARTIRAN ÜLKELER

VII.3 TÜRKİYE'NİN 2023 İHRACAT HEDEFLERİ VE GERÇEKLEŞMELER

2014 Yılında İhracat Hedefinin Altında Kalındı
Türkiye, 2023 ihracat stratejisi ile 2023 yılına kadar yıllık ihracat hedeflerini belirlemiştir. Buna paralel olarak Hükümetin açıkladığı üç yıllık orta vadeli programlarda her yıl için ihracat hedefleri ortaya konulmaktadır. Türkiye 2010, 2011 ve 2012 yıllarında 2023 ihracat stratejisi ile orta vadeli programdaki ihracat hedeflerine büyük ölçüde ulaşmıştır. Ancak 2012 yılında düzenli olmayan yüksek bir altın

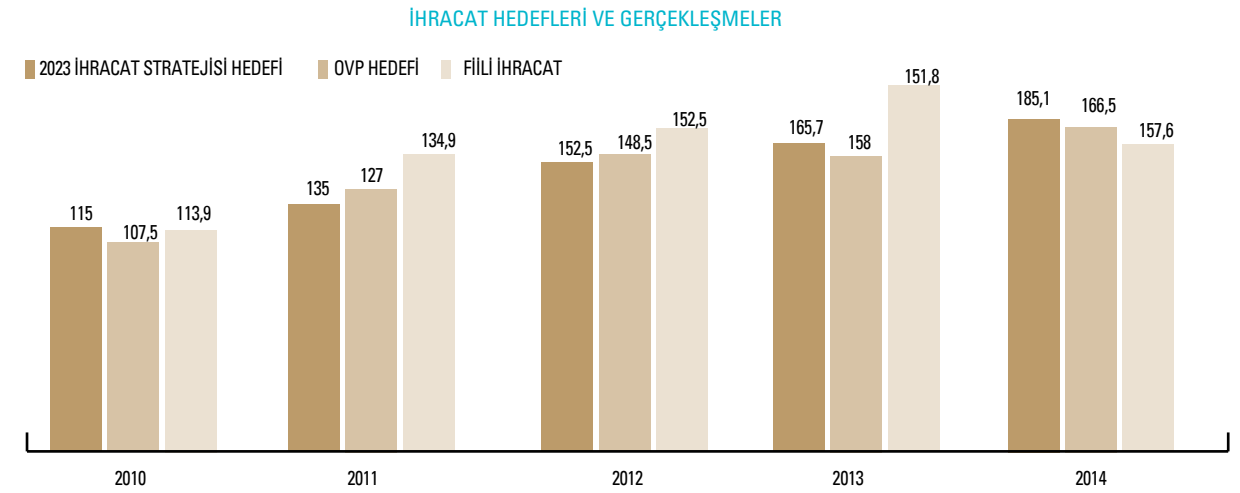
ihracatının geçici katkısı olmuştur. Altın ihracatı dışarıda bırakıldığında 2012 ihracatı 138,5 milyar dolarda kalmış ve 2012 yılı hedeflerinin altına inilmiştir. 2013 ve 2014 yıllarında ise ihracattaki gerçekleştirmeler ihracat hedeflerinin altında kalmıştır. 2014 yılı için ihracat strateji belgesinde 185,1 milyar dolar, orta vadeli programda ise 166,5 milyar dolar ihracat hedefi bulunurken, ihracat 157,6 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

TABLO.3 TÜRKİYE'NİN İHRACAT HEDEFLERİ VE GERÇEKLEŞMELER 2010-2014

YILLAR	2023 İHRACAT STRATEJİ BELGESİ HEDEFİ MİLYAR DOLAR	OVP İHRACAT HEDEFİ MİLYAR DOLAR	İHRACAT GERÇEKLEŞME MİLYAR DOLAR
2010	115,0	107,5	113,9
2011	135,0	127,0	134,9
2012	152,5	148,5	152,5
2013	165,7	158,0	151,8
2014	185,1	166,5	157,6

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU, TC KALKINMA BAKANLIĞI ORTA VADELİ PROGRAMLAR

ŞEKİL.3 İHRACAT HEDEFLERİ VE GERÇEKLEŞMELER MİLYAR DOLAR

Dünya Ticaretinden Aldığımız Pay 0,86'ya Yükseldi

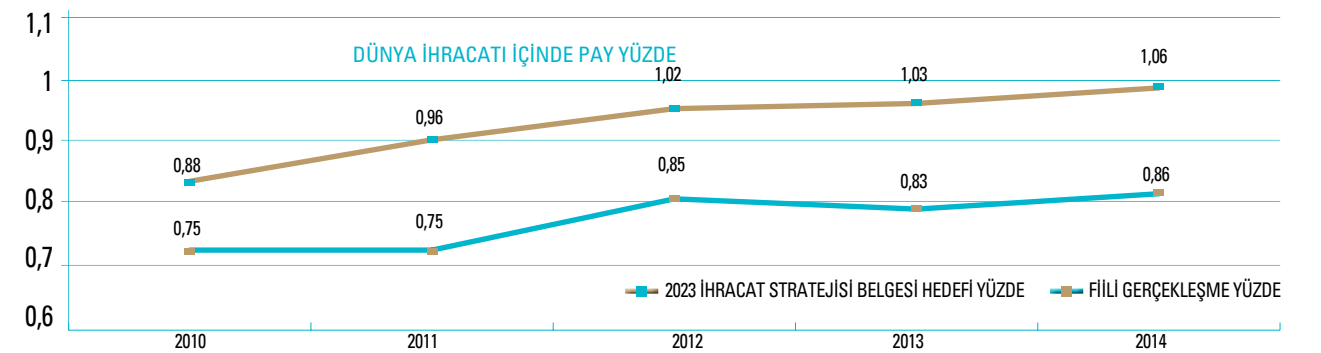
TTürkiye'nin 2023 ihracat stratejisinde mutlak ihracat büyüklükleri ile birlikte dünya mal ticaretinden alınacak pay da bir hedef olarak belirlenmiştir. Buna göre Türkiye'nin dünya mal ticareti içindeki payı 2008 yılında yüzde 0,85 iken 2010 yılında yüzde 0,75'e inmiştir. İzleyen yıllardaki toparlanma ile oran 2014 yılında yüzde 0,86 olmuştur. Bununla birlikte yıllar itibarıyla dünya mal ticareti içinden alınması hedeflenen payın altında kalmaktadır. 2014 yılında yüzde 1,06 olan hedefe karşın yüzde 0,86 gerçekleştirme ile hedeften 0,20 puan uzak düşülmüştür.

TABLO.4 TÜRKİYE İHRACATININ DÜNYA TİCARETİ İÇİNDE YERİ İÇİN HEDEFLERİ VE GERÇEKLEŞMELER 2010-2014

YILLAR	2023 İHRACAT STRATEJİ BELGESİ HEDEFİ YÜZDE	İHRACAT GERÇEKLEŞME YÜZDE
2010	0,88	0,75
2011	0,96	0,75
2012	1,02	0,85
2013	1,03	0,83
2014	1,06	0,86

KAYNAK: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU, DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ

ŞEKİL.4 DÜNYA İHRACATINDA PAY HEDEFİ VE GERÇEKLEŞMELER

İlk 30 Büyük İthalatçı İçinde İhracatımızın Payı Yüzde 0,56

Türkiye'nin 2023 ihracat stratejisinde ortaya konulan mutlak büyüklük ve dünya mal ticareti içindeki pay hedeflerinin altında kalınmasının önemli bir nedeni büyük pazarlara yönelik ihracatın ve alınan payın sınırlı kalmasıdır.

Türkiye'nin dünya ithalatının yaklaşık yüzde 85'ini gerçekleştiren ilk 30 ülkeye ihracatı 2012 yılında 82,6 milyar dolar olmuş, 2013 yılında ihracat 81,3 milyar dolara inmiş ve 2014 yılında ise 86,4 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Buna bağlı olarak ilk 30 pazarın ithalatı içinde Türkiye'nin aldığı pay 2014 yılında 0,56 ile oldukça sınırlı kalmış ve son üç yıldır hiç değişmemiştir.

7 UZUN VADELİ İHRACAT HEDEFLERİ İÇİN DEĞERLENDİRME

► TABLO.5 EN BÜYÜK 30 İTHALATÇI VE TÜRKİYE'NİN İHRACATI

SIRA	ÜLKE	ÜLKELERİN İTHALATI MİLYAR DOLAR			TÜRKİYE'NİN İHRACATI MİLYAR DOLAR		
		2012	2013	2014	2012	2013	2014
1	ABD	2.336	2.329	2.409	5,6	5,6	6,3
2	ÇİN	1.818	1.950	1.960	2,8	3,6	2,9
3	ALMANYA	1.167	1.189	1.217	13,1	13,7	15,2
4	JAPONYA	886	833	822	0,3	0,4	0,4
5	İNGİLTERE	690	655	683	8,7	8,8	9,9
6	FRANSA	674	681	679	6,2	6,4	6,5
7	HONG KONG	553	622	601	0,3	0,4	0,4
8	HOLLANDA	591	590	587	3,2	3,5	3,5
9	GÜNEY KORE	520	516	526	0,5	0,5	0,5
10	KANADA	475	474	475	1,1	0,9	1,0
11	İTALYA	487	477	472	6,4	6,7	7,1
12	HİNDİSTAN	490	466	460	0,8	0,6	0,6
13	BELÇİKA	437	451	451	2,4	2,6	2,9
14	MEKSİKA	380	391	412	0,2	0,2	0,3
15	SİNGAPUR	380	373	366	0,4	0,4	0,4
16	İSPANYA	335	339	356	3,7	4,3	4,8
17	RUSYA	335	343	308	6,7	7,0	5,9
18	TAYVAN	270	270	274	0,1	0,1	0,1
19	BAE	230	251	262	8,2	5,0	4,7
21	BREZİLYA	233	250	239	1,0	0,9	0,8
22	AVUSTRALYA	261	242	238	0,4	0,5	0,5
23	TAYLAND	248	251	228	0,2	0,2	0,2
24	POLONYA	196	205	218	1,9	2,1	2,4
25	MALEZYA	197	206	209	0,2	0,3	0,3
26	İSVİÇRE	198	201	203	2,1	1,0	3,2
27	AVUSTURYA	178	182	182	1,0	1,1	1,1
28	ENDONEZYA	190	187	178	0,2	0,2	0,2
29	S.ARABİSTAN	156	168	163	3,7	3,2	3,0
30	İSVEÇ	163	160	161	1,2	1,1	1,3
	30 ÜLKE TOPLAM	15.074	15.252	15.339	82,6	81,3	86,4

KAYNAK: DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ, TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

2014 Yılında Sektörlerin İhracat Hedeflerini Gerçekleştirme Oranı Yüzde 80,4
İhracat performansında belirleyici bir diğer unsur ise sektörlerin ihracat gelişmeleridir. 2023 İhracat Stratejinde 26 alt sektörün 2014 yılı için toplam ihracat hedefi 187,7 milyar dolar olarak konulmuş, buna karşın 151,0 milyar dolar ihracat yapılmıştır.

151,0 milyar dolarlık sektörel ihracat ile 6,6 milyar dolar altın ihracatını da içeren 157,6 milyar dolarlık 2014 ihracatları arasında da yine farklılık oluşmuştur. Altın dışında bırakılarak konulan 187,7 milyar dolarlık 2014 yılı ihracat hedefinde gerçekleştirme oranı yüzde 80,4 olmuştur. 2014 yılı itibari ile 6 alt sektörde 2014 yılı ihracat hedefine

► TABLO.6 EN BÜYÜK 30 İTHALATÇI ÜLKEDE TÜRKİYE'NİN PAYI YÜZDE

	2012	2013	2014	
ABD	0,24	0,24	0,26	↑
ÇİN	0,15	0,18	0,15	↓
ALMANYA	1,12	1,15	1,25	↑
JAPONYA	0,03	0,05	0,05	→
İNGİLTERE	1,26	1,34	1,45	↑
FRANSA	0,92	0,94	0,96	↑
HONG KONG	0,05	0,06	0,07	↑
HOLLANDA	0,54	0,59	0,60	↑
GÜNEY KORE	0,10	0,10	0,10	→
KANADA	0,23	0,19	0,21	↑
İTALYA	1,31	1,40	1,50	↑
HİNDİSTAN	0,16	0,13	0,13	→
BELÇİKA	0,55	0,58	0,64	↑
MEKSİKA	0,05	0,05	0,07	↑
SİNGAPUR	0,11	0,11	0,11	→
İSPANYA	1,10	1,27	1,35	↑
RUSYA	2,00	2,04	1,92	↓
TAYVAN	0,04	0,04	0,04	→
BAE	3,57	1,99	1,79	↓
BREZİLYA	0,43	0,36	0,33	↓
AVUSTRALYA	0,15	0,21	0,21	→
TAYLAND	0,08	0,08	0,09	↑
POLONYA	0,97	1,02	1,10	↑
MALEZYA	0,10	0,15	0,14	↓
İSVİÇRE	1,06	0,50	1,58	↑
AVUSTURYA	0,56	0,60	0,60	→
ENDONEZYA	0,11	0,11	0,11	→
S.ARABİSTAN	2,37	1,90	1,84	↓
İSVEÇ	0,74	0,69	0,81	↑
30 ÜLKE PAY	0,55	0,53	0,56	↑

KAYNAK: DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ, TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU VERİLERİNDEN HESAPLANMIŞTIR

ulaşmış veya aşılmıştır. Yüzde 127,8 ile en yüksek gerçekleştirme Fındık sektöründe olmuştur. 6 sektörün 4'ü tarım sayındadır. 20 alt sektör ise 2014 yılı ihracat hedeflerinin altında kalmıştır. Kimyevi maddeler ve mamulleri ile tekstil sektörü yüzde 98,9, hazır giyim ve konfeksiyon sektörü ise yüzde 98,4 ile 2014 yılı hedeflerine en çok yaklaşan iki sektör olmuştur.

► TABLO.7 SEKTÖRLERİN 2014 İHRACAT HEDEFLERİ VE GERÇEKLEŞMELER

Sıra	SEKTÖR	2014 İhracat Hedefi Milyar Dolar	2014 İhracat Gerçekleşen Milyar Dolar	2014 Gerçekleşme Oranı %
1	Otomotiv	36,0	22,3	61,9
2	Hazır Giyim ve Konfeksiyon	19,0	18,7	98,4
3	Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	18,0	17,8	98,9
4	Çelik	14,0	13,2	94,3
5	Elektrik-Elektronik ve Hizmet	14,0	12,1	86,4
6	Tekstil ve Hammaddeleri	9,0	8,9	98,9
7	Demir ve Demir Dışı Metaller	10,5	7,1	67,6
8	Hububat	7,0	6,7	95,7
9	Makine	17,3	6,0	34,7
10	Madencilik Ürünleri	5,9	4,6	78,0
11	Ağaç ve Orman Ürünleri	4,9	4,5	91,8
12	İklimlendirme	5,7	4,4	77,2
13	Çimento, Cam, Seramik	3,9	3,2	82,1
14	Mücevher	2,9	3,1	106,9
15	Halı	2,3	2,4	104,3
16	Yaş Meyve ve Sebze*	2,6	2,4	92,3
17	Fındık	1,8	2,3	127,8
18	Su Ürünleri	2,1	2,3	109,5
19	Deri ve Deri Mamulleri	2,2	1,8	81,8
20	Savunma ve Havacılık	1,8	1,6	88,9
21	Kuru Meyve Mamulleri	1,6	1,5	93,8
22	Meyve Sebze Mamulleri	2,1	1,4	66,7
23	Gemi ve Yat	1,5	1,3	86,7
24	Tütün ve Mamulleri	1,0	1,1	110,0
25	Zeytin ve Zeytinyağı	0,5	0,2	40,0
26	Süs Bitkileri ve Mamulleri	0,1	0,1	100,0
	Toplam	187,7	151,0	80,4

KAYNAK: TÜRKİYE İHRACATÇILAR MECLİSİ

7 UZUN VADELİ İHRACAT HEDEFLERİ İÇİN DEĞERLENDİRME

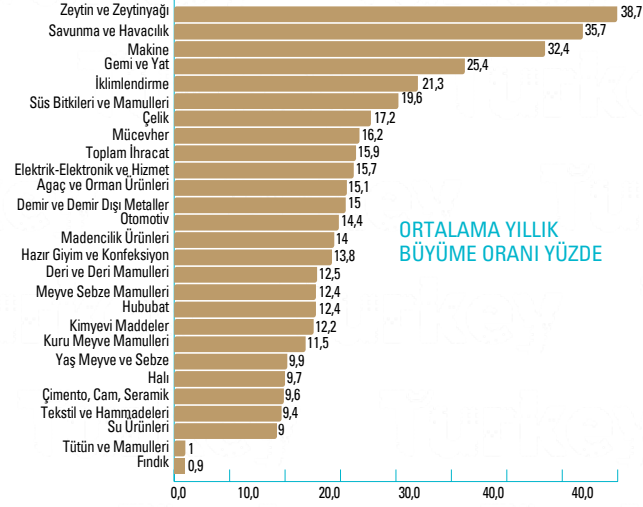
2023 Hedefine Ulaşmak İçin Çift Haneli Artışlar Gerekliyor

2014 yılında ulaşılan ihracat büyüklükleri ile 2023 yılı hedefleri karşılaştırıldığında Türkiye'nin ihracatını her yıl ortalama yüzde 15,9 artırmaya gerekmektedir. En yüksek yıllık ortalama ihracat artışına ihtiyaç duyan sektör yüzde 38,7 ile zeytin ve zeytinyağıdır.

19 alt sektörde 2023 yılına kadar yıllık ortalama iki haneli ihracat artışlarına ihtiyaç bulunmaktadır.

Yüksek ihracat hedefleri bulunan sektörlerden makine sanayinde yıllık ortalama yüzde 32,4, otomotiv sektöründe yüzde 13,8, çelik sektöründe yüzde 17,2, elektrik-elektronik sektöründe yüzde 15,7, kimyevi maddeler ve mamulleri sanayinde ise yüzde 12,2 ihracat artışı sağlanması halinde 2023 ihracat hedeflerine ulaşılabilir.

ŞEKİL 5 2023 HEDEFLERİNE ULAŞMAK İÇİN SEKTÖRLERİN İHTİYAÇ DUYDUKLARI YILLIK ORTALAMA BÜYÜME ORANLARI YÜZDE

TABLO 8 SEKTÖRLERİN 2023 İHRACAT HEDEFLERİNE ULAŞMAK İÇİN İHTİYAÇ DUYDUKLARI BÜYÜME ORANLARI

Sıra	SEKTÖR	2014 İhracat Milyar Dolar	2015 İhracat Hedefi Milyar Dolar	2023 İhracat Hedefi Milyar Dolar	2014/2023 Gerekli yıllık ortalama büyüme hızı (%)
1	Otomotiv	22,3	40,0	75,0	14,4
2	Hazır Giyim ve Konfeksiyon	18,7	22,0	60,0	13,8
3	Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	17,8	19,9	50,0	12,2
4	Çelik	13,2	13,5	55,0	17,2
5	Elektrik-Elektronik ve Hizmet	12,1	14,0	45,0	15,7
6	Tekstil ve Hammaddeleri	8,9	10,7	20,0	9,4
7	Demir ve Demir Dışı Metaller	7,1	11,6	25,0	15,0
8	Hububat	6,7	7,9	19,2	12,4
9	Makine	6,0	19,8	75,0	32,4
10	Madencilik Ürünleri	4,6	6,6	15,0	14,0
11	Ağaç ve Orman Ürünleri	4,5	5,6	16,0	15,1
12	İklimlendirme	4,4	6,5	25,0	21,3
13	Çimento, Cam, Seramik	3,2	4,2	7,3	9,6
14	Mücevher	3,1	3,4	12,0	16,2
15	Halı	2,4	2,5	5,5	9,7
16	Yaş Meyve ve Sebze*	2,4	2,6	5,6	9,9
17	Fındık	2,3	2,0	2,5	0,9
18	Su Ürünleri	2,3	2,3	5,0	9,0
19	Deri ve Deri Mamulleri	1,8	2,5	5,2	12,5
20	Savunma ve Havacılık	1,6	2,0	25,0	35,7
21	Kuru Meyve Mamulleri	1,5	1,6	4,0	11,5
22	Meyve Sebze Mamulleri	1,4	2,5	4,0	12,4
23	Gemi ve Yat	1,3	1,9	10,0	25,4
24	Tütün ve Mamulleri	1,1	1,0	1,2	1,0
25	Zeytin ve Zeytinyağı	0,2	0,6	3,8	38,7
26	Süs Bitkileri ve Mamulleri	0,1	0,1	0,5	19,6
	Toplam	151,0	207,3	571,8	15,9

STRATEJİK DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER

VIII. BÖLÜM STRATEJİK DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER

1. Dünya ekonomisi potansiyelinin altında büyümekte olup, dünya mal ticareti de son üç yıldır durağan bir gelişme göstermektedir. Dünya ekonomisi ve özellikle mal ticaretindeki bu durağanlık Türkiye'nin ihracata dayalı büyümesi ile 2023 yılı ihracat hedeflerine ulaşmasını sınırlandırmaktadır. Türkiye küresel ekonomide ortalamanın üzerinde büyüyen ülkeler ile ticarete ağırlık vermemelidir.

2. ABD Merkez Bankası FED'in para politikası uygulamalarına bağlı olarak yeni küresel mali koşullar oluşmakta olup, bu koşullar en çok Türkiye'nin de içinde bulunduğu gelişen ülkeleri ekonomik yavaşlama, sermaye çıkışları ve para birimlerinde değer kayıpları şeklinde etkilemektedir. Önümüzdeki birkaç yıl sürecek bu koşullara Türkiye iyi uyum göstermeli ve öngörülebilirliği arttırmalıdır.

3. Türkiye, son üç yıldır ekonomide dengelenme politikaları uygulamakta olup büyümede iç ve dış talep arasında denge kurmaya çalışmaktadır. Buna bağlı olarak son üç yılın ikisinde net ihracat büyümenin önemli bir bölümünü sağlamıştır. Ancak bu iki yılda büyümeler yüzde 2,2 ve 2,9 ile düşük kalmıştır. Net ihracata dayalı daha hızlı büyümeler için ihracatta katma değer artırılması gereklidir.

4. 2014 yılında ekonomideki gelişmeler dış ticareti şekillendirmeye devam etmiştir. İç tüketim ve yatırımlardaki gerileme ile tüketim ve yatırım malı ithalatları sınırlandırılmıştır. Bir diğer önemli gelişme ise imalat sanayindeki göreceli hızlı büyüme karşın sanayi için kullanılan ara malı ithalatındaki azalma olmuştur. Döviz kurlarındaki artışın da etkisi ile girdi tedarik stratejisinin daha etkin çalıştırılması ve Türk Lirasının aşırı değerlenmesinin önlenmesi ile bu eğilim güçlenecektir.

5. İhracat 2014 yılında, komşu ve yakın pazarlarda yaşanan sıkıntılara rağmen dünya mal ticaretindeki büyümenin üzerinde artmıştır. Avrupa Birliği'ndeki büyüme ihracat artışını sürüklemiştir. İhracat, miktar artışı ile yükselmiştir. İhracat birim fiyatları ise gerilemiştir. İhracat, çok büyük ve çok küçük firmalarda yoğunlaşmaktadır. Komşu ve yakın ülkeler ile ikili ilişkiler normalleştirilmeli, daha yüksek katma değerli ihracat ile birim ihracat fiyatları artırılmalı ve orta ölçekli firmalar daha yoğun şekilde desteklenmelidir.

6. İhracatta yüksek teknoloji ürünlerin payı çok düşük kalırken, ihracatta en yüksek artışı düşük teknoloji yoğunluklu sanayiler gerçekleştirmiştir. Yüksek teknoloji sanayilerde yatırım ve üretim konusu yeniden ve en baştan ihracat temelli olarak ele alınmalıdır.

7. İthalat 2014 yılında değer olarak azalırken, miktar olarak makine ve otomotiv sektörleri hariç artmış, ithal birim fiyatlarının düşmesi sayesinde ithalat gerilemiştir. Ekonomide ithalatı sınırlamaya yönelik alınan önlemlerin yurtiçi talebe yönelik etkileri yeniden değerlendirilmelidir.

8. İthalatta, peşin ödeme ile ithalatın payı ve Türk Lirası ile yapılan ithalatın payı artmaktadır. Peşin ödeme ile ithalat Türkiye'nin dış ticaret kredibilitesi için olumlu değildir. Diğer ödeme yöntemlerinin payı artırılmalıdır. Türk Lirası ithalatın payının artırılması için de ikili anlaşmaların sayısı genişletilmelidir.

9. Türkiye'nin ithalatı içinde yüksek teknoloji ürünlerin payı artışını sürdürmektedir. Düşük teknoloji ürünlerin de payı artmaktadır. Türkiye üretmediği ürünler ile fiyat avantajını kaybettiği ürünleri ithal etmek zorunda kalmaktadır. Her iki grubun üreticileri özel programlar ile daha etkili desteklenmelidir.

10. Türkiye en çok ikili dış ticaret yaptığı 25 ülke içinden 7'sine karşı net ihracatçı konumundadır. Bu ülkelere net ihracatçı olmak için ikili ticarete konu olan çok sayıda fasılda net ihracatçı olunması gerekmektedir. Türkiye, daha fazla sayıda ülkeye karşı net ihracatçı olmalı, bunun içinde katma değeri artırarak daha az sayıda fasılda yoğunlaşmalıdır.

11. Türkiye, en çok ikili dış ticaret yaptığı 28 fasıl ürününden 10'unda net ihracatçı, 18'inde net ithalatçı konumundadır. Net ithalatçı olunan fasıllar yüksek teknoloji fasıllar ile mineral, metal ve kimyasal temelli ürünlerdir. Net ihracatçı olunan fasıllar motorlu kara taşıtları hariç düşük teknoloji yoğunluklu fasıllardır. Türkiye fasıllar ticaretinde mevcut yapısını iyileştirmeli orta yüksek ve yüksek teknoloji ürünlerde net ihracatçı konumuna geçmelidir.

12. Avrupa Birliği ile Gümrük Birliği'nin dış ticareti artırıcı etkisi azalarak sürmektedir. Bölgesel kuruluşlar ile ticaretin payı ise son üç yıldır gerilemektedir. STA yapılan ülkeler ile dış ticaretin payı ise henüz yeterli değildir. Türkiye dış ticaret politikaları ve diplomasisini bölgesel ve küresel yeni koşullara göre yenilemelidir. AB ile Gümrük Birliği'nin iyileştirilmesi ve geliştirilmesi için atılan adımlar önemlidir.

13. İhracata destek programları çerçevesinde ihracata verilen desteklerin toplam ihracata oranı 2014 yılında yüzde 0,32 ile yine çok düşük kalmıştır. Bu oran kısa vadede yüzde 1,0'a çıkarılmalıdır.

14. Yeni küresel eğilimler ve koşullar Türkiye'nin 2023 ihracat hedeflerini hem sınırlayan hem de fırsatlar sunan unsurlar içermektedir. Türkiye yeni eğilimlere ve koşullara uyum göstermeli, inovasyon, teknoloji, yönetim ve işbirliği yetkinliklerini arttırmalıdır.

15. 2008-2014 yılları arasında ülkelerin ihracat artışları içinde Türkiye 24.sırada yer almıştır. Çin, ABD, Güney Kore ve Hindistan ilk sıraları almıştır. Çok sayıda gelişen ülke ihracatını Türkiye'den daha çok arttırmıştır. 2023 ihracat stratejisinin ilk aşamasının uygulandığı bu dönemin zayıf sonuçlarının ardından stratejik iyileştirmelere gidilmelidir.

16. 2023 ihracat hedefleri çerçevesinde 2014 yılı ihracat hedefini gerçekleştirme oranı yüzde 80,4 olmuştur. Dünya mal ticareti içinden alınacak pay hedefinden de yüzde 0,86 ile 0,20 puan geride kalmıştır. Önümüzdeki yıllarda hedef-

lere ulaşılması için yatırım, üretim, ihracat aşamalarında destekler ve uygulamalar ile bunlar için çevre koşulları iyileştirilmelidir.

17. Dünya ithalatının yüzde 90'ını gerçekleştiren ilk 30 büyük pazarın ithalatı içinde 2014 alınan pay yüzde 0,56 olmuştur. Bu pazarlarda payın düşük kalması Türkiye'yi 2023 ihracat hedeflerinden uzaklaştırmaktadır. Türkiye, ABD başta olmak üzere büyük pazarlarda payını arttırmalıdır. T-TIP anlaşmasına Türkiye'nin eş zamanlı olarak katılımı bu çerçevede büyük önem taşımaktadır.

18. 2023 ihracat stratejisi hedefleri çerçevesinde 26 sektörden 6'sı 2014 yılı ihracat hedeflerine ulaşmıştır. Bu sektörler daha çok tarım-gıda sektörleridir. 2023 hedeflerine ulaşmak için sektörler ihracatlarını her yıl ortalama yüzde 15,9 arttırmak zorundadır. Sektörel hedeflere ulaşmak için artık sektörlere özel desteklere dönülmelidir.

Lined area for notes on page 142.

Lined area for notes on page 143.

NOTLAR

A series of horizontal dotted lines for taking notes, spanning the width of the page.

Türkiye

Discover
the potential

TİM TÜRKİYE
İHRACATÇILAR
MECLİSİ